

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (25.05.22 13:32:49)

Kolege poslanice i poslanici, počinjemo rad.

Kako je primjenom elektronskog sistema za glasanje utvrđeno da postoji kvorum potreban za početak sjednice jer je prisutna većina ukupnog broja poslanika, otvaram Petu sjednicu Prvog redovnog (proljećnjeg) zasijedanja u 2022. godini Skupštine Crne Gore 27. saziva. Podsjećam da sam sazvala Skupštinu na ovu sjednicu i dnevni red predložila saglasno Poslovniku Skupštine i dogovoru u Kolegijumu predsjednika Skupštine.

Prije nego što pređemo na utvrđivanje dnevnog reda obavještavam vas da je Admir Adrović podnio ostavku na mjesto člana Upravnog odbora Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava, pa objavljujem da Skupština konstatuje ostavku čime mu prestaje funkcija člana Upravnog odbora Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava.

Prelazimo na utvrđivanje dnevnog reda.

Izvolite, kolega Mugoša, proceduralno.

BORIS MUGOŠA (25.05.22 13:33:54)

Zahvaljujem, uvažena predsjednice, poštovane kolegice i kolege, uvaženi građanke i građani,

Danas se u Herceg Novom ispred Centra bezbjednosti obilježava 30 godina od deportacije bosanskohercegovačkih izbjeglica u tom gradu i tri decenije nakon toga nijesu pronađene tijela svih žrtava niti se pouzdano zna gdje je mjesto gdje su oni stradali. Zato vas molim sve da minutom ćutanja odamo počast tim žrtvama. Mislim da će na taj način državni parlament dati doprinos pravdi, nevinim žrtvama i njihovim porodicama i budućnosti razvoja naše djece. Crna Gora se mora na adekvatan način suočiti sa prošlošću i zločinima koji su počinjeni na njenoj teritoriji iz dva razloga, da se isti nikad ne zaborave i da se više nikad ne ponove. Zahvaljujem.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (25.05.22 13:35:05)

Zahvaljujem poslaniku Mugoši uz konstataciju da je proceduralna reakcija nije u skladu sa procedurom.

Jeste li, kolega Ivanoviću, htjeli vi proceduralno?

Izvolite.

DRAGAN IVANOVIĆ (25.05.22 13:35:29)

Ja sam samo htio da dam doprinos ovome što ste vi, predsjednice, rekli. Te žrtve i taj zločin se nije desio na teritoriji Crne Gore, mislim da Skupština nije nadležna da odaje poštu na taj način. Toliko i ništa više.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (25.05.22 13:35:45)

Kolega Albin Čeman, proceduralno takođe.

ALBIN ČEMAN (25.05.22 13:35:53)

Ja bih se isto javio za proceduru povodom iste teme.

Uvažene kolegice i kolege, poštovane građanke i građani,

Danas se navršava 30 godina od deportacije bosanskohercegovačkih izbjeglica iz maja 1992. godine, koje su bježeći od rata i zločina spas pokušale naći u Crnoj Gori. Po procjeni deportovano je preko 80 civila iz sabirnog centra u Herceg Novom, tako da, kolega Ivanoviću, desilo se u Herceg Novom u Crnoj Gori, samo 12 je preživjelo. Crna Gora je u turbulentnim devedesetim godinama bila sigurna kuća za izbjeglice iz regiona. Ovo je loš primjer u kome Crna Gora nije bila dobar domaćin, nego smo svjedoci da je nehumano postupano prema stradalnicima iz ratom zahvaćene Bosne i Hercegovine. Ono što posebno boli sve, a posebno porodice ubijenih izbjeglica, jeste da niko nije odgovarao za ovo nehumano djelo. Postavlja se, dakle, logično pitanje: Šta se čeka 30 godina, koliko još godina treba da prođe da se otkrije istina, da li se čeka da vinovnici ovog zločina umru i da protokom vremena izbjegnu sud pravde?

Jedno od ključnih obećanja 2015. godine prilikom izbora novog VDT-a gospodina Stankovića bilo je da će se podići optužnice i rasvijetliti ratni zločin na teritoriji Crne Gore. Po tom pitanju ništa nije urađeno. Apelujem na novo tužilaštvo da ponovo pokrene ovaj postupak, te da žrtvama i članovima njihovih porodica omogućimo satisfakciju, a to je istina o deportaciji. Hvala vam.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (25.05.22 13:37:37)

Zahvaljujem, kolega Ćeman.

Kolega Branko Radulović pa kolega Radunović, takođe procedura. Izvolite.

BRANKO RADULOVIĆ (25.05.22 13:37:48)

Kolege, građani Crne Gore,

Pitam vas da li smo mi sazreli za istorijske korake, da li smo mi sazreli za kompenzacionu pravdu, za nepravdu prema svim onim koji su činili totalitarni sistem evo sto godina, kroz jednu drugu, treću vlast, četvru ili petu. Da li smo spremni da se dignemo danas za žrtve sa jedne, druge, treće, sa pete strane, da li smo spremni da zaboravimo revizionizam, da li smo spremni da podignemo spomenike onima kojima su naši preci ili mi na ovaj ili onaj način skratili život ili im učinili nepodnošljivim? To je suštinsko pitanje. Trebalo bi onda da se dižemo svaki dan, nekome ne možemo nadoknaditi tu bol, tu smrt, te jame, to nepočinstvo, to šikaniranje, to ubijanje, tu deportaciju kroz vjekove, kroz godine, kroz decenije. Rekao sam jedna, druga ili treća vlast. To je suština, da li smo mi dorasli tome ili ne, dizaćemo se onda svaki dan svim tim ljudima. Ja nemam nikakvih problema, od devedesete znate gdje sam bio i kome sam se izvinjavao i koga sam branio i kome sam klečao, tako ću samo podsjetiti sebe i onda će moja žrtva i moj zaborav biti manji, a moj gnjev će biti sve veći. Nemojmo da pravimo selekcije više. Strašno je ono što se ja sjećam, ucrtalo mi se u mozak, evo 30 godina ne mogu da zaboravim. Ne mogu da zaboravim ni sadašnja ubijanja, ne mogu da budem ravnodušan prema tome, ali ne mogu ni da zaboravim ono što je doživio moj otac, moj đed, što su mi pričali. Nije istina uvijek...(prekid). Imajmo mjeru prema svemu, budimo Crnogorci u pravom smislu, a to je da budemo ljudi, da budemo građani, da uvažavamo svaku nacionalnost i da tražimo oprost od našeg necrnogorstva.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (25.05.22 13:40:38)

Procedura, kolega Slaven Radunović. Izvolite, kolega Radunoviću.

SLAVEN RADUNOVIĆ (25.05.22 13:40:45)

Predsjedavajuća, drage kolege, da se naslonim na ovo što je počeo gospodin Radulović.

Na žalost, ima naša istorija toliko tužnih momenata da bismo mogli svaki dan da održimo minut ćutnje po raznim pitanjima. Ja podržavam da se održi minut ćutnje i da na taj način izrazimo počast prema nevino stradalim ljudima, ali da završimo jednom u ovoj skupštini sa korištenjem nevinih ljudi u političke svrhe. Ovdje se crtaju linije podjela. Svaki put kad neka politička stranka upadne u neki problem politički ona izvadi Srebrenicu, Bratunac, deportovane, Ukrajinu. Hajde da ne izigravamo velike humaniste na taj način nego malo da se bavimo stvarima koje su se dešavale u Crnoj Gori. Ko je od vas ovdje podržao da u dnevni red uđe Deklaracija o osudi komunističkih zločina koja je usvojena u Savjetu Evrope? Na to nema niko od vas ništa da kaže, 12.000, 13.000 ljudi iz Crne Gore je pobijeno u Sloveniji, nikad niko ovdje nije ustao i rekao hajmo da održimo minut. Šta je bilo sa bombardovanjem 1999. godine? Ne smijete da izgovorite da je bila agresija, da je bilo ubijanja ljudi, ne smijete da pođete da ponesete cvijeće na grob djeci u Murinu, ali kad treba danas da se kaže kako je neko deportovao ljude u Bosnu i Hercegovinu, što svi znamo i što svi osuđujemo, godišnjica je. Ima li taj Bratunac godišnjicu, ima li Murino godišnjicu, ima li onaj zločin u Sloveniji godišnjicu? Hoćemo li stalno to da radimo u Crnoj Gori, hoćemo li da jednom ustanemo za sve žrtve i da završimo s tim, da ne licitujemo ko koga više žali. Imamo mi svi koga da žalimo. Nemojte to da radimo, stvarno nema smisla, jer ovu skupštinu pretvaramo u nešto potpuno drugo, kome je stalo, kome nije stalo. Neka pokojnici nađu mira u zemlji i oni koji su vjernici ako bog da u raju, a da mi ovdje probamo da stvorimo nekakve uslove za život koji odgovaraju makar minimalno svim građanima Crne Gore. Ne kažem, gospodin Mugoša je ovo uradio po inerciji, to se često radilo u Skuštini, ali na ovaj način otvaramo nekakve rane i priče za koje niko od nas ovdje nije odgovoran. Ovako će sad neko da ustane i da kaže ajmo da održimo minut tišine za stradale u Siriji. Zašto da ne? U Libiji, zašto da ne? I to su ljudi. Zna li koliko danas gine ljudi po svijetu? Zašto da ne. Hoćemo li stalno da razdvajamo? Kako je rekao gospodin Ivanović, ti zločini se nisu desili u Crnoj Gori, jeste sami čin izručenja i o tome se sudilo toliko puta, ali ako krenemo sa osuđivanjem svega što se desilo u nekim susjednim zemljama, to nema kraja, a po tome se ravnamo ko je s kim i ko je dobar i ko je loš. Nemojte to da radimo.

Prema tome, neka ovo bude danas još ovako, a od sad neka da bog veliki da više nemamo razloga mnogo puta da ustajemo ovim povodom.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (25.05.22 13:45:08)

Hvala.

Sledeći za proceduru takođe prijavljen kolega Srđan Pavićević.

SRĐAN PAVIĆEVIĆ (25.05.22 13:45:19)

Uvažena predsjednice, poštovane kolege, poštovani ministre sa saradnicima,

Počeli smo kako to obično biva u ovakvim situacijama, vrlo energično, vrlo dinamično, vrlo afektivno. Gospodin Mugoša je iznio jednu "provokativnu" tezu. Ja je lično ne doživljam provokativnom, naprotiv, doživljam je civilizovanom, humanom i normalnom, s tom razlikom što ja jako uvažam sve ovo što su moje kolege prethodnici rekli i gospodin Radulović i gospodin Radunović, ali smatram da naš put ka progresu, naš put ka razvoju, naš put ka emancipaciji počinje od tog prvog koraka, taj prvi korak spoznaje sopstvene krivice u bilo kom pogledu, na bilo kom putu i u bilo kom trenutku. Dakle, priča o deportaciji ljudi iz Herceg Novog, kako kaže gospodin Ivanović sa kojim se potpuno slažem, desila se na drugom terenu. Tamo je podlost jednog zločina takva da o njemu ne treba pričati, ali podlost koja je rođena u Crnoj Gori u Herceg Novom, da se ljudi odaberu shodno njihovoj etničkoj pripadnosti i pošalju tamo gdje su poznati takođe predstavlja jednu specifičnu težinu u kojoj ja lično kao čovjek ne vidim preveliku razliku između toga što je bilo u Herceg Novom i onog što je bilo van teritorije Crne Gore.

Lično smatram da ovaj parlament koliko god to djelovalo folklorno, pomalo populistički, mi smo u jednom periodu tranzicije jednog posrednog perioda, jednog građanskog teškog rata i mislim da nikakve drame nema u tome da ispratimo sa pijetetom i da ispratimo sa dužnim poštovanjem sve ono što je naša nesvjjesnost ili neosviješćenost uradila u proteklih 30 godina. Ja sam jedanput na odboru pominjući žrtve Srebrenice izjednačio žrtve Srebrenice sa žrtvama Srpske Krajine, sa žrtvama njemačkih folksdojčera, sa žrtvama italijanskih Dalmatinaca, sa žrtvama Srba i Albanaca na Kosovu, ne vidim razloga zašto bi nečiji bol mogao da se gradira, nema toga koji može da gradira bol, koji kaže ovaj je veći, ovaj je manji. Ili ćemo biti onakvi kakvi treba po etičkom kodeksu i ocijeniti i procijeniti i presuditi svim zločinima, ili ćemo o tome da ćutimo. Ja lično mislim da svako ćutanje stvara akumulaciju problema skrivenu pod tepih i jednog dana ćemo se sigurno o to saplesti. Mislim da je

otvorenost, jednostavnost i dijalog garancija našeg sveukupnog nacionalnog izlječenja, iz toga košmara koji nam je ostavio građanski rat jednog dana moramo izaći, ali po pokušajmo da izađemo čiste savjesti i zdravog razuma. Hvala vam.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (25.05.22 13:48:08)

Hvala, kolega Pavićeviću.

Sledeći takođe za proceduru kolega Suljo Mustafić. Izvolite.

SULJO MUSTAFIĆ (25.05.22 13:48:16)

Zahvaljujem, predsjednice.

Poštovane kolegkinice i kolege, poštovani građani,

Ja sam shvatio kolegu Mugošu i njegovu namjeru kao nešto što nema nikakvu crtu politizacije niti ima ikakvu namjeru da se na bilo koji način bilo šta politizira u ovoj skupštini i kao takvu ja zaista smatram da je vrlo prihvatljiva i da najmanje što može danas 25. maja, dakle na dan deportacije izbjeglica, ova skupština iskazati jeste pijetet prema tim žrtvama. Ono što ja dobro pamtim jeste taj maj i taj 25. maj u mom rodnom gradu, jer su mojoj kući bili nekolicina izbjeglica, srećom preživljeli su, nisu došli u domet onih koji su ih lovili. Ono što ja pamtim jeste jedan užas koji je tada trajao sedmicama, a ono što mi kao stranka smatramo da je bitno jeste da se konačno moraju procesuirati ti zločini, da konačno tužilaštvo treba da smogne snage da napravi jednu nepristrasnu, objektivnu tužilačku istragu i da se u dometu tužilaštva nađu ne samo neposredni izvršioc i već i nalogodavci i počinitelji ovog sramnog čina. Dakle, deportacija bošnjačkih izbjeglica iz Crne Gore je tamna mrlja na obrazu crnogorskog pravosuđa i mi smatramo da sve te slučajeve treba nanovo procesuirati. Taj slučaj je bio, kolega Ivanoviću, u Crnoj Gori, lov na ljude je bio po Crnoj Gori i u tom su lovu sudjelovali ljudi iz tadašnjih komandnih struktura policije i vojske iz Crne Gore. To su činjenice koje su nepobitne. Gdje su oni stradali i gdje su oni završili je manje važno, nadamo se da će se naći posmrtni ostaci i da će na dostojan način biti obilježena njihova dženaza, odnosno njihova sahrana, potpuno je svejedno. Dakle, potpuno podržavamo ideju kolege Mugoše, smatramo da je to najmanje što može ova skupština u ovom momentu da uradi, jer 25.maj je upravo datum kada je započeo lov na ljude u Crnoj

Gori i kada je jedan značajan broj tih ljudi deportovan i izručen preko granice u ratom zahvaćenu Bosnu i Hercegovinu. Zahvaljujem.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (25.05.22 13:51:01)

Hvala, kolega Mustafiću.

Za proceduru prijavljen je još i kolega Andrija Popović.

ANDRIJA POPOVIĆ (25.05.22 13:51:10)

Zahvaljujem, predsjednice.

Naravno i ja bih htio da se osvrnem na ovo. Ovo je stvarno tragičan dan, desio se prije 30 godina, 27.maja 1992. godine crnogorska policija je uhapsila 150 ljudi koji su utočište našli u Crnoj Gori, uglavnom muslimana i Bošnjaka i deportovala ih, poslala ih dželatima pod nož. Naravno, samo zbog toga što je to ipak 30 godina podržavam da održimo minut ćutanja povodom toga. Poslije svega mi moramo živi da se mirimo, a mrtvima ne možemo više pomoći. Moramo izaći ih te politizacije svih tih tragičnih događaja a ja bih naročito istakao jedan koji se desio juče, to je ova tragedija u Teksasu u Sjedinjenim Američkim Državama gdje je 19 đaka ubijeno i dvoje nastavnika, da se tako nešto više nikad ne ponovi. Zahvaljujem.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (25.05.22 13:52:45)

Hvala, kolega Popoviću.

Sledeći je kolega Miodrag Lekić, takođe procedura.

MIODRAG LEKIĆ (25.05.22 13:52:57)

Nisam bio u sali kada je kolega Mugoša obrazložio, ali sam razumio i pratio sam našu raspravu i dobro je što je ovo pokrenuto. Ovo jeste jedan momenat savjesti i jeste jedan težak zločin i mislim da sad ulaženje u nekakve pravne aspekte da nije bilo na našoj teritoriji ne umanjuje ovaj čin, ovaj zločin, jer se mogao naslutiti kraj, ishod tih ljudi. Međutim, potpuno sam saglasan sa kolegom Radunovićem da ne možemo Skupštinu pretvarati u upotrebu istorije i sistem istorije kao samoposluge.

Uzimamo što mislimo i što eventualno odgovara nekome u političkim bojama. Ne mislim da je predlagač bio time motivisan, ali moramo imati cjelinu te tamne, mračne strane istorije. Imamo veliku istoriju ukupno u jednom pozitivnom bilansu, ali imamo i te mračne strane. Prema tome, ne možemo imati, ne smijemo imati nikakvu selekciju u svemu tome.

Podsjetio bih samo pošto je ova tema otvorena, da jedan od zaključaka mora biti da odgovara ko je odgovoran, ali ne iz srednjih policijskih instanci nego vrha vlasti. Kada se približila ova tema nekom ishodu, sjećam se dobro, objavljeno je da je država kriva. Dakle, eufemizam, sklanjanje, da država nema svoje personalne oblike i tako dalje. Prema tome, u ovoj priči stvarno imam osjećaj da imamo cjelinu te mračne strane istorije i da ne smijemo praviti nikakve selekcije i da jedan od zaključaka, nema zaključaka ovdje, ali poruka jeste da se ovo ispita do samog vrha koji je odgovoran za ovu situaciju koja je bila i koja je krajnje tragična i za svaku osudu. Hvala.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (25.05.22 13:55:08)

Hvala, kolega Lekiću.

Sledeći je kolega Andrija Mandić, takođe proceduralno.

ANDRIJA MANDIĆ (25.05.22 13:55:16)

Dame i gospodo,

Moji prethodnici gospodin Radulović, gospodin Radunović i gospodin Lekić uglavnom su rekli ono što mislim da je važno za građane Crne Gore. Demokratski front i mi iz Demokratskog fronta svakako ćemo ispoštovati ovaj predlog, ali nije na odmet da podsjetimo da uz ove žrtve i za ovaj strašan zločin postoje mnoge žrtve u Crnoj Gori. Na današnji dan, a danas je rođendan Josipa Broza Tita, na današnji dan 1945.godine pripadnici Jugoslovenske vojske partizanskih jedinica utrkivali su se u Sloveniji da ubiju što više ratnih zarobljenika i to nakon završetka Drugog svjetskog rata i to je jedan od najvećih ratnih zločina koji se desio na ovim prostorima. Slavenu Radunoviću je možda neprijatno da pomene to, da je na današnji dan ubijen njegov đed Radoje Radunović, da je ubijen u Sloveniji đed Budimira Aleksića Gavriilo Aleksić, da su tri člana moje porodice na današnji dan ubijeni - Miloš Mandić, u Sloveniji su ubijeni Dušan Mandić i Pavić Mandić. Mislim da je tog dana ubijen i đed nekadašnjeg predsjednika Skupštine Crne Gore Ivana Brajovića. Na

današnji dan ubijeno je hiljade ljudi iz Crne Gore i to je najveći ratni zločin koji se desio građanima Crne Gore u njihovoj istoriji. Više je u Sloveniji ubijeno građana Crne Gore 1945. godine nego što je u svim oslobodilačkim ratovima. Kada bi sabrali žrtve sa Skadra 1912. godine, kada bi sabrali žrtve sa Vučijeg dola, Mojkovca i slično to bi daleko zaostajalo za tim žrtvama koje su ubijene u jednom velikom ratnom zločinu nakon završetka Drugog svjetskog rata 1945. godine u Sloveniji.

Na današnji dan su ubijeni ljudi na Golom otoku i ne možemo, barem mi iz Demokratskog fronta i mi koji smo iz porodica koje su stradale, da odamo počast samo jednim žrtvama koje su na današnji dan ubijene. Mislim da nema jednog člana Parlamenta koji dolaze iz pravoslavnih porodica da im neko nije ostao u Sloveniji, jer je taj broj zastrašujući. To je najveća pogibija u istoriji Crne Gore, to što se desilo u maju i početkom juna 1945. godine. Mi ćemo ustajući i odajući počast ovim žrtvama iz 90-ih godina, da znate, odati i počast svim žrtvama koje su bile i 1945. godine, koje su bile i 1948, koje su bile 1918. godine i 1919. godine. Ovo što je rekao naš šef poslaničkog kluba, da danas završimo sa tom pričom, svi nosimo rane, svi smo povrijeđeni, svi smo stradali u prošlosti, da tu stranicu jednom zatvorimo i da se ne vadimo kako to što se desilo prije 30 godina ili 20 godina ili 15 godina manje boli porodice stradalih nego ono što se desilo prije 70 godina.

Ja sam iz porodice koja je mnogo stradala i 1942. godine je počeo građanski rat u Crnoj Gori tako što je formirano "pasije groblje" u Kolašinu, a jedne od prvih žrtava bili su članovi moje porodice. Ti koji su ubijali tamo na desetine ljudi nazvali su ga "pasijim grobljem" da bi ponizili što više te žrtve. Dakle, hajmo da jednom kao narod, kao građani Crne Gore zatvorimo tu stranicu. Možda je to ovaj današnji dan, da zatvorimo tu stranicu i da to prepustimo istoričarima i porodicama koje imaju pravo i traže pravo da o svojim precima misle onako kako oni treba da misle, a da krenemo naprijed i da tražimo one stvari koje nas mogu povezati a koje su vezane za budućnost Crne Gore, koje su vezane za budućnost ovog naroda. Nemojmo zloupotrebjavati jedne žrtve, a zaboravljati druge žrtve. Izvinjavam se ako sam pogriješio ovo za gospodina Brajovića, ali pouzdano znam da je i njegov djed, čije ime on nosi, stradao u toj mučnoj priči tih naših podjela i bratoubistava po Crnoj Gori. Mi smo spremni danas 2022. godine da tražimo zajedničke puteve. Budite vi ponosni na vaše pretke, budite vi ponosni na sve ofanzive, čuvajte uspomene na njih. Mi smo u srednjim i osnovnim školama učili jednu istoriju i mislim da smo pažljivo ispratili sve žrtve jedne strane građanskog rata u Crnoj Gori, ali dozvolite i nama koji smo pripadali onoj drugoj strani da možemo na te naše pretke da gladamo onako kako mi želimo. Ovo je možda momenat

važan da u političkom smislu zatvorimo tu priču, da odamo počast tim žrtvama. Mi ćemo nesumnjivo danas odati mimo tih žrtava počast i žrtvama koje dolaze iz naših porodica i voljeli bismo da svi imate razumijevanja za to. Hvala.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (25.05.22 14:01:12)

Hvala, kolega Mandiću.

Svi znamo da ovo definitivno izlazi iz procedure, naravno ima još prijavljenih. Moliću vas da poštujemo makar dužinu trajanja proceduralnog izlaganja.

Kolega Adnan Striković je prijavljen za proceduru.

ADNAN STRIKOVIĆ (25.05.22 14:01:35)

Hvala, predsjednice.

Kada bih rekao da sam iznenađen načinom na koji je počela sjednica ne bih bio baš iskren, jer kao neko ko se bavi politikom, ko je svjedok bio tada kao dječak, a i kasnije često je pominjan taj istorijski datum, svjestan sam nekih istorijskih momenata Crne Gore. Jedan od sramnih momenata je upravo današnji datum i normalno je bilo da današnja sjednica Skupštine počne ovako, samo što sam očekivao da će to uraditi predsjednica Skupštine. Mislim da bi sve ove današnje diskusije bile zaustavljene da je predsjednica Skupštine, recimo, predložila ono što je predložio poslanik Mugoša.

Šta je poenta kod deportacije ljudi iz Herceg Novog? Poenta je da su sudovi Crne Gore donijeli jednu sramnu i skandaloznu odluku, po meni kao laiku pravnom, i pravno-paradoksalnu da su porodicama žrtava isplaćene određene materijalne satisfakcije za gubitak koji smo imali, a da je država kazala da nema krivca. To je prosto nekom čovjeku koji se ne bavi pravom neshvatljivo, a evo pozivam sve ljude iz pravne struke da to možda za neku buduću ekspertizu pravnu pripreme, da objasne kako je to moguće.

Kada su u pitanju ovakve teme moramo znati da ne zasijeda Skupština Crne Gore uvijek na datum kada su se dešavale neke sramne stranice naše istorije. Uvijek ću, naravno podržavajući i predlog kolega iz DF-a, biti za to da ako treba svaka sjednica Skupštine počne minutom ćutanja ukoliko je zasijedanje na neki od tih datuma. Međutim, iz svega ovoga što smo danas čuli jedna stvar je najimpresivnija za mene, najveći

utisak je ostavila, a to je da želimo da zatvorimo neke stranice istorije. Međutim, one se ne mogu zatvoriti tako što ćemo preći preko nekih činjenica, što ćemo zaboraviti neke stvari, pogotovu stvari koje nemaju pravičan sudski epilog. Ne možemo relativizovati neki zločin izjavama, iznenađen sam zaista što pojedini poslanici relativizuju ovaj zločin, pogotovu iznenađen od strane pojedinih poslanika na način da se zločin nije desio na teritoriji Crne Gore. Govorimo o deportaciji, deportacija se desila u Herceg Novom, ubistvo tih ljudi se nije desilo u Herceg Novom na teritoriji Crne Gore, ali se deportacija desila u Herceg Novom i to je taj zločin koji pokušavamo da osudimo. Znam da neke političke partije, neki ljudi iz tih političkih partija doživljavaju Herceg Novi kao teritoriju koja nije crnogorska. Međutim, ona jeste i biće i u budućnosti crnogorska i svi zločini i sve dobre stvari koje se dese na teritoriji Herceg Novog desile su se u Crnoj Gori i dešavaće se u Crnoj Gori. To moramo da zapamtimo. Ne možemo, kažem, da relativizujemo zločin na takav način, to nije dobro, pobuđivaće ovakve polemike u budućnosti i tek stranicu ove sramne istorije sramnih datuma crnogorskih možemo zatvoriti onda kada ovo bude imalo pravičan sudski epilog. U tom smislu Socijaldemokratska partija pozdravlja napore Tužilaštva da otvori ponovo ovaj predmet i da ispita sve navode i činjenice kako bi se, kažem opet, ovakva jedna skandalozna sudska presuda revidirala. Hvala.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (25.05.22 14:05:02)

Hvala, kolegi Strikoviću.

Samo da razagnam sve dileme da ih ne bi bilo, pošto dolazim iz Herceg Novog. Herceg Novi je i te kako dio Crne Gore, da ne bilo nekih nerazumijevanja.

Sledeći, Ivan Brajović. Izvolite, poslaniče Brajoviću.

IVAN BRAJOVIĆ (25.05.22 14:05:24)

Hvala, predsjednice.

Mislim da moj kolega Mugoša nije imao namjeru da ubira neke političke poene ovim predlogom niti je vjerovatno očekivao ovakvu raspravu povodom ovog pitanja. Očigledno je da je nama ovakva rasprava svima vjerovatno veoma, veoma potrebna. Sama ideja i njegov predlog mislim da je vrlo važan iz jednog posebnog aspekta. Crna Gora se uvijek dičila i uvijek ponosila time da je bila neka brana za sve zločine,

a i dobar dom za sve nevoljnike koji su u tom nekom vremenu poslije te deportacije sa svih strana dolazili u Crnu Goru. E, ovaj primjer nije bio to. Oni su deportovani iz Crne Gore, kao što je neko od prethodnika rekao, sa prilično jasnim saznanjem što im se može desiti tamo gdje su poslani. Mislim da zbog toga treba to da uradimo i to jeste neki civilizacijski čin.

Ono što je dobro - tu ne mislim na ovo negiranje odbijte tu inicijativu i završimo sa tim - čuli su se neki tonovi i od kolega iz Demokratskog fronta koji su govorili o tome da će učestvovati u tom minutu ćutanja. Mislim da je to dobro i da je to jedan napredak u nekom našem demokratskom sazrijevanju.

Naravno, ovdje se nisam javio zbog toga što je Andrija Mandić pomenuo, mogao bih da kažem da ispravljam navode. Moj đed nije ubijen u Sloveniji, moj đed jeste umro na granici sa Hercegovinom u odstupanju. Naravno, kao što znam i siguran sam da se imam čime ponositi zbog čovjeka čije ime nosim, tako sam siguran da i sve kolege imaju neke svoje pretke za koje imaju tragedije koje su se desile i svi ćemo ih gledati na neki drugačiji način. Vjerujte mi uopšte mi ne smeta da svako ovim činom dok bude davao minut ćutanja misli na nešto drugo, misleći i na ove deportovane nesrećnike, ali prije svega sam se javio zbog toga da kažem da je ovo bilo narušavanje nečega čime se Crna Gora uvijek ponosila, da taj nevoljnik koji pokušava da nađe utočište kod nas bude više zaštićen od nas samih nego mi. Zbog toga mislim da treba i neka ovo bude mali početak rasprave koji ćemo nekad u normalnoj atmosferi zatvoriti, a mislim da su neki tonovi i sa ove moje desne strane koji su se čuli dali doprinos tome. Predlažem da date ipak minut ćutanja.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (25.05.22 14:08:14)

Hvala, kolega Brajoviću.

Koleginica Božena Jelušić. Izvolite, procedura.

BOŽENA JELUŠIĆ (25.05.22 14:08:24)

Poštovane kolegice i kolege,

Gotovo da nema dana u Crnoj Gori u kojem ne bi mogao biti minut ćutanja za neke od žrtava. To je sasvim izvjesno i mogli bismo i da ne radimo, nego samo da držimo minute ćutanja. Međutim, predlog gospodina Mugoše nisam samo shvatila kao odavanje počasti onim žrtvama koje su zaista jedna sramota za Crnu Goru, jer ako citiramo

Marka Miljanova: "Otvori vrata tome što bježi, a zatvori vrata tome ko ćera", mi smo tad upravo uradilo ono što je duboko suprotno etici Crne Gore, barem onoj u koju želimo da vjerujemo. Ovo što je gospodin Mugoša predložio nisam samo shvatila kao odavanje počasti Bošnjacima koji su tog dana deportovani iako su ovdje potražili zaštitu, nego sam to shvatila kao njegov predlog za bolju budućnost, jer mi ne možemo reformisati crnogorsko pravosuđe čije perjanice sjede danas u Spužu dok ne procesuiramo ratne zločine. Kako ćemo se miriti sa istorijom iz '48-me, kako ćemo se iz 12. vijeka sa istorijom miriti ako ne možemo da istražimo istoriju koja se desila prije 30 godina čiji su vinovnici još uvijek živi, koji su bili jedinstvena falanga tada, kasnije podijeljena u dva različita bloka, čija se imena i prezimena znaju. Srećom, ratni zločini ne zastarijevaju, onog momenta kad se usudimo da kažemo i s jedne i s druge strane ko je ta država koja je zatvorila vrata onima koji su bježali, tog trenutka ćemo moći da obnovimo crnogorsko pravosuđe, a do tada ćemo moći samo da relativizujemo. Jer, ako je normalno ubijati nevine, ako je normalno raditi ratne zločine koje su se i na ovom prostoru događali onda je sve drugo relativno.

Dakle, ja sam predlog gospodina Mugoše shvatila kao naš put u bolju budućnost, jer za ovih 30 godina nisu svi pomrli a da ne bi mogli biti procesuirani i da se ne bi moglo znati ko je zatvorio vrata onima koji su bježali, a otvorio onima koji su ćerali.

Hvala.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (25.05.22 14:10:38)

Hvala koleginići Jelušić.

Sljedeći za proceduru je poslanik Abaz Dizdarević.

ABAZ DIZDAREVIĆ (25.05.22 14:10:55)

Uvažena predsjednice Skupštine, poštovane koleginiće poslanice i poslanici,

Osjetio sam potrebu da se takođe pridružim inicijativi gospodina Mugoše, kolege poslanika koji je inicirao priču da treba da se podsjetimo na stradanja ljudi i da ovo jeste jedan opominjući čin za uslovno rečeno zločine koji su učinjeni i na ovom prostoru i van ovog prostora, iz pijeteta prema svim žrtvama stradalim na prostorima i bivše Jugoslavije i onog što

se dešavalo u nesretnom ratu, više vezujući to za lični kontekst odnosno porodičnu priču koja je proistekla iz ovog datuma davne 1992.godine.

Naime, tog dana, na današnji dan, na vrata naše kuće je zakucao dječak po imenu Nihad Borovac, upitao da li je to kuća doktora Asima Dizdarevića. Neko mu je rekao da će naći utočište u našem domu i našao ga je. Našao ga je i proveo dvije godine u našoj kući, bez nekog ličnog poznanstva ili porodičnog, dok na njegovu nesreću i nesreću njegove porodice, njegov brat Mirsad nije imao tu sreću. Evo da kažem, već je deportovan i stradao je, njegove kosti su pronađene u Foči nekih 15 godina nakon deportacije. Nihad je boravio kod nas, oženio se jednom rođakom, imao drugačije iskustvo i vodi jedan sretan život sa žigom onog što jeste pitanje čojstva.

Dakle, na ovaj način iskazujemo pijetet prema svim žrtvama, upozoravamo i opominjemo da ovakve crne stranice u istoriji Crne Gore nikad više ne budu ispisane, tako da će Klub poslanika Demokratske partije socijalista podržati inicijativu gospodina Mugoše.

Zahvaljujem.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (25.05.22 14:13:21)

Hvala, kolega Dizdareviću.

Za proceduru je prijavljena još koleginica Tamara Vujović. Poslanica Vujović.

Kolege, molim vas da čujemo poslanicu Vujović.

TAMARA VUJOVIĆ (25.05.22 14:13:39)

Zahvaljujem, predsjednici Đurović.

Naravno, sve ratne zločine snažno osuđujemo, Demokrate Crne Gore nikada nijesu kalkulisale oko takvih stvari i minut ćutanja je najmanje što možemo učiniti za ove civilne žrtve rata kao što su i danas predstavnici Opštine Herceg Novi ispred Centra...(govor iz klupa). Izvinjavam se, ako biste mi obezbijedili elementarne uslove za izlaganje. Dakle, ispred Centra bezbjednosti Herceg Novi danas se nalaze i predstavnici Opštine Herceg Novi. Ali, niko nema pravo da baca mrlje na obraz Crne Gore ili da okrivljuje kolektivitete Crnu Goru ili grad Herceg Novi. Naravno, svaki zločin ima svoga zločinca, svoga krvnika, to su pojedinci koji su učinili ove pravne i moralne zločine. Pošto na neki način Herceg Novi, danas više puta spomenuti grad jer to je zaista bilo mjesto

sabiranja i mjesto deportacije, nosi svoju određenu stigmatu zbog toga što je deportacija krenula iz tog pograničnog grada, da kažem igrom slučaja.

Ja ovdje ne branim svoj grad, nego branim građane. Devedesetih godina Herceg Novi je imao 25.000 stanovnika, '90-tih godina primio je 20.000 izbjeglica. Ja sam tada bila u školi u odjeljenjima koja su brojala po 40, 45 učenika. To je bilo jedno mjesto sabiranja, zaista, gdje su građani pružali i te kako pomoć onoliko koliko su mogli. Gdje je ovdje zločin i gdje su ovdje ti krvnici pojedinačni odgovorni? Zato apelujem na Tužilaštvo da se ponovo otvore ovi predmeti i da se dođe do tadašnjeg vrha komande policijske, a svakako i do političkog vrha koji je uslovio i omogućio da se ta deportacija iz moga grada prema Bosni i Hercegovini desi.

Dakle, branim grad, branim građane koji su otvorili vrata svojih domova kada je Herceg Novi, opet ću napomenuti, imao skoro dvostruki broj stanovnika u odnosu na to što je ostala ta mrlja da je deportacija zaista krenula iz tog crnogorskog grada, da se sabiranje tih ljudi dešavalo na teritoriji Crne Gore i to je ono pred čime niko nema pravo da zatvori oči. Apelujem na tužilačke organe i na jedan sudski epilog ovog stravičnog zločina.

Zahvaljujem.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (25.05.22 14:16:26)

Zahvaljujem.

Sa ovim smo iscrpili prijavljene za proceduru.

Kolege, da se razumijemo, u tom slučaju otvaramo drugi krug procedure. Ako možemo za 30 sekundi.

Izvinjavam se Borise, trenutak. Kolega Ivanović ima riječ, pa onda vi tu vašu zaključnu od 30 sekundi.

Kolega Ivanoviću, kratko jer ovo je drugi krug.

DRAGAN IVANOVIĆ (25.05.22 14:17:05)

Hvala, predsjednice.

Ja sam očito pogriješio prvi put što nijesam bio malo duži, pa da sve obrazložim koji je bio razlog moga reagovanja, jer vjerovatno ne bih sada imao potrebe poslije ovoliko diskusija, a imam pravo da se osvrnem na ovaj događaj jer sam neposredni učesnik, ali sa one druge strane, jer sam

bio možda tada jedini u policiji Crne Gore koji nije postupio po tom telegramu. Ja sam to obavijestio ovu skupštinu.

Gospodine Ibrahimović nije tu, vi se sjećate toga da sam ja rekao da sam ja taj isti telegram imao u rukama, ali da nijesam htio da postupim po njemu. Zašto ja nijesam postupio to je posebno pitanje, vjerovatno ocijenio sam da nema potrebe.

Hoću sad da kažem nešto drugo i zašto sam ja reagovao, gospodine Mugoša. Ne želim da građani Crne Gore i neki policajci koji su radili svoj posao i postupali po telegramu, po čemu su bili dužni da postupe, odgovaraju ni krivi ni dužni za to. Žao mi je što moram da ističem sebe, u u tom trenutku ja nisam znao sudbinu, naša dužnost je bila, jer druga republika šalje telegram i traži vojne obveznike koji su napustili svoju teritoriju da budu vraćeni nazad. Hoću da kažem, kolege policajci koji su postupali nijesu znali za sudbinu. Slažem se sa kolegama iz Demokratskog fronta, spremni smo i mi iz Socijalističke narodne partije da odamo poštu svim koji su stradali, ali neću pristati nikad na to da okrivite policiju i građane Crne Gore da su krivi ... (prekid). Zna se ko je bio predsjednik Vlade i ko je bio za to.

Prema tome, dobro se zna, vidjeli ste da ... Hoću da budem jasan. Ovdje se poslije toliko godina mnoge priče pričaju napamet, e to mi smeta i zato sam ja ustao i rekao to što sam rekao.

Toliko i hvala.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (25.05.22 14:19:26)

Hvala poslaniku Ivanoviću.

Poslanik Mugoša, završna proceduralna riječ. Izvolite, poslaniče Mugoša.

BORIS MUGOŠA (25.05.22 14:19:34)

Zahvaljujem, predsjednice.

Dobro se znamo, imam potrebu da još jednom pojasnim neke stvari. Da ste me pažljivo saslušali dobili biste odgovore za sve ovo o čemu ste pričali, a ja nisam rekao. Rekao sam kao prvo da bi skupština na ovaj način dala doprinos pravdi, jer pravda nije zadovoljena. Vi dan - danas nemate tijela svih žrtava i ne znate ni mjesto gdje su stradali. Razgovarao sam sa djecom tih žrtava, oni samo žele da znaju gdje su kosti njihovih roditelja.

Rekao sam, pod dva, da je ovo doprinos i žrtvama i njihovoj djeci i pod tri sam dobro rekao da ovo je doprinos budućnosti naše djece. Znači, govorio sam o budućnosti. Zaključio sam i to želim da kažem da se Crna Gora mora suočiti sa svom prošlošću i svim zločinima koji su se desili. Znači, nisam pravio razliku. Rekao sam na kraju iz dva osnovna razloga da se nikad ne zaborave i da se nikad više ne ponove.

Prema tome, nemojte, molim vas, barem Borisu Mugoši da dajete etikete politizacije. Na kraju, ministri iz 43. Vlade su danas tamo, a ja ne pripadam toj strukturi, predstavnici Opštine su tamo, a ne pripadam toj strukturi i država koja je trebala da da odgovor, a "bio sam" ili djelimično dio te strukture. Prema tome, nikakva politizacija nego jedan civilizacijski osvrt na ono što ne smijemo nikad da zaboravimo. Zbog toga pozivam vas još jednom iz najbolje želje, iz najčistije ljudske namjere da odamo minutom ćutanja počast svim žrtvama i da na taj način pokažemo da kao društvo treba da učimo na greškama i da ovu Crnu Goru vodimo ka boljoj budućnosti svih njenih građana. Zahvaljujem.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (25.05.22 14:22:04)

Hvala, poslaniče Mugoša.

S obzirom da smo iscrpili ove proceduralne reakcije, koje u formalnom smislu nisu bile procedura, ali je očigledno iz današnjeg izlaganja da nam je neophodno da otvaramo teme, da ih procesuiramo koliko u ovom domu mnogo više u onim institucijama koje su zadužene za to, a to je i tužilaštvo i sudstvo kako bi se ove bolne teme što prije zatvorile u formalnom smislu. Najvažnije od svega toga jeste da mi u Crnoj Gori ako smo na putu pomirenja onda imamo obavezu da se suočimo sa prošlošću, sa svakom i svom našom prošlošću, ne vezujući niti za pojedinačne žrtve ni za pojedinačne datume. Tek onda kad budemo bili svjesni i kada se budemo suočili sa tim bićemo u situaciji da gradimo zaista jedno zdravo demokratsko društvo kakvo nadam se da svi želimo da bude crnogorsko društvo. S tim u vezi dajem minut ćutanja povodom stradalih, odnosno izbjeglica deportovanih, kao i povodom svih nevinih žrtava stradalih u zločinima na našim prostorima.

(Minut ćutanja)

Slava im.

Poštovane kolege i kolegice, nastavljamo sa radom i prelazimo na utvrđivanje dnevnog reda.

Predlog dnevnog reda imate u sazivu. Da bismo utvrdili dnevni red, dozvolite da vas obavijestim o predlozima za dopunu predloženog dnevnog reda:

1. Vlada Crne Gore predložila je da se u dnevni red uvrsti Predlog zakona o izmjeni i dopuni Zakona o Budžetu Crne Gore za 2022. godinu.

2. Poslanici Damir Šehović, Boris Mugoša i Ivan Brajović predložili su da se u dnevni red uvrste sledeće tačke: Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dodatu vrijednost, Predlog zakona o izmjeni Zakona o stručnom osposobljavanju lica sa stečenim visokim obrazovanjem i Predlog zakona o dopuni Zakona o akcizama.

Prelazimo na izjašnjavanje o predlozima za dopunu dnevnog reda.

Stavljam na glasanje predlog Vlade da se u dnevni red uvrsti Predlog zakona o izmjeni i dopuni Zakona o Budžetu Crne Gore za 2022. godinu.

Glasalo je 58 poslanika, 58 glasova za, bez glasova protiv i uzdržanih. Konstatujem da je Skupština prihvatila predlog.

Predlozi poslanika Borisa Mugoše, Damira Šehovića i Ivana Brajovića.

Da li predlagači žele da obrazlože predloge?

Poslanik Šehović želi. Izvolite, poslaniče Šehoviću.

DAMIR ŠEHOVIĆ (25.05.22 14:25:47)

Hvala, predsjednice.

Poštovane kolege, daću sebi za pravo da iskoristim poslovničku mogućnost i obrazložim predlog koji se tiče izmjena Zakona o PDV-u, a kolega Mugoša će obrazložiti predlog za uvrštavanje u dnevni red ostala dva zakona.

Dakle, Socijaldemokrate predlažu da dnevni red današnje sjednice zbog odgovornosti prema najširoj kategoriji naših građana proširimo sa jednom tačkom dnevnog reda koju ću obrazložiti koja se tiče izmjene Zakona o PDV-u.

Poštovane kolege, to smo predložili iz razloga što cijenimo da treba promijeniti način oporezivanja prometa hljeba na način što treba primijeniti nultu poresku stopu jer je to jedino održivo rješenje ukoliko želimo da doprinesemo da cijena hljeba bude niža za nekih 10%. Sve vas ću da podsjetim da smo mi nedavno ako se dobro sjećam, a čini mi se da dobro pamtim konsenzusom usvojili izmjene Zakona o PDV-u. Između ostalog, te izmjene su podrazumijevale smanjenje stope PDV-a na brašno i ulje sa 7% na 0% i te izmjene su podrazumijevale smanjenje

stope PDV-a na so sa 21% na 7%. Sve te izmjene su imale za cilj da dođemo do niže cijene osnovnih životnih namjernica. Međutim, kada je riječ o cijeni hljeba nijesmo olakšali pekarskoj industriji izmjenom ovog propisa zato što su za njih troškovi ostali isti, a ovdje je suština da stvorimo održive pretpostavke da cijena ove osnovne, elementarne životne namjernice bude snižena, a da to ne ide preko leđa pekarske industrije jer je ona već dodatno i te kako opterećena visokom cijenom brašna i energenata.

Uvažene kolege, ovo rješenje je svojevremeno predložila i Privredna komora kroz nadležni njen odbor i vjerujem da ne postoji ama baš nijedan jedini razlog da mi ne prihvatimo da makar razgovaramo na ovu temu. Cijenim da smo ovaj zakon dobro napisali, ali dijalog na tu temu mislim da nam je potreban, mislim da je negativan fiaskalni efekat zanemarljiv ukoliko imamo u vidu koristi koje se eventualno usvajanjem ovog zakona dobijaju, a koristi su višestruke i najviše koriste onima koji su najslabije platežne moći budući da njih visoka cijena osnovnih životnih namjernica u relativnom smislu najviše pogađa. Zato vas molim uvažene kolege da čujete i još jedan podatak u ukupnoj inflaciji koja je u Crnoj Gori na veoma visokom nivou 36% učešća je po osnovu visoke cijene hljeba i brašna. Zato mislim da danas i time završavam predsjednice treba da postupimo odgovorno, treba da glasamo da ovaj zakon ako ništa uđe u dnevni red, da otvorimo dijalog na tu temu da ispravimo ono što smo trebali da uradimo kada smo nedavno konsenzusom usvojili izmjene Zakona o PDV-u i da zajednički dođemo do živog rješenja koje bi spustilo cijenu hljeba. Svaki drugačiji potez i drugačiji odnos prema ovom zakonu vjerujte ne bih ni kao čovjek niti kao ekonomista mogao da razumijem i vjerujem da će zbog toga ovo rješenje koje smo predložili biti prihvaćeno. Kažem da ćemo naći za shodno da smognemo snage da makar uvrstimo u dnevni red izmjene ovog zakona, a onda ćemo svi skupa i u komunikaciji sa kolegama iz Vlade vjerujem doći do rješenja koje će ići u cilju koji želimo da postignemo, a cilj je da visoka cijena hljeba bude spuštena na niži nivo, a da time dodatno ne opteretimo pekarsku industriju.

Hvala.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (25.05.22 14:30:24)

Hvala, poslaniče Šehoviću.

Poslaniče Raduloviću, tražili ste proceduru prije nego što damo na glasanje za uvrštenje u dnevni red.

Poslanik Radulović, procedura. Izvolite.

BRANKO RADULOVIĆ (25.05.22 14:30:37)

Građani Crne Gore i kolege, kolega Šehoviću, vi ste i ja u mnogo čemu istomišljenici za razliku od praklike, vi ste bili u vlasti, ja sam bio ovdje, pa sam bio do kraja dosljedan, a i vi ste pokušavali valjda u toj vladi to da budete.

Mi smo se dogovorili, kolege, sljedeće - da nema majčinoga sina danas u Crnoj Gori ko ne bi glasao za ovo. Da li će biti dovoljno rast cijena koje će biti možda 200, 300, 400% u odnosu na manje 10%? Neće biti dovoljno. Potrebna je nova ekonomska politika, potrebne su subvencije, podrške i nova socijalna politika. Prije svega, kažem, nova ekonomska politika. Na odboru smo se dogovorili da idemo zajedno prema tome rebalansu živom budžeta do ljetos. Rekli smo da ćemo zajednički raditi za dobro Crne Gore bilo da smo vlast ili opozicija. Jednostrano nešto rješavati, ne rješavati sa desne strane ili sa lijeve strane, dovešćemo nešto što je reblans još i veći. Možemo dovesti u pitanje ukupno održavanje toga sistema.

Zato ja predlažem i moje je opredjeljenje, ja mogu da dignem te ruke, jer sam ja za nultu stopu PDV-a ... (Predsjednica: Kolega Raduloviću, imaćete vremena u raspravi.) Možda neće biti rasprave, u vezi tri tačke. Mi smo iz iste škole, ali mislim da je pametnije, crnogorski je, ljudski je, rodoljublje je da zajedno sa ministrom zajednički formiramo jedan tim koji će biti saglasje i Parlamenta i Vlade i onih socijalnih partnera i profesora univerziteta, da dođemo do nove ekonomske politike, radikalne politike koja će ići u susret velikim izazovima Crne Gore. Ajmo da sačekamo to, ja sam to predlagao i 15 godina, nije mi se obistinilo, ali nije ni važno, PDV opet onaj limit ovakvi, on faktički ovako ide, umjesto da ide nula, pa ovako ide.

Ministre, ja mislim ovako, ne znam da li vi mislite, ali ja mislim da vi mislite što i ja mislim, da mi o tome pričamo u ponedjeljak, utorak i da već iduće neđelje vas dvojica, Đurović i vi zajedno sa Ibrahimovićem, ovdje da počnemo da razmjenjujemo mišljenje oko svega toga. Znači, ja podržavam, ali podržavam u širem kontekstu.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (25.05.22 14:33:45)

Hvala poslaniku Raduloviću.

Shvatam da i ministar ima potrebu kratko da se obrati. Izvolite, ministre.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ (25.05.22 14:34:01)

Poštovana Skupštino, poštovani građani,

Obraćam se gospodinu Šehoviću u funkciji predlagača dopune dnevnog reda po ivici procedure, jer ovo je dio koji se ne tiče ministra već poslanika, ali da relaksiram raspravu.

Imao sam komunikaciju sa predstavnicima Kluba Socijaldemokrata i komunikaciju unutar Ministarstva finansija vezano za ove predloge koji se sada uvrštavaju u dnevni red. Nije sporno da imamo ove predloge, stoje neke stvari koje je profesor Radulović rekao, ali stoji i ona potreba o kojoj smo već govorili nekoliko puta ovdje u plenumu, a i na odboru, da moramo mnogo brže i kao vlada i kao parlament reagovati, promptno, i donositi neka akta kako bismo kako - tako sprečavali negativne posljedice svega ovoga čemu svjedočimo. Što se tiče konkretno Vlade Crne Gore, mogu to ovdje da kažem, ne smeta da dva predloga zakona koja predlaže Klub Socijaldemokrata, ovaj predlog zakona i Predlog zakona koji se tiče izmjene i dopune Zakona o akcizama, budu u dnevnom redu ukoliko parlament to ocijeni shodnim, da se obavi rasprava o tome. Vjerovatno možemo da idemo i ka usvajanju tih zakona u jednom dogovoru, da vidimo je li to dobro izmjereno.

Što se tiče mene ovo je pokušaj da relaksiram raspravu o dnevnom redu u okviru ova dva predloga zakona. Hvala vam.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (25.05.22 14:35:25)

Hvala ministru Damjanoviću.

Prelazimo na izjašnjavanje povodom stavljanja na dnevni red Predloga zakona o izmjeni i dopuni Zakona o porezu na dodatu vrijednost.

Izvolite, kolege i kolegice, glasajte.

Glasalo je 53 poslanika, 53 glasa za, bez glasova protiv, bez uzdržanih glasova, pa konstatujem da je Skupština prihvatila predlog.

Sada imamo Predlog zakona o izmjeni i dopuni Zakona o stručnom osposobljavanju lica sa stečenim visokim obrazovanjem.

Da li predlagač poslanik Mugoša želi dodatno obrazloženje? Izvolite.

BORIS MUGOŠA (25.05.22 14:36:54)

Zahvaljujem, predsjednice.

Ja ću kratko objasniti o čemu se radi. Skupština je 2012. godine donijela Zakon o stručnom osposobljavanju lica sa stečenim visokim obrazovanjem u javnosti poznat kao Program za svršene visokoškolce i tada je definisano da oni imaju mjesečnu nadoknadu u iznosu od 50% prosječne zarade u Crnoj Gori i od te 2012.godine do kraja prošle godine njihova nadoknada je bila nešto veća od minimalne zarade. Mi znamo da je minimalna zarada bila 193, pa 222, pa 250 eura i to je imalo logiku, zato što minimalna zarada obuhvata i one sa najnižim stepenom obrazovanja, a ovo su ipak ljudi koji su završili fakultet i procjena je bila da treba da imaju određeni iznos mjesečne nadoknade veće od minimalne zarade.

Međutim, kako je Skupština Crne Gore krajem prošle godine donijela izmjene Zakona o radu, gdje je definisano da minimalna zarada bude 450 eura, sada se dešava da 2.700 korisnika ovoga programa koji do kraja septembra pohađaju ovaj program imaju mjesečnu nadoknadu od 266 eura, a minimalna zarada je 450 eura. Mi u SD-u smatramo da ne mogu lica koja su završila fakultet, koja su visokoškolci, da budu u nepovoljnijem položaju u odnosu na ostale zaposlene, odnosno da imaju skoro duplo manju mjesečnu nadoknadu u odnosu na minimalnu zaradu. Zbog toga smo predložili da njihova mjesečna nadoknada bude na nivou minimalne zarade, to je 450 eura, jer ipak moramo da vodimo računa i o sljedećim stvarima.

To su uglavnom mladi ljudi koji treba da budu nosioci razvoja i zaista situacija sa drastičnim rastom cijena svih roba i usluga je dodatno ugrozila egzistenciju mnogih od njih. To je 2.000 korisnika Programa stručnog obrazovanja. Mislim da smo mi dužni da ispravimo tu anomaliju zbog usvojenih nekih zakonskih rješenja krajem prošle godine, da ne dođemo u situaciju da svršeni visokoškolci imaju duplo manju nadoknadu od minimalne zarade ostalih zaposlenih.

Zbog toga vas molim da o ovome otvorimo raspravu, a onda smo spremni da kroz dogovor sa vama modifikujemo i potencijalno poboljšamo naše zakonsko rješenje kako bismo zaista izašli u susret, ponavljam, 2.700 svršenih visokoškolaca.

Zahvaljujem.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (25.05.22 14:39:17)

Zahvaljujem poslaniku Mugoši.

Stavljam na glasanje predlog poslanika Šehovića, Mugoše i Brajovića da se u dnevni red uvrsti Predlog zakona o izmjeni Zakona o stručnom osposobljavanju lica sa stečenim visokim obrazovanjem.

Izvolite, kolege i kolegice, glasajte.

Glasalo je 54 poslanika, 18 glasova za, bez glasova protiv, 36 glasova uzdržanih. Konstatujem da Skupština nije prihvatila Predlog.

Povodom treće tačke uvaženih poslanika Šehovića, Mugoše i Brajovića shvatam da poslanik Mugoša želi takođe dodatno da obrazloži.

Izvolite, poslaniče Mugoša.

BORIS MUGOŠA (25.05.22 14:40:31)

Nije mi dobro krenulo kad ja obrazlažem predloge zakona. Zaista mislim da je napravljena ozbiljna greška prema 2.700 korisnika, ali oni će o tome suditi.

Treći Predlog zakona tiče se akciza na proizvode od plastike za jednokratnu upotrebu. Skupština Crne Gore je čini mi se početkom ovog mjeseca donijela izmjene Zakona o akcizama gdje je uvela u akcizni sistem akcizu na proizvode od plastike za jednokratnu upotrebu zbog zaštite životne sredine i to je bio neki prioritetni razlog. Međutim, što se desilo u praksi? U praksi se desilo da tu akcizu na proizvode od plastike plaćaju domaći proizvođači mlijeka, vode, jogurta i to na one ambalaže u koje oni stavljaju mlijeko, jogurt i vodu, a da uvoznici svih tih proizvoda ne plaćaju akcizu na iste te ambalaže jer se ti njihovi proizvodi tretiraju kao gotovi. Onda smo mi doveli u potpuno neravnopravan tržišni položaj naše proizvođače uključujući i one koji se bave preradom i pakovanjem prehrambenih artikala i na ovaj način pokušavamo da ispravimo to i da ih zaštitimo od nelojalne konkurencije. Ponavljam mi smo svi da razvijamo realni sektor moramo ga razvijati, ali ovi zakonskim rješenjima postojeći prije ove naše potencijalne ispravke dovodimo u neravnopravan položaj što onda može da se desi na njihovu smanjenu prodaju, otpuštanje radnika, manje poreze i doprinose državi itd. Da vas podsjetim da su značajno porasli troškovi ambalaže zbog krize jer se većina ambalaže za evropsko tržište proizvodilo u Ukrajini. Pa, su naši domaći proizvođači em plaćaju skuplju ambalažu, em još sad imaju akcizu, a uvoznici nemaju tu akcizu. Mljekari su povećali otkupne cijene kako bi na određeni način nadoknadili dio troškova stočarima tako da im je sad minimalna zarada, a ako bi im ostala ova akciza ne bi imali nikakvu zaradu. Tako da mislim i

pretpostavljam evo da ćete sada podržati moj predlog pa ću biti manje nezadovoljan zbog onoga što se desilo prije par minuta, ali zaista mislim da moramo donijeti ovo zakonsko rješenje da budem korektan imao sam i komunikaciju vrlo konstruktivnu sa Ministarstvom finansija. Odradićemo neke pravno-tehničke modifikacije koje mi svakako prihvatamo i da zajedno donesemo konsenzusom ove izmjene Zakona o akcizama kako bi, ponavljam, zaštitili domaće proizvođače od nelojalne konkurencije. Zahvaljujem.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (25.05.22 14:43:28)

Zahvaljujem poslaniku Mugoši.

Stavljam na glasanje predlog poslanika Šehovića, Mugoše i Brajovića da se u dnevni red uvrsti Predlog zakona o dopuni Zakona o akcizama.

Kolege i kolegice, izvolite glasajte.

Glasalo je 56 poslanika, 56 glasova za, bez glasova protiv i uzdržanih. Konstatujem da je Skupština prihvatila Predlog.

Stavljam na glasanje predlog dnevnog reda u cjelini. Izvolite.

Glasalo je 53 poslanika, 53 za, bez glasova protiv i uzdržanih. Objavljujem da je za sjednicu usvojen predloženi dnevni red iz saziva sa predloženim dopunama.

Pozivam Službu Skupštine da poslanicima dostavi prečišćeni dnevni red.

Prelazimo na dnevni red.

Predlog zakona o izmjeni i dopuni Zakona o budžetu Crne Gore za 2022. godinu.

Ovlašćeni predstavnici Vlade su: Aleksandar Damjanović, ministar finansija i Bojan Paunović, generalni direktor Direktorata za državni budžet u Ministarstvu.

Izvjestioci odbora su: Momo Koprivica, Zakonodavanog odbora i Petar Ivanović, Opora za ekonomiju, finansije i budžet.

Otvaram pretres.

Da li predstavnik Vlade želi dati dopunsko obrazloženje?

Izvolite, ministre.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ (25.05.22 14:45:22)

Zahvaljujem, predsjednice.

Poštovana Skupštino, poštovani građani,

Na početku bih se zahvalio Skupštini Crne Gore zato što je ovaj predlog zakona stavila na dnevni red danas imajući u vidu da ga je Vlada utvrdila prošlog petka i dostavila Parlamentu. Ovo je iz razloga što je odrađen ozbiljan posao da se shodno novoj Uredbi o organizaciji rada državne uprave naprave izmjene i dopune tekućeg budžeta kako bi državna uprava i državni organi mogli nesmetano da funkcionišu, da se već 1. juna prime redovno zarade i sve one ostale prinadležnosti koje se isplaćuju iz budžeta. Dakle, ovo bi bio i neki uslovno rečeno zadnji momenat, zato smo i stavili u prelaznim odredbama da ovaj zakon stupa na snagu odmah i da proizvodi pravno dejstvo od 1. juna. Ukoliko Parlament danas usvoji ovaj predlog zakona da se obave određene tehničke radnje u smislu obračuna zarada i svega onoga ostalog i da bismo mogli da nesmetano funkcionišemo kao država. To je negdje i na kraju krajeva odgovornost svih nas da prosto ne ometamo tekući rad državnih organa, organa države uprave uz naravno doprinos i Skupštine ovoj hitnoj raspravi, uz doprinos matičnog odbora na kome je juče bila čini mi se dosta otvorena rasprava, i neka je, inicijalna rasprava oko stanja javnih finansija, a u kontekstu predloga izmjena i dopuna Zakona o budžetu za tekuću godinu sa jednom opštom konstatacijom da i Parlament i Vlada moraju biti budni, pratiti trendove u tekućim finansijama Crne Gore, odnosno javnim finansijama, pratiti trendove koji se tiču i spoljnih izazova i šokova uslovljenih ratom u Ukrajini i produženim trajanjem pandemije, pogotovu njenim implikacijama na tržište energenata i tržište hrane. Naravno sve to, uz one stvari koje su se čule juče na odboru u javnoj raspravi a ponoviće se vjerovatno i ovdje, ukazuje da mi u Ministarstvu finansija, a i u Vladi Crne Gore već razmišljamo da tokom juna, eventualno jula, a svakako do kraja proljećnog zasijedanja idemo sa Predlogom izmjena i dopuna budžeta za tekuću godinu u uslovno rečeno suštinskom dijelu gdje ćemo morati da prilagodimo neke budžetske pozicije trendovima koji su se desili. Da ne bih opterećivao sa tom pričom koja će se dešavati, gdje ćemo biti čini mi se na istom zadatku i u Vladi i u Parlamentu da dođemo do najboljeg mogućeg rebalansa budžeta, govorim o periodu jun-jul.

U ovom dijelu samo da iskažem želju da obavimo početnu, inicijalnu raspravu i da ova tema koja se tiče budžeta i javnih finansija neće biti skinuta sa tapeta rada parlamenta i ponovićemo je kroz ostale predloge zakona koji su ovdje u parlamentu. Hvala.

Zahvaljujem, ministre Damjanoviću.
Sada pitam da li izvjestioci odbora žele riječ?
Kolega Petar Ivanović. Izvolite.

PETAR IVANOVIĆ (25.05.22 14:49:21)

Zahvaljujem.

Više zbog građana Crne Gore nego zbog uvaženih kolega i koleginja članova parlamenta želim da vas izvijestim da smo imali jednu vrlo konstruktivnu raspravu na odboru, da su sjednici odbora prisustvovali svi članovi odbora u sadašnjem sazivu i da smo jednoglasno donijeli odluku da podržimo navedeni predlog.

Druga važna informacija po mom mišljenju je i to da smo se dogovorili sa ministrom finansija da i građani Crne Gore i mi kao članovi odbora i svi članovi Skupštine zaslužuju da što prije dobiju informaciju o tome u kakvom se stanju nalaze javne finansije Crne Gore i da je ta informacija potrebna svima nama u što je moguće kraćem vremenskom periodu, ne samo zbog eventualnih priprema za koje očekujemo da će biti kvalitetne u susret novim izmjenama budžeta nego i zbog toga da bi smo se suočili sa potezima prethodne vlade i imali jasnu predstavu o tome šta je urađeno.

Treće, mi smo spremni kao svi članovi odbora, bez obzira na očigledne razlike koje postoje tokom diskusije o različitim tačkama da vrlo predano radimo u susret izmjenama budžeta svjesni i velike odgovornosti koje ima sadašnja Vlada, ali isto tako i svjesni ozbiljnih problema, sa kojima se suočava crnogorska ekonomija. Mislim da su to tri vrlo važne informacije koje treba da imamo u vidu, jer predpostavljam da će ministar sa svojim saradnicima vrlo brzo usmjeriti nekoliko novih akata ka matičnom odboru.

Zahvaljujem.

PREDSJEDAVALA BRANKA BOŠNJAK (25.05.22 14:50:52)

Zahvaljujem se kolegi Ivanoviću.

Napominjem da mi već u petak imamo posebnu sjednicu namijenjenu premijerskom satu i takozvanom ministarskom satu na kome će učestvovati kolega Damjanović i tada ćemo saznati više o finansijskom stanju u Crnoj Gori. To je bio zajednički dogovor sa kolegijuma.

Sada ćemo preći na uvodna izlaganja.

Riječ dajem kolegi Danijelu Živkoviću, u ime Kluba Demokratske partije socijalista, a da se pripremi kolega Slaven Radunović.

DANIJEL ŽIVKOVIĆ (25.05.22 14:51:35)

Hvala, poštovana potpredsjednice Bošnjak.

Uvaženi ministre Damjanoviću sa saradnikom, poštovane kolegice i kolege, uvaženi građani,

Pred nama je danas Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o budžetu, koji podrazumijeva određene tehničke izmjene zbog toga što imamo takvu situaciju da državna uprava drugačije funkcioniše, da imamo veći broj potrošačkih jedinica i da bi građani jasnije to razumjeli - nije se suštinski ništa mijenjalo u budžetu u iznosima kako je budžet prethodno koncipiran, već se radi o preraspodjeli sredstava unutar tih novih budžetskih jedinica.

Kada govorimo o ovom Zakonu o budžetu ne možemo ostati imuni u odnosu na ono što je bilo u prethodnom periodu iako se nerado vraćam na ono što je bilo ranije, a sa ipak vedrijim pogledom u budućnost. Ne možemo se ne prisjetiti onoga kako je bila postavljena ta čuvena arhitektonika prethodne vlade i premijera Zdravka Krivokapića, koji je pokušavao vrlo nerazumno da navodno učini efikasnijim i racionalnijim rad državne uprave tako što je četiri ministarstva stavio u jedno ministarstvo, čime je precjenjivao sposobnosti pojedinih lica u njegovoj vladi i određenih ministara i napravio ozbiljnu štetu zajedno sa svojim kolegama u tim ministarstvima prevashodno različitim javnim politikama. Nismo bez razloga komentarisali, kritikovali te javne politike, a jedna od njih je bila politika javnih finansija i politika ekonomije.

Kritikovali smo način vođenja javnih finansija zbog toga što je očigledno da su od strane prethodnog ministra finansija širene prevashodno dezinformacije ili netačne informacije, koje su imale za cilj kreiranje političke platforme sa jedne strane i pokušaj da se kroz korišćenje državnih resursa i te institucionalne prednosti omogući ili obezbijedi bolja politička pozicija za neki naredni period. Kritikovali smo način koncipiranja budžeta, ne zbog kritizerstva i ne zbog toga što bi trebalo kritikovati svoju političku konkurenciju kako radi svoj posao, nego zbog konkretnih stvari, činjenica i argumenata koji se pokazuju da su bili ispravni na današnji dan.

Da smo bili zaista u pravu, kazali ste i vi ministre juče na Odboru za ekonomiju, finansije i budžet, kada ste rekli, ako se ne varam, da na

današnji dan imamo deficit od 40 miliona. Takođe, takvu priču nismo mogli da čujemo od prethodnog ministra finansija i to znači da neko nije govorio istinu i da određeni podaci nisu bili tačni. Juče ste takođe na odboru kazali da su u velikom procentu iskorišćena sredstva iz tekuće budžetske rezerve, čak značajno više za ovaj kvartal godine i da jedan dio sredstava nije upotrebljen na pravi način, odnosno da su vam ostala određena dugovanja u odnosu na ono što je kreirala prethodna administracija.

Vi ste govorili o koncesiji za put koji ide od Herceg Novog ka Trebinju, da se radi o koncesiji u iznosu od četiri miliona eura. Ja ću podsjetiti građane da je bivši premijer Zdravko Krivokapić 6.maja 2021.godine kazao da će vlada otkupiti koncesije firme Univerzal mont u iznosu od četiri miliona eura i da ste vi juče potvrdili na odboru da ta obaveza nije izmirena odnosno da je zaključkom Vlade ostavljeno da se to izmiri iz tekuće budžetske rezerve. To znači da je neko da li legitimno ili neligitimno koristio svoju poziciju u institucijama i u Vladi kako bi obmanuo građane, dezinformisao ih i navodio kroz netačne podatke da vjeruju u ono što im govore.

Da smo bili u pravu vezano za određene planove i programe koje je kreirala prethodna administracija daje nam za pravo i još nekoliko činjenica.

Kada smo u ovom parlamentu kao Klub Demokratske partije socijalista upozoravali na opasnost od kreiranja naglog povećanja zarada i u javnom i u realnom sektoru zbog mogućih eksternih rizika ili rizika koji nam dolaze sa globalnog nivoa, ministar Spajić nije htio ni da nas sasluša. Nismo to govorili iz potrebe da građani nemaju bolji standard. Bili smo kritikovani u javnom postoru kako ne želimo dobro građanima i standardu građana Crne Gore. Vidjećemo jesmo li takođe bili u pravu kada smo govorili da će neko morati da snosi odgovornost zbog takvog načina vođenja javne politike, prevashodno populističkog, prevashodno populističkog.

Upozoravali smo vladu Zdravka Krivokapića i ministra Spajića da ćemo doživjeti porast cijena energenata na međunarodnom nivou, da će doći do porasta cijena mineralnih ulja to jeste goriva takođe na međunarodnom nivou. Evo, ne moramo mi da budemo vidoviti, dalekovidni u pogledu onoga što se dešava na globalnom nivou, na to su upozorile određene međunarodne organizacije, pa imate i mišljenje Centralne banke. Gospodin Spajić se nije ni osvrnuo na to. Vi danas kažete da će porast cijena energenata i mineralnih ulja na međunarodnom nivou značajno uticati na standard građana Crne Gore. Kako mi kao država možemo da se suprotstavimo tome? Najjedini način, a to je da djelujemo

na akcize, ne zaboravimo da su akcize na drugom mjestu u pogledu izvora prihoda u budžetu. Djelovali smo na način što smo smanjili akcize na mineralna ulja. Ako budu opet rasle cijene energenata, pitanje je kako ćemo reagovati na tu situaciju. Rastom cijena mineralnih ulja to jeste goriva rastu cijene i drugih životnih namirnica i kada dođemo do toga neko je došao ovdje sa populističkim zahtjevima ajde da povećamo životni standard građana. Nije problem da se glasa za to. Nije ovdje niko neuk da ne može staviti 10 zakonskih rješenja, a da sa druge strane ne razmišljamo o prihodnoj strani budžeta. Očigledno je ovdje postojala neka druga namjera, koja je bila dirigovana, dogovorena, koja je bila političke prirode. Dobro je da možemo danas da se pogledamo sa onima koji nose odgovornost što su glasali, što su glasali u parlamentu, što nisu htjeli da saslušaju. Politički legitimno, u svakom slučaju. Svako ima pravo da se bori za svoje političke ciljeve, za ono što smatra da je njemu politički oportuno, ali državnički potpuno neodgovorno. Znači državnički potpuno neodgovorno, jer neko ne misli o državi, bio u poziciji ili opoziciji.

Mi smo tada iako to nama politički nije bilo oportuno upozoravali na rizike koji postoje na globalnom nivou i koji će direktno uticati na punjenje budžeta kod nas. Obrazložiću i zašto smo smatrali da će plasiranje takvih programa koji nisu dobro procijenjeni ili nisu dobro analizirani, jer smo mi bili za to da se prvo napravi dobra analiza, da se postepeno ti programi realizuju i da dođemo do konačnog cilja, a to je održivog povećanja životnog standarda svakog građanina Crne Gore.

Vi ste, gospodine Damjanoviću, juče kazali na odboru da je dug Fonda za zdravstveno osiguranje 65 miliona eura, 65 miliona eura je dug Fonda za zdravstveno osiguranje. Prošle godine, 2021.godine, taj dug se povećao 20 miliona eura, pa su došli i kazali nam da će se smanjiti nivo izdavanja iz budžeta po osnovu bolovanja, jer će se zamijeniti komisije, jer će se ući u reformu itd. Znači koliko je povećano tu? Milion eura, milion eura. Neko će morati da snosi odgovornost za to. Da li političku ili kakvu drugu apsolutno sad ne ulazim u to, samo govorim o opasnosti koja je vrebala iz takvih programa. Znači današnji dug Fonda za zdravstveno osiguranje, poštovani građani, je 65 miliona eura. To građani moraju da znaju. Prema apotekama dug se povećao šest miliona eura. Ko će da trpi ovo - građani. Na osnovu čega? Trpjeće tako što im neće možda biti dostupna određena terapija i to je već sada jasno.

Takođe, vi ste juče kazali da nisu kreirane određene normativne pretpostavke za punjenje budžeta. Šta znači normativne? To znači da nisu usvojeni određeni zakoni u Skupštini Crne Gore kako bismo imali punjenje budžeta onako kako je to planirala prethodna administracija. Između ostalog govorili ste o nekoliko zakonska rješenja, jedno se odnosi

na prihode koji bi bili obezbijeđeni po osnovu nezakonito stečene imovine, ako se dobro sjećam da je to bilo na nivou 20 miliona ili 40 miliona eura, pa ste govorili o novom Zakonu o igrama na sreću i govorili ste o markiranju goriva. Ni u jednoj od ovih situacija nismo imali zakonodavnu inicijativu to jeste normativni osnov po osnovu kojeg bi Vlada odnosno izvršna vlast mogla da prihoduje sredstva u budžetu i da govorimo o održivosti javnih finansija. Ovo ne govorim da se vraćam unazad, govorim o riziku, izazovu i odgovornosti koju ćemo svi morati da ponese, vi kao dio izvršne vlasti i mi kao dio nove parlamentarne većine.

U međuvremenu sve ono što se dešavalo ovdje u parlamentu kroz usvajanje niza zakonskih rješenja koja su predložili poslanici u pravcu povećanja životnog standarda građana, postavlja se upitnik da li će moći državni budžet to da iznese u odnosu na sada nivo prihoda koji imamo. Ako na to dodamo da nismo imali novih investicija i da smo imali novo zaduženje u decembru 2020.godine u iznosu od 750 miliona eura, da je od toga 500 miliona bilo za refinansiranje prethodnih dugova, a 250 miliona kako su kazali nosioci izvršne vlasti opredijeljeno za nove investicije, šta je od tih novih investicija realizovano i koju mi to novu investiciju imamo? Juče je uvaženi profesor Ivanović u Odboru za ekonomiju, finansije i budžet kazao jednu ključnu stvar. To je da nam milijardu i 900 miliona ide na zarade, ide na sredstva Fonda, ide na socijalu i mi pričamo o razvoju. To je ozbiljan problem sa kojim se mi moramo pozabaviti. Znači prethodna administracija je kazala da će se zadužiti sa novih 250 miliona eura, na tih 250 miliona eura idu kamate, nisu ih upotreбили za nove investicije, bez jasnog ekonomskog obrazloženja pri tom se netransparentno zadužili i mi danas imamo problem da pričamo o novim zaduženjima, jer ste vi najavili da će biti neophodno da se ponovo zadužimo u odnosu na trenutnu finansijsku situaciju pod mnogo gorim uslovima nego što je to bilo u prethodnom periodu, sa većim kamatnim stopama na međunarodnom tržištu novca i kapitala. Ono što je ključno, juče ste kazali čini mi se veoma važnu stvar, da ne zavisi samo zaduženje od stanja ekonomskih prilika ili vladavine prava u jednoj državi, već zavisi od stabilnosti političkih prilika i da će nam tu takođe biti veoma teško da se zadužimo na međunarodnom tržištu i to pod veoma, veoma riskantnim uslovima.

Ono što želim posebno da kažem jeste da se postavlja pitanje gdje se nazire izlaz iz ove situacije u odnosu na postojeću ekonomsku našu poziciju. Ako uzmemo u obzir da se prethodna vlada ignorantski ponašala prema investitorima koji su ulagali sredstva u Crnu Goru, kako mi da vratimo povjerenje svih tih ljudi, to je zadatak nove izvršne vlasti.

Ja znam da postoji dio političkih subjekata koji bi vrlo rado rastjerali dio investitora i to su radili njihovi politički prvaci u nekim gradovima Crne Gore. Znam odlično šta se dešavalo sa amandmanom, da se unese nestabilnost kroz pravni sistem i naravno da se kredibilni međunarodni investitori rastjeraju iz Crne Gore, jer bi trebali da dođu neki novi bolji, a znamo da su ovi prestižni na međunarodnom nivou. Shodno tome se postavlja pitanje kako ćete vi kao ministar finansija obezbijediti sredstva u državnom budžetu, na koji način planirate da obezbijedite ta sredstva. Mene posebno u čitavoj ovoj priči zanima jedno, a vi će te imati priliku da mi odgovorite, da li vi kao ministar finansija možete danas da garantujete da ćete moći da isplaćujete redovno sve zarade, redovno socijalu, da isplaćujete sredstva majkama sa troje i više djece, dječje dodatke i da tu uračunamo očekivano povećanje ljekarima i profesorima kroz povećanje koeficijenta koje bi trebalo da se primjenjuje od 1.juna, a iznos je između 35 i 40 miliona eura bez novog zaduženja. Znači, da ne finansiramo tekuću potrošnju iz kreditnog zaduženja. Odgovorićete mi na to pitanje, da li je to danas moguće. Sjetićete se da su vaši prethodnici govorili kako su u Crnoj Gori zatekli sprženu zemlju, kako na računu nije bilo jednog eura, a ja ću vas samo podsjetiti da je nalaz Državne revizorske institucije utvrdio da je 07.12.2020.godine stanje gotovine bilo 117 miliona eura. Govorimo o sprženoj zemlji, znači govorimo o sprženoj zemlji. Samo pokušavam da obrazložim nekoliko teza iz prostog razloga što smo imali ovdje prilike da čujemo politikantsko izvještavanje od strane ekonomskih i finansijskih mesija koji su došli da podignu Crnu Goru iz stanja potpunog ekonomskog i finansijskog kolapsa, pa sada vidimo kakvo su stanje ostavili u javnim finansijama, a meni će biti vrlo dragocjeno da čujem, kada dođemo do ministarskog sata o stanju u javnim finansijama, jer ste jedan dio podataka iznijeli, da iznesete drugi dio podataka o tome kako su ti eksperti radili i da li je danas Crna Gora finansijski održiv sistem i pred kakvim finansijskim problemima i izazovima se mi danas nalazimo.

Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆA BRANKA BOŠNJAK (25.05.22 15:07:25)

Zahvaljujem kolegi Živkoviću.

Konstatujem da je potrošio i vrijeme kluba 15 minuta ukupno.

Sada došlo je do izmjene i dajem riječ kolegi Dejanu Đuroviću, u ime Kluba Demokratski front - Nova srpska demokratija, Demokratska narodna partija i Radnička partija. Izvolite, kolega Đuroviću, a neka se pripremi kolega Miloš Konatar.

DEJAN ĐUROVIĆ (25.05.22 15:07:53)

Zahvaljujem se, uvažena potpredsjednice Parlamenta.

Vi ste, gospodine Damjanoviću, danas u velikom problemu. Nakon vjerovatno najave da ćete imati podršku u oarlamentu za ovaj predlog izmjene i dopune Zakona o budžetu, moj prethodnik je postavio niz pitanja koje sam ja htio da postavim. Iz mog zaključka Demokratska partija socijalista vas neće podržati za ovaj zakon, jer nije normalno da neko iz opozicije podrži ono što predlaže Vlada. Jeste da smo mi glasali za ovaj budžet teškom mukom u decembru prošle godine, koliko smo bili zadovoljni sa njim vidjeli ste koliko smo amandmana dali kao predstavnici Demokratskog fronta, značajno izmijenili ukupni budžet. Zaduženje smo kao što znate zabranili da može to da uradi Vlada mimo Parlamenta i nadam se da smo kao i danas sa ovom predtačkom koju smo imali donijeli jednu odluku koja će važiti do kraja rada ne samo ovog parlamenta nego i duže, da nijedno zaduženje u Crnoj Gori ne može biti ukoliko ga ne donese Parlament Crne Gore.

Kako će vas podržati danas Demokratska partija socijalista diskutabilno je pitanje, jer oni su pet i po mjeseci glasali protiv ovog budžeta. Izmjene i dopune Zakona o budžetu za 2022. godinu su tehničke prirode i radi se o minimalnim iznosima, tako da predstavljeni budžet krajem decembra poznat pod nazivom Evropa sad će imati, čini mi se izuzev SD-a, podršku čitavog parlamenta.

Postavio sam vam juče pitanje i drago mi je ako je kolega Živković slušao, kako ćete isplaćivati budžet i ono sve što je predviđeno. Imao sam obećanja od prethodnog ministra finansija da je to moguće. Vi ste mi juče iznijeli jedno mišljenje ili zaključak da će u junu morati da se radi onaj ozbiljni rebalans budžeta u kojem ćemo vidjeti kakvo je stanje finansijsko države Crne Gore.

Mi smo u ovom tehničkom, kako ste vi to čini mi se nazvali, zakonu o izmjeni i dopuni Zakona o budžetu došli samo iz razloga što je došlo do promjena u broju ministarstava, pa ova vlada koja ima za Crnu Goru rekord od 20 ministarstava od mogućih 12, odnosno 18 i plus dva bez resora, imamo za sada najveću vladu koja će morati da potroši ta sredstva. Pretpostavljajući da vi imate taj ekonomski dribling da ova sredstva na neki način ukolotočite u 20 ministarstava od 12, očekujem da ćete vi to uz podršku parlamentarne većine koja je sad dobiti. Mi ćemo biti ipak uzdržani ili nećemo glasati.

Međutim, koliko sam vas juče shvatio, samo da riješim ovu dilemu oko povećanja zaduženja Fonda za zdravstvo, radi se čini mi se o dospjelim obavezama koje su svake godine, koliko sam shvatio, evo samo želim da pojasnite to i gospodinu Živkoviću i meni.

Pitaću vas za ovaj rebalans budžeta koji je mnogo značajniji od ovoga, a to je ovaj koji će biti u junu mjesecu. Tačno je da gospodin Spajić nije mogao da predvidi rat u Ukrajini i sigurno da je to mnogo uticalo na cijenu hrane, odnosno pšenice i žitarica u svijetu i cijenu energenata u svijetu. Međutim, ekonomska kriza koja je najavljivana prošle godine, a po pretpostavkama svih konsultanskih kuća i velikih banaka predviđala se jedna globalna ekonomska recesija i trebalo je možda po tom pitanju i budžet prilagoditi uslovima koje mi imamo u Crnoj Gori. Prije par dana, to smo ipak rekli gospodin Radulović i ja juče, a neko drugi, prije par dana cijena pšenice je dostigla maksimum kad je u pitanju berza. Ta cijena teško da će padati s obzirom kakva je situacija u Ukrajini i situacija da je Indija kao jedan od najvećih izvoznika pšenice zabranila dalji izvoz pšenice, čini mi se čak i za ovu godinu.

Cijene energenata su drastično porasle. Vidjeli smo i to sam vam naveo juče da je jedna norveška konsultanska kuća predvidjela da će cijena 1.000 kubika gasa dostići maksimum ove godine, da će iznositi negdje oko 3.600 dolara. Ako uzmemo da smo mi zemlja koja isključivo zavisi od hidrologije, a očekivati je da u ljetnjem periodu neće biti mnogo kiša, mi ćemo ići na zaduženje koje nam je neminovno i na kupovinu struje koja u ovom trenutku može biti samo prihvatljiva od dvije najbliže zemlje koje imamo, radi se o Srbiji i Bosni i Hercegovini. Jučerašnju izjavu gospodina Dritana Abazovića o ulasku Crne Gore u Open Balkan smatram pozitivnom bez obzira što Dritan Abazović nema podršku Demokratskog fronta. To će biti mogućnost da Crna Gora ima mogućnost da uveze energiju i da uveze pšenicu iz regije koja se zove Open Balkan, odnosno šest zemalja, znači Bosna i Hercegovina, radi se i o Srbiji. Bez toga mislim da ćemo imati problem, posebno vi kao ministar finansija.

Juče sam vam tražio, odnosno najavio da ću danas tražiti da se jasno izjasnite kad ćete vratiti u optičaj Direkciju za robne rezerve i kad će Crna Gora imati mogućnost da povrati, ako je to moguće, skadišta u kojima će imati robne rezerve za 90 dana i strateške rezerve nafte za 90 dana koje smo u obavezi i kao kandidati za pristupanje u Evropskoj uniji.

Ovo su pitanja koja će nas mučiti bez obzira na turističku sezonu. Neću tražiti od vas, kao neko juče, da vi predvidite kakva će biti turistička sezona jer vi niste nikakva baba Vanga da biste mogli to predvidjeti. Došli ste na užarenu stolicu ministra finansija, bog vam u pomoć, a bogami čini mi se da će trebati bog da pomogne i Crnoj Gori.

Mi smo podržali budžet uz one uslove koje smo dali i koje su poslanici Demokratskog fronta dali kroz amandmane. Očekujemo, gospodine Damjanoviću, ne kroz ovaj tehnički budžet nego kroz budžet do kraja godine da ispunimo ono što je Vlada Crne Gore odnosno Ministarstvo sa Zakonom o budžetu predvidjelo amandmanima koje su podnijeli predstavnici Demokratskog fronta. Ako to se ne uradi, to će biti jedna od najvećih izdaja građana Crne Gore, jer oni očekuju ono što je Vlada prihvatila što se našlo u okviru budžeta za 2022. godinu da ispunimo, a rezultate ćemo vidjeti već u junu kad budete predvidjeli budžet.

Takođe, napominjem vam da sva zaduženja ako budete planirali moraju biti ovjerena u ovom domu i moraju imati transparentnost koja je u svakom slučaju obavezna ne samo radi poslanika nego i radi građana Crne Gore jer sve projekcije zaduživanja koje su bile pod velom tajni i za spas Crne Gore su uvijek imale jednu pozadinu koja će se vjerovatno tumačiti kroz akcije specijalnog državnog tužioca. Biću zahvalan da mi odgovorite i da vas pozovem da i rebalans budžeta koji je predviđen za jun već krenete kroz Obor za ekonomiju i kroz parlament da manifestujete da bismo znali o čemu se radi i da bismo znali da li je došlo do pogrešnih koraka u prethodnom radu Ministarstva finansija. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVALA BRANKA BOŠNJAK (25.05.22 15:19:01)

Zahvaljujem se kolegi Dejanu Đuroviću.

Sada ću dati riječ kolegi Milošu Konataru u ime Kluba "Crno na bijelo", a da se pripremi kolega Branko Radulović. Tu smo napravili rotaciju zbog međunarodnih obaveza koje imaju zakazane u 15.45h.

Izvolite, kolega Konatar.

MILOŠ KONATAR (25.05.22 15:19:23)

Hvala, potpredsjednice Skupštine.

Uvažene kolege poslanici, poštovani ministre sa saradnikom, poštovani građani Crne Gore,

Najprije, ministre, moram lično da vam iskažem na neki način i poštovanje jer ste u ovom specifičnom trenutku i dosta izazovnom se prihvatili da budete ministar finansija u 43. Vladi Crne Gore. Prije svega specifična je situacija zato što vi kao ministar i ova vlada mora podvući crtu kada je u pitanju stanje u javnim finansijama jer ono što je vrlo važno i što građani Crne Gore moraju znati, ako ćemo da krenemo naprijed moramo da znamo kakvo je trenutno stanje jer od bajki se ne živi. Dakle,

živi se od realnog stanja, od realnih brojeva da bismo mogli da krenemo naprijed i što je važno, da bismo mogli da sprovedimo reforme u Crnoj Gori.

Ono što je posebno bitno kada je u pitanju ovaj rebalans budžeta jeste što ovim rebalansom imamo jednu činjenicu sa kojom se dosta manipuliralo u prethodnom periodu, a to je da će povećanje broja ministarstava i razdvajanje sredstava dovesti do povećanja značajnog troškova u budžetu. Molim građane Crne Gore, molim naravno i poštovane predstavnike medija jer su se o tome pravile emisije, pisali novinski članci, neko od mojih kolega poslanika je računao, množio broj državnih sekretara, savjetnika, članova kabineta itd, govorilo se o nekim milionskim ciframa i povećanju troškova i onda smo mi došli sad da praktično imamo samo podjelu ministarstava i nemamo značajnijeg povećanja troškova, čak kompletan ovaj rebalans je u neto iznosu od 60.000 eura. Dakle to je vrlo važno da građani Crne Gore znaju, da se moramo boriti protiv manipulacija kojima smo često skloni zarad jeftinih političkih poena. Znači kako, mi imamo u Crnoj Gori jedan čuveni problem, svi znamo kako da trošimo novac pogotovu kad je u pitanju budžet. Dakle, imali smo a imaćemo i u narednom periodu sijaset predloga zakona gdje uvijek znamo kako nešto potrošiti, ali kada dođemo u problematiku kako da zaradimo, kako da u budžetu stvorimo novu vrijednost, kako da donesemo zakone koji će poboljšati otvaranje novih radnih mjesta, stimulisati otvaranje novih kompanija, privući investitore u Crnu Goru, ti predlozi zakona nam malo slabije idu. To je jedan od zadataka koje će imati ova vlada i vi kao jedan od članova tima.

Često se pominjao termin, vezano za budžet i za stanje javnih finansija u Crnoj Gori, Maršalov plan. Čisto da građani Crne Gore znaju, Džordž Maršal nije naš savremenik. To je bio američki general i državni sekretar i sekretar odbrane Sjedinjenih Američkih Država koji je kreirao paket pomoći poslijeratnoj Evropi. Sprovodio se od 1947. do 1951. godine. Potrošeno je 13 milijardi dolara, u današnjem ekvivalentu nešto preko 130 milijardi dolara. Taj program je bio usmjeren na razvoj. Pare su trošene za obnovu infrastrukture, za ukidanje trgovinskih barijera. Na tome programu je stvorena moderna Evropa. Dakle, kada govorimo o Maršalovom planu mi govorimo o potrebi da se Crna Gora zaduži - to smo, profesore Raduloviću, pričali - dvije milijarde eura. Da bi se Crna Gora zadužila dvije milijarde eura, Crna Gora mora da sredi stanje u svojim finansijama, ali nije poenta da te dvije milijarde eura spiskamo na tekuću potrošnju, nego je poenta da te dvije milijarde eura uložimo u energetiku, u energetske projekte, u infrastrukturne projekte i te dvije milijarde eura treba da budu najznačajniji investicioni ciklus u Crnoj Gori.

To treba da pokrene privredu Crne Gore naprijed. E, to je Maršalov plan, a ne nekome što padne na pamet da će da troši tako kao da je kesa državnog novca kesa bez dna. Mi smo dosad možda i naučili da tako funkcionišemo, ali moraćemo to da promijenimo.

Ono što je važno da građani Crne Gore znaju to je da program, bez obzira kako ga neko pretenciozno zvao, povećanja plata, u Crnoj Gori će nastaviti da funkcioniše. Dakle, da niko ne manipuliše i ne izaziva neku nesigurnost da ako neko nije ministar finansija ili ministar ekonomije ili premijer ili ako ne sjedi u Vladi, da će sve što se gradilo propasti. Neće propasti. Sve ono što je dobro iz svih prethodnih vlada i ova vlada će nastaviti. Ono što je loše moramo mijenjati.

Poštovani građani, bez želje i namjere da bilo ko manipuliše vama, ne dozvolite da vas plaše kad vam govore da se neće nastaviti sa povećanjem plata, da će se neki programi ukinuti ako neko nije u Vladi itd. Od toga nema ništa. Dakle, samo je pitanje da moramo biti svjesni da ne možemo da nasjedamo na bajke, jer ako nasjedamo na bajke to ima svoje posljedice. Početkom '90-ih godina, tada sam bio sedmogodišnji, osmogodišnji dječak, lijepo je zvučalo kad su bankari Jezda i Dafina prodavali neke bajke i kad su se pravile piramidalne prevare. Taj novac je izgledao vrlo lijepo i lako i svi su ga u svojim rukama rado vidjeli, ali kada je bajka prestala onda su posledice i cijene koje su svi plaćali bile puno teže. Mi ne smijemo to da dozvolimo danas u Crnoj Gori. Dakle, u Crnoj Gori državnim finansijama se mora raspolagati odgovorno i racionalno. Nama su reforme i put u Evropu put koji je najbolji za Crnu Goru i put kojim mi moramo da krenemo. Što manje vremena izgubimo i shvatimo da su reforme neophodne i da ih moramo sprovesti zbog nas samih, za nas je dobro.

Kada smo govorili o stvaranju novih vrijednosti, o otvaranju potencijala, o načinu da Crna Gora zaradi onda je neizostavno tu energetika kao najveća razvojna šansa Crne Gore, turizam, proizvodnja zdrave hrane, digitalizacija i inovacija. To je važno, mi moramo u Crnoj Gori da ulažemo u znanje i to znanje da izvozimo. Ne manje važna je infrastruktura. Ulaganje u infrastrukturu i u ovo što sam rekao je nešto što će nam se vratiti, nešto što stvara novu vrijednost. Kad kažem da može Crna Gora zaista to mislim jer vjerujem da ova zemlja ima jednu fantastičnu i lijepu budućnost, ali nas čeka dosta posla i moraćemo puno da radimo i da vjerujemo u svoj rad i svoje znanje, a ne u bajke, jer put do uspjeha nije lak put. Taj put do uspjeha i za Crnu Goru je put koji zahtijeva dosta rada, puno odricanja i taj put je dug. Dakle i u poslu i u životu nema prečica i koliko god neki san nama izgledao lijep, da bi se on ostvario neophodno je da puno radimo, da vjerujemo u to što radimo i što

je važno za Crnu Goru da saradujemo da bismo privukli investicije. Da bi smo unaprijedili naš turizam neophodno je da iz ove zemlje pošaljemo poruku stabilnosti. Meni je žao što ima i kolega koje dan - danas pozivaju na neki ekstremizam, nasilje, ulice, da ne govorim šta sve. Mislim da moramo da se okrenemo saradnji.

Svako ko je imao prilike da prošeta Crnom Gorom za vrijeme ovih praznika mogao je da na primorju bude svjedok punih gradova. Turisti su već počeli da dolaze u Crnu Goru. Imao sam prilike da budem u Kotoru, u Herceg Novom, u Tivtu, zaista je to jedan lijep pokazatelj kako možemo da idemo naprijed i da nas čeka zaista jedna lijepa budućnost, ali moramo biti čvrsto nogama na zemlji. Dakle, da ne bismo pričali samo o trošenju, otvaranje novih radnih mjesta, otvaranje novih kompanija, ulaganje u efikasnu državnu upravu, ulaganje u digitalizaciju, u znanje i inovacije su ulaganja koja će nam se vratiti. Nadam se da ćete vi kao ministar kad govorimo o ovome rebalansu koji će se desiti u narednom periodu posebnu pažnju obratiti na te segmente. Na kraju krajeva, ako ćemo stabilnost ona ćemo morati da saradujemo. Ako želimo da ova zemlja ide naprijed, da Crna Gora bude naredna članica Evropske unije onda ćemo u tome naći najmanji zajednički sadržalac, da na toj tački zajedno radimo, da usmjerimo svu svoju energiju ne na destrukciju, ne na to kako nešto da pokvarimo, nego kako da nešto napravimo boljim, kako da stvorimo novu vrijednost i kako ova zemlja da ide naprijed. Ja u tu i takvu Crnu Goru čvrsto vjerujem i ubijeđen sam da ćemo u tome uspjeti. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆA BRANKA BOŠNJAK (25.05.22 15:31:48)

Zahvaljujem se kolegi Konataru.

Sada riječ dajem u ime Kluba Demokratski front - Pokret za promjene Branku Raduloviću, a da se pripremi kolega Dragan Ivanović u ime Kluba Socijalističke narodne partije.

Izvolite, kolega.

BRANKO RADULOVIĆ (25.05.22 15:32:07)

Hvala vam i zahvaljujem se kolegama koji su bili na redu zato što imamo sad sastanak sa evropskim parlamentarcima. Mislim da je nešto dosta važno, tako da bih želio da prisustvujem.

Pitam se, građani Crne Gore, da li treba više uopšte ja što da pričam, jer ako progovorim i ako rečem desiće se to i to, a ne poslušaju me, većinom me nisu slušali ovi koji su bili na vlasti, desi se to, mi buć. Svaki dan sve gore i gore. Prethodnu vladu sam pokušao, hajde ovo je naša, da obučim, da im pomognem, da im kažem ponešto. Oni se smiju, ti si genije, profo, ovo ti je super, od toga ništa. Onda sam htio kroz predsjednička pitanja Krivokapića, prethodnog premijera, da obučim. Hajde, kolega profesore, ovo, ono, trudio sam se k'a ijedan majčin sin, nijesam nijednom studentu to radio niti članu porodice, opet ništa. Spajić, simpatičan mi, pa mu pričam, on mi se smije, smješka mi se, u stvari ne smije mi se, smješka mi se, mislim poslušaće me, on sutradan nešto drugo. Hajde što ću, kako ću, pa ti onda opalim jedanput mjesečno, volim ne premnogo da napravim intervju, pa onda analiziram situaciju potpunu, pa onda ona koja me pita ili onaj novinar koji me pita izvuče naslove. Ja to sačuvam da vidim ponešto, pa onda evo ga 5.08.2021. godine Radulović: "Crna Gora ... svojevrstan paradoksalan izum u ekonomskoj praksi i nauci". Pa onda 29. 09: "Populista Spajić ne zaslužuje da bude u rekonstruisanoj vladi", pa tako izanaliziram sve moguće. Pa onda Radulović pred Novu godinu 25.11: "Evropa sad, crnogorski Maršalov plan i fiskalna strategija mogu proizvesti socijalni haos, slediće nam puno rebalansa." Kažem im i mnoge druge stvari, a

onda vidim on, kao što znate, donese nam onaj budžet, ovđe sam ga imao pa sam ga bačio, uzmi ili ostavi. Hajde, majčin sine, uzmi ili ostavi, ostavi ga, a onako populistički digne priču preko nekih medija kako će određenoj strukturi nezasluženo, a zna gdje je potreba, ljudska potreba kao što je i u svakoj drugoj strukturi potreba, moraš da glasaš i svi smo čini mi se glasali. Ne znam ko nije ili ko je za 450 eura i 700 eura. Ja bio kroz one svoje rezolucije za postepeno dizanje, za tražnju, povećanje koje je proizvod nečega i sve ostalo. Hajde onda da vidim što ću i kako ću, ja onda sa amandmanima. Ministre, gledajte, pročitajte dobro amandmane. Evo, Branko Radulović 13.12.2021. godine, amandman broj 1. Ovo što je Konatar govorio, kažem da treba da se zadužimo. Sa svima profesorima sam razgovarao ko je stručnjak iz pojedinih djelova, od projektnog zadatka, od studije izvodljivosti, od idejnog projekta pa do glavnog projekta ako on zadovolji te plus, plus i na glavnom projektu ideš sa investicijama. Onda navedem 10 kapitalnih investicija koje su potrebne da bi se to napravilo, ta potrebna dokumentacija, dok ne napravimo institut za razvoj, a obećao mi je i Krivokapić da ćemo da ga napravimo, viđecu sad što će Abazović reći, 44 miliona. U pravu ste, kolega Konatar, da ta investicija će biti teška dvije do četiri milijarde. Ali dvije do četiri milijarde ako si ti pametan, ako je to zreli projekat, ne trebaju ti pare, treba ti pamet i resursi pa će Evropska unija kroz okvir da ti pomogne, pa

će komercijalne banke da ti daju pare sa grejs periodom pet godina jer ćemo za te pet godina napraviti taj subjekat, pa ćemo onda da napravimo tržište kapitala će ćemo od onih zelenaša da uzmemo naše depozite, neće biti 4 ili 5% ili 0% što je bilo bilo do juče kamate, nego ćemo kroz investicije, je li tako Damjanoviću, oni će doći kroz fondove na 15%. Onda jednostavno vidiš ne trebaju ti pare, ali ti treba garancija da država stane iza toga. Ako je to propalo, gine prvo vlada, ginemo mi ka parlamentarci i gine narod, ali neće ginuti ako su projekti zeleni i sve ostalo. Pitam se, ljudi, možete li vi da trčite na 100m ako su vam svezane noge, hajde kažite mi. Evo ovaj bio je sportista, možeš li da trčiš? Možeš li da trčiš sa mladim momkom na 100m, a da su ti svezane noge? Ne možeš. Evo kako imaš predispozicije.

Jeste li čuli Evropsku komisiju, Fonderlain što je juče izjavila, 300 milijardi eura u Evropsku uniju za energetiku. Će je Crna Gora tu? Niđe, kao što nije bila juče. Zašto ja gospođi Popi, sad ću joj ja opet reći daj moje pare. Zašto je Evropska komisija dala Hrvatima, neka je dala, po 5.000 po glavi stanovnika, a nama po 60, a rekli kao kandidatu daćemo. Sad traže da uvedemo sankcije, a Će su pare za te da nam pomognu ka njima? Neki neuki urednici ja počeli su da se sprdaju sa ovim - pojedini poslanici traže dvije milijarde. A ja sam rekao do dvije milijarde za četiri - pet godina za taj veliki Maršalov održivi plan. Pa onda sam za Ćecu u

osnovnu školu da ne pravimo diskriminaciju bio da uzimaju taj topli obrok, onda sam za izdvajanje za nauku ...(prekid).

Možda smo genetski genijalci, ali ne možeš bre i ako si genijalac, genetski bistar, ako svaki dan ne učiš, ako ne daješ za nauku, jer je nauka tržišna roba. Diploma koja košta 100.000 dolara godišnje za ljekara u vrsnim institutima se plaća 15 do 20.000 dolara platu, što znači ako ne damo u onim laboratorijama pare ne možemo da imamo konkurentnost znanja, ne možemo da imamo kvalitetnog profesora, kao što je ovo naše mrčno zdravstvo, što ja stalno pričam i kukam. Ja jesam do kraja za reviziju, kontrolu, transparentnost, za sve. Ljudi, ne možeš da se liječiš na isti način ako daješ 500 eura po glavi stanovnika. Ne možeš, a u Evropi se daje 3.000. U Luksemburgu onome ...(prekid) prethodnog premijera 5.000. Hoćete li mi reći kakvi su to tretmani tamo, hoćeš da imaš adekvatne tretmane kao što imaš u Evropskoj uniji, nećeš da se liječiš ovdje. E to košta, ljudi. Pa sam onda rekao nemojmo 320 miliona, nego 410 miliona, amandman 4 - poljoprivreda.

Gospodine Damjanoviću, prvo mi treba da oživimo sela. Da naše babe dabogda da žive dugačko, ali da njihovi unuci se vrata. Mi smo imali 3.000 kuća iz kojih je 12 mjeseci dimio se dim, danas imamo pet kuća u Komane, što znači infrastruktura, škole, sve ostalo, pa onda kreću subvencije. Otvoren Balkan da, ali koliko Srbija daje subvencije za poljoprivredu hoćete li mi reći? Koliko mi dajemo? Kako će naš poljoprivrednik biti konkurentan sa Makedoncem? Ja sam Makedonac pola. Ne možeš, bre, ne možeš, oni imaju suficit u hrani. Moramo da imamo istu politiku. Pa sam onda rekao za penzionere to je bruka i

sramota, pezionerima 53 miliona više pa onda sam se nekako sa Spajićem pogodio da dademo zdravstvu od nekakvih mojih s kojim sam ja tamo raspolagao dva miliona za zdravstvo. Tako da znate, zdravstveni radnici, da je moja zasluga tih skromnih dva miliona, a penzioneri da znate da je taj milion i po u budžet i povećanja na 250 eura čini mi se za septembar, a onda ste vi Demokrate za dva mjeseca poslije mene, je li tako bilo nešto? Eto to skromno je bilo nekakvom mojom zaslugom. Neću o Komanima. Damjanoviću, nemoj slučajno da se ne izgradi taj put, jer mene nema više odlaska tamo u Komane, a vidim bogomi poći ćemo da asfaltiramo i da zajedno idemo na otvaranje. To je strašan resurs, ali nećemo dalje.

Mnogo mi se sviđa na odboru, prvo, prošle godine smo čini mi se donijeli zajednički, jednoglasno oko nove ekonomske politike, a onda smo to obnovili. Krenemo mi poslije ponedjeljka će ćete vi biti na poslaničkom pitanju da razmišljamo o novome trošku, ovo što kažu, a trošak, slušajte me ljudi, to vi je kao novčanik. Budžet nije ništa drugo no novčanik, a ekonomija ništa nije drugo nego da se nazove ona seljačka politika, ljudska, poštena, koliko zaradiš toliko trošiš i po mogućnosti školuješ i po mogućnosti kupiš još zemlje. To je politika cijele ekonomije, u čemu se sastoji, u terminologiji samo. Ljudi, samo da vam kažem u kakvim smo mi problemima, da čujete ovu bruku i sramotu. Ono što zaradimo ove godine predviđeno je milijardu osamsto trideset tri, tekući izdaci, znači ono za potrošnju 919, transferi za socijalnu zaštitu 651, transferi za ovamonomo su 266, taman toliko, mi od onoga što zaradimo, što smo trebali da zaradimo nemamo centa više ni za penzionere ni za sve ostale stvari, a još onu sprdnju koju sam ja predviđao, što nam je rekao ministar Damjanović, minus 14 miliona, minus 10 miliona, minus 20 miliona, minus, minus, minus. Će smo - niđe.

Gospodine Damjanoviću, očekujem primjenu vaše škole zajedničke što smo radili 15-20 godina istomišljenici bili. Istina, nova ekonomska politika, trošenje onoliko koliko imamo, zaduženje za Maršalov plan, tako ćemo isplivati iz ovoga. Ukoliko ne, ne možemo mi sustići ovo što se dešava na globalnom tržištu, mi ćemo poginuti danas, sutra ili prekosutra. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆA BRANKA BOŠNJAK (25.05.22 15:46:22)

Zahvaljujem.

Sada dajem riječ kolegi Draganu Ivanoviću, u ime Kluba Socijalističke narodne partije, a da se pripremi kolega Momo Koprivica.

Evo došlo je do rotacije, umjesto Moma Koprivice koleginica Zdenka Popović biće uvodničar i ona da se pripremi u ime Demokrata.

Izvolite, poslaniče Ivanoviću.

DRAGAN IVANOVIĆ (25.05.22 15:46:46)

Hvala potpredsjednice.

Poštovana Skupštino, poštovani ministre,

Vidite, kad imamo odgovornog ministra imamo i dobru komunikaciju sa njim i na odboru i na plenumu i mnoge stvari mnogo lakše i jednostavnije možemo da razjasnimo i da zapravo budemo u toku. Danas raspravljamo, ne znam, gospodine ministre Damjanoviću, je li bolje reći o rebalansu ili o tehničkom sređivanju, jer desilo se nešto. Ja sam 04. decembra 2020. godine iza ove govornice tvrdio da bi za Vladu Crne Gore bolje bilo da ima 18 ministarstava. Mislio sam to iz čistog razloga efikasnosti i boljega rada. Evo sada se to desilo i otuda je proistekla ova potreba da se budžet prilagodi organizacionim jedinicama. Vjerovatno ministar sa svojim saradnicima je ovih prethodnih dana imao puno posla da uskladi, usaglasi i da svaka organizaciona jedinica od ovog budžeta koji je izglasan pri kraju prošle godine dobije određena sredstva i da može da funkcioniše, a ovo što mi danas raspravljamo to je potreba, svakako i želja i ministra i Vlade da se ovo završi da bi junska plata bila svim službenicima u Vladi Crne Gore na vrijeme.

Što se tiče pozornosti Vlade i spremnosti samog ministra i svih drugih ministara u Vladi da se ovo dovede na jedan određeni nivo i red svakako je pohvalno i ja danas ne bih o ovom rebalansu ili tehničkom sređivanju ovog budžeta mnogo govorio. Ostaje dosta pitanja koje ćemo ministru postaviti na ministarskom satu, jer je on gost ove skupštine, i tu ćemo imati mnogo pitanja i potrebu da razjasnimo kako mi finansijski stojimo u ovom trenutku. Izdataka je mnogo, ali mi se čini da ova vlada i ovaj ministar finansija će sigurno raditi na tome da trošimo onoliko koliko imamo i da ga ravnomjerno raspodijelimo da sve potrošačke jedinice imaju svoj dio i da vode računa o svakom centu.

Šta je bilo u prethodnom periodu - mnogo populizma i mnogo nekih stvari koje su se, što bi se reklo, na trku i na brzinu donosile nebili se sticali neki politički poeni, ne gledajući suštinu i problematiku ekonomske

situacije u Crnoj Gori. Na taj način neki građani su ispaštali, neki su videli neku određenu šansu ne potpuno svjesni o čemu se zapravo radi, misleći da Evropa sad donosi veliki dobitak, veliku korist za jedan određeni broj građana, ne shvatajući da će u međuvremenu doći do poskupljenja, do većih cijena energenata, pa i hrane, i normalno svi ti koji su se ponadali dobitku sa tim sredstvima došli su u situaciju da su zapravo ponovo onamo gdje su bili. Čini mi se da bi ova vlada trebalo da vodi računa da polako izlazimo iz te krize i da vodimo računa da ovi naši građani zaslužuju i treba bolje da žive. Kako? E, to je posebna priča. Neko je pomenuo turističku sezonu i šansu da ona bude bolja od prethodne ili da bude kao ona koju mi upoređujemo sa 2019. godinom. Meni se čini, ministre, da su neki pokazatelji takvi da ukazuju da bi se moglo očekivati da to bude uspješno, međutim gdje ja zamjeram prošloj vladi i šta tražim od ove vlade kada su finansije u pitanju. Gdje su nam investitori?

Sjećam se kada je ona vlada dolazila bila je najava da investitori stoje u redu, čekaju da uđu u Crnu Goru i da tim svojim sredstvima grade i izgrađuju i doprinose razvoju Crne Gore. Čini mi se da za period vladanja te vlade oni zaista nijesu još ni izašli iz toga reda, a bojim se da više i ne stoje u redu, da su se povukli, što znači da bi ova vlada trebalo da ponovo radi na tome i da investitore dovodi i da im daje priliku, ali mi se čini da nekako ne možemo da se oslobodimo nečega što je u Crnoj Gori prisutno, teško papirologija, teško neke naše navike i teško da se investitor privuče, da mu se da šansa, a samim tim i svima nama.

Očekujem od vas, gospodine ministre, kao iskusnog čovjeka kada je u pitanju ekonomija da ćete vi zajedno sa svojom ekipom i sa cijelom Vladom doprinijeti da se prevaziđe i da se na neki način ta sredstva što prije omoguće, jer zaista Crnoj Gori su potrebna. Sve ovo što se dešava u ovom periodu, rat u Ukrajini, prouzrokovano tim ratom povećanje cijena čini mi se da građane pogađa, svakako i energetika i naftni derivati i hrana i sve. Znači, imamo priliku da o svemu se mora misliti i da raspodjela ovih sredstava koje ste vi za sada napravili će vjerovatno tražiti da se u međuvremenu radi jedan novi rebalans, koji ste i najavili.

Još bih sugerisao, čini mi se da i 41. i 42. vlada su u potpunosti zaboravile na penzionere. To je velika populacija u Crnoj Gori, ali mi se čini da su ove dvije vlade potpuno bile zaboravile na njih, očekujem od vas da tako ne bude. Isto tako socijalna davanja nijesu bila dovoljna, a bila su potrebna. Mi iz Socijalističke narodne partije smo bili pokrenuli inicijativu da se pomognu nezaposleni sa jednodne pomoćima, međutim ta naša inicijativa nije prošla, mislim da bi je trebalo obnoviti. Imamo puno nezaposlenih koji teško sastavljaju kraj sa krajem. Ja

zapravo ne znam ni kako uspijevaju da ga sastave kad nemaju gdje da rade da obezbijede sebi barem ta osnovna sredstva za život.

Rekao je profesor Radulović, nema ga tu, treba ulagati u poljoprivredu, treba ulagati u industriju i u poljoprivredu i u turizam i normalno u sve naše grane, ali poljoprivreda je sigurno grana koja ima šanse u Crnoj Gori. Sjećam se, kada smo raspravljali o ovom budžetu mi smo iz Socijalističke narodne partije amandmanima tražili i uspjeli da dobijemo nekih tri miliona da povećamo budžet za Ministarstvo poljoprivrede. Pprofesor Radulović je jedan od tih koji je stalno nosio žalost na nas da smo mi navodno neka njegova sredstva preusmjerili i tako dalje, ali nezavisno da li je to uradio neko bitno je da smo uradili i da smo pokušali na neki način da pomognemo Ministarstvu, da pomognemo poljoprivrednim proizvođačima, da pomognemo našim ljudima na selu. Nije ni to dovoljno što je ove godine budžetskim sredstvima više opredijeljeno nego što je bilo u prošlom periodu, ali ministre, čini mi se da se tu može puno postići i da bi to trebalo da bude u svakom slučaju neki prioritet u ovom trenutku.

Što se tiče neobezbijedeđenih sredstava za popunu budžeta, ona su veliki balast za vas i uopšte za Crnu Goru i čini mi se da u ovom trenutku ta neka najava koju ste vi pominjali, potreba da se zadužujemo, ne znam koliko u ovom trenutku i kako to izgleda, ali mi se čini da će to biti jedna neminovnost kada je u pitanju Crna Gora.

Ja bih o ovome toliko, a ostavljam da onoga dana kada budete gost u Skupštini otvorimo još neka nova pitanja i budemo otvoreni, jer ja to očekujem od vas, jer ste vi kao bivši poslanik, predsjednik odbora i čovjek koji je u ovoj kući već duže vrijeme sigurno spremni da nama poslanicima i građanima Crne Gore pokažete otvoreno, korektno i krajnje iskreno sve mogućnosti koje u ovom trenutku vi sa pozicije ministra finansija vidite, a ja mislim da vi vidite dosta i da ćete doprinijeti da Crna Gora polako ali sigurno prevazilazi ekonomsku krizu. Toliko i hvala.

PREDSJEDAVALA BRANKA BOŠNJAK (25.05.22 15:56:49)

Zahvaljujem se kolegi Ivanoviću.

Sada dajem riječ uvaženoj kolegici Zdenki Popović, u ime Kluba Demokrate, Demos, Mir je naša nacija, a da se pripremi kolega Andrija Popović u ime Kluba Socijaldemokratska partija, Liberalna partija.

Izvolite, kolegice Popović.

ZDENKA POPOVIĆ (25.05.22 15:57:06)

Zahvaljujem, potpedsjednice Skupštine.

Poštovane kolegice i kolege, uvaženi gospodine Damjanoviću, poštovani građani,

Danas raspravljamo o rebalansu budžeta i to onog budžeta koji je krajem decembra 2021. godine usvojen za 2022.godinu i svjedočimo nevjerovatno politički licemjernom odnosu prema ovom najznačajnijem dokumentu koji donosi Vlada Crne Gore, ali priznajem da je to iako je politički licemjerno, politički legitimno, s tim što ne prihvatam da se na javne finansije gleda kroz političke naočare ako zaista svi na isti način želimo dobro Crnoj Gori.

Podsjećam da su samo prije nekoliko mjeseci kolege iz Demokrtske partije socijalista glasale protiv Budžeta Crne Gore za 2022. godinu uz obrazloženje da taj budžet vodi u bankrot praveći paralele sa grčkim scenarijem, da na djelu imamo "konačno urušavanje Crne Gore kako bi se Crna Gora uvukla u dužničko ropstvo i projekat 27. izborne jedinice "spskog sveta". Danas te iste kolege iz Demokratske partije socijalista zdušno podržavaju tehničke korekcije ovog budžeta za 2022. godinu koje smo usvojili u decembru 2021.godine. Ovo je najeklatantniji primjer koliko je politika duboko ušla u sferu javnih finansija gdje mora postojati doslednost, principijelnost i gdje svi mi koji želimo zaista dobro Crnoj Gori moramo dati sve od sebe da stručno posmatramo javne finansije i da kontrolišemo procese, jer je to jedini način da se izborimo sa arogancijom državne administracije da radimo u interesu građana.

Poštovani građani, nova organizacija državne uprave nametnula je obavezu usklađivanja tekućeg budžeta sa potrebama državne uprave jer se povećao broj ministarstava i ostalih organa državne uprave, značajno se povećao broj potrošačkih jedinica, što neminovno dovodi do povećanja diskrecionih rashoda. Kada bih bila maliciozna rekla bih da kolegama koji sada podržavaju ovu tehničku korekciju budžeta iz decembra 2021. godine i te kako odgovaraju ogromni troškovi glomazne administracije, prosto tako smo naučili da funkcionišemo prethodih 30 godina, ali neću to da ustvrdim, već kao fakat navodim činjenicu da se promijenila parlamentarna većina i sada kolegama iz Demokratske partije socijalista odgovara i "srpski svet", i bankrot, i grčki scenario, i progutaće sve zarad političkih interesa svoje partije.

Da se vratim temi. Ovim rebalansom nije probijen budžetski okvir, ali je značajno došlo do preraspodjele budžetskih izdataka, pa je recimo stavka ostale naknade veća u odnosu na Zakon o budžetu za pet miliona

eura, ugovori o djelu za milion eura, izdaci po osnovu službenih putovanja za milion i četiristo hiljada eura i tako dalje.

Najava da nas već u junu ili julu nakon skrininga javnih finansija očekuje drugi rebalans sa mogućnošću zaduženja, jer se budžet neće moći ostvariti planiranom dinamikom, izaziva zebnju jer to doživljam kao najavu potrošnje za tekuće izdatke iz zaduženja, što bi bilo nedomaćinski pogubno za Crnu Goru, posebno kod činjenice da je u ovom trenutku kamata na hartije od vrijednosti dostigla iznos od 6% kako smo imali prilike da čujemo juče od vas, gospodine Damjanoviću na Odboru za ekonomiju, budžet i finansije.

U uslovima kada je naš dug dostigao nivo od 83% bruto društvenog prizvoda, kada je on mnogo iznad onih granica koje predviđa Mاستriht, kada su crnogorske obveznice koje su izdate u decembru 2020. godine procijenjene za preko 20%, kada nam je BDP još na nivou ispod 2019. godine, kada je godišnja stopa inflacije na nivou od 11%, najava zaduženja ne znači samo zebnju već po meni je to dugoročno štetan ekonomski posao koji će značiti totalni ekonomski kolaps i dugoročno dužničko robstvo. Zaduzenje po kamatnoj stopi od 6% u ovom trenutku ili u nekom mnogo većem iznosu u nekom narednom periodu znači ekonomsko sljepilo i potvrdilo bi tezu da ne umijemo da vodimo ekonomsku politiku i ne umijemo da stvorimo sistem održivih finansija bez zaduzenja pa čak ni u uslovima kada imamo skupi novac. Umjesto da se krene u rigoroznu štednju, novom organizacijom državne uprave povećavamo broj potrošačkih jedinica, povećavamo diskrecione i neproduktivne rashode, pored evidentne ekonomske krize nema stezanja kaiša, nema kresanja javne potrošnje, a građani se polako pripremaju za ukidanje i rušenje dostignuća programa Evropa sad.

Ponavljam, ovo je rebalans i svaki naredni značiće urušavanje životnog standarda građana koji je popravljen budžetom iz 2022. godine koji smo izglasali prije samo pet mjeseci. Da ne pričam bajke, kako se imalo prilike ovdje čuti, govori činjenica da smo juče imali visokog funkcionera Demokratske partije socijalista, a imali smo prilike to danas da čujemo i od kolega u uvodnom izlaganju prilikom rasprave o ovoj temi, dakle čuli smo gospodina visokog funkcionera iz Demokratske partije socijalista, neću mu ime pominjati jer nije poslanik, koji je rekao: "Finansijski egzibicionizam amoralnih prodavaca magle dolazi na naplatu". To je rekao komentarišući to što ste vi juče izjavili da postoji mogućnost eventualnog zaduzenja.

Gospodine Damjanoviću, bilo je potrebno samo pet mjeseci da se uvjerimo koliko je bila pogrešna procjena da se ne dozvoli zaduzenje prethodne vlade za refinansiranje postojećih obaveza i stvaranje fiskalnih

rezervi za 2023. godinu po najpovoljijim uslovima, koliko je suludo bilo kritikovati prethodno zaduženje po stopi od 2,875, takođe brzo ćemo biti u prilici da vidimo principijelnost kolega kada se bude odlučivalo o novom zaduženju po znatno nepovoljnijim uslovima. Takođe, gospodine Damjanoviću, činjenica je da su ostvarenjem budžeta za prva četiri mjeseca nadoknađeni prihodi koji su bili predviđeni zbog neusvajanja određenih zakonskih rješenja i posebno zbog dobre naplate ostalih budžetskih prihoda zbog čega je deficit za april jedan od boljih rezultata ako se uporede godine za nama, jer je poznato da je uvijek u prvom kvartalu slaba naplata budžetskih prihoda i da se tek u toku turističke sezone u trećem i četvrtom kvartalu može jasno sagledati kakvi su efekti bili turističke sezone. Podsjećam takođe da je budžet koji smo usvojili u decembru 2021. godine i o čijim izmjenama danas govorimo bio reformski ,okrenut interesima građana i povećanju njihovog životnog standarda kroz povećanje minimalne i prosječne zarade, minimalnih penzija, staračkih nanada, dječijih dodataka, naknada za majke sa troje i više djece.

Nadam se da ćemo nastaviti tim putem da istorijske tekovine prethodne parlamentarne većine neće biti dovedene u pitanje, da će se nastaviti sa dobrim rješenjima kako bi se poboljšao životni standard svih građana. Kolega Ivanović je pomenuo penzionere, moram da kažem da za period januar-april ove godine prihodi Fonda PIO iz tekućih izvora iznosili su 104 miliona eura što čini rast od 11,52% u odnosu na uporedni period prethodne godine kada su prihodi Fonda PIO iznosili 93,6 miliona eura. Po mesecima to izgleda ovako: za januar 10 miliona, za februar 25,8, za mart 31,8, za april 36,7 miliona eura i ovaj zadnji iznos je približno jednak jednom mjesečnom pokrivanju svih troškova Fonda PIO bez potrebne dotacije iz budžeta Crne Gore, tako da su se stekli uslovi da se pomogne penzionerima i posebno, kako sam juče na odboru rekla, svim onim ljudima koji se nalaze na Zavodu za zapošljavanje koji nisu stekli formalne uslove za odlazak u penziju, koji su radili cijeli život možda na nekim alternativnim poslovima i kojima nije uplaćivan rani staž, dostigli su i imaju određene godine života, nisu radno sposobni i nalaze se u stanju socijalne potrebe. Tim ljudima treba pomoći, to je najranjivija kategorija stanovništva danas u Crnoj Gori.

Na kraju, moram da kažem da je mudri Ivo Andrić jednom rekao: "Ako ne znamo da odredimo odnos između prihoda i rashoda onako kako okolnosti nalažu, unaprijed smo osuđeni na propast". S obzirom da vas ja dugo znam, gospodine Damjanoviću, znam da ćete se vi zaista truditi da nađete dobru mjeru između prihoda i rashoda i da ćete mnogo bolje komunicirati sa Skupštinom Crne Gore, sa poslanicima, kako bi zajedno svi dali puni doprinos i našli najbolja moguća rješenja koja su fiskalno

održiva i koja će biti u interesu i države Crne Gore i građana Crne Gore. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVALA BRANKA BOŠNJAK (25.05.22 16:08:41)

Zahvaljujem se kolegici Popović,

Sada ću dati riječ kolegi Andriji Popoviću, u ime Kluba Socijal-demokratska partija - Liberalna partija, a da se pripremi kolega Damir Šehović i to je poslednji diskutant u ovom dijelu uvodnih izlaganja prije nego što krenemo kasnije na diskusije.

Izvolite, kolega Popoviću.

ANDRIJA POPOVIĆ (25.05.22 16:09:07)

Zahvaljujem, potpredsjednice. Ovo je lijepo čuti, ovoliko Popovića, najčešće prezime u Crnoj Gori, nadam se da ćemo kolegica Zdenka i ja brzo sastaviti jedan tim, bar košarkaški, onaj od pet članova, ako ne vartepolo od sedam.

Poštovana Skupštino, uvažene građanke i građani Crne Gore, crnogorske dijasore, poštovani ministre Damjanoviću,

Što se tiče same tačke Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o budžetu Crne Gore za 2022. godinu, kako se radi o formalnom rebalansu budžeta za 2022.godinu povećava se samo prihod za 60.000 eura, odnosno mijenja se budžet za toliko, ostaje na tih procijenjenih dvije milijarde četristo devedeset pet miliona. Radi se, naravno, samo o preraspodjeli sredstava za dosadašnjih 12 na sadašnjih 18 ministarstava. Osvrnuću se samo i pitati da li će biti dovoljno sredstava za rad pojedinih ministarstava kod ovakve inflacije koja nije bila planirana, naročito nastalog haosa u zdravstvu, ukidanje obveznog zdravstvenog osiguranja. Procjena je da će tu nedostajati blizu 100 miliona eura. Građani sami kupuju lijekove, a mnogi lijekovi nedostaju.

Liberalna partija je ukazivala da je program Evropa sad populistički tada plasiran i teško mu se bilo suprotstaviti. Niko od nas nije se mogao tom programu suprotstaviti, ko bi se suprotstavio povećanju plata, ali smo znali da će nas kazna zadesiti polovinom ove godine i da će donijeti negativne i teške posledice. Mnogo me više zanima suštinski rebalans budžeta koji vi najavljujete polovinom ove godine, koji će morati dati odgovor na zatečeno stanje i kako iz njega izaći. Pretpostavljam novim,

velikim zaduženjima ako se ona budu mogla realizovati i ako budemo mogli naći sredstava na tržištu kapitala.

Reći ću nekoliko opservacija što se tiče sadašnjeg stanja. Najviše me brinu redovne penzije koje sad treba da budu skromno povećane, a njih je davno već pojela inflacija, kao i razne invalidnine, socijalna davanja, prava nezaposlenih. Takođe, iskoristio bih priliku, poštovani ministre Damjanoviću, da vas pitam. Mi smo svi čuli, to je bilo prije možda mjesec dana, da je Crna Gora u veoma dobroj, odličnoj finansijskoj situaciji. Da li je to uopšte tačno, da smo postali na neki način zemlja finansijskog blagostanja, da u trezoru imamo oko 350 miliona eura bez depozita i deviznih sredstava, a da u zlatu imamo oko 75 miliona eura vrijednosti? Zanima me koliko je to tačno, koliko ja znam od toga nema bukvalno ništa. Svakako ne bih da plašim javnost, ali javnost mora da zna.

Osvrnuo bih se malo na sredstva pojedinih ministarstava, naročito Ministarstvo rada i socijalnog staranja, tu je opredieljeno 111,43 miliona eura. Ministarstvo rada koliko će se brinuti o pravima nezaposlenih, samo da kažem da je u Crnoj Gori trenutno 51.000 nezaposlenih, a stopa nezaposlenosti je 22%. Na ovoj sjednici imamo predlog kolega iz SD-a da se na neki način malo popravi situacija kod nezaposlenih, odnosno njihovih primanja poslije određenog staža.

Zanima me koliko je objektivno da sredstva Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede u iznosu od 43,11 miliona eura budu dovoljna za nas. Znamo da bez poljoprivrede, bez stočarstva Crna Gora ne može doživjeti nikakav progres. Bez tih dotacija, bez benefita koji će se dati tim ljudima da promovišu našu proizvodnju Crna Gora ne može na zelenu granu. Mnogo puta sam govorio o tome, biću najsrećniji čovjek u Crnoj Gori onog trenutka kad neko od naših poljoprivrednika, stočara, farmera, bude najbogatiji čovjek u Crnoj Gori, a ne tajkuni iz raznih oblasti koja su ta sredstva stekli uglavnom na nezakonite načine.

Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma, opet smo potpuno zapostavili turizam, našu najjaču granu. Ove godine očekujemo prihod milijardu eura i više, da se vratimo na 2019. godinu kada je toliki prihod bio. Uslova ima, preduslova ima, ali kako ćemo se mi vratiti na taj nivo ako nemamo ministarstvo turizma kao poseban resor, ako je za promociju crnogorskog turizma planirano nekoliko stotina hiljada eura, a mi očekujemo od tog istog turizma da dobijemo preko milijardu. Sa sredstvima od 15,12 miliona eura Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma mislim da teško može sa tim izdržati. Ovo je prvi rebalans, pretpostavljam da će ih ove godine biti nekoliko, da će se u tom nekom stvarnom rebalansu voditi računa o ovome.

Za Ministarstvo sporta i mladih planirano 5,97 miliona eura. Kako će se to raspodijeliti ako znamo kakvo je zatečeno stanje? Znamo da mnogi naši savezi nijesu mogli da realizuju svoje aktivnosti, znamo da smo doživjeli nevjerovatne sramote i skandale da naše mlade reprezentacije u raznim sportovima nijesu mogle da idu na takmičenja. Da li će to biti dovoljno sredstava za Crnogorski olimpijski komitet, za Paraolimpijski komitet koji imaju značajna takmičenja u ovoj godini, nijesam siguran.

Uglavnom, Klub poslanika Socijaldemokratske partije i Liberalne partije će podržati ovaj predlog tehničkog rebalansa, a videćemo kakvi će biti ti suštinski rebalansi.

Poštovana potpredsjednice, veoma kratko, imam obavezu jednu. Upravo sam se vratio iz Njujorka, Sjedinjenih Američkih Država, na poziv naših iseljenika, naše dijaspora, fascinantna je ta ljubav i poštovanje koje naša dijaspora pokazuje prema svojoj matici, prema svojoj Crnoj Gori. Moram da kažem da je proslava Dana nezavisnosti Crne Gore 21. maja bila na najvišem mogućem nivou. Zahvaljujem se Generalnom konzulatu Crne Gore u Njujorku, našim udruženjima - Bošnjački savez Crne Gore u Njujorku, Fondacija Gusinje"13. jul". Dijaspore koja je neraskidivi dio Crne Gore će sigurno dati uvijek najveću moguću podršku svojoj majci Crnoj Gori, ali i mi moramo njima dati da ostvare svoja prava koja su postala veoma upitna. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVALA BRANKA BOŠNJAK (25.05.22 16:21:22)

Zahvaljujem se kolegi Popoviću. Vi ste poznati u parlamentu da uvijek svoj nastup počinjete i time što se obratite dijaspori.

Dajem sada riječ kolegi Damiru Šehoviću, u ime Kluba Socijaldemokrata i sa ovom diskusijom završavamo uvodna izlaganja.

Izvolite, kolega Šehoviću.

DAMIR ŠEHOVIĆ (25.05.22 16:21:47)

Hvala, uvažena potpredsjednice.

Poštovai ministre Damjanoviću, uvažene kolege, cijenjeni građani Crne Gore,

Vama je pozato da Socijaldemokrate odavno insistiraju na tezi da se u prethodne dvije godine Crna Gora vrlo svjesno i namjerno gura ne samo u politički nego u ekonomski sunovrat da bi ako ništa a ono izgubila osnovne attribute države, da bi se obezdržavila, da bi se svela na formu,

na ljušturu ne bi li na taj način dovela sebe u situaciju da se tom i takvom državom lakše upravlja sa strane. Pojedinin politički i ekonomski projekti su namjerno i vrlo svjesno osmišljavani van granica ove države da bi Crnoj Gori bili poturani poput kukavičjeg jajeta. Rezultat te činjenice vidimo u ekonomskim parametrima u okviru kojih mi razgovaramo o tehničkom rebalansu, a ekonomska zbilja je malo je reći sumorna. Stopa nezaposlenosti nam je na rekordnom nivou, čini mi se da je najveća od obnove nezavisnosti, broj nezaposlenih lica se na mjesečnom nivou uvećavao u nekom prethodnom periodu za 1.000 lica mjesečno u maloj Crnoj Gori. Uspjeli smo ne samo da bacimo javne finansije na koljena, vjerujem da nije jak izraz taj, već smo uspjeli da ozbiljno poljuljamo ekonomsku zaokruženost lokalnih javnih finansija, tako danas imamo situaciju da za svega par mjeseci lokalne javne finansije su ostale bez oko tri miliona eura ili tačije dva i po miliona eura koje će morati da nadoknadi. Mi bilježimo jedno narušavanje investicionog ambijenta gdje smo raščerali sve investitore koje smo mogli raščerati, a od obećanih milijarde i milijardi investicija iz nama dalekih ekonomskih poručja nema ni jednog jedinog centa. Kreditni rejting nam je srušen, a izuzeto je nepovoljan ambijent na međunarodnom tržištu kada je riječ o samoj Crnoj Gori. U takvom ambijentu mi razgovaramo o tehničkom rebalansu budžeta, a suštinski problem sa ovakvom svjesnom namjerom da se i u političkom i ekonomskom smislu ovo društvo gurne u sunovrat mi u SD-u vidimo u tome što pokušavaju da nas ubijede da oni koji su izazvali taj sunovrat su sad najpozvaniji da nas iz tog sunovrata vraćaju. Jedan pametan čovjek koji nažalost odavno nije više sa nama, jednom prilikom je kazao da vi možete da uzmete akvarijum sa ribama i da napravite riblju čorbu, ali ne možete od riblje čorbe da vratite ponovo akvarijum sa ribama. Ja se plašim, poštovani građani, da vas pokušavaju da ubijede suprotno, da oni koji su od akvarijuma napravili riblju čorbu danas treba da sve vrata u pređašnje stanje. Što se Socijaldemokrata tiče ta manipulacija, a ja cijenim da je manipulacija, neće proći.

Što se tiče odnosa prema tehničkom rebalansu budžeta, odmah da vam kažem, ne pada nam na pamet da ga podržimo iz najmanje dva razloga.

Prvi je suštinski. Mi danas suštinski, uvažene kolege, razgovaramo o budžetu koji je pripremao Milojko Spajić, bivši ministar finansija. Ako smo tad bili protiv takvog budžeta onda moramo biti protiv nešto našminkanog njegovog budžeta, jer se ovaj tehnički rebalans zasniva na budžetu za koji smo mi u SD-u, a tada nijesmo bili sami, rekli da je populistički, da je neodrživ. Sjećate se da sam odavde ministra finansija tada kada smo razgovarali o budžetu pozvao da se uozbilji, da povuče Zakon o budžetu,

pa da nakon rasprave u okviru stručne crnogorske javnosti predloži novi koji je održiv. Dakle, to je prvi razlog zbog čega smo protiv ovog rebalansa budžeta, jer se zasniva na onome protiv kojega smo takođe bili kada smo ga usvojili, a koji se tiče budžeta za ovu godinu.

Drugi razlog je taj što podrškom ovom budžetu mi bismo iskazivali podršku ovakvoj organizacionoj strukturi Vlade, a mi smo iskazali jasno protivljenje ovakvoj organizacionoj strukturi Vlade. Zašto? Zato što mislimo da je neprimjereno da imamo manjinsku vladu koja je najglomaznija u našoj višestranačkoj istoriji u poslednjih nekoliko decenija. Mi smo imali vladu od 12 resora, sada imamo 18 resora plus dva resora bez portfelja, plus četiri potpredsjednika i plus ne više ni jedan ni dva državna sekretara po ministarstvu nego čak mogućnost da imamo do tri državna sekretara po ministarstvu. Neko je pametno izračunao da će nam samo troškovi po osnovu bruto zarada tako glomaznije strukture vlade, koja je manjinskog karaktera, ponavljam, koštati ovu državu milion i dvjesto hiljada eura. Nemam nijedan razlog da sumnjam u te računice, jer je do njih lako doći. To su dva suštinska razloga, jedan je više suštinski, drugi je manje suštinski, ali sve jedno to su dva razloga zbog kojih SD-u ne pada na pamet da podrži ovakav tehnički rebalans budžeta.

Međutim, uvažene kolege, za mene je mnogo važnije ono što je uvaženi ministar finansija najavio na sjednici Odbora za ekonomiju, finansije i budžet, a on je tada rekao, ako sam ja dobro shvatio, da nije isključena mogućnost da mi tokom ove godine i to vrlo brzo izađemo iz sa suštinskim rebalansom budžeta, a ta najava o potrebi suštinskog rebalansa budžeta nas navodi na nekoliko logičkih teza koje želim da razvijem.

Suštinski rebalans budžeta znači da je prethodni rebalans budžeta bio neodrživ. To znači da su u pravu bili oni koji su glasali protiv tog budžeta, to znači da su u pravu bili oni koji su ga nazivali populističkim spiskom želja, neodrživim, avanturističkim, i to znači da smo u pravu bili mi koji smo pozivali tadašnjeg ministra finansija da taj akt povuče iz procedure. Nažalost nije nas poslušao. Najava o potrebi predlaganja suštinskog rebalansa budžeta nam daje za pravo da kažemo da smo bili u pravu mi kada smo im kazali prilikom usvajanja tog budžeta da je prihodna strana spisak lijepih želja. Kada smo rekli da od 20 miliona eura koliko je planirano od famoznih neprijavljenih prihoda nećemo vidjeti ni jednog jedinog centa. Da nećemo vidjeti jednog jedinog centa odnosno da sigurno nećemo vidjeti 14 miliona eura od markiranja goriva, kao što ih i nemamo, i da od igara na sreću nećemo vidjeti ništa, a planirali smo 15 miliona eura. U startu smo znali da je ovo neodrživa priča, u startu smo

znali da je ovo populistička priča, zato nam je lakše danas kad znamo da sm prije svega par mjeseci kada smo na tu temu razgovarali bili u pravu.

Treći problem sa najavom suštinskog rebalansa budžeta vidimo u vjerovatno potrebnom novom zaduženju. A što to zači? To znači da oni koji su bili odgovorni za javne finansije u prethodne dvije godine, da oni javnim finansijama nijesu na kvalitetan način upravljali i da su ovu državu doveli u situaciju da mora da se zaduži da bi bila finansijski održiva. Znači šta je problem sa tim zaduženjem? Što mi od ove vlade nijesmo čuli da će ona da sprovede reforme kako nam je obećavala da će da sprovede silne ekonomske reforme, da će da uštedio novac i da neće biti potrebe za zaduženjem. Ne, rekli su nam već sad da polako treba da računamo na potrebu novog zaduženja, a najveći problem sa tim novim zaduženjem se sastoji u činjenici što će to novo zaduženje, poštovani građani, biti po najmanje tri puta, kako sad stvari stoje, nepovoljnijim uslovima nego što je bilo prethodno zaduženje, a to će nas uvesti u novi krug ekonomskih problema koje ovom društvu svakako ne trebaju i koje će mu predstavljati kamen o vratu.

Četvrta stvar koja se iz najave suštinskog rebalansa budžeta može zaključiti jeste da je neko frizirao javne finansije. Pa nas su koliko do juče, uvažene kolege, ubjeđivali da mi ne znamo šta ćemo sa parama, da smo u silnim suficitima, da prosto treba da se razbacujemo, odnosno da smo u prilici da se razbacujemo tim novcem. Danas shvatamo da to baš i nije tako. Danas shvatamo da postoji gomila neizmirenih obaveza koja je ostavljena u amanet ovoj novoj vladi, od koje takođe ne očekujem ništa kao što nijesam očekivao ništa ni od prethodne vlade. Red je da danas čujemo podatak kolike su neizmirene obaveze koje je nova vlada preuzela od one prethodne. I u novoj i u staroj vladi su dva politička konstituenta koja su dobila političku amneziju. Danas ti politički konstituenti diskutuju o prethodnoj vladi kao da je vlada Bangladeša, a ne vlada koju su oni podržavali, kao da su ekonomski problemi koje je ta vlada ostavila u nasleđe nečiji tuđi problemi, a ne problemi koji su ostali iza njihove vladavine. To je ovdje suštinski problem. Zato SD nije htio da podrži ovu skalameriju od manjinske vlade koju često nazivamo Frankeštajn vladom, jer ona predstavlja spoj svega i svačega, čiji je presjek zajedničkih politika prazan skup i zato ne dozvoljavam da se neko poigrava sa zdravim razumom prvo nas u parlamentu, pa onda ni sa zdravim razumom građana koji ovo slušaju.

Dakle, moje pitanje je: Kolike su neizmirene obaveze države, koliko će nam biti potrebno zaduženje i postoji li rizik da to zaduženje bude najnepovoljnije do sada koje je realizovano na međunarodnom tržištu i da

li je tačan podatak da je prinos na obveznice danas za dvocifreni procenat niži nego što je bio doskora?

Na kraju, time prosto želim da zaokružim ovu priču, ja sam uvaženom kolegi Damjanoviću sa kojim inače imam saradnju koja traje jako dugo jer imamo dosta staža u parlamentu i on i ja, zajedno smo saradivali u Odboru za ekonomiju, finansije i budžet, zahvalan zbog toga što možemo makar pristojno i civilizovano da razgovaramo, pa i onda kada nijesmo saglasni. Sve ove kvalifikacije koje iznosim na račun prethodne vlade i ove vlade nemaju lični karakter, one imaju politički karakter. Kad je već tu, a znam da na kvalitetan način razumije ovo što ću da ga pitam, dakle, zahvalan sam na vašoj opservaciji koja je doprinijela da u dnevni red uđu dva predloga zakona SD-a o PDV-u i o akcizama, jer vjerujem da toga nije bilo ti zakoni ne bi ušli u proceduru, da budemo poštteni, ne bi ušli u proceduru, ne bi bili podržani. Isto tako želim da iskoristim vaše prisustvo i da vas pitam jednu stvar koja meni, vjerujte mi, kao ekonomisti nije jasna. Jesmo li čekali, ministre, dvije godine da dobije Vlada zakonsku mogućnost da može da snizi akcize za gorivo? Jesmo li kumili, molili prethodnu vladu da izađe sa tim zakonskim rješenjem? Nije izašla. Sjetila se u tehničkom mandatu da taj zakon predloži. Jesmo li u konačnom, između ostalog i na insistiranje SD-a, usvojili taj zakon, jesmo li dali mogućnost Vladi da snizi akcize na gorivo za 50%? Jesmo. Je li gorivo u Crnoj Gori najviše poskupjelo u Evropi? Jeste. Je li država prstom mrdnula do sada da nešto uradi po tom pitanju? Nije. Kada smo usvojili zakon spustili smo akcize za 40% i dobro je što smo to uradili, ali mi nije jasno, ministre, i ja od vas očekujem da sad kada budete uzeli učešće u raspravi, a vjerujem da kao odgovoran čovjek to hoćete, od vas očekujem da kažete da ćete zbog ovog novog postupljenja goriva koje su danas naši građani osjetili na svojim leđima prihvatiti ono što vam već danima sugerišemo i da ćete sniziti akcizu još za dodatnih 10% na šta imate zakonsko pravo i da ćete na taj način stvoriti pretpostavke da gorivo u Crnoj Gori bude niže za 5 do 7 centi po litru, što nije nimalo beznačajno ukoliko govorimo o trošku koji zbog toga imaju naši građani, a posebno nije beznačajno za privredu koja takođe zavisi od tih troškova. Prosto vas molim da se pozabavite tim pitanjem i da nam saopštite svoj stav da li želite da iskoristite zakonsku mogućnost, za šta vas mi u kontinuitetu ovih dana pozivamo, da snizite akcizu na gorivo još za dodatnih 10% i da time napravimo jednu dobru stvar. Ne za bilo koga od nas u političkom smislu, nego za građane Crne Gore jer su oni najpogođeniji cijenom goriva, jer ona kao što i sami znamo odavno više nije luksuz, a takođe su pogođeni i cijenama osnovnih životnih namirnica koje nikako da padnu. Molim vas da kod svog kolege ministra ekonomije

insistirate da konačno usvoji podzakonski akt na zakon koji smo takođe dvije godine čekali, govorim o Zakonu o ograničavanju cijena proizvoda, i da stvori pretpostavke da sve cijene osnovnih životnih namirnica budu niže, a da kroz raspravu dođemo u situaciju da ovaj zakon o kome ćemo raspravljati usvojimo, da spustimo stopu PDV-a na promet hljeba na 0% i da na taj način i tu cijenu spustimo na niži nivo i da pokažemo time odgovoran odnos prema svim građanima, a posebno prema populaciji koja je najranjivija. Najranjivija je zato što je najviše pogođena upravo ovim cijenama osnovnih životnih namirnica i goriva. Hvala.

PREDSJEDAVALA BRANKA BOŠNJAK (25.05.22 16:36:36)

Zahvaljujem se kolegi Šehoviću.

Samo da zamolim sve da vodimo računa o vremenu, zbog toga što je planirano da danas završimo ovu tačku dnevnog reda i da danas bude i glasanje o ovoj tački. Iz tog razloga sve poslanike molim da vode računa. Ja sam na račun vremena klubova vama oduzimala, ali bićemo tolerantni za ove koji su se već prijavili.

Sada dajem riječ ministru ukoliko je zainteresovan.

Izvolite, ministre Damjanoviću, imate riječ da iskomentarišete uvodna izlaganja.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ (25.05.22 16:37:16)

Hvala vam.

Kada ne bih bio zainteresovan odmah bih dezavuisao raspravu, a doprinio bih vjerovatno racionalizaciji. Moram se kretati između želje da na jedan dio pitanja i sugestija odgovorim i želje da doprinesem zaista da rasprava ima neku svoju dinamiku, pa se nadam da ću moći na ovih osam diskusija da u nekom sažetom vremenu, ne više od 15 - 20 minuta, dam određene odgovore. Možda i doprinesem da rasprava kasnije ima neki mirniji tok kako bismo završili raspravu tokom dana i stvorili uslove da zakon stupi na snagu.

Pošto je govorio gospodin Šehović sada poslednji, krenuo bih od njegove diskusije. Imajući u vidu da je sjednica Odbora čini mi se zakazana, direktor Direkcije je gore vezano za amandmane i bilo bi dobro da jedan dio kolega koji su postavili pitanja budu ovdje pa ćemo probati da i taj dio ukalkulišemo. Dakle, odmah da kažem, gospodine Šehoviću, namjera je bila kada smo išli sa varijantom 40% da ostavimo rezervu od

10% upravo čekajući da vidimo hoće li doći do novih poremećaja na berzama i novog poskupljenja cijena goriva. Mi imamo četiri obračunska moguća perioda, došli smo do drugoga. Dakle, vjerovatno ćemo za treći obračunski period ići sa varijantom još 10% i to će u ovom trenutku biti onaj prag koji imamo, za dalje ćemo da razmišljamo. Upravo zato je bilo onih 40% prvo, da bismo imali rezervu od 10% ako se desi ovo što se dešava. Što se tiče konkretnih vaših pitanja, neizmirene obaveze, vidjeli ste, Fond zdravstva, bavili smo se time i prije sedam - osam godina doduše u mnogo manjoj mjeri, kada smo čini mi se 2011 - 2012. na odboru govorili o nekih 15 - 20 miliona. Evo ih 65 miliona. Nije sporno, nisu one samo novostvorene tokom prošle godine, one postoje u kontinuitetu, ali je sporno što se sakrivalo pod tepih, što se o tome nije pričalo, što se nije kalkulisalo kada se govorilo o mogućim transferima Fonda zdravstva i kada se pravio budžetski plan i kada se znalo da nema više obaveza od zdravstvenog osiguranja i kada je Fond zdravstva ostavljen na to da ministar ili parlament sutra na zahtjev dajte nam 400 miliona jer nam toliko treba, ja kažem neću da dam četiri miliona, Zašto? Nema zakonske osnove. Mogu da kažem neću ništa, naravno to je nemoguća misija. Dakle, to su neizmirene obaveze. Banalni primjer sam dao, koji je banalan samo po cifri koja nije mala, četiri miliona, za neki put Meljine - Petijevići koji se prošle godine kalkuliše, raskida se sporazum gdje se put koristi od 2007. godine nekih 15 godina, još par godina da istekne sporazum i da put pripadne državi, odnosno opštini. E sad ne može sačekati tih pet godina, nego prevremeno raskidamo sporazum da bi četiri miliona i nešto isplatili koncesionaru, pa je i to malo, planiramo da ta sredstva u budžetu za 2022. godinu definišemo i da platimo to u februaru, pa ih ne definišemo nego ih samo zaboravimo 2022. godine, pa onda dan prije nego što istekne mandat prošloj vladi donosimo zaključak da se isplati iz tekuće rezerve. I to ove tekuće rezerve, gospodine Šehoviću, koja je planirana na 67 miliona, ne malih, za tekuću godinu i u kojoj trenutno imamo na raspolaganju 5,7 miliona evra kada ukalkulišemo ono što je plaćano jednom mnogo žustrijom dinamikom nego što bi trebalo i ono što su obaveze koje će se morati platiti uključujući kreditnogaranтни fond itd, iz toga da isplatimo i ovih četiri miliona jer će nas tužiti itd. Vidjećemo, ima tu još nekih pravnih nedoumica, do kraja ćemo ih raščivijati, pa ćemo da vidimo, možda ne budemo u obavezi, možda to bude neki interesantan posao za neke druge organe. Ako je do nas, sve naše obaveze, neko je tu postavio pitanje ovih zakona koje je Parlament donio u decembru, ne volim da ih zovem nikakvim popularnim nazivima, sve ćemo do kraja ispoštovati. Makar ćemo raditi tako da ćemo izmirivati dospjele obaveze, da ih nećemo prikrivati i da će

se znati kolike su i mogućnosti i koliko možemo da izmirimo. Sve što bude falilo o tome ćemo zajedno ovdje da razgovaramo. Naravno, cijenim vaša dva razloga zašto ne glasate rebalans, prvi je zaista političke par ekselans prirode i tu nema nikakvih zamjerki. Takođe, ovaj drugi razlog isto tako ima domen politike i to je naravno politički stav Socijdemokrata, tu se ne može ništa prigovoriti.

Gospodin Popović je takođe je imao nekoliko pitanja, pominjao je i redovnost isplate penzija. Da, ja mislim da su penzioneri najpotcjenjenija kategorija i da su oni žrtve protekle budžetske 2021.godine i da čak ova dva vanredna povećanja u junu i oktobru, usklađivanje penzija, neće biti dovoljna da im sanira ono što im "jede" inflacija i onaj zaostatak koji penzije prosječne i minimalne imaju od prosječnih zarada ili minimalnih zarada. Znači, ako smo gurnuli zarade, a neka smo, morali smo da razmislimo da to ne bude baš preko leđa penzionera i saglasan sam da o tome treba da razmišljamo. Možda će i to biti jedan od razloga za rebalans, vidjećemo mogućnosti, ja sam da se ne lome državne, javne finansije preko leđa te populacije, nego da oni budu u fokusu čak i prije nego zarade javnom sektoru, potpuno otvoreno, jer to je ranjiva populacija. Nekome ko radi u javnom sektoru nije lako, nisu plate velike svima, neko se možda i snađe, penzioner se teško može snaći. Razgovaraćemo o tome.

Pominjali ste depozite, znate i sami da je bilo 100 i nešto miliona evra, sada je neko pomenuo i tu cifru preciznu stanja na početku mandata predhodne vlade, pa je bilo neko zaduženje ako se je ne varam od 750 miliona evra itd, pa je sad stanje depozita 370, 380 miliona evra jer se ti depoziti pomalo krune, ovom dinamikom se i dalje krune, što vam dovoljno govori da u stvari mi teško to možemo da finansiramo iz sopstvenih sredstava, sve ove brojne potrebe o kojima danas govorimo. Dakle, nešto se finansira iz depozita, ali ne depozita koji su pali sa Marsa, nego onih iz zaduženja. Kad govorimo o novom zaduženju, govorimo o potrebi da možda na jesen imamo odluku i imamo prostor za zaduženje, ne ako nam sezona bude dobra itd, i pokažu se neke stvari tokom ove godine, ali mi moramo imati depozite koje praznimo za početak 2023. godine zbog svega onoga što možemo da očekujemo. Dakle, tu da budemo precizni i da dobro, dobro odmjerimo što su nam potrebe. Naravno, to će biti u kontekstu definisanja novoga budžeta, a kontrole kako realizujemo ovaj budžet imajući u vidu da će tada biti turistička sezona izvjesna, pa ćemo moći da procijenimo šta su nam dodatni prihodi.

Pitali ste za pojedine potrošačke jedinice, znamo i sami da je ovo raspodjela sredstava u okviru onoga što je bilo planirano, nema promjena

budžetskih okvira. Za sve ove potrošačke jedinice ili sektore za koje ste pitali svi će vam oni reći da nije dovoljno, ni u poljoprivredi, ... donacije, ni u Minsitarstvu sporta da se podrže sportski programi itd. Prosto i o tome razmišljati. Zato sam i rekao blagovremeno da je ovo samo uvod i jedan dobar način da vidimo realno stanje u ovom trenutku trošenja sredstava i dinamiku da bismo razgovarali o rebalansu koji je definitivno neophodan. Neophodan, o čemu je govoreno ovdje, a gospodin Šehović je to i nabrojao, ja sam juče to decidno rekao u Skupštini, dakle i rat u Ukrajini, i produženo trajanje pandemije, i posledice koje se dešavaju na tržištu hrane i energenata i poremećaj u lancima snadbijevanja, poskupljenje svega toga, plus neostvarivanje budžetskih prihoda koji su bili zamišljeni najmanje 40 i nešto miliona evra, tu govorimo o ... goriva kojeg nema, o igrama na sreću kojih nema, o oduzimanju nezakonito stečene imovine kojeg nema itd. To nam sa jedne strane ukazuje da imamo problem prihodne strane budžeta. Rashodna strana budžeta će biti dodatno opterećena sa pojedinim zakonima koji stupaju na snagu, a koji se tiču onoga što je ovdje nabrojano, protiv čega nemam ništa, naprotiv, i da sam sa te strane zdušno podržao moramo da dijelimo teret odgovornosti.

Da kažem sad jednu jeres. Mislio sam da sačuvam, nema potrebe da je čuvam, to će biti negdje odgovor i mojoj uvaženoj kolegini Zdenki Popović. Notirao sam dobro, gospođo Popović, tekuća potrošnja upravo tokom 2021. godine, limitirana zaduženjem. Vi sad kažete da nam se ne dešava 2022. godina. A šta smo radili nego smo iz zaduženja trošili, uslovno rečeno, u tekuću potrošnju. Kada analiziramo ostvarenje kapitalnog budžeta i svega onoga što bi trebalo da bude razvojna komponenta, to je to, a onda ste negdje naveli jedan primjer i zato ću sada da kažem ovdje javno, sa svim posledicama koje to nosi. Upoređivali smo budžet Fonda PIO i mogućnosti Fonda PIO i pomenuli ste desetak posto više u odnosu na prošlu godinu. Znae što nam čuva javne finansije a krnji naše građane, i penzionere, i zaposlene sa nižim zaradama? Pa inflacija, inflacija nam naduvava i državne prihode, inflacija naduvava i ove takozvane prihode koji su već u planu u periodu januar - april, pa su opet nedovoljni da se iskaže suficit, već imamo deficit od 36,4 miliona od početka godine sa naduvanim prihodima od inflacije. Inflacija koja se ponovo lomi preko ranjivih kategorija, penzionera i svih ovih, pomaže državi da u nominali ima višak prihoda od planiranih. To je jedno vrzino kolo, mi ćemo taj novac morati ponovo kroz kanale socijalne itd da redistribuiramo prema ranjivim kategorijama. To nam je tako kako je. Valjda što sam bio poslanik tih 12 godina, drugačije moram da razmišljam i naučio sam da razmišljam, hoću ovdje sve otvoreno da kažem. Što bismo mi nešto pravili što nije tako, zašto bismo čuvali neke stvari, koga

mi to čuvamo? Sve je ovdje otvoreno, javno i jasno i da podijelimo odgovornost, Vlada i Parlament, oko ovih nužnih mjera koje radimo i zakonskih inicijativa i odluka i oko teških odluka koje će se donositi.

Tržište hrane - loša, vrlo loša predviđanja za jesen, klima, rat, lanci snadbijevanja, tek sad će se posledice na tržištu hrane osjećati vezano za ovaj rat i ovo što se gore dešava, tek sad, tek od jeseni. Energenti da vam ne govorim, kako da ne. Imamo mi tu i prihoda, prihoda uvećanih, naduvanih, ali bogami i rashode, jer ćemo to morati da to svi podnesemo onako kako se može i mora podnijeti, a neće ga biti lako podnijeti. Neću da plašim nikoga, samo da budemo spremni da reagujemo brzim mjerama, Vlada i Parlament, i ovo je jedna od mjera i ovi zakoni danas koji su ušli u dnevni red. Vidjećemo, naravno, kad govorimo o smanjenju PDV-a, digresiju pravi 7% na 0% na cijenu hljeba. Jeste, on će pojeftiniti četiri do pet centi u unutrašnjem prometu hljeba iz domaće proizvodnje, hljeb iz uvoza će biti skuplji 10 -12% i o tome treba da razmišljamo, 400 pekara od 600 su obveznici PDV-a i o tome treba da razmišljamo. Samo polako, samo da razgovaramo, ja sam zamolio da ne pravimo ovdje tenzije, da uđe u dnevni red pa da razgovaramo, da vidimo jesmo li dobro izmjerili. Samo da budemo odgovorni prema svima.

Ono o čemu je govorio gospodin Ivanović, naravno podržavam, penzije ste pomenuli, neka ste. O tome sam nekoliko puta javno govorio i dok nijesam bio na ovoj poziciji, dok sam bio bez posla pet - šest mjeseci, bez angažmana, da negdje sam osjetio da se dosta toga u javnim finansijama lomi upravo preko penzionera, pa tek onih sa prosječnim primanjima.

Ovaj dio koji se tiče investitora je potpuno jasan. Vjerovatno investitori ocjenjuju i procjenjuju i političke rizike u državi i stabilnost i ono što im se negdje plasira od velikih, moćnih međunarodnih finansijskih institucija kad nas procjenjuju itd. Možda je malo te nestabilnosti dovelo do toga da imamo manjak investitora, manjak investicija, hajde da pokušamo sada makar u ekonomskom dijelu da dovedemo do neke elementarne stabilnosti i garancija prema njima, jer nam trebaju krupni infrastrukturni projekti, o tome je govorio i prof Radulović. Naravno potpuno sam saglasan sa njim, možda ovo jeste prilika, iako je teško vrijeme, iako se borimo da imamo elementarno stabilno snabdijevanje hranom, energentima itd. Plaše nas sa svih strana, ne znamo koliko će trajati nesretni rat u Ukrajini, ne znamo koliko će trajati sve te posledice koje on stvara, ali možda je ovo prilika da zaista malo mijenjamo razmišljanje i o našoj ekonomskoj zbilji i kako nam je podešena cjelokupna ekonomija. Profesor Radulović to zove nova ekonomska škola ili nova ekonomska politika, ali svakako o tome treba razmišljati.

Interesantnu ideju je dao kada je pomenuo zelenu ekonomiju moguću. Ukoliko budemo u situaciji da se budemo zaduživali, vidjećemo i stope na tržištu i dešavanja sa politikama velikih centralnih banaka, FED-a, Frankfurta itd. Vidjećemo kako se kotiraju naše obveznice na sekundarnom tržištu, da razmišljamo ili o nekoj emisiji tih zelenih obveznica, to je sad nešto što bi moglo da bude interesantno spoljnim investitorima. Zna se kako se može upotrijebiti taj dodatni priliv sredstava. Dakle, ne da nešto budemo preinovativni, nisam za to pogotovo kada se radi o javnim finansijama, možda je bilo isuviše nekih inovacija i nekih kvazirešenja, već da budemo konzervativni, ali da koristimo sve one prilike koje nam se budu ukazale da obezbijedimo stabilnost funkcionisanja sistema.

Gospodin Konatar je takođe govorio oko toga i da i tu neku misteriju razjasnimo, da nema novih dodatnih probijanja budžetskih okvira. Neko je rekao najglomaznija Vlada. Ja nisam siguran, volio bih da prebrojimo te vlade. Ona jeste stvarno glomaznija od ove koja je imala 14 članova, ima 21 člana, nisam siguran da je 41. Vlada imala možda jednoga manje, 20 sa premijerom, možda 21 ili 20. Drugim riječima možemo negdje i da izmjerimo. Uklopiću se do 20 minuta, mislim da je vrijedjelo, na osnovu iskustva, govoriti po dva minuta u prosjeku i ispoštovati Parlament i kolege. Možda je i tih 12 ministarskih pozicija sa glomaznim ministarstvima po 4 - 5 resora u jednome dovelo do određenih neracionalnosti pa nam je možda trošak i dara veća bila nego pare koje smo sad dali za tih dodatnih 5 - 6 ministarstava gdje bi trebalo da radi svako svoj posao. Hoće li, vidjećemo. Vi ćete na kraju dati ocjenu kako ko radi i možemo li u ovom nekom formatu da guramo i dokle možemo da guramo.

U tom dijelu kada se to sve rasporedi, mogu da dam i odgovore, jeste 1.400.000 za službena putovanja, sa jedne na drugu poziciju, ali evo, ja o tome pričam. U tih 1.400.000 evra dodatno Upravi policije za tzv. službena putovanja, to su troškovi unutar Crne Gore, 200.000 za potrebe odbrane vojnika, dakle i unutar Crne Gore i vani, 200.000 za ovaj dom dodatnih za službena putovanja itd. Dakle, možemo ovako da izvedemo svaku cifru do kraja i svaka će imati neku svoju logiku. Svaka će imati neku svoju logiku i kada se tiče energije dodatnih 480.000 evra za troškove goriva, pa to vam je povećanje cijene goriva, ova država isto plaća. Najveći je poslodavac, da kažem, Crna Gora kao država i državna uprava, tako da tu zaista mislim da nismo uvećali troškove, realno smo rasporedili, slušali smo i osluškivali potrebe potrošačkih jedinica. Vjerujte mi da nije donešena čvrsta odluka na Vladi da se ne probija budžetski

okvir to bi pakao bio od zahtjeva, možda nije dobro planiran budžet za tekuću godinu.

Potrošnja ova četiri mjeseca, dakle budžetska potrošnja, korišćenja tekuće rezerve, a tu je dosta neizmirenih obaveza po zaključcima Vlade koje još uvijek nisu servisirane, pa će se pojaviti radnici "Radoja Dakića" i presuda iz Strazbura, desetine i desetine miliona eura. Ja mogu ovako do ujutru, ali samo da ukažem o čemu sve pričamo i nemojmo ništa pod tepih. Dakle, možda nam je kad smo to planirali bila namjera da prvi damo primjer da nema probijanja budžetskih okvira iznutra da prosto ne bi se onda otišlo daleko i zato je molba. Ja znam da je bilo amandmana koji su dostavljeni na ovakav rebalans. Mi ih ne možemo prihvatiti iz ta dva razloga. Prvi je vrlo formalan, danas moramo da o ovome odlučimo da bi imali zarade 1. juna, evo da to bude ovako bukvalno i da bi država nastavila da funkcioniše. Drugi razlog - otvorićemo Pandorinu kutiju. Dobrodošli su svi amandmani i ovi danas koji su podnešeni da o njima razgovaramo u junu i u julu, jer ja očekujem da u julu ili do kraja konačnog zasijedanja imamo ovdje još jedne izmjene i dopune Zakona o budžetu za tekuću godinu koje će biti suštinskog karaktera i da ćemo pokušati da se pripremimo za nastavak godine, odnosno ne čekajući, ne gatajući kakva će biti turistička sezona isto će se dešavati to. To što će biti rebalans budžeta, on će morati biti u nekim okvirima deficita koji će biti negdje i spolja signal da nas ne otresu što se tiče i rejtinga i svega. Vidjećemo, dajte, zajedno ćemo da vidimo. Novca treba i za nove potrebe, treba i zbog pada, odnosno nepostojanja ovih prihoda o kojima smo govorili.

Tu je i gospodin Đurović, mi smo juče pričali na odboru i otvorili dosta priče i tu se negdje pominjalo vezano za cijene pšenice, za rast svega onoga što su berze, na šta Crna Gora nema uticaja kao zemlja koja uvozi najveći dio robe. Prodajemo usluge, je li tako, ili kompezujemo za taj uvoz robe. Upravo zbog toga, zbog svih tih očekivanja mi moramo negdje da budemo spremni da odgovorimo potrebama koje će se javiti, a koje prije svega dolaze iz socijalnog miljea, jer neće biti lako izdržati malo veći rast cijena koji je sad. Nama je zvanična inflacija od 10%, nezvanična je mnogo veća. Ako korpu valuta svedemo na ono gdje se najviše troši, po nekom algoritmu, dakle možda su pojeftinili odjevni proizvodi u toj istoj korpi još ponešto, ali znamo da su osnovne životne namirnice porasle i gorivo. Nama samo ova inflacija do sada pravi ozbiljne probleme za građane. Naduvava ona prihode državi, ali to se gubi kroz ono što će država morati da vrati nazad, tako da i o tome treba razmišljati.

Parlament je kad je usvojio budžet prošle godine donio neke određene zaključke. Ja sam tražio da mi se ti zaključci dostave i zbog poštovanja i respekta prema Parlamentu i one obaveze shodno zaključcima Skupštine kad je usvojen budžet za prošlu godinu, a koje nisu ni pomenute, biće ispoštovane. Ima tamo nekih obaveza, nisu male, ali je to čin elementarnog poštovanja Vlade prema Parlamentu da izvršava svoje obaveze. Gospodin Živković je govorio prvi, dakle iduće godine 250.000.000 eura nam treba za ono što je projektovano otplate duga u ovom trenutku. Vidjećemo hoće li biti još kakvih drugih potreba znate i sami da to sa kamatama nikad ne bude onako kako se planira mimo ove otplate duga. Treba da se sačeka iduća budžetska godina spremna sa određenim rezervama, depozitima koji neće pasti sa Marsa, trošiće se ovo što je do sada da bi se izgurala ovo do kraja godine. Zato govorimo o potrebi dodatnog zaduženja. Je li bilo dobro ili nije da se ne zadužimo ove godine, da Parlament odbije odluku? Da vam kažem, dakle, realno ćemo tražiti sredstva onamo gdje ih uvijek treba tražiti. To vam je siva ekonomija, to vam je jedna poreska disciplina, to vam je naravno sve ono što je propuštanje prihoda unutar države, svođenje sive ekonomije u realan okvir od tržišta rada preko tržišta cigareta itd. Zašto ne reći, ako bude to sve nedovoljno i ako dođe do pucanja tog kaiša, da se zadužimo, što da ne. Dakle, ja sam uvijek da se resursi potroše ovdje, ako ne mogu i ako je to nedovoljno, a treba živjeti, uradićemo ono što je jedino moguće. Hvala vam.

PREDSJEDAVAJUĆA BRANKA BOŠNJAK (25.05.22 16:59:24)

Zahvaljujem se ministru Damjanoviću i cijenim vaše poštovanje Parlamenta, pošto ste dugo bili parlamentarac, to se osjeća i u odnosu na ova izlaganja uvodničara.

Za odgovor na komentar imamo dva prijavljena, kolegu Damira Šehovića, shvatila sam da je prvi po ovom što sam ja zapazila, posle njega Danijel Živković.

Izvolite, kolega Šehoviću, imate tri minuta i molim vas da poštujemo vrijeme da bismo večeras ovo sve završili. Zahvaljujem.

DAMIR ŠEHOVIĆ (25.05.22 17:00:02)

Prije nego što mi krenu teći ta tri minuta da vas zamolim da imate razumijevanja. Nama je falilo ovakve rasprave koja nije opterećena

suvom politikom, a politika prožima svaku našu diskusiju, tako da vjerujem da ćete imati razumijevanja za minut - dva jer je ona konstruktivna i šta je najvažnije u temi je.

Ministre Damjanoviću, vi ste nam danas pomogli da shvatimo da imamo jednu lijepu i sve ostale ružne vijesti. Lijepa vijest u tome što ćete ,ja sam tako shvatio, prihvatiti predlog Socijaldemokrata i već narednih dana oboriti cijenu goriva za nekih pet do šest centi, na način što ćete sniziti cijenu goriva za 10% što je zakonska mogućnost koja vam stoji na raspolaganju. Mislím da oko toga treba da budemo ovdje načisto, jer smo kroz vaše izlaganje shvatili da je za očekivati da se to brzo desi, što je za pohvalu sa moje strane.

Sa druge strane, razumjeli smo da postoje neki podaci sa kojima ste nas prvi put danas upoznali, a koji definitivno ne ulivaju razloga za preveliki optimizam. Prvo, shvatili smo da su neizmirene obaveze skrivane od javnosti, niko nam nikad nije pominjao dugove od 65 miliona eura Fonda zdravstva, niko nam nije kazao iz prethodne vlade kako su ti dugovi porasli za čitavih 20 miliona te prethodne godine, niti nam je jednu jedinu riječ na tu temu saopštio. Naprotiv, uvjeravali su nas da je ukidanje doprinosa odgovorni potez i da to neće pogoditi zdravstveni sistem. Sad vidimo da je to bacilo na koljena zdravstveni sistem, i opet smo bili u pravu mi koji smo glasali protiv tih rješenja.

Druga važna informacija, poštovani građani, jeste ono što mi od početka tvrdimo, da je iz zaduženja finansirana tekuća potrošnja, da je narušavano ono zlatno budžetsko pravilo da se iz redovnih prihoda finansiraju redovni rashodi, a da se iz vanrednih prihoda finansiraju vanredni rashodi. Nama je prethodna vlada srušila to zlatno pravilo time što je iz zaduženja finansirala tekuću potrošnju, što je neodgovorno prema javnim finansijama. Ja sam vam zahvalan što ste potvrdili ono što smo mi od samog starta govorili.

Treća stvar koja je jako važna, uvažene kolege, mi smo čuli od ministra finansija da ova država nije u suficitu ovih par mjeseci, nego da je ova država u deficitu cijelih 40 miliona eura i to je deficit koji je nastao uprkos inflaciji koja ide u prilog državi jer se naduvavaju prihodi po osnovu tih inflacionih tendencija. I ta priča pala je u vodu...(prekid) Na kraju, ipak je ovo najglomaznija vlada u našoj trodecenijskoj višestranačkoj istoriji iako ima karakter manjinske.

Da zaokružim čitavu ovu priču. Znate li šta je suština, zašto sam se zapravo i javio? Suština je u sledećem: Obim ekonomskih problema, sad bih apstrahovao ove političke, je toliki da nijedna vlada koja sebe naziva manjinskom i koja ima karakter manjinske vlade te probleme ne može da rješava. Šarena laža je to što pokušavaju da nam saopšte da bilo koja

manjinska vlada, pa i ona najbolja na svijetu, a ova je sve samo nije najbolja, može da rješava ove probleme. Neodgovorno je to prema građanima Crne Gore i molim vas, nemojte da se igrate sa njihovim zdravim razumom.

Druga stvar i time završavam. Ovdje je, uvažene kolege i građani Crne Gore, najveći problem licemjernost, a znate li u kojem smislu licemjernost? Oni koji su bespogovorno klimali glavom svakom ministru koji je ovdje došao, koji su podržavali sva rješenja koja su kandidovana sa njihove strane, koji nisu progovorili kad je bilo vrijeme za to, danas pokušavaju da nas ubijede da oni koji su nas uvukli u ovo političko i ekonomsko blato su najpozvaniji da nas iz tog političkog blata vade. Na tu zamjenu teza, poštovane kolege, mi ne pristajemo. Kad kažem mi, mislim na nas iz SD-a. Zbog toga nam ni na kraj pameti nije bilo da prodamo dostojanstvo partije i države, zarad funkcija koje su nam nuđene, a te su funkcije nuđene da bismo podržali manjinsku vladu što smo jednoglasno odbili i svakim danom smo sve više uvjereni da smo napravili dobru stvar, jer ne prođe ni jedan jedini dan a da se ne uvjerimo u ispravnost našeg takvog stava. Hvala.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (25.05.22 17:04:55)

Hvala poslaniku Šehoviću.

Pravo na komentar će iskoristiti poslanik Danijel Živković. Izvolite.

DANIJEL ŽIVKOVIĆ (25.05.22 17:05:18)

Hvala, predsjednice.

Poštovani ministre, hvala na odgovoru.

Ja ću reći nekoliko stvari. Potvrdila se kao tačna konstatacija kada smo kazali da prethodni ministar i ministarstvo nijesu saopštavali tačne podatke i informacije, odnosno potrudili su se dobro da dezinformišu javnost vezano za stanje javnih finansija Crne Gore. Svih prethodnih godinu i po dana smo imali prilike svi ovdje u parlamentu da čujemo kako su finansije stabilne, kako nema nikakvih problema sa funkcionisanjem javnih finansija i kako će sve ono što je planirano u budžetu moći redovno da se finansira. Danas od ministra Damjanovića čujemo da to nije slučajno. Ovo ne govorim iz razloga što smo možda zamijenili uloge ili strane, one će se mijenjati u proteklom vremenu i to nije ništa sporno, ovo govorim iz razloga odgovornosti prema državnom osnovu. Najlakše

je iz ovih pozicija da biste stekli određenu političku korist kreirati zakonska rješenja na osnovu kojih ćete biti dopadljivi javnosti i na osnovu kojih će javnost kazati kako su ti kvalitetni ljudi tamo, poslanici, zastupnici naših interesa i kako svi na ulici treba da vas vole, a nemate dovoljno sredstava u budžetu da to finansirate. To je ogoljeni, ostrašćeni populizam koji će kasnije koštati svaki politički subjekt koji se pokušava nametnuti na taj način na političkoj sceni. Ja ovim ne relativizujem pogrešne političke ili neke druge odluke iz prethodnog perioda kada je Demokratska partija socijalista u punom kapacitetu vršila vlast i tu nema nikakve dileme, niti imam potrebe da o nekim dostignućima govorim u hiberboli ili u superlativu, ali ono što smo imali prilike da čujemo prethodnih godinu i po dana je ogoljeni, ostrašćeni populizam koji je trebalo da namakne svileni gajtan oko vrata Crne Gore.

Mislite li vi da je neko ovdje toliko nedgovoran ili neznaven da nije mogao na primjer danas da dostavi deset zakonskih rješenja i da kaže baš nas briga, možda ne pripadamo istim političkim strukturama, mi dajemo podršku manjinskoj vladi pa neka se ministar Aleksandar Damjanović bavi pitanjima obezbjeđivanje sredstava u budžetu Crne Gore kako će to isfinansirati. To nije odgovorno. Možda će nas neko manje voljeti, možda će čuti ono što mu nije interesantno i što mu nije primamljivo, ali ćemo reći pravu istinu da je to tako. Znači, danas smo čuli ovdje da ono što je bilo zaduženje od 250 miliona eura, da je to korišćeno za finansiranje tekuće potrošnje. Prije toga smo čuli kako se sve pokriva iz redovnih prihoda (prekid)... zaduženja, iz onoga što je bilo zaduženje. Od prethodnog ministra finansija smo čuli da on ima dovoljno sredstava u budžetu i da ne finansira tekuću potrošnju iz kredita. Danas čujemo da se iz kreditnog zaduženja finansira dio tekuće potrošnje, odnosno javne potrošnje. Kako to pravdate? Takođe, kada govorimo o penzionerima, ovdje se dosta puta govorilo penzionerima kao socijalno ugroženoj kategoriji, na tu kategoriju moramo obratiti posebnu pažnju. Ali ste pomenuli takođe i radnike gdje dolazi na naplatu određeni dio isplata otpremnine, je li tako, kad smo govorili u Parlamentu da će izazvati domino efekat, izazvaće ga u narednom periodu. Znate zašto? Zato što se već i meni i nekim drugim kolegama javljaju radnici Špada drvne industrije koji su u tom nekom tranzicionom periodu ostali bez posla, da traže svoju materijalnu sartifikaciju. To će biti troškovi, ako su već počele isplate, desetine miliona eura. Nema šanse da bez zaduženja to možemo isplatiti, ne postoji teoretska šansa. Kad je jednom neko započeo tu praksu neko je mora nastaviti i završiti... (prekid).

Završavam. Još jednu stvar nismo pomenuli, makar je ja nisam pomenuo u svom obraćanju, koliko su lokalne samouprave oštećene

ovim programima. Dobili ste informacije od Zajednice opština, ne moram sada da ih čitam posebno, mislim da ćete vi imati te preciznije podatke. U narednom periodu, makar što se tiče kluba Demokratske partije socijalista, mi smo pripremili jedan dio zakonskih rješenja prevashodno u komunikaciji sa Ministarstvom finansija pokušaćemo da dođemo do tog rješenja kako da nadoknadimo dio sredstava koji je neophodno obezbijediti lokalnim samoupravama za dalje funkcionisanje i naravno, kako da na kvalitetan način pripremimo zakonska rješenja koja će obezbijediti bolju održivost budžeta.

Što se tiče naše današnje podrške ovom tehničkom rebalansu, ona nije sporna. Mi smo kritikovali taj budžet i danas se pokazuje kroz ove podatke bez imalo politikanstva, bez želje da ja sad stavljam teret odgovornosti na Spajića, jer nije tu, ne može da odgovori, bez imalo politikanstva ovo je ozbiljan državni posao koji zahtijeva udublivanje, a ne populizam. Mi ćemo podržati samo zbog toga što je neophodno pripremiti tehnički rebalans, a vidjećemo kako će se Ministarstvo odnijeti u narednom periodu, posebno u junu kada se bude pripremao suštinski rebalans budžeta i kako ćemo pripremiti određena zakonska rješenja kako bismo finansije države Crne Gore učinili održivim. Hvala.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (25.05.22 17:11:06)

Hvala poslaniku Živkoviću.

Pravo na komentar će iskoristiti poslanica Zdenka Popović. Izvolite.

ZDENKA POPOVIĆ (25.05.22 17:11:12)

Zahvaljujem.

Kolega Živkoviću, da vam kažem odmah da ne postoji tehnički rebalans i ne postoji suštinski rebalans. Postoji rebalans, izmjene i dopune Zakona o budžetu, kako je definisano članom 8 Zakona o budžetu i fiskalne odgovornosti. Dakle, nemojmo da manipuliramo građanima Crne Gore. Danas pričamo o rebalansu budžeta. Ovaj rebalans budžeta je pretrpio određene tehničke korekcije i tako se treba odnositi prema njemu.

Gospodine Damjanoviću, rekli ste da su se tekući izdaci finansirali iz kredita. Ako je to tako zaista je za svaku osudu, jer nikad se nije desilo ni u crnogorskom parlamentu niti na lokalnom nivou da podržimo bilo kakvu vrstu zaduženja ako to zaduženje ide u tekuću potrošnju. To je zaista za

svaku osudu. Međutim, ono što smo imali prilike da čujemo od prethodnog ministra je da je kredit koji je podignut u iznosu od 750 miliona otišao 500 miliona u toku prošle godine na otplatu duga i 250 miliona da je otišlo u depozite. Vi sada kažete da je stanje depozita oko 370 miliona eura, je li tako? Znači, biće prilike u nekom narednom periodu da vidimo koliko je zaista novca iz tog kredita otišlo u tekuću potrošnju, ako je otišlo.

Rekli ste da inflacija naduvava prihode. Tako je. Inflacija naduvava prihode, ali takođe činjenica je da mi ne možemo da utičemo na inflaciju. Godišnja inflacija je sada po statističkim podacima negdje oko 11%. Ne možemo da utičemo na nju jer smo mi visokouvozno zavisna zemlja, praktično uvozimo inflaciju i uvozimo kroz uvoz svih proizvoda, a evo činjenica je da nam je spoljnotrgovinska razmjena prema konačnim statističkim podacima za 2020.godinu bila negdje oko 2,4 milijarde eura. Dakle, mi iz godine u godinu po dvije milijarde izvozimo novca. Znači, nama nestaje novac, ne možemo da utičemo na to. Zašto? Zato što smo 30 godina stvarali takav sistem, imamo takvu strukturu privrede, strukturu budžetske potrošnje koja jasno ukazuje da je ekonomski sistem neodrživ sa ovakvom strukturom budžetske potrošnje. Dakle, moramo mijenjati, ako ne možemo da stvaramo pretpostavke da podižemo kvalitet proizvoda i tržišta, pa eto tu mislim istovremeno i na kvalitet i turističkog proizvoda i turističkog tržišta. Ako ne možemo da stvaramo neke pretpostavke da imamo kvalitetan proizvod koji možemo da izvozimo i da ga koristimo ovdje u Crnoj Gori onda možemo da utičemo na strukturu budžetske potrošnje. Dakle, u situaciji ekonomske krize kakvu imamo i kakva nas očekuje bilo je očekivano da ćemo imati kresanje javne potrošnje, a ne naduvavanje. Mi sada imamo po ovom rebalansu, odnosno, kako se najavljuje imaćemo 1,2 miliona eura povećan iznos za bruto zarade zbog toga što smo povećali broj državnih sekretara ministarstava i ostale administracije, do kraja godine. Tako smo ovdje čuli danas taj podatak.

Zahvaljujem, izvinite na prekoračenju.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (25.05.22 17:15:10)

Zahvaljujem poslanici Popović.

Komentar, poslanik Branko Radulović. Izvolite, kolega.

BRANKO RADULOVIĆ (25.05.22 17:15:16)

Kolege, provo da vas obavijestim, imali smo sastanak, gospodine Damjanoviću posebno se to odnosi na vas da prenesete na Vladu, sa evropskim parlamentarcima i ja ih zbog ove složene situacije nisam ni pitao, nego samo upozorio na mnoge izazove i što se tiče i Crne Gore i Zapadnog Balkana i Eropske unije i cijelog svijeta, ali sam tražio ono da iz te štamparije velike gdje se štampa euro i gdje se štampa dolar kada su u pitanju Sjedinjene Američke Države dobijemo dio onoga što nama pripada kroz inflaciju što plaćamo ili kroz euro zonu ili ono kao kandidati što bude. Tako da vi to prenesite, da ne budem samo ja crna ovca koja gospođu Popu uznemiravam ili neko drugi, daj mi naša pare. Znači, moramo da tražimo pare kroz zrele projekte.

Drugo, hoću da kažem nešto. Stvarno neka priča, zaduženja, nezaduženja, ovamo, onamo, sasvim je relativna stvar. Ja vas pitam da li može da izdrži ijedna ekonomija na svijetu, pa da imamo ispod nas zlatne rudnike, ukoliko je broj penzionera ovoliki, broj nezaposlenih ovoliki, broj administracije ovoliki, broj u realnom sektoru ovoliki, mi faktički nemamo realni sektor. Ja vas pitam to. Da li može ijedna ekonomija da bude konkurentna sa ovakvim proizvodom kao što je naš, sa ovakvim deficitom u hrani, sutra će biti u energiji, sa ovako neizgrađenom infrastrukturom? Još počinjemo da upropašćavamo ili smo već u velikoj mjeri upropastili našu obalu, naše planine i mnoge druge stvari. Da li mi možemo da budemo konkurentni? Da li možemo da živimo od svoga rada, odnosno svoga nerada? Da li moramo da sačuvamo zdravlje? Da li moramo da školujemo djecu? Da li moramo da imamo ručak, večeru, doručak minimalno? Ja vas, ljudi, pitam to. Ja sam skeptik gledajući ovo, upozoravao sam deset godina, 15 godina, da je ovo neizdrživo. Ko je kriv? Krivi smo mi, da ne rečem ko je kriv sa neoliberalnom koruptivnom kriminogenom ideologijom, sa onako sterilnom vladom koju smo podržavali godinu i po dana. Ko je kriv? Gospodine Damjanoviću, ja hoću od vas istinu, prvi put, MONSTAT me više ne interesuje. Hoću istinu, presjek, da vidimo kaji su naši ... (prekid). To je suština svega. Onda ćemo se ovdje dogovoriti će ćemo sa parama, da li ćemo za zdravstvo stalno što zborim toliko i toliko, svaki cent ćemo kontrolisati, da li ćemo za penzionere. Znate li, ljudi, koliko treba da bude penzija, koliko je u svijetu - 70 - 80% u odnosu na neto platu. On ne ide ovamo, onamo, ali ima iste prohtjeve ili deset puta veće prohtjeve kada je u pitanju liječenje. Stanite, bre. Čujete li šta vam ja kažem, sa ovakvim radom i društvenim proizvodom ne možemo 620.000 ljudi da liječimo, da prehranimo, da stimulišemo, da školujemo, da sve. Ovdje je u pravu gospodin Damjanović, falile su pare, gdje drugo bez ... (prekid) miliona. Sto posto je

to Spajić radio, milijardu posto. To znam. Ja sam mu džabe pričao nemoj, čovječe, da se zadužuješ za dvije godine dana, kad je bilo tada dosta para. Ne samo što je napravio to netransparentno nego linijski se zadužiti, nema gore nego kad uzmeš kredit pa ga staviš u slamaricu, to samo budala može da uradi. Uzmeš kredit za dvije godine dana i staviš ga u slamaricu. Umjesto da uzmeš kredit za mjesec, dva dana, vidiš kakvo je finansijsko tržište, a te pare uložiš u nešto što bi trebalo.

Znači, gospodine Damjanoviću, stegnite kaiš koliko se može, ali ne da se umre. Svakome pare, stimulišući i znanje i preduzetništvo. Napravite sve kako i šta treba da uradite. Napravite i rang liste i visine plata o čemu se zalažem evo godinu i po dana, ali status prije toga, pa ćemo zajednički podnositi ovaj rizik i golgotu što nas čeka. Pitam vas ja ovo - nemamo leba nego uvozimo, nemamo energije sutra, nemamo ništa... (prekid) rat nastavi dvije - tri godine dana, ako sankcije budu 30 godina, kako možemo....

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (25.05.22 17:20:47)

Poslaniče Raduloviću, molim vas da zaključujete.

BRANKO RADULOVIĆ (25.05.22 17:21:02)

Evo sad ću završiti, i za Jovanku ostaje, ne boj se ti, pet minuta za Jovanku da ostane.

Znači, ljudi, moramo pametno, transparentno i sve ostalo da napravimo novu ekonomsku politiku. Ako treba da se zadužimo, to je vazda bilo u Crnoj Gori, zaduži se bre za zdravlje, zaduži se za školovanje, zaduži se za večeru, zaduži se da kupiš nešto i budućnost, a Damjanoviću, mi ćemo kroz veliki investicioni ciklus, kroz duboke investicije dići ovako to. Znači, moramo i da sačuvamo supstancu, ali da budemo pametni da dižemo sve gore. Prvo istina na vidjelo i ovdje zajedno sa nama dijelite rizik. Ja ću prvi zboriti zadužujemo se za zdravlje i nije me sramota oko toga, ali ću i predlagati Maršalov plan. Koliko sam mislio da rečem, majko moja, ajde.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (25.05.22 17:22:10)

Hvala poslaniku Raduloviću.

Ovim smo završili komentare na odgovore uvaženog ministra.

Prelazimo na raspravu. Po redosledu prijavljenih prvi za raspravu je poslanik Nikola Rakočević. Da li je poslanik Rakočević u sali? Nije. Onda prelazimo na koleginicu Daliborku Pejović ukoliko je spremna.

Izvolite, poslanice Pejović.

DALIBORKA PEJOVIĆ (25.05.22 17:22:50)

Hvala vam.

Mislim da ne treba previše da trošimo riječi oko trenutne situacije kada je u pitanju predlog koji smo dobili i najmanje ću ga ja zvati tehničkim rebalansom ili potrebom da se samo zbog određenih simboličkih izmjena glasa za ove izmjene. Dakle, Demokratska partija socijalista je glasala manjinsku vladu, dali smo podršku konceptu koji je ta vlada na neki način situirala odnosno predložila. Naravno da ove promjene koje su uslijedile u odnosu na rebalans zapravo se odnose najvećim dijelom na pokušaj da se do određene mjere ili granice na neki način obezbijedi funkcionisanje te vlade. Ona prati izmjenu Uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave i mislim da su to dovoljni razlozi da nema dileme i da ne treba da otvaramo priču oko toga zašto i zbog čega će se poslanici Demokratske partije socijalista izjašnjavati. To je prvo što želim ovdje da raščistim.

Drugo, pored ovih redovnih priča koje opterećuju građane i građanke Crne Gore, koji su zaista najveći prioritet, želim ovdje prosto da na neki način pitam ministra da li on misli da je on sposoban zajedno sa timom koji ima da odgovori na još jednu potrebu koja će se brzo nametnuti kao ključni prioritet. Zašto ovo kažem? Iz razloga što sam i sama zbunjena. Negdje čitajući ovih dana program ekonomskih reformi za ovaj dvogodišnji period 2022 - 2024. godine, kako ćemo mi polemisati sa vama, kako ćemo u nekom budućem periodu tražiti najbolja moguća rješenja ako je već sada taj cijeli program suspendovan i ako svi parametri koji su u njemu stajali, a prošla vlada ga je najavljivala vrlo optimistično kao realan, kao ambiciozan, kao sjajan i već da ne kažem što, nijedan više od tih parametara ne važi? Sve se mora suspendovati. Nije to čak ni bitno, nije ni strašno hoćemo li promijeniti nekakve stavke ili statistike ili napraviti nekakvu drugačiju analizu budžeta, ovdje je suština kako ćemo mi pregovarati dalje sa Evropskom unijom. Kako ćemo da pregovaramo sa državama članicama i sa institucijama Evropske komisije ako imamo potpuno brkanje parametara i kako ćemo sa njima na kraju krajeva uspjeti ikakve ekonomske parametre ili razvojnu politiku da

usaglasimo? Dakle, to je moja ključna dilema zato što, na žalost, evo već na proljeće kroz izvješaj Evropske komisije vidimo da je smanjena ona optimistična stopa rasta koja je najavljivana od 6,3 ili 6,7% na 3,4%. Tako ćemo da idemo u rat i sa Svjetskom bankom i sa MMF-om i gdje su onda naše prognoze, gdje je naša razvojna politika, gdje je kraj agonije u koju ćemo jednostavno, ako već nismo, a jesmo očigledno, da uđemo?

Treća moja dilema je zaista vezana za građane. Postavljam pitanje svima nama koji sjedimo u ovom parlamentu zašto nekad donosimo zakone. Danas smatram krajnjim licemjerstvom kad svi kažemo izglasali smo zakon, pa smo se dodvorili građanima, pa smo napravili neko čudo veliko. To građani, na žalost, ne prepoznaju. Tako da mi se čini da je pred vama jedan stravično veliki izazov da ne znam da li ćete imati kapacitete, mogućnosti i sve moguće elemente da izađete u susret ovim rizicima. Nama će biti jedna velika teškoća i veliki problem kako da se odredimo prema budžetu koji ćete vjerovatno kroz suštinski rebalans dati za nekoliko mjeseci. Kažem, sa svim parametrima koje imate i problemima koji vas prate, ja ne znam kako ćemo se dogovoriti, a vi na tome insistirate, da dijalog o ekonomskim parametrima, ekonomskoj razvojnoj politici Crne Gore otvorimo na adekvatan način u crnogorskom parlamentu. Dobra stvar i dobra okolnost, zaista želim vrlo da apostrofiram i da pohvalim, jeste činjenica da vi otvarate ovim jedan konstantan i kontinuiran dijalog o sudbini i to ekonomskoj građana i građanki Crne Gore i države u cjelini. To zaista treba podržati. Iskreno se nadam da ćete imati za to kondicije jer će vam trebati, ali se samo plašim i samo iskazujem rezervu da će nas okolnosti i to objektivne i dalje demantovati u potrebi i pokušajima da tražimo zdrava rješenja. Zašto ovo kažem? Upravo zato što sve je manje resursa na koje se možemo oslanjati.

Profesor Radulović je maloprije pričao, mi gubimo resurse na terenu i u zemlji koju možemo valorizovati na brz i efikasan način. Dakle, mora se tražiti potpuno restrukturiranje privrede, sve ovo treba definisati do 2024. godine i sve ovo treba da uradimo da bi mo otvorili vrata konačnim pregovorima sa Evropskom unijom, odnosno nekim potpisivanjem ugovora. Kao što je rekao uvaženi kolega Đurović, bog vam u pomoći. Što se tiče nas, imaćete svu podršku za sva konstruktivna rješenja. Već ste iskazali jedan apsolutno zdrav pristup konceptu kojem treba da težimo. Da li će nas objektivne okolnosti podržavati u tome i da li će na kraju krajeva sve to rezultirati dobrim predlogom budžeta ili ćemo i dalje imati permanentne izazove, ne znam, ali vas molim otpočnite vrlo brzo proceduru izmjena programa ekonomskih reformi da bismo znali oko

čega diskutujemo i zapravo oko čega treba da se dogovaramo. Hvala lijepo.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (25.05.22 17:27:52)

Hvala poslanici Pejović.

Riječ ima poslanik Dragan Bojović, a da se pripremi poslanik Ivan Mitrović.

DRAGAN BOJOVIĆ (25.05.22 17:28:01)

Hvala.

Uvažene kolegice i kolege, poštovani građani,

Ovdje je kao što ste čuli riječ o tehničkom rebalansu budžeta, mada ću se saglasiti sa kolegicom Popović da nijedan rebalans ne može biti tehnički već je riječ jednostavno o izmjenama Zakona o budžetu. Ono što je tehničko u ovoj svoj priči je to da suštinski još nije odlučeno da se ukinu uvećanja plata, dječiji dodaci i druga socijalna davanja koja smo mi ovdje izborili u aktuelnom još važećem budžetu. Čuli smo da će te suštinske izmjene uslijediti negdje u julu ove godine. Tada treba očekivati da nam DPS i njegovi novi sateliti, kako najavljuju, sve poukidaju jer su protiv ovog budžeta u DPS-u i bili, tako da treba očekivati da jedine funkcionalne finansije u Crnoj Gori ostanu finansije kavačkog klana. Kažem, ovo je tehnički rebalans budžeta, tako ga zovu, ali ovaj tehnički rebalans govori i još jednom potvrđuje koji su prioriteti nove manjinske vlade. To su njihove fotelje i njihove beneficije. Oni su manjinski kada je u pitanju podrška u biračkom tijelu, tu su doista manjinski i tu ih nema, kada su međutim u pitanju fotelje i finansije tu su, bogami, većinski. Zagrizli su dobro, sa dobrim apetitom i bez ikakve zadržke i političkog kompleksa.

Ovaj tehnički rebalans budžeta ne vrši se dakle zbog vas, poštovani građani, da bi se u opštoj globalnoj krizi pri rastu cijena proizvoda pomoglo najugroženijim slojevima stanovništva, penzionerima i socijano ugroženim. Sjećate li se koliko su pojedini od ovih i sadašnje nelegitimne vlasti zapomagali, jadikovali nad vašim malim penzijama i platama, kako bi oni to mogli mnogo bolje i brže završiti za vas, samo da se dočepaju fotelja? Čim su se dočepali fotelja njihovi prioriteti niste vi, poštovani građani, nego gle čuda, njihovi prioriteti su oni sami sebi. Treba da namire sopstvene potrebe, a potrebe su goleme, 21 ministarstvo nije mala šala kako kaže ona narodna pjesma.

Ovim tehničkim rebalansom budžeta vrši se preusmjeravanje i uvećava potrošnja u javnoj administraciji za preko devet miliona eura, izdaci za službena putovanja, reprezentacije za oko dva miliona eura, pa pod stavkama ostale usluge i ostale naknade uvećavaju se troškovi za gotovo šest miliona eura itd. Makar dio tih sredstava koja kao što vidimo nijesu zanemarljiva i mala, a koja se sada preusmjeravaju u svrhe funkcionisanja nove nelegitimne većine, trebalo je usmjeriti prema socijalno ugroženim i potrebitim slojevima stanovništva. Povećanje penzija od 10% koje se desilo u maju, desilo se zahvaljujući zakonodavnoj aktivnosti Demokratskog fronta, kroz inicijativu uvažene kolegice Vukićević, kolege Vučinića i moje lično predloženo je i usvojeno da se penzije usklađuju na kvartalnom nivou, tako da će biti kontinuirano periodično uvećanje penzija. Da li je to dovoljno, svakako nije, sve to još uvijek nedovoljno, trebalo je da se desi značajnije uvećanje penzija, ali ovo što je uvećano, uvećano je zahvaljujući našoj inicijativi, što je prihvaćeno ovdje u parlamentu. Naravno, ukoliko nova većina ne ukine te zakonske odredbe, kao i sva ona zakonska rješenja o dječjim dodacima, besplatnim udžbenicima, naknadama za majke, koja smo zajednički ovdje usvojili. Zasad od nove većine ne vidimo neku volju da se brine o potrebama građana, oni se bave, a čim bi drugo, praćenjem lidera Demokratskog fronta i nas iz DF-a za potrebe kavačkog klana, što naravno predstavlja kontinuitet DPS tzv. "reformističke politike". To su te reforme koje nam najavljuju naši dojučerašnji partneri iz parlamentarne većine.

Poštovani građani, imamo objektivno globalnu krizu i imaćemo još veću krizu prema svim relevantnim najavama. Otuda se mora pristupiti odmah i promptno donošenju adekvatnih mjera koje će makar djelimično amortizovati finansijske udare koji će uslijediti na standard građana. Mi međutim, kao što vidite, gubimo vrijeme na još jedan eksperiment URA i prelazimo sa 12 ministarstava na 21 ministarstvo, do januara ko zna, možda URA padne na pamet da uveća Vladu na 54 ministarstva. Čuli smo njihovo objašnjenje na jednoj od proteklih sjednica, kada su nas ubjeđivali da je tri puta 18 jednako 36. Ne bi me, dakle, začudilo da URA do jeseni kad lišće zažuti predloži novu "reformsku" vladu sa 54 ministarstva kao njen originalni odgovor na svjetsku krizu. Kad je svjetska kriza, povećaj broj ministarstava, a i kako bi DPS sateliti drugačije nadomjestiti slabu podršku biračkom tijelu osim kroz reprodukciju i diverzifikaciju, ovo je sada popularan izraz, diverzifikaciju birokratije i administracije.

Ono što u svim ovim krizama bile one tehničke ili suštinske i svih ovih godina ostaje neizmjenjivo, netaknuto i stabilno jesu crnogorski

klanovi, za kavčane, za grandovce, za škaljarce nema finansijskih problema i nema zime. Za sve nas druge, poštovani građani, slijedi teška zima ukoliko dopustimo da ova manjinska vlada izdrži do zime i da se ona bude starala o našoj zimmnici.

Hvala vam.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (25.05.22 17:35:00)

Zahvaljujem poslaniku Bojoviću.

Riječ ima poslanik Ivan Mitrović, a da se pripremi poslanik Momo Koprivica.

IVAN MITROVIĆ (25.05.22 17:35:08)

Uvažena predsjednice Skupštine, uvažene kolege poslanici,

Slušajući par prethodnih diskusija zaista čovjek ne može a da se ne pita šta je na dnevnom redu, je li tehnički rebalans budžeta ili ispunjavanje mjerila iz poglavlja 23 i 24. Jasno mi je da nakon svega onoga što se dešavalo u 2021.godini najbolji mehanizam da se zaboravi pogubna ekonomska politika 42. Vlade koju je podržavala neka druga parlamentarna većina je upravo ovaj da se priča o drugim temama. Međutim, ukoliko hoćemo da budemo ozbiljni, odgovorni, ukoliko ovdje zastupamo na iskren način interese građana Crne Gore, mora da osvijetlimo sve ono što se dešavalo u 2021. godini, podržano od one parlamentarne većine, a implementirano od strane one izvršne vlasti kojoj smo leđa na sreću svih građana brzo vidjeli.

Uvaženi ministre finansija, uvaženi građani Crne Gore, kada se formirala 42. Vlada i sam način formiranja 42. Vlade mi iz Demokratske partije socijalista smo upozoravali na činjenicu da onaj sastav vlade koji je prethodio ovoj vladi ne može ponuditi kvalitet u izvršnoj vlasti kada je u pitanju vođenje Crne Gore i vođenje crnogorskih finansija. Uvaženi ministre finansija, imajući u vidu iskustvo koje vi imate u crnogorskom parlamentu, svakako da vam vjerujemo više, ali dozvolite mi, a ne zamjerite mi da i kada ste vi u pitanju izrazim određenu rezervu imajući u vidu da ste i vi kada ste bili parlamentarac bili sudionik određenih zakona čije posljedice Crna Gora i danas trpi. Ali da pređem sa te teme i da kažem da je zaista pohvalno da za 14 dana ovdje svjedočimo tehničkom rebalansu budžeta, gdje su morali ozbiljno aktivnost da obave svi resori u novoj vladi da bismo vrlo brzo svjedočili ovoj činjenici danas.

Međutim, uvaženi građani Crne Gore, čini mi se nakon današnjih diskusija da je zavladała progresivna bolest demencija u crnogorskom parlamentu, pa da se da zaboraviti sve ono što smo vidjeli u prethodnoj godini, a to je da mi mnogo važniji budžet od tehničkog usklađivanja nismo mogli da usvojimo pola godine. Uprava policije je bila ostala bez automobila na crnogorskim ulicama.

Izazovi Fonda zdravstva, da ne pričamo o njima, 25 miliona eura, zaduženje od 750 miliona koje vidimo kako je završilo. Nemojte da zaboravimo ni činjenicu da smo ovdje imali određena politička uslovljavanja da bi se budžet uopšte i usvojio i to je razlog, ne samo to, to je samo dio razloga zbog čega je Demokratska partija socijalista trebala da bude dio nove parlamentarne većine. Da se konačno od tog trenutka krene opet odgovorno odnositi prema državnim finansijama, iako, uvaženi ministre, tehnički rebalans budžeta nema preveliku težinu u smislu njegove reorganizacije u odnosu na ono što je usvojeni prethodni budžet. Iako je ovo samo korak do onoga što slijedi, kako ste i vi kazali tokom jučerašnje sjednice odbora, nakon rebalansa budžeta koji nas očekuje u julu mjesecu, iako je Demokratska partija socijalista glasala protiv ovoga budžeta, mi smo sada prinuđeni zbog alarmantne situacije u kojoj se nalaze crnogorske finansije da podržimo tehnički rebalans budžeta idući ka suštinskom rebalansu budžeta koji ćemo da vidimo kako će da izgleda u mjesecu julu.

Imajući u vidu da se približava kraj mog izlaganja, ne mogu, ministre, a da ne pomenem da je 42.Vlada Crne Gore, i svaki put ću to da pomenem u crnogorskom parlamentu, napravila ozbiljan disbalans u određenim nadoknadama crnogorskih građana. Ne mogu a da ne pomenem da je položaj penzionera mnogo lošiji nego što je bio prije dolaska 42.Vlade Crne Gore. Neko je od kolega iz sadašnje parlamentarne opozicije kazao da je inflacija 11%. Vi znate da je ta inflacija veća od onoga što će biti povećanje penzija u narednom mjesecu za tri koma nešto posto. Vi znate da nas očekuju skokovi cijena u svijetu zbog svega onoga što se dešava u Ukrajini, vi znate da će to samo usložiti ekonomsku situaciju ne malog broja, nego 120.000 penzionera. Rekao sam vam i prethodni put na sjednici Skupštine da 30.000 socijalnih slučajeva ima alarmantnu situaciju. Vi ste danas kazali da je praktično budžetska rezerva potrošena i da je ostalo samo u njoj 5,7 miliona eura i da prosto do kraja godine nećemo moći da jednokratno pomognemo određenim populacijama ukoliko se nađu u bezizlaznoj ekonomskoj situaciji do kraja godine, kako bi prevenirali tu situaciju koja se eventualno dogodi, a sigurni smo da će se dogoditi.

Ministre, molim vas molim da prilikom pripreme tehničkog rebalansa budžeta zaista na najozbiljniji način razmislite o položaju penzionera Crne Gore i eventualno ukalkulišete određeno povećanje penzija kako bi koliko-toliko napravili balans između onoga što je trenutna pozicija penzionera u Crnoj Gori u odnosu na njihove potrebe u realnom životu. Hvala.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (25.05.22 17:42:04)

Zahvaljujem poslaniku Mitroviću.

Rječ ima poslanik Koprivica, a da se pripremi poslanica Jovanka Laličić. Izvolite, poslaniče Koprivica.

MOMO KOPRIVICA (25.05.22 17:42:14)

Zahvaljujem.

Poštovani građani, uvažene kolegice i kolege,

Čuli smo danas od predstavnika pojedinih bivših opozicionih partija, sada partija nove parlamentarne većine, da je 42.Vlada bila katastrofalna, a onda se glasovima tih istih poslanika vicepremijer te katastrofalne vlade unaprijedi za premijera 43.Vlade. To izlazi iz okvira ne samo političke logike nego i svake druge logike. Danas parlamentarnu većinu, odnosno ovu novu 43.Vladu, kojoj osporavamo iz opravdanih razloga legitimitet i ustavnost, podržavaju partije koje su glasale za budžet u decembru 2021. godine i partije koje su glasale protiv budžeta 2021.godine, mislim na budžet koji se odnosi na 2022.godinu kao fiskalnu i kalendarsku godinu. Dakle, danas parlamentarnu većinu i Vladu čine političke partije koje su bile za, dakle glasale su u ovoj Skupštini za onaj set socioekonomskih zakona i partije koje su glasale protiv smatrajući ih neodrživim zakonskim rješenjima. Partije koje su podržavale 42. Vladu koja je od novokomponovane parlamentarne većine označena kao zlo, kao katastrofa, čine više od 2/3 nove 43. Vlade. Pa gdje je tu logika? Oni govore o sebi, govoreći o svojim novim koalicionim partnerima. Sve je to posledica jedne anomalije da je do nove vlade došlo bez izbora i mimo izbora, prekompozicijom u parlamentu, prekompoziciojom koja nema uporište u Ustavu, a Ustav je jasan i glasi da se može priznati i uspostaviti samo ona vlast koja proizilazi iz slobodno izražene volje građana na demokratskim izborima u skladu sa zakonom.

Ne samo što ova nova Vlada i nova parlamentarna većina nema zajedničke stavove u pogledu bužeta za 2022. godinu, nemaju istovjetan stav oko mnogih drugih osjetljivih tema, nemaju ni oko ovih socioekonomskih zakona, nemaju ni oko Temelnog ugovora, nemaju ni oko inicijative Open Balkan. Zapravo saglasnost je samo oko jednog, a to je da se prigrabi što više vlasti, što više funkcija i da se one raspodijele. Dakle, jedina vizija je fotelja. Pa i prvi zakon koji je predložen od nove parlamentarne većine bio je zakon kojim se omogućava povećanje broja državnih sekretara, pomoćnika ministara i gle čuda, taj predlog nije došao od Vlade, koja koncipira organizaciju državne uprave, nego je došao od poslanika. Dakle, poslanici koji podržavaju Vladu bolje znaju koliko državnih sekretara treba ministrima koje su izabrali na te odgovorne javne funkcije. To je apsurdno i to govori o jednoj velikoj nedoslednosti, a zapravo je sve to posledica jednog političkog prevrata, a svaki politički prevrat donosi prvo gaženje prava i opozicije i građana, a drugo dovodi i do jačanja birokratskih pozicija kako bi se tako nelegitimna većina i nelegitimna vlast što bolje čuvala i što duže održavala. Pogažena su prava građana da biraju i da budu birani kroz onaj neustavni zakon o odlaganju izbora, zbog straha od izbora, jer da je bilo želje da se objedine izbori objedinili bi se u junu, a ne odložili za oktobar i to je naravno urađeno bez konsultacija i bez dogovora sa opozicijom, a evo danas vdiimo i nastavak ovog jačanja birokratskih struktura, birokratskih pozicija, trošenja budžetskog novca na birokratske strukture koje će biti u funkciji održavanja i očuvanja tako uspostavljene nelegitimne parlamentarne većine i nelegitimne izvršne vlasti.

Slažem se sa kolegicom Popović koja je iznijela tvrdnju da ne postoji razlika u Zakonu, u Ustavu, između suštinskog i tehničkog rebalansa, postoji rebalans budžeta. Član 8 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti govori o uravnoteženju budžeta, tako da ne treba da nam priča o tehničkom rebalansu bude način da se blokira bilo koja inicijativa da se ovaj budžet i ovaj predlog zakona o izmjenama i dopunama budžeta obogati nečim što bi bilo u korist građana. Ovaj budžet kao prvo ne donosi niti jedan novi cent za građane. Kao drugo, on ne preusmjerava ništa prema građanima, dakle od ovog rebalansa budžeta, od ove izmjene i dopune Zakona o budžetu građani neće imati nikakve koristi. Ono što su imali prije ovog rebalansa imaće i nakon njega. Treće, ne redukuje se nijedna neproduktivna stavka budžeta. Četvrto, ne predviđa se niti jedan novi cent za javna dobra, ne donosi niti jedan novi kapitalni projekat ovaj rebalans budžeta. Šesto, ne ostvaruje se nijedan novi cilj u tekućoj ekonomskoj politici ovim rebalansom. Sedmo, ne sadrži nijednu mjeru za unapređenje i održavanje fiskalne discipline, i na kraju

ne uvodi niti jednu novu tehniku za unapređenje efikasnosti u pogledu pružanja javnih usluga. Kakav je onda predlog akta pred nama?

Ovaj predlog akta koji je pred nama govori o izgubljenom vremenu i utrošenoj energiji. Ovo vrijeme koje je za nama trebalo je koristiti za implementaciju socioekonomskih zakona od kojih koristi imaju građani, trebalo je koristiti za reformu društvenog ambijenta, reformu institucija, a ne za političke igre koje treba da dovedu do prekompozicije vlasti bez izbora, mimo izbora i suprotno volji građana, jer da nijesu suprotne volji građana ne bi se bježalo od izbora. (Prekid)...govori da su prioriteta vezani za političke funkcije. Ovo je prilagođavanje najglomaznijoj vladi u novijoj istoriji Crne Gore. Dakle, to je jedini cilj. Ta vlada je nastala ne kao traženje optimuma u pogledu koncipiranja državne uprave, nije neki originalan koncept, nije vizija izvršne vlasti, nego je opredjeljujući kriterijum bio zadovoljenje partijskih zahtjeva onih kojima je motiv za ulazak u ovu vlast bila zapravo pohlepa za funkcijama.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (25.05.22 17:50:02)

Poslaniče Koprivica, samo da upozorim da iz vašeg kluba ima još četvoro prijavljenih.

MOMO KOPRIVICA (25.05.22 17:50:56)

Završavam. Hvala.

Svakako ovakvo koncipiranje izvršne vlasti, glomaznost u njenoj strukturi, ali i činjenica da je čine partije koje daju ministre su uglavnom na ivici cenzusa. To govori o njihovom nedovoljnom političkom kapacitetu da iznesu ovaj veoma značajan i složen posao, to govori i o nedovoljnim kadrovskim kapacitetima, ali svakako ima i refleksije na budžetsku potrošnju. Partije koje su na ivici cenzusa, partije koje bježe od izbora, a to su pokazale donošenjem onog zakona o odlaganju izbora, politički su subjekti koji imaju kratkoročne horizonte, njima pogled seže do sutra kako bi preživjeli. Politički subjekti koji imaju malu snagu teže preživljavanju i za njih će budžetska potrošnja koja je optimalna biti ona koja je usmjerena na realizaciju nekih zahtjeva koji su u skladu sa principom jačanja birokratije koja će biti pod kontrolom političkih subjekata. Zato ovim rebalansom budžeta nemamo niti jedan jedini novi euro za građane, nego samo preraspodjelu kako bi se namirili ovi partijski

zahtjevi i kako bi opstala ova glomazna struktura izvršne vlasti, a koliko je održiva najbolje govori činjenica da oni koji je konstituišu bježe od izbora.

Partije koje tvore ovu vladu imaju 16 ministara, 16 poslanika, a 21 člana Vlade. Takav presedan i kuriozitet svakako treba poduprijeti u perspektivi što štetnijom za društvo budžetskom potrošnjom. Sva je sreća što smo postavili krajem 2021. godine budžet da građani imaju i veće minimalne plate, veće minimalne penzije, dječji dodaci su uvedeni za svu djecu do 18 godine, veće staračke naknade za poljoprivredna gazdinstva, besplatne udžbenike, otpremnine za radnike u rudarsko-metalskom kompleksu, naknade majkama i to se svakako ne smije dirati. Da li ova nova parlamentarna vaćina koju čine partije koje su bile za budžet i partije koje su bile protiv budžeta, koju čine partije koje su bile za ove socio-ekonomske zakone i partije koje su bile protiv ovih socio-ekonomskih zakona. Da li takva heterogena struktura može garantovati isplatu svih ovih davanja? Da li može garantovati da će ostati na snazi ova zakonska rješenja koja omogućavaju korist građanima? Privodim kraju, ne uzimam vrijeme nikome, koristi se vrijeme unutar kluba. Zamjeriće mi možda moje kolege, ali svakako ne uzimam vrijeme drugim klubovima.

Dakle, umjesto da se nastavi preusmjeravanje prema građanima, imamo preusmjeravanje ka birokratskim strukturama i jačanju onih neproaktivnih izdataka. Taj rebalans koji ne donosi građanima niti jedan jedini nov cent, niti jedan euro, možemo nazvati klinički mrtvim rebalansom. Čuli smo skoro da je šverc cigareta klinički mrtav, ali gle čuda, u Beogradu na Dunavu zaplijenjeno je 50 tona cigareta iz Crne Gore. Očigledno šverc cigareta iz Crne Gore nije klinički mrtav, ali kako smo čuli 14. maja od gospodina Abazovića, on je osmislio prodaju cigareta kako bi se "pumpao" budžet. U najmanju ruku sam očekivao da će u ovom rebalansu biti nova stavka na strani prihoda, a to su prihodi od prodaje cigareta iz Luke Bar. Međutim, od toga nema ništa. Naravno, neće ni moći biti, ozbiljni analitičari koji poznaju ovu temu, koji se bave ovom temom, precizno su javnosti objasnili da se ne mogu ilegalni proizvodi prodavati na legalan način, a još manje to može država da organizuje. Ovim želim da završim ističući ipak ovu činjenicu da se radi o jednom rebalansu koji je udaljen od potreba građana, koji za građane ne donosi ništa, a koji je samo realizacija onoga što je namirivanje partijskih potreba da buja izvršna vlast, da se što više zadovolje apetiti onih koji oko suštinskih, oko osjetljivih pitanja koja su pred Vladom, pred Parlamentom, ne da nemaju zajednički stav, mislim da ga ne mogu ni dogovoriti. Zahvaljujem.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (25.05.22 17:56:24)

Zahvaljujem poslaniku Koprivici.

Konstatujem da je u Klubu Demokrate - DEMOS po ovoj tački dnevnog reda ostalo još 16 minuta i četiri prijavljena poslanika.

Procedura, poslanik Rakočević. Izvolite.

NIKOLA RAKOČEVIĆ (25.05.22 17:56:43)

Hvala, predsjednice.

Da se ne shvati pogrešno, ne reagujem ni na koga, jer se ovdje uglavnom procedura u poslednje vrijeme koristi radi replika itd. Samo da vas obavijestim da sam bio na odboru, jer ste me prozvali, a i da ne brinu, pošto mi šalju poruke đe sam. u Parlamentu sam, bio sam na sjednici Odbora.

Jedna vrlo važna stvar. Mislim da bi nam pomoglo svima, budući da je vrlo važno da što prije usvojimo ovaj rebalans i da budemo produktivni, da ipak nas obavijestite javno koliko je vremena ostalo na raspolaganju budući da smo podijelili vrijeme rasprave po klubovima i da se toga pridržavamo. Mislim da je vaš stav ispravan da svakog poslanika pustite vrlo fleksibilno da koristi vrijeme kluba, ali bi bilo dobro da tada kada se vrijeme kluba i u finalu istroši da prosto privodimo kraju diskusiju toga kluba i tako svakog drugog da bismo završavali raspravu i bili produktivni u odnosu na potrebe građana, jer je vrlo važno da ovaj budžet imamo usvojen već sad i da ministar Damjanović ne bude ovdje toliko dugo, već da bude na terenu i u Vladi i da završava obaveze koje su neophodne.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (25.05.22 17:57:57)

Zahvaljujem poslaniku Rakočeviću.

Ministar Damjanović je navikao da bude u ovim klupama, njemu to nije strano. Sigurna sam da radi sa zadovoljstvom, a vidi se njegovo dugo parlamentarno iskustvo upravo u načinu rada iz današnje pozicije ministra.

Što se tiče vremena kojim raspolažu klubovi svakako napravimo uvijek upozorenje onda kad ima veći broj prijavljenih iz istog poslaničkog kluba. Vjerujem da kolege vode računa međusobno jedni o drugima.

Što se tiče vas, vi ste bili na Oboru za ekonomiju, budžet i finansije. Meni je drago da Odbor radi paralelno dok mi radimo ovdje u plenumu

kako bismo upravo mogli da završavamo stvari koje su predviđene danas, odnosno večeras za rad.

Znači, po redosljedu riječ ima uvažena poslanica Jovanka Laličić, a da se pripremi poslanik Boris Mugoša.

JOVANKA LALIČIĆ (25.05.22 17:58:54)

Uvažene kolege i kolegice, uvaženi građani i građanke, poštovani ministre,

Čuli smo razne nazive za današnju tačku dnevnog reda, a reći ću da se radi o rebalansu koji je izazvan tehničkim potrebama zbog uspostavljanja nove organizacije državne uprave. Dakle kratko i jasno, da bi se finansiranje potrošačkih jedinica radilo na zakoniti i jedino mogući način. Međutim, želim da kažem, a to je jasno i svakom laiku, da će se vrlo brzo nakon detaljnog skrininga koji treba da uradi ministar finansija i njegova ekipa morati pristupiti rebalansu budžeta koji će imati za obavezu da uskladi prihodovnu i rashodovnu stranu i to je uostalom potvrdio i ministar i čuli smo mnogo puta i od uvaženih kolega. On, dakle, neće biti iz tehničkih razloga, već iz potrebe usaglašavanja ove dvije stavke kada će se pokazati pogubne posljedice jedne populističke, nepromišljene nedomaćinske, nepametne i ne znam još koji epitet da upotrijebim, politike Vlade u prethodnom periodu. Kolike i kakve su finansijske posljedice takve pogubne politike tek ćemo znati u mjesecima koji slijede. Podsjetiću da u naredna dva mjeseca počinje primjena nekoliko zakona iz oblasti socijalne politike, da zaposleni u obrazovanju i zdravstvu očekuju obećano povećanje plata, da penzioneri kao najugroženija kategorija s pravom očekuju povećanje penzija, a podsjetiću da smo nedavno voljom parlamentarne većine ovdašnje silom na sramotu poslali u penziju veliki broj zaposlenih građana. Da se u Fondu zdravstva duguje više od 65 miliona, a da smo vrlo argumentovano tvrdili da Crna Gora još uvijek nije spremna za ukidanje doprinosa za zdravstveno osiguranje. Tvrdili smo mnogo toga, ali to nije dopiralo do ušiju sveznajućih mladih eksperata.

Kada se usvajao Zakon o porezu na dohodak fizičkih lica u okviru famoznog projekta Evropa sad tvrdili smo da se to ne radi bez detaljne prethodne analize efekata koje će takva rješenja imati na finansiranje lokalnih samouprava u Crnoj Gori. Nudili smo im egzaktne podatke i bili smo u pravu. Podaci do kojih je došla Zajednica opština pokazuju da su se po osnovu ovog zakona prihodi računajući Egalizacioni fond za period januar - mart 2022. godine u odnosu na isti period prošle godine smanjili za više od 2.600.000 eura. Je li način da se ova nedostajuća sredstva

isplaćuju iz budžetske rezerve? Tvrdili smo da se ne može kroz izmjenu Zakona o poreskoj administraciji kao procesnom zakonu oporezivati nezakonito stečena imovina, tvrdili su da može. Gdje su ti prihodi po tom osnovu? Gdje su prihodi po osnovu najavljivanog Zakona o igrama na sreću? Kako su se mogla planirati sredstva, a zakon nisu ni prosljedili u skupštinsku proceduru? Ponavljam, mnogo toga je u prethodnom periodu učinjeno na štetu javnih finansija Crne Gore, na štetu njene finansijske stabilnosti i održivosti. Posljedice toga još jače dolaze do izražaja u veoma delikatnom makroekonomskom trenutku zbog rata u Ukrajini, vrtoglavog rasta cijena hrane i energenata na svjetskom tržištu. Stoga takva situacija zahtijeva jednu promišljenu i mudru politikčku sinergiju i prijeko potreban dijalog Vlade i Parlamenta na prevazilaženju svih mogućih loših posljedica po građane Crne Gore, oni to od nas s pravom očekuju i na to imaju pravo. Hvala.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (25.05.22 18:02:57)

Zahvaljujem poslanici Jovanki Laličić.

Riječ ima poslanik Boris Mugoša, a da se pripremi poslanica Milosava Paunović.

BORIS MUGOŠA (25.05.22 18:03:09)

Zahvaljujem, predsjednice Parlamenta.

Uvažene poslanice i poslanici, poštovani ministre, uvažene građanke i građani,

U prvom dijelu izlaganja se neću baviti ministrom, nego uvaženim poslanicima i poslanicama jer sam u čudu iz dva razloga. Prvi razlog je da poslanici dvije partije URA i SNP-a su bili dio prethodne parlamentarne većine, odnosno podržavaoci 42. Vlade. Kad smo mi govorili tada iz opozicije da su nerealni prihodi u budžetu za 2022. godinu, da su nerealne desetine miliona od igara na sreću jer još nemamo zakon, da su nerealne desetine miliona od markiranja goriva jer još nemamo zakon, nelegalni milioni od oduzete imovine jer još to nije krenulo, oni su rekli da će sve to tako da bude i danas mi čujemo od vas, ministre, hvala vam na tome, da od toga nema ništa. Sad ti isti ljudi koji su predložili 2/3 ministara u novoj vladi drže nam neke političke moralne lekcije. Što ste radili prije pola godine? Kad smo vam govorili za Fond zdravstva i za neizmirene obaveze, rekoste li vi da je to sve fantastično? Što ste radili kad smo vam

rekli za reforme ukidanja doprinosa za zdravstvo, kad sam vas molio da razmislite? Pet puta sam u ovoj skupštini molio da razmislite o tome. Vi rekoste da je to super i vidimo sad rezultate. Onda mi pričaju ti isti poslanici kako moramo da vodimo računa o prihodnoj i rashodnoj strani. Pa o čemu ste vi vodili računa prije pola godine? Ne možemo, ljudi, da zaboravljamo neke stvari. Ne znam da li se mi igramo sa građanima na taj način, ali imamo i drugu stranu, kolege iz DPS-a. Vi ste, kolege, rekli da je politika 42. Vlade populistička, pogubna itd. U 43. Vladi je 2/3 ministara iz partija koje su bile u 42. Vladi ili je podržavali, tako da sam ja stvarno zbunjen danas jer dolazimo u situaciju da mi stvarno ne znamo ko je vlast, ko je opozicija, ko je bio vlast, ko je bio opozicija, ali hajde, taj dio mislim da građani dobro razumiju.

Hajmo na ovaj drugi dio, ministre, vezano za rebalans budžeta. Biću vrlo korektan. Tek je prošlo mjesec dana, neću dublje ulaziti u cifre. Ovdje se radi o takozvanom, mada on ne postoji, tehničkom rebalansu budžeta, ali opet postoje određene stvari na koje moram da ukažem. To sam rekao na Odboru. Nije baš sve samo tehnički. Dvije stavke koje su meni posebno interesante i na njih sam ukazivao i prošle godine su ugovori o djelu i troškovi reprezentacije. Sjećate se da sam tada govorio da je 12 miliona previše za ugovore o djelu, da imamo čudne pojave u Vladi, da neko po ugovoru o djelu radi u par ministarstava, a da nije još iz Crne Gore, a da još radi i poslove za koje postoje po četiri - pet sistematizovanih radnih mjesta u ministarstvima. Vi ste objavili podatke i vidjeli smo da je to tačno, i to sve po osnovu ugovora o djelu. Pozivam vas da javnost upoznate sa svim ugovorima o djelu koji su zaključeni u prethodnih godinu dana jer postoji i potencijalna mogućnost da su u raznim komisijama koje su obrazovali organi bili ljudi po ugovoru o djelu. Dvanaest miliona je bilo previše, a sad je 12,9 miliona. Sad su skoro za milion eura ili čak nešto preko milion povećani ugovori o djelu. Ljudi, to je izuzetno osjetljiva kategorija. Oni moraju u određenom segmentu da postoje, jer je to za ljude koje vi nemate u sistemu, ali ako smo došli do toga da 13 miliona godišnje dajemo za ugovore o djelu to govori da mi nemamo sistem. Pa što nam rade ljudi koji primaju plate? Znači, ta kategorija je meni nevjerovatno sumnjiva. Na njih je ukazivala DRI dok smo mi bili vlast i to sa potpunim pravom, ali umjesto da se neke stvari promijene kad smo se mi promijenili, odnosno kad su građani glasali kako su glasali, one su sad još gore. Stvarno mi nije jasno zašto preko milion eura rastu ugovori o djelu i troškovi reprezentacija, ručkovi, večere itd. Evo, reče kolega Knežević od stresa, očigledno da je velika količina kad su ovoliko porasli. Za 47% su veći troškovi reprezentacija ovim

rebalansom nego postojeći. Mislim da to nije u redu. Završavam, nema više niko u ime našeg kluba.

Mi predlažemo jednu stvar vodeći računa da je ovo zaista jedna vrsta tehničkog rebalansa. Predlažemo nešto što ne zahtijeva dodatna sredstva u budžetu i stvarno, barem što se mene tiče i mojih kolega, uvijek vodim računa da kad predlažem nešto ima realni izvor. Imamo probleme, ministre, sa četvrtom zgradom penzionera u Podgorici. Dosad su izgrađene tri zgrade za penzionere. Glavni grad je dao lokacije, Komunalno opremanje, Vlada pomogne od članarine penzionera, Fond PIO i zaokruži se finansijska konstrukcija. Kroz tri zgrade riješilo je 288 porodica i još ima 350 penzionerskih porodica bez riješenog stambenog pitanja. Ova četvrta zgrada bi riješila za 42 porodice. Prije dvije godine je Glavni grad dao lokaciju, završen projekat, sve. Udruženje penzionera je tražilo prošle godine 42. Vladi da ih podrži sa 500.000 da završe tu zgradu. Mi smo tada predložili amandman da se u okviru rezerve za ovu godinu ... (prekid). Sada je zbog rasta troškova materijala 760.000 potrebno, ali oni mole 380.000 ove godine i 380.000 sledeće da bi se završila ta zgrada. Mi smo predložili zaključak, ne nova sredstva, nego da se u okviru tekuće budžetske rezerve izdvoji okvirno oko 380.000 eura do kraja godine, da se da podrška za tu polovinu, a sljedeće godine u budžetu ćemo predložiti još 380.000 i zaokružujemo četvrtu zgradu za penzionerske porodice.

Zaključujem. Pričali ste vi o penzionerima, pričali smo lično vi i ja, molim vas da se nađe mehanizam do 1. septembra da se penzionerima sa najnižim penzijama pomogne, jer je katastrofa 150 eura, a drastično cijene porasle. Još jedna kategorija su socijalna davanja. Materijalna davanja su zamrznuta na istom nivou, a vidimo koliko su cijene porasle. Materijalno obezbjeđenje pojedinca je 60 eura, za porodicu sa pet i više članova 120 eura, lična invalidnina 170 i nešto eura, to su lica sa teškim tjelesnim invaliditetom, dodatak za njegu i pomoć nešto preko 60 eura. Moramo povećati to, nemoguće je sa tim sredstvima izdržati drastični rast cijena i ovo povećanje troškova života.

Izvinjavam se predsjednice, zahvaljujem, pokušao sam da budem u temi.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (25.05.22 18:11:15)

Zahvaljujem poslaniku Mugoši.

Riječ ima poslanica Milosava Paunović, a da se pripremi poslanik Milan Knežević.

MILOSAVA PAUNOVIĆ (25.05.22 18:11:24)

Zahvaljujem, poštovana predsjednice, poštovani građani Crne Gore, uvaženi ministre Damjanoviću,

Slušam razne kvalifikacije, političke, stručne, sasvim legitimno, kao predstavnik ili jedan od predstavnika jednog malog političkog subjekta u trajanju od 25 godina iz kojeg je iznikla većina političkih subjekata koji danas dijele poslaničke klupe sa mnom u ovom parlamentu, pa nešto da kažem i da dam doprinos u ime našeg malog političkog subjekta.

Poštovani građani Crne Gore, danas je pred nama Zakon o rebalansu budžeta, odnosno izmjene i dopune Zakona o budžetu. Čuli smo razne lekcije ovdje da se to ne naziva tehničkim budžetom itd. Kako god ga vi, kolege ekonomisti, nazivali, suština je ta da je riječ o izmjenama i dopunama Zakona o budžetu koje iznose svega oko 60.000 evra ili 0,1%, ukoliko sam ja dobro shvatila našeg ministra, na godišnjem nivou. Imali smo u toku trajanje protekle vlade svi mi iz tadašnje vlasti slične diskusije, slične kvalifikacije i slična shvatanja povodom budžeta koji su tada predstavnici 42. Vlade predložili. Slušali smo sve vrijeme primjedbe da su ministarstva glomazna, naročito Ministarstvo prosvjete, nauke, kulture i sporta, Ministarstvo finansija, rada i socijalnog staranja itd, pa smo svi govorili da će ta ministarstva biti neefikasna, da neće moći dobro da obavljaju svoj posao, da je to više resora uklopljenih u jedan itd. Na našu žalost, kako god vi kvalifikovali to sve, jer je to bila neka prva vlada nakon smjene režima, pokazalo se to kao opravdano i te su kritike bile na mjestu. Sada kada imamo preraspodjelu ministarstava, onako kako smo svi mi negdje htjeli i sve ovo vrijeme se zalagali, opet ni to nije dobro, opet sada imamo foteljaški zakon. Promjene iznose, kao što sam rekla, 0,01% ukupnog budžeta, odnosno promjene u budžetu iznose 0,1%. Toliko košta ta glomaznost i toliko košta preraspodjela sredstava u okviru ministarstava. Čudi još činjenica da je ovaj predlog zakona na odborima izglasan jednoglasno, sada slušamo razne kvalifikacije, što se ne razumijem zašto se tada ove primjedbe nijesu iznijele, ali dobro.

Ono što su suštinske primjedbe i ono što smo sve ovo vrijeme mi ovdje svi zajedno pričali jeste šta će se desiti, kada smo svi mi ovdje, svi koji smo bili odgovorni, koliko god sada bježimo, poštovani građani Crne Gore, od odgovornosti, svi smo odgovorni jer smo glasali prethodni budžet koji je dala prošla vlada. Svi smo otprilike pričali isto. Imali iste primjedbe koje su se svele na nekoliko stavki koje ću ja sada ovdje napomenuti, a ostalo ću ostaviti za kasnije.

Prije svega Fond za zdravstvo i uopšte zdravstvo Crne Gore. Svi smo se pitali šta će biti sa zdravstvom, kako je moguće ukinuti doprinose za zdravstvo potpuno, da li naše zdravstvo klizi ka privatnom zdravstvenom sistemu. Sada se svi mi budimo, bože moj, kako to da fali Fondu 60 miliona eura i kako da se taj dug uvećao. Direktor Fonda za zdravstvo je godinu dana pričao da će mu nedostajati sredstva, da ona sredstva koja su išla na teret doprinosa zdravstvenom osiguranju on više nema, a kada smo problematizovali taj problem bivši ministri su govorili - mi ćemo ta sredstva da obezbijedimo biće dovoljno para za Fond za zdravstvo itd. Naš mali politički subjekat je pokušao da pomogne Fondu za zdravstvo nekim amandmanom, čini mi se sada negdje oko dva i po miliona evra, ali to je za cjelokupni budžet Fonda za zdravstvo presipanje iz šupljeg u prazno, odnosno sipanje soli u more i nikakva pomoć u suštini s obzirom na to koliko je uskraćeno iz budžeta. Sada mi to nismo znali, nismo znali da je Fond za zdravstvo uskraćen.

Socijalna davanja i socijalne zakone smo usvajali i šakom i kapom, kao da ih dajemo iz svog džepa. U osiromašenoj državi sve kategorije, penzioneri i djeca i majke, ostale su uskraćene za svoja primanja. To je negdje bilo i razumljivo i opravdano u tom trenutku i svi smo zajedno učestvovali u tome. Međutim, niko se nije pitao, jer nas je populizam toliko ponio, poštovani građani, kako je jednom penzioneru koji 40 godina ima radnog staža i koji prima minimalnu penziju od 200 evra, a pri tom majka, žena, koliko god da to zvuči možda i meni politički negativno, ali to je istina jer je izazvalo bijes penzionera, dakle kako to da žena koja ima 15 godina radnog staža ima istu penziju kao čovjek koji je radio 40 godina i radio najteže poslove u nekoj firmi.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (25.05.22 18:16:29)

Izvinjavam se kolegini Paunović što je prekidam.

Mogu li zamoliti poslanike za malo mira u sali kako bismo mogli da se čujemo i da uvažavamo jedni druge.

MILOSAVA PAUNOVIĆ (25.05.22 18:18:07)

Možda priča ne odgovara, jer nećemo da prihvatimo odgovornost svi ovdje zajedno.

Dakle, najranjivije kategorije, kako je rekao ministar Damjanović, ostale su pogođene dijelom inflacije koju je izazvao program Evropa sad.

Uzalud su bili pokušaji nekih kolega, kako je rekao gospodin Bojović koji su predožili amandman za usklađivanje penzija u dva kvartala itd. Sve to negdje sa svim ovim setom zakona koji smo usvajali nije toliko pomoglo našim građanima, ali je dodatno opteretilo budžet. Ono što smo slušali od predstavnika bivše vlade jeste da novca za to ima, da će se sve nadomjestiti, obezbijediti onim subjektima kojim će faliti određena sredstva i kako smo slušali prije usvajanja tog budžeta famoznog koji se reklamirao po medijima, da novca u državnoj kasi ima. Onda je ispalo da ga nema, da moramo da se dodatno zadužimo. Kada smo se dodatno zadužili, sada opet ispada da ne možemo da servisiramo one zakone koje smo svi mi zajedno ovdje usvajali, nažalost, i davali podršku onima koji su nam obećavali, spasiteljima, brda i doline.

Nijeste ni vi doveli, gospodine Damjanoviću, a ni oni, moram da priznam, do ovako katastrofalnog stanja u našoj privredi i ekonomskog i socijalnog stanja naših građana. To je bio režim koji je bio 30 godina i doveo dotle da jednostavno su ljudi u nezavidnoj ekonomskoj situaciji, a da se ništa nije suštinski popravilo, da nam se privreda nije popravila, da ti ljudi nemaju gdje da rade, da iz dana u dan raste nezaposlenost i sve se to reflektuje na budžet i sada na izmjene i dopune budžeta i na ono što će se tek desiti kako ste najavili kroz neka dva mjeseca kada bude suštinski izmjena budžeta, odnosno rebalans, i kada ćemo pričati o ovim važnijim stvarima koje sam napomenula.

Svi mi ovdje se slažemo, svi mi isto pričamo, svi mi našim građanima upućujemo neke poruke, te penzioneri, te majke, te djeca, te nazaposlenost. Suština problema jeste da vi sada, gospodine Damjanoviću, morate kako znate i umijete da spasite što se spasiti da i sa ovim populističkim programom, populizmom koji nas je ubio, možda iz neke želje, ja prva kažem iz neke želje da promijenimo nešto poslije toliko vremena, a bogami i straha od građana. Niko nije ovdje, da kažem prosto, nije stisnuo pa da ne glasa taj budžet, iako smo svi kritikovali dobronamjerno, ali nismo smogli hrabrosti, nijedan politički subjekt da kaže ovako ne može i neće moći da se servisira, osim bivša vlast, nego smo glasali. Sada slušamo kako ste vi odgovorni za to, koji ste mjesec dana na toj poziciji i koji, kako sam rekla, pokušava spasiti što se spasiti da.

Samo ću se osvrnuti na još jednu činjenicu koja se danima provlači kroz medije, a to je da su povučeni određeni zakoni iz skupštinske procedure. To je izazvalo veliku pažnju. Iz seta tih zakona, kako sam ja shvatila, oko 25 zakonskih, izdvojen je Zakon o popisu stanovništva, pa bih htjela da mi odgovorite i da se više demistifikuje ta situacija oko Zakona o popisu. S obzirom na to da se mi iz Socijalističke narodne

partije, odnosno jedan od naših uslova ovakvog političkog stava i možda negdje ulaska u manjinsku Vladu jeste upravo taj popis stanovništva o kome toliko pričamo, pa da demistifikujete šta se desilo sa Zakonom o popisu, da li će taj zakon biti vraćen u skupštinsku proceduru, da li ćemo dalje to glasati itd. Da našim građanima bude jasno o čemu se radi, da više te spinove o povlačenju zakona ne bismo slušali.

Dakle, suština jeste da tehnički ili kako ga god vi zvali rebalans budžeta mora da ide ovako kako ide čisto da bi se obezbijedilo normalno funkcionisanje ministarstava i preraspodjela sredstava, a za suštinski budžet, odnosno rebalans budžeta koji će biti na dnevnom redu za mjesec - dva, zavisi koliko će vam vremena trebati, tu smo i spremni smo da razgovaramo i da damo svoj doprinos. Naime, ono što treba, kako ste rekli, da popravi suštinski život i stanje i infrastrukturne probleme i sve ostale probleme naših građana. Zahvaljujem.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (25.05.22 18:21:11)

Ministre, izvolite pravo na odgovor.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ (25.05.22 18:21:19)

Prve i preostali broj diskusija ne uzimam za pravo da direktno odgovoram, jer se postavljaju određena pitanja razumijuću da su to i vrednosni sudovi i stavovi pojedinih poslanika i klubova. Ništa sporno da imamo različite političke pa i stručne stavove, ali bih na ovo pitanje morao upravo zbog javnosti da odgovorim, iako sam ja juče čini mi se to u jednoj mjeri razjasnio.

Jedan dio Predloga zakona bivše vlade je bio u skupštinskoj proceduri i kada je izabrana nova vlada lično sam bio za koncept da se dostavi parlamentu obavještenje jedno gdje se kaže da se ostaje pri predlozima zakona ili pri određenom broju zakona i da se mijenjaju tu predlagači. Međutim, u kominukaciji parlament - vlada je definisano da se svi oni, dakle 26 predloga, povuku iz skupštinske procedure i da se onda vrate svi ili oni koji su nesporni. Konkretno je kod Ministarstva finansija bilo pet predloga zakona, oni su kao i ovi ostali povučeni iz procedure. Ono što je nesporno i što će se vratiti u proceduru već u utorak na Komisiji za ekonomsku politiku, već u četvrtak će biti na vladi, to će biti moj stav, to su upravo Zakon o popisu stanovništva i Ccarinski zakon, za

tri predloga zakona ćemo male korekcije da napravimo i njih ćemo blagovremeno odraditi.

Kad je već postavljeno pitanje popisa, ja sam danas u pogledu priprema za popis za koji se nadam, očekujem, i što se mene tiče radiću na tome da bude održan ove godine, imao sastanak sa direktorom uprave Monstata i govorili smo o tome, pa samo minut da neke činjenice ovdje podijelim sa vama.

Dakle, od momenta kada se zakon eventualno usvoji ovdje u parlamentu do obavljanja popisa treba nekih šest mjeseci. Drugim riječima, ukoliko želimo da imamo popis u novembru kad je krajnje optimalni momenat vizavi izbora koje imamo u oktobru, ovih lokalnih, bilo bi dobro da taj predlog zakona nakon što ga dostavimo u proceduru ovdje, nadam se većinski ili jednoglasno od Vlade, bilo bi dobro da ga ovdje raspravimo i da ga već usvojimo ako mislimo u novembru da imamo popis. Može i do kraja jula, ali onda popis imamo u decembru, nije optimalno vrijeme, ali i to igra. Imamo i izbore u oktobru gdje ćemo morati da utičemo na jednu zakonsku normu, imajući u vidu da možda jedan broj gradonačelnika neće biti izabran do novembra ili decembra ako bude popis, da to može da uradi neko drugi, da ovlastimo u ime lokalne jedinice samouprave da to neko drugi radi u zavisnosti od njihovih ingerencija.

Treća stvar, postoji još jedan statistički važan projekat, to je popis poljoprivrednih gazdinstava, odnosno poljoprivredni popis, da ga tako zovemo. On ne ide nikad u istoj godini sa popisom stanovništva. Ne bi bilo dobro da imamo popis stanovništva tek naredne godine, pa da ovaj moramo da odložimo za 2024. godinu. Već se kasni i ti su nam bilansi potrebni i zbog toga što to Evropa sad traži od nas. Tako da je čista priča kao suza, a spinovi koji su se juče pojavili, nalijeganje ponovo na tvitove itd, meni je jasno iz koje su kuhinje, ali idemo, guramo i u kominukaciji parlament - vlada razjašnjavamo sve nejasnoće. Hvala.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (25.05.22 18:24:46)

Zahvaljujem ministru Damjanoviću na razjašnjenju.

Ovim povodom je bio dogovor u Kologijumu predsjednika Skupštine vezano za sve akte koji su u proceduri bili od strane 42. Vlade, svakako kad 43. Vlada bude poslala predlog prema Skupštini, Kologijum će se dogovarati oko procedure, odnosno brzine realizacije toga imajući u vidu i ove primjedbe koje ste naveli. Zahvaljujem.

Sledeći po rasporedu je kolega Milan Knežević, a da se pripremi kolega Nikola Rakočević.

MILAN KNEŽEVIĆ (25.05.22 18:25:25)

Slobodna Crna Goro i vi u ZIKS-u,

Ovo je moje prvo obraćanje od kad je formirana ova nova parlamentarna većina i kao što ste navikli, ja volim da podijelim sa vama i neke detalje iz privatnog života i da vam kažem da sam danas bio na dva konzilijuma. Ali slušajući poslanike DPS-a, SNP-a i URA žalim što nisam bio na konzilijumu kod neuropsihijatra da bih lakše mogao da podnesem sve ovo što su oni saopštili, jer bez pomoći neuropsihijatra, a bogami i ozbiljne sekundarne literature uz Frojda i Junga teško je objasniti što su oni nama rekli a da je i njima jasno.

Međutim, iako sam pošteđen te vrste konzilijuma, jasno mi je da što vas duže gledam zajedno, žao mi je što se niste ranije sastali. Nekima je krivo što sam ja ovih prethodnih mjeseci sve ovo nazivao epskom izdajom, jer gledajući vas tu zajedno dolazim do epohalnog zaključka da vi zaslužujete jedni druge. Ne samo da zaslužujete jedni druge nego ste se nekako i proljepšali, nekome su porasle obrve, neko je nadogradio kosu, neko je ofarbao kosu, a meni je opadala kosa i kad sam sjedio tamo i kad sam sjedio ovdje što znači da vlast ne utiče na sve na isti način. Iako je neko u svijetu želio da pomiri Palestince, Jevreje, Čečene i Azovce, kauboje, Indijance, bijele ajkule, australijske surfere, sigurno nije ni pomišljao da na koktelu za dan nezavisnosti, kako ste ga nazvali, pomiri Dritana, Mila, Brana, Ivana, Vladana, Dragana, Jovana kao u narodnoj pjesmi starac Vujadin i sinovi. Gledajući kako se Dritan Abazović rukuje sa Milom Đukanovićem, a zatim odmah preuzima Brana Gvozdenovića i nadovezuje se na Ivana Vukovića, pomislio sam da je možda ona pjesma Zane "Rukuju se rukuju" bila proročki nastrojena za ovo vaše epsko pomirenje i bilo mi je malo smiješno, a bogami više i tužno kad kolege iz SNP-a napadaju lopovski DPS koji je tri decenije pustošio Crnu Goru, a tako lijepo sjede jedni pored drugih da bi im pozavidjeli svi crnogorski matičari.

Mi danas raspravljamo o tehničkom budžetu koji je u stvari jedno šminkanje mrtvaca, a evo za mjesec ili mjesec i po gospodin ministar Damjanović je saopštio da ćemo imati rebalans budžeta, a to će u stvari biti ekshumacija ovog mrtvaca, da vidimo od čega je preminuo, ima li ikakve šanse da mu se zamijeni neki od vitalnih organa pa makar se zaduživali do sudnjega dana. Slobodna Crna Goro i vi u ZIKS-u, ovo

šminkanje mrtvaca ima za cilj da svi sad zajedno računamo 21 novo ministarstvo Dritana Abazovića. U tom 21 ministarstvu Dritana Abazovića svako ima tri državna sekretara, svaki od ministara ima devet savjetnika, tri državna sekretara u svakom od ovih ministarstava će imati po sedam savjetnika, savjetnici će imati po dvije sekretarice, ministri će imati po dva vozača i ako sad izračunate koliko će imati ...(prekid) u svojim kabinetima, lakše će vam biti da izračunate koliki je bio pritisak Juriju Gagarinu u onom kosmičkom brodu Sputnjik obrnuto srazmjerno zemljinoj težini, kosmičkoj brzini dok je gledao ajde da kažem majku Rusiju. Vjerovatno sam, gospodine Ivanoviću, prećerao, pobrkao sam za jednu sekretaricu ili neko vozilo koje nije dizel, nego benzin, a vi me ispravite ako griješim.

Dolazimo do toga da sad Demokratska partija socijalista koja nas je u decembru kritikovala što ćemo da glasamo ovaj budžet Milojka Spajića, brani budžet od nas koji smo ga glasali prije pet mjeseci. Sad vas pitam, ali pošteno da kažete, da ste znali da je baba Milojka Spajića glasala vas 30. avgusta, da li biste glasali za budžet Milojka Spajića i Zdravka Krivokapića, jer ja dolazim do zaključka da nas niko nije glasao u onoj 42. Vladi, samo ne znam kako se izbroja ova 42.Vlada, a o ovoj 43.Vladi da ne govorim. Jedan od kolega, čini mi se da je to bio kolega Popović, saopštava da očekuje milijardu eura investicija od turizma ove godine. Kako kad sutra Draginja Vuksanović planira ovdje usred Skupštine da uhapsi Vladimira Putina, kako kad SDP sutra planira da odmah ovdje odredi jednu delegaciju koja će da upozori Rusiju ako ne izađe iz Ukrajine da će ona poslati 40 vojnika da se završi posao? Ko će nama da dođe na primorje, evo vas pitam, gospodine Damjanoviću, jer sam čuo da ćemo dobiti milijardu eura od turista ove godine. Nema Rusa, nažalost, nema Ukrajinaca, a ovi koji nam dolaze iz zapadne Evrope uglavnom dođu pješke ili biciklima i svi vole da vide onaj kanjon Nevidio i svi se izgube tamo i onda moramo da dignemo helikoptere da ih traže, svako podizanje helikoptera je 50 hiljada evra, a oni dođu sa onim rancima, donesu vodu, sendviče, sve što im je potrebno, termose, u Crnoj Gori ne potroše ništa, još ih tražimo helikopterima po Šavniku i po vrletima Crne Gore.

Ja bih volio da mi neko objasni od čega ćemo mi da živimo ove godine, gospodine Damjanoviću, jer koliko sam vas dobro pratio juče, a čini mi se da jesam, budžetsku rezervu od 67 miliona evra ovaj ministar čija je baba glasala za vas kolege iz Demokratske partije socijalista su potrošili za dva mjeseca, je li tako ili za tri? Ostalo je još pet miliona, što se kaže za crne dane, kao što su nekad naše babe čuvale po kocku šećera ili dvije ako dođe kakav stidni gost. Objasnite mi, gospodine Damjanoviću, je li moguće da vi u ovom trenutku ne znate koliki će biti

rebalans budžeta i zašto ćemo da se zadužimo. Prema nekom mom proračunu, projekat Evropa sad će nas koštati još novih 370 miliona evra da bismo mogli da do kraja godine realizujemo. Nešto mi klimate glavom ni tamo ni ovamo, djeluje mi da ni sami niste sigurni, ali znam odskora ste došli i teško je procijeniti. Čini mi da ćemo mi ovu milijardu koja nam treba da odradimo rebalans budžeta najbolje napuniti na način da čekamo ove turiste odmah na plaži, da uzimamo pare direktno, da ih ne troše niđe drugo. Da bismo mogli da odradimo rebalans budžeta, nama nema druge, gospodine Damjanoviću. Ja ne znam ko će više nama đe da da novac. Ali ja nebih bio predsjednik Odbora za bezbjednost i odbranu i dokazani terorista širom meridijana ako vam ne bih dao sad jedan plan, gospodine Damjanoviću, da zamolite Europol ili eventualno Oliveru Lakić, da nema slučajno možda još neki snimak sa ovog Skaja, đe su ovi kavčani zakopali pare, ali u Crnoj Gori, da to otkopamo, da zamolimo da pozajmimo, da napravimo rebalans budžeta, pa kad se oni vrate u Crnu Goru mi ćemo to njima da vratimo prve sledeće turističke sezone kad svi nagnu na Crnu Goru, a ako nema ni u Skaju, ajmo makar da zamolimo Bokana da nas sve zatvara po dva dana u onim njegovim hangarima pa možda kad izađemo iz hangara nam se učini da je rebalans postigao svoj cilj. Zahvaljujem.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (25.05.22 18:34:43)

Zahvaljujem poslaniku Kneževiću.

Riječ ima poslanik Nikola Rakočević, a da se pripremi poslanica Jovanka Bogavac.

NIKOLA RAKOČEVIĆ (25.05.22 18:34:54)

Hvala predsjednice, poštveni građani, građanke, uvaženi kolegice i kolege,

Kao što ste čuli ranije iz uvodnog izlaganja šefa našeg poslaničkog kluba i ostalih kolega iz Kluba Demokratske partije socijalista, naš klub, a siguran sam i većina, vjerovatno svi poslanici koji budu pristupali glasanju će podržati Prijedlog izmjena i dopuna Zakona o budžetu koji zovemo kolokvijalno rebalansom ili još kolokvijalnije, ako tako mogu reći, tehničkim rebalansom. Naravno to nipošto ne znači da smo promijenili svoj stav o prethodnoj vladi i o budžetu koji je ta vlada predložila, niti smo promjeni svoj stav o odluci smijenjene parlamentarne većine čiji djelovi

sada sa nama čine novu parlamentarnu većinu. Dakle, nijesmo promijenili naš stav o njihovoj pogubnoj odluci za javne finansije u Crnoj Gori. Svako ko je tada glasao za budžet snosi odgovornost, iako ne bježim od odgovornosti teško možemo uz dobru namjeru i želju da ponesemo tu vrstu odgovornosti kada smo sa tog mjesta, dakle iz parlamenta i sa svih adresa u javnom prostoru upozoravali da zastanete, da ne dopustite premijeru tadašnje Vlade i ministru finansija da sprovodi u djelo svoj plan koji je imao za cilj populistički metod i platformu za osnivanje sopstvene političke partije. Tada ste sumnjičili takve navode, sada vidite da to je posrijedi. Kada smo vam govorili da taj plan će zaviti u crno javne finansije u Crnoj Gori, nijesam siguran da nijeste znali jer ste to i sami govorili, međutim, glasali ste i snosite odgovornost za to. Dakle, to nijesmo zaboravili, nije ni važno, važno je da nećemo ostati pri ovakvom zakonu, međutim poštujući da je sada važno da donesemo rebalans budžeta, odnosno dopunu zakona koja ima tehničku prirodu, da bi već majske zarade se finansirale u skladu sa zakonom od 1. juna, insistiraćemo na tome da već u šestom ili sedmom mjesecu, a ja vjerujem svakako u devetom, nakon turističke sezone, pravimo izmjenu i dopunu Zakona o budžetu koja će imati za cilj suštinski rebalans. Da sagledamo gdje smo to, gdje su nas doveli takozvani eksperti, stručnjaci iz prethodne vlade. Taj skrining koji nam je potreban, o kojem govorimo već danima, o kojem ćemo nešto više govoriti u petak a i svih narednih dana nam ne treba radi bilo kakvog revašizma, nije nam potrebno, ni prema članovima Vlade, niti političkog revašizma prema aktuelnoj poziciji koja je tada bila vlast, to nas ne interesuje. Međutim, interesuje nas istina, interesuje nas da podvučemo crtu da vidimo gdje smo, jer nam je sve vrijeme saopštavano iz Vlade, a iz dijela parlamentarne većine, tu ne mislim na Demokratski front, da su tačni podaci ministra finansija i premijera, da smo u suficitu konstatno, da realizujemo kapitalne investicije, da crnogorska ekonomija cvjeta, da investitori se raspituju, da dolaze milijarde, ispravićete me, iz Tokija, Japana. Dakle da vidimo da li je to tačno. Vjerujte mi, nisam maliciozan, ja ne vjerujem da je tačno, ali bih volio da je tačno i da sa ovog mjesta svi mi ustanemo i poručimo - izvinjavamo se, izvinjavamo se ministru bivšem, bivšoj vladi, dobro da je tako, taj novac je sakriven u nekom rukavcu javnih finansija, našao ga je ministar Damjanović i odlično, podvukli smo crtu, krećemo iz suficita i svima nam je super. Međutim, taj monitoring, bojim se, pokazaće da smo u debelom minusu. Mi već sada, kako ste kazali ministre, oko 30 - 40 miliona deficita imamo, tekuća rezerva 40, tekuća rezerva 80% istrošena u prvih nekoliko mjeseci, tri - četiri mjeseca. Dakle, mi nemamo novca da ovakvim Zakonom o budžetu nastavimo finansiranje svih potreba naših

građana. Zbog toga nam je važno, naravno, da podržimo ovaj rebalans budžeta da bismo ušli u zakonito finansiranje što nije bilo imanentno prethodnoj smijenjenoj Vladi, konstantno smo bili u nezakonitom poslovanju, odnosno finansiranju, ali nam je potrebno da pripremimo teren za suštinsku izmjenu Zakona o budžetu, na koji način da nastavimo dalje, da budžet konačno bude razvojni, da imamo nova radna mjesta u realnom sektoru, da motivišemo i stimulišemo investitore ma iz kojeg dijela svijeta dolaze, da donesu svježi kapital, da pokrenemo ekonomiju Crne Gore, a da sve ono što su populistički zahtjevi prethodne vlade ali i dijela bivše parlamentarne većine koji su ugrađeni u Zakon o budžetu u decembru 2021. godine, da vidimo šta sa time. Vi dobro znate da je vama ministar finansija prihvatio brojne kapitalne infrastrukturne projekte koje je stavio u kapitalni budžet i nikome ništa. Da se nešto od toga nije realizovalo do petog mjeseca dok su bili u poziciji ministra finansija i u Vladi Crne Gore? Ne ništa, nula. Prihvatio je naravno vaše zahtjeve, da bi dobio prohodnost za svoj budžet, pride i da dobije političku podršku i od toga se nije desilo ništa. Mi moramo u ovih godinu dana iz kapitalnog budžeta da vidimo koji su to projekti koji imaju najbrži povrat da u roku od godinu dana možemo da ih realizujemo i već počnemo da prihodujemo od realizovane kapitalne investicije. To treba da bude prioritet, to treba ministar finansija da nam predloži, da zajednički promislimo svi, ne samo iz nove parlamentarne većine nego ukupno iz parlamenta da vidimo koji su to razvojni projekti koji se brzo mogu realizovati i donijeti novu ekonomsku vrijednost. Ako ne budemo ulagali u takvu vrstu ekonomske svijesti, nema nam spasa. Kako je ministar najavio i to smo mi najavljivali, ako se usvoji budžet da ćemo morati da se zadužimo, jer kako finansirati sve ovo bez zaduženja. Naravno, postavlja se otvoreno pitanje, da li se zaduživati za tekuću potrošnju. Ali doći će na red to kroz rebalans budžeta koji će tangirati suštinske stavke u budžetu. Prije toga povratak na monitoring, da vidimo da li je zaduženje iz decembra 2020. godine korišteno osim za finansiranje dospjelih obaveza, za tekuću potrošnju. Ako smo zaista trošili novac iz kredita za tekuću potrošnju, naravno niko ne može krivično odgovarati zbog toga i dobro je da ne može niko krivično odgovarati. Znao je da nema krivične odgovornosti da bi građani shvatili da imaju ozbiljnu odgovornost kad izlaze na izbore. Da znaju da moraju u odnosu na kadrovsku listu, programsku ponudu i reference onih koji izlaze na izbore da daju svoj glas, jer ako to ne urade, kao što su uradili 30. avgusta zato što vi, gospodo, nijeste htjeli u te pozicije, nego ste dali onima koji nemaju nikakvu referencu, nikakvu kompetentnost. Pri tom naš politički stav je da bismo mi to radili svakako bolje i od vas, ali od onih koje ste vi postavili ne može niko gore raditi.

Uništili su javne finansije. Zbog toga kada napravimo skrining to ćemo vidjeti. Kad napravimo taj skrining bez želje da bilo koga proganjamo ili da bilo koga opominjemo, nego moramo podvući crtu da bismo vidjeli kako dalje.

U decembru 2021. godine poručili smo sa ovog mjesta, tada iz opozicije, da bi Crna Gora krenula naprijed mora da padne Vlada i mora da se promijeni parlamentarna većina. Mislili ste da se to neće desiti. Mi smo već tada vidjeli, ne zato što smo veliki proroci ili zato što se nešto dešavalo ispod stola ili iza kulisa, vidjeli da ovo nije održivo, da nema budućnosti. Dakle kazali smo, treba nam nova vlada, treba nam nova parlamentarna većina i treba nam evropski put hiperekonomskog razvoja. Sada sa ovog mjesta poručujemo - ministar finansija i ova vlada će imati našu podršku ako u saradnji sa parlamentom, naravno većinom ali i svima koji su zainteresovani, nastavi da gradi ekonomski Crnu Goru. Imaće od nas i te kako podršku. Međutim, ako na bilo koji način bude populizam, kao u prethodnoj vladi, stavljen na prvo mjesto, ispred javnog interesa, ispred interesa javnih finansija, nastavićemo na evropskom putu, putu ekonomskog razvoja sa nekim ko će biti zainteresovan za evropski put i to mora da bude jasno. Mi nećemo odstupiti ne samo od čvrsto zauzetih stavova nego od principa nacionalnog interesa i principa ekonomskog interesa Crne Gore i svih njenih građana. Ko god bude htio da radi sa nama na taj način imaće u nama podršku i saveznika. Vjerujem da će ministar finansija, sudeći po ponome što radi za sada, imati dobru saradnju i da ćemo uspjeti da Crnu Goru izvučemo iz opasne zamke i ekonomskog ambisa pred kojim se nalazi radom smijenjene vlade.

Hvala vam.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (25.05.22 18:45:32)

Zahvaljujem poslaniku Rakočeviću.

Ako sam dobro shvatila, poslanik Martinović se prijavio za komentar.

Izvolite, poslaniče Martinoviću, imate pravo na komentar, samo imajte u vidu da je 16 minuta na raspolaganju vašem poslaničkom klubu za raspravu po ovoj tački. Komentar se oduzima od vremena koje je za raspravu, a ima četiri poslanika iz vašeg kluba prijavljeno.

VLADIMIR MARTINOVIĆ (25.05.22 18:45:59)

Vrlo kratko.

Uvažena koleginice Đurović, ja sam samo kroz ove diskusije i vjerujem da je i javnost mogla da čuje da se kroz ovaj suštinski rebalans, kako bi rekao gospodin Damjanović koji obavlja funkciju na nelegitimno izabran način, planira revidovati nešto što je ovdje usvojeno, a navodno je bilo populistički, pa smo svi u našem poslaničkom klubu shvatili da neko prijeti da će doći do ukidanja naknade majkama, da će neko smanjivati plate i penzije, da više nećemo imati besplatnih udžbenika, da će se smanjiti staračke nadoknade i da će sve ono što je zapravo rađeno u interesu građana pasti u vodu nakon tog takozvanog suštinskog rebalansa.

Razumijem da oni koji su 30. avgusta poraženi na izborima zapravo su ispunili svoju agendu i mimo izbora i mimo Ustava su se vratili na vlast i sada na neki način zastrašuju građane da ćemo ponovo imati ono što smo imali punih 30 godina. Ne razumijem i mi ne opraštamo onima koji su prevarili građane od onoga što je bila njihova izborna volja 30. avgusta i koji su dozvolili da danas u ovom parlamentu slušamo prijetnje da će se kroz sagledavanje novog reblansa, onog suštinskog kako bi sada moderno rekli, za ove nelegitimne vlade, zapravo sve one stvari koje su bile suštinski važne za građane staviti u neki drugi plan. Takođe, ne bih sada podsjećao šta su oni koji sada tvore parlamentarnu većinu govorili za budžet - koji će u suštinskom smislu danas ponovo glasati - prije Nove godine kada smo usvojili sve one zakone koji su bili u interesu svih građana Crne Gore. Ja ne bih volio da nam ovdje danas drže moralne pridike onih koji bi trebalo da odgovaju za 200 miliona palih garancija koje moraju da plate građani Crne Gore.

Prema tome, što želim da obećam građanima Crne Gore, to je da ćemo po svaku cijenu braniti ono što su veće plate, veće penzije, besplatni udžbenici, nadoknade majkama i da nećemo dozvoliti da nikakva politika onih koji su prevarili i izdali ono protiv čega su se borili 30 godina dovedu u pitanje. Ono što smo usvojili na skupštini u decembru je bilo nešto što je Crna Gora nasušno čekala 30 godina, ali nikako nije očekivala da će doći do ovako prekomponovane većine i da ćemo danas imati ovakve prijetnje od strane onih koji su stvorili parlamentarnu većinu, odnosno bili u opoziciji, a sada zajedno sa njima čine nelegitimnu vladu.

Poštovani građani imaju prilike da vide ko je i kako se borio za njihove interese, a ko će se i kako baviti u narednim mjesecima kada se najavljuje novo zaduživanje, a zaboga za sve je krivo to što građani imaju sve one benefite koje smo usvojili u decembru na onoj skupštini.

Zahvaljujem poslaniku Martinoviću. Dvanaest minuta je preostalo Klubu, pretpostavljam da ćete se dogovoriti oko rasprave.

Kolega Rakočeviću, želite odgovor na komentar? Ja sam shvatila da ste odustali od toga, ali izvolite odgovor na komentar.

NIKOLA RAKOČEVIĆ (25.05.22 18:50:07)

Hvala, predsjednice.

Radi parlamentarizma i dobre rasprave budući da nisam našao ništa što je uvredljivo, naprotiv, kako smo rekli na Odboru, usaglasili se, svi imamo pravo ovdje na svoj stav, ali nemamo svi pravo na svoju istinu i na svoje činjenice kako kaže jedan pametni diplomata. Dakle, ovdje su činjenice jasne, jer ako napravimo skrining, a napravićemo ga i ne treba trčati sad baš i zalijegati za ono što je radila prethodna vlada čiji niste bili članovi makar na ministarskom nivou ali jeste podržavali, zbog nekog džentlmenskog odnosa mi vas nećemo puno podsjećati na to, jer šta ima sad Crna Gora, šta sad imamo svi od toga što je neko podržao budžet koji će kad skrining bude napravljen reći da nas je zavio u crno. Nećemo puno podsjećati, ali nemojte ni vi govoriti onda o tome, jer prosto shvatićete da imamo potrebu da onda nazovemo stvari pravim imenom, da onda pričamo o stavovima, ali i da saopštimo činjenice i istinu. Za pet mjeseci funkcionisanja države zahvaljujući budžetu za koji ste glasali, a mi nijesmo i pozivali vas da za njega ne glasate, dakle pet mjeseci nakon funkcionisanja države javnih finansija sa takvim budžetom mi danas imamo deficit od 40.000.000, mi imamo istrošene državne rezerve, mi danas imamo činjenicu da pekaru hljeb plaćali nijesu, dakle ogromne dugove prema dobavljačima, imamo činjenicu da su finansirali tekuću potrošnju iz kreditnog zaduženja.

Dakle, Vlada koju ste podržavali, budžet za koji ste glasali i sve je u redu, nema Crna Gora i građani od toga nemaju ništa, ali moramo svi zajedno da podvučemo crtu da vidimo gdje smo i da vidimo na koji način dalje, da napravimo plan. Plan moramo napraviti na osnovu toga šta je saldo, a saldo će nažalost pokazati ili saldo će svakako pokazati koliko je bila uspješna Vlada i rješenja koja ste podržali od te iste vlade. Hvala, predsjednice.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (25.05.22 18:52:29)

Zahvaljujem poslaniku Rakočeviću.

Za raspravu je sledeća prijavljena poslanica Jovanka Bogavac, a da se pripremi poslanik Predrag Sekulić.

JOVANKA BOGAVAC (25.05.22 18:52:43)

Zahvaljujem se, predsednice.

Stvarno mi nije jasno kako nam danas drže predavanja o tome kako treba voditi ekonomiju Crne Gore oni koji su 30 godina bili na vlasti i koji su Crnu Goru i doveli u ovu situaciju u kakvoj smo je zatekli 30. avgusta.

Poštovani poslanici i poslanice, građanke i građani Crne Gore, uvaženi ministre Damjanoviću, verujem da ste bar vi za razliku od ovih prethodnih ministara glasali za nas na prethodnim izborima u avgustu 2020. godine. Nekako sam ubeđena u to, babu verovatno nemate. Posmatrala sam vaš rad kao običan građanin u prethodnom periodu kao dugogodišnjih poslanika SNP-a i izuzetno sam cenila vaše znanje i iskustvo tako da se nadam da ćete sve to vaše iskustvo stečeno u prethodnom periodu upotrebiti na najbolji mogući način za dobrobit građana i države Crne Gore. Takođe smo čuli od prof. Radulovića da je imao izuzetnu saradnju sa vama i na Odboru za ekonomiju finansije i budžet i da ste se međusobno uvažavali i tako da se nadam da će to i u narednom periodu biti. Mi ćemo podržati sve ono što je dobro za građane Crne Gore, ali ćemo biti i konstruktivni kritičari za sve ono što smatramo da nije dobro. Ja znam da ćete vi kao dugogodišnji opozicioni poslanik prihvatiti svaku konstruktivnu kritiku i verujem da ćete uvažiti sve ono za šta postoji prostor da se uvaži.

Danas razmatramo Predlog rebalansa budžeta. Nakon intenzivnih kritika od strane nove parlamentarne većine upućenih vladi Zdravka Krivokapića sasvim je očekivano bilo da će vrlo brzo biti predložen rebalans budžeta. Međutim, lično sam očekivala mnogo više korekcija baš u ovom sada budžetu u domenu zakonski mogućeg, a ne ovoliki nivo saglasja sa Spajićem i budžetom. Na prihodnoj strani nema skoro nikakvih korekcija, smatrate da su prihodi realno procenjeni i da aktuelna situacija, ekonomska kriza u svetu neće bitnije uticati na priliv u naš budžet. Smatrate da je realno da prihodi od turizma budu realizovani u planiranom iznosu bez obzira na rat između Rusije i Ukrajine, nagomilane tenzije i pad životnog standarda građana zbog konstantnog rasta cijena. Iako nisam ekonomista, po meni osnovni cilj ovog rebalansa je preraspodjela sredstava sa prethodnih 12 na sadašnjih 18 ministarstava na način što su sredstva razdvojena tamo gde je jedno ministarstvo

obuhvatalo više sadašnjih resora kao što je to bio slučaj kod Ministarstva prosvete, nauke, kulture i sporta, ali ukupni iznosi su ostali na približno istom ili istom nivou. Znači li to da smatrate da je prethodna Vlada sa finansijske strane dobro obavljala svoj posao i da je budžet za 2022. godinu bio realan i održiv? Kako čujem, brzo ćemo imati novi rebalans budžeta i on će verovatno dati odgovor na ovo pitanje.

Ono što je zabrinjavajuće i što su mnogi poslanici iskazali svojom zabrinutost zbog toga, a vrlo je bitno za građane Crne Gore, jeste da li će prema vašim planovima u novom budžetu ostati realne mogućnosti za isplatu svih predviđenih socijalnih i drugih davanja koja su bitna za građane Crne Gore, kao što su naknade majkama sa troje i više dece, dečiji dodatak za svu decu, besplatni udžbenici za sve osnovce, povećanje minimalne penzije, finansijska pomoć radnicima iz metalnog i rudarskog sektora i drugo. Da li će minimalna cena rada ostati na 450 eura i da li će doprinosi za zarade ostati na sadašnjem nivou? Da li će se isplaćivati obećanih 1.000 tj. 500 eura za svako novorođeno dete u ovoj godini koje je ministar Milatović pompezno najavljivao u toku kampanje za izbore u Beranama? Šta će biti sa zdravstvenim sistemom, da li će moći da opstane pored rastućeg deficita i duga ili će se ići ka privatnom zdravstvu i plaćanju troškova lečenja? Da li će biti neophodno da se vrše određene uštede i korekcije u državnom sektoru i otpuštanje zaposlenih? Nadam se da neće, ali je nerealno očekivati da će Crna Gora ostati ostrvo netaknuto dešavanjima svuda oko nje i da je realno zadržati ovoliki nivo potrošnje. Treba mnogo više svi zajedno da se posvetimo ekonomiji i da mnogo više vremena u ovom visokom domu damo svim ovim pitanjima koja su od životne važnosti za sve naše građane, da nam to bude prioritet, a da podele i animozitete ostavimo po strani. Hvala.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (25.05.22 18:58:04)

Zahvaljujem poslanici Bogavac.

Ministar Damjanović ima potrebu da odgovori na konkretno pitanje. Izvolite, ministre Damjanoviću.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ (25.05.22 18:58:15)

Hvala poslanici Bogavac na konkretnim pitanjima.

Da bismo eventualno razjasnili neke nedoumice, mada ja mislim da ih nema, ovo građani prate i mogu dobro da vide ko iznosi kakve stavove

i vrednosne sudove. Dakle, pitali ste direktno da li će ostati zakonske prinadležnosti koje je donio ovaj parlament u decembru. apsolutno hoće, svaka. Ostaće i sve ono što smo rekli ovdje što je, da kažem, dobra baština programa koji je parlament usvojio svojim zakonima, odnosno jedne svojevrsne djelimične reforme poreske politike ostaće. Ostaće i minimalna zarada, ostaće i sva ona davanja socijalna i one prinadležnosti koje su startovale ili treba da startuju i tu su i majke sa troje djece, tiču se i ostalih prinadležnosti, dva vanredna povećanja penzija, razmišljamo šta možemo još da uradimo prema penzionerima, dakle apsolutno će ostati. Idemo još više da štitimo standard koji je pogođen inflacijom i svim ovim nedostatnostima koje se pokazuju u sistemu. Zato je rebalans najavljen u julu. Ja nisam razumio da iko ovdje prijeti, gospođo Bogavac, da će nešto da bude ukinuto. Naprotiv, ja ne bih sjedio ovdje ako bi to bilo tako, jer sam sa te tamo strane inicirao neke zakone i ponovo bih inicirao 300 puta da mi može biti, da sam tamo. Jasno je kako su ti neki zakoni otpadali i kako su presuđivani itd, ali evo, bogu hvala, ponovo su ... (prekid) i primjenjuju se i obaveza Vlade Crne Gore jeste da primijeni sve zakone koje je ovaj parlament donio dosljedno do kraja, da poboljša njihovu primjenu, da uvede i neke nove mogućnosti i neke nove olakšice za građane i privredu.

Samo jedna banalna činjenica o kojoj niko ne razmišlja. Ovdje je postavljeno pitanje realizacije budžeta, dakle tekuća potrošnja iz depozita, depoziti nisu pali sa Marsa nego su valjda iz nekih kreditnih linija itd. Ali kad pričamo o tim stvarima, kapitalni budžet realizacija za četiri mjeseca tekuće godine 47,9 miliona, da se 21 ili 22 milion maknu za auto-put svega 26,4 miliona kapitalni budžet za četiri mjeseca mimo auto-puta. Nedovoljno za Crnu Goru, a budžet vrvi od kapitalnih projekata. Jesmo li spremni da ih apsorbujeemo? Dakle, svega 26,4 miliona mimo auto-puta za četiri mjeseca. Znate li što nam se dešava sa kapitalnim projektima, sa Direkcijom za puteve, sa ugovorima? Svi ugovori koji su potpisani po javnim nabavkama, je li tako, koji se izvode radovi, ovo govorim o niskogradnji, o putevima, govorim o viskogradnji sa državom, sa Direkcijom saobraćaja i Direkcijom javnih radova su sad pod znakom pitanja, pred raskidom, jer je cijena materijala porasla višestruko i firme koji izvode radove stenju. Ima tu bogatih firmi, ima firmi koje što se kaže sastavljaju kraj sa krajem i svi su u situaciji da ili raskinu ugovore, da plate te klauzule koje treba, garancije itd, da se kaos napravi sa prekinutim radovima, ponovne procedure ili da država i tu mora da traži mehanizam, kao što traže po Zapadu, da kompenziramo jedan dio tih gubitaka jer Zakon o javnim nabavkama ne prepoznaje sem vanredne okolnosti do 20%, a 20% je kap u moru onoga što njima treba. Milion,

sijaset stvari o kojima treba da vodimo računa i eto zato rebalans. Dakle, rebalans, izmjene i dopune Zakona o budžetu jun ili jul, ako prođe i do septembra, vidjećemo, ali jul upravo da bismo sve ovo, gospođu Bogavac, o čemu ste vi pričali zadržali, unaprijedili i poboljšali. Hvala.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (25.05.22 19:02:16)

Hvala uvaženom ministru.

Izvolite, poslanice Bogavac, odgovor na komentar.

JOVANKA BOGAVAC (25.05.22 19:02:27)

Poštovani ministre, zahvaljujem se što ste me uvažili i odmah mi odgovorili na postavljeno pitanje i shvatili da je zaista velika važnost svih tih davanja za građane Crne Gore. Zanima me jedino, nisam shvatila iz vašeg odgovora, da li će sva ta davanja moći da idu iz tekućih prihoda ili će morati da se ide na zaduživanje. Otprilike, po vama, koliki će nivo tog zaduživanja da bude?

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (25.05.22 19:03:06)

Izvolite, uvaženi ministre, mislim da je važno da građni čuju sve ovo.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ (25.05.22 19:03:11)

Načinom kako je budžet koncipiran trošenje depozita će vjerovatno usloviti ako bude dobra turistička sezona i ne bude nekih žestokih poremećaja i ukoliko uspijemo da poreskom disciplinom i obuhvatom sive ekonomije itd. dodatne prihode obezbijedimo, možemo možda da izguramo do kraja, ali za narednu 2023. godinu mi moramo da imamo jedan nivo sigurnosti da obnovimo ili depozit ili da imamo kreditne linije jer su prognoze loše, generalno za globalnu ekonomiju, za globalne tokove, za energente, za hranu i zato blagovremeno razgovaramo o ovim stvarima. Otvorićemo raspravu, jun i jul, vidjećemo šta možemo da dobijemo do kraja jula. Ako to ne bude kako treba, a pokaže se tokom sezone da ima prostora, razgovaraćemo ponovo u oktobru i novembru, ništa strašno. I sve države regiona i mnogo bogatije države od Crne Gore

prilagođavaju, balansiraju svoje budžete zbog ovih šokova koji su se desili, koji nisu bili predviđeni, zbog nekih naših unutrašnjih problema, onoga što moramo da servisiramo i hoćemo, ali i onoga što se dešava na prihodnoj strani gdje neka sredstva koja su planirana koja su 50 miliona najmanje u ovom trenutku ne da nisu ostvarena nego nema ni zakonskih pretpostavki koje su morale da budu da bi se to ostvarilo. Hvala.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (25.05.22 19:04:34)

Zahvaljujem.

Riječ ima kolega Predrag Sekulić, a da se pripremi poslanik Danilo Šaranović.

PREDRAG SEKULIĆ (25.05.22 19:04:45)

Hvala vam, uvažena predsjednice.

Gospodine ministre, gospodine Paunoviću, uvažene kolegice i kolege,

Puno toga je već rečeno, ali hajde da počnemo od početka.

Zašto danas uopšte raspravljamo o Predlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o budžetu Crne Gore za 2022. godinu? Zato što ministar vodi računa o zakonitosti. Samo dozvolite da napravim jednu malu paralelu. Šest mjeseci tokom prošle godine imali smo privremeno finansiranje i to na način što je budžet bio preslikan iz prethodne godine sa potpuno različitim brojem ministarstava. To se zove nezakonito finansiranje. To ćemo tek imati prilike da vidimo nakon izvještaja Državne revizorske institucije, ali to je to. Znači, ovdje se poštuje zakonitost i to je odgovor na pitanje zašto će Demokratska partija socijalista podržati ovaj budžet, odnosno ovaj predlog zakona. Samo da nemamo nikakve dileme, da podsjetim, prije pet mjeseci smo kritikovali predlog budžeta, jasno smo saopštili ono što se na žalost pokazalo. Znači da je prihoda strana nerealno planirana, da nije bilo normalnih pretpostavki za ono o čemu je govorio gospodin Damjanović za nekih 50 miliona prihoda, da su rashodi nerealno planirani. Nadam se da nikada više u ovom Parlamentu nećemo doći u situaciju da ministar finansija kaže poslanicima vlasti da svako ima pravo po jedan milion da da predloga za kapitalni budžet. To je ono što se zove pijačni način razgovora o politici.

Poštovane kolege, dozvolite samo da ovo o čemu govorim ilustrujem podatakom. Ovo su podaci Ministarstva finansija, koliko država dobija od

poreza na dohodak građana, prihodi Fonda PIO, prihodi Fonda za zdravstveno osiguranje itd. Znači, u januaru, februaru i martu 2021. u odnosu na januar, februar i mart 2022. godine u januaru prošle godine je bilo dva miliona više, u februaru je bilo dva miliona i 500 hiljada eura više, a u martu je bilo 15 miliona i 500 hiljada eura više prihoda u državnu kasu. Dozvolite da podsjetim da je prošla godina bila godina kovid krize. Mi smo govorili da će se ovo desiti. Naravno ostaje pitanje na koji način će Vlada Crne Gore, na koji način ćemo svi mi zajedno da pokrijemo minus koji se pojavio u Fond za zdravstvo i koji nije od juče. Znači, dio minusa je naslijeđen, a dio minusa se stvarao tokom svih ovih mjeseci. To će biti veliki izazov za Ministarstvo finansija i za sve nas zajedno. Nadam se da ćemo za par mjeseci imati prilike da razgovaramo o rebalansu budžeta i da ćemo tada ipak realnije planirati.

Ono što zaista zaslužuje pohvale jeste da ćemo svi zajedno nastojati da ono što je pitanje socijalne politike vodimo na odgovoran način. Za razliku od prethodne Vlade vrlo jasno i vrlo glasno neke socijalne kategorije su bile zaboravljene kada govorimo o prethodnoj Vladi. Na stranu činjenica da nismo imali ništa od onoga što je bilo pitanje otvaranja novih radnih mjesta, nije bilo ni govora o vođenju socijalne politike. Dobro je što će penzioneri imati satisfakciju ili će imati dobrog sagovornika u Vladi.

Dozvolite takođe da odgovorim na nekoliko pitanja koja su se ovdje čula, odnosno da komentarišem nekoliko stvari koje su se ovdje čule od kolega iz opozicije. Saopšteno je, zaboga, ako budemo dio Otvorenog Balkana imaćemo pšenicu iz Srbije. To je saopštio uvodničar Demokratskog fronta, Samo da znamo, nikada iz Srbije nismo dobijali besplatnu pšenicu, plaćali smo je. Pšenica je berzanska roba, sa druge strane, i naravno samo da znamo da Otvoreni Balkan ne garantuje ništa. Srbija je u više navrata uvodila embargo na izvoz hrane i naravno to je njihovo pravo da vode politiku kako žele, ali samo da znamo da ne vežemo Otvoreni Balkan sa tim pitanjem. Nema tu nikakve misterije, nećemo dobijati jeftiniju pšenicu, dobijaćemo pšenicu koju nećemo moći da kontrolišemo. Znači, ako budemo dio Otvorenog Balkana na našim granicama nećemo imati pravo da kontrolišemo hranu koja dolazi ne samo iz Srbije nego i iz drugih djelova regiona, odnosno onih država koji su dio Otvorenog Balkana. Samo da znamo o čemu se radi da ne bi bilo nikakvih problema u tom dijelu.

Na kraju, dozvolite samo da pomenem i ono što je pomenuo i ministar Damjanović, to je pitanje realizacije kapitalnog budžeta. Ne samo što ne možemo da realizujemo kapitalni budžet, ne samo to što ćemo imati problema sa načinom na koji je kapitalni budžet u ovom

prošlogodišnjem budžetu bio nacrtan, mislim da ćemo imati tu problema da obezbijedimo ono što je opstanak biološke supstance.

Pitanje isplate plata, penzija, socijalnih davanja i čini mi se da ćemo makar za ovu godinu, a moguće za narednu, morati da malo kapitalni budžet ostavimo po strani. Naravno, samo da znamo da ćemo to plaćati u nekim narednim godinama, jer ako nemate razvoj infrastrukture teško da možete da govorite o novim radnim mjestima, teško možete da govorite o rastu bruto društvenog proizvoda i teško da možete da govorite o onome što je pitanje razvoja i dovođenja novih investitora. Čini mi se da to negdje će biti najveći izazov za ovu vladu uz još jedan dodatak, već sada imamo projekcije da će deficit budžeta za ovu godinu biti negdje između 5 i 6% mislim da MMF je planirao na 6,1% i čini mi se čak i ako je to visoka cifra da će to biti dobra cifra do kraja godine s obzirom na sve ono što slijedi, govorimo o ekonomskoj krizi koja je negdje zahvatio čitavu Evropu. Samo da znamo ekonomska kriza bi kao posljedica kovid pandemije bila prisutna i da nije rata u Ukrajini, a rat u Ukrajini je tu ekonomsku krizu doveo negdje do čini mi se do neke prenapregnutosti koja čak i u Evropskoj uniji i u mnogo bogatijim državama prijeti da izazove kolaps.

Hvala.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (25.05.22 19:11:08)

Zahvaljujem.

Riječ ima poslanik Dragan Krapović, a da se pripremi poslanik Petar Ivanović.

DRAGAN KRAPOVIĆ (25.05.22 19:11:22)

Hvala vam, uvažena gospođo Đurović.

Prije svega moram da se osvrnem na neke stvari koje smo čuli unazad nekoliko minuta i desetina minuta. Ovdje se nad državnim finansijama lamentira i snobivaju se oni koji su dozvolili pad dvije stotine miliona garancija države Crne Gore. Konstantno su zavlačili ruku u džep građana i više puta kroz zakonska i druga rješenja donosili taksu euro po euro, donosili krizni porez, usvajanje povećanje PDV-a, zamrzavali penzije i proizvodili Limenku i slične afere. Takođe, koristi se prilika da se kritikuje prošla vlada, ali neće da se konstatuje da su novu vladu izabrali sa kreatorima prošle vlade i da su upravo njih izabrali u tu vladu i na čelo

te vlade. Mislim da su ove kritike najave urušavanja dostignuća koja smo imali na decembarskoj sjednici i koja su sva išla u korist građana. Dakle, mi smo naša rješenja usmjeravali građanima, a ne privatnim džepovima u Crnoj Gori i mislim da ta dostignuća i da ta rješenja ne smiju biti ugrožena, vjerujem da će se to pokušati kroz rad ove sadašnje vlade i sadašnje vlasti. Ali kada pričamo o sadašnjoj vladi i sadašnjoj vlasti, mislim da treba jasno da kažemo da ovom rebalansu tehničkom, kako god da ga nazovete, pristupa se iz razloga što je broj ministarstava povećan sa ranijih 12 na sadašnjih 18 i naravno po prirodi stvari to značajno povećava i troškove. Negdje se to kaže da je 60.000 eura sveukupno, a ja sam siguran da su u Vladi ciljano potcijenili budžetske izdatke po ovom osnovu kako bi što manje boli oči cjelokupnoj javnosti. Evo da probam da to i dokažem.

Imamo šest novih ministarstava, što pored ostalog znači da imamo šest novih ministara, potencijalno 18 novih državnih sekretara, novih šest sekretara ministarstava, novih šest šefova kabineta ministara, najmanje tri visokorukovodna kadra u svakom od šest ministarstava, novih šest sekretarica, novih šest vozača itd, njih ću da izuzmem, sekretarice i vozače. Plastičnom nekom matematikom bih želio da prikažem što će to značiti za budžet, gospodine Damjanoviću.

Jednostavna računica, ne računajući sekretarice i vozače, ne računajući sve, računajući dva ministarstva bez portfelja, složit ćete se da i oni moraju nešto potrošiti, dolazi se do toga da imamo 54 nova funkcionera čija će bruto zarada biti oko 1.500 eura. Tako da za svakih sedam mjeseci ove godine računica je sljedeća 1.500 eura puta 54 nove plate iznosi 81.000 eura mjesečno, a puta sedam mjeseci iznosi oko 570.000 eura. Ovo je jasna matematika i nije na nivou 36 je jednako 54. Uz ovo idu potrošnja energije, službena putovanja, reprezentacije itd. što je novih par stotina hiljada eura. Dolazimo do milionskog iznosa manje - više, pri tom imate i ugovore o djelu u prekomilionskom iznosu uvećane u ovom budžetu. Nije riječ o realno prikazanim izdacima i nije riječ o tehničkom rebalansu, već je riječ o partijskim apetitima učesnika nove vlasti, neko to može da zove usklađivanje, ali ja to zovem partijski apetiti. To je naravno lijepo za vas i dobro za vas, ali nije korisno za građane. Ja volim da spojim lijepo i korisno, pa možda kada budemo raspavljali o amandmanima usvojimo i neke amandmane koji će značiti nešto građanima, a ne samo ovoj vlasti.

Neću da dužim, mislim da je ovo veoma jasno, jer ostale kolege iz kluba takođe hoće da diskutuju. Hvala vam.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (25.05.22 19:15:41)

Hvala poslaniku Krapoviću i hvala na razumijevanju vezano za vrijeme.

Riječ ima poslanik Petar Ivanović, a da se pripremi poslanik Jovan Jole Vučurović.

PETAR IVANOVIĆ (25.05.22 19:15:52)

Zahvaljujem.

Poštovana predsjednice Parlamenta, uveženi ministre sa saradnikom, uvažene kolege i poštovani građani Crne Gore,

Prilikom donošenja budžeta za 2022.godinu kazao sam tadašnjem ministru finansija da njegov rad za godinu dana prate neviđena netransparentnost oko zaduženja i hedžinga, nepoštovanje zakona oko osnivanja preduzeća Montenegro works, osnivanja avio kompanije Air Montenegro za jedan euro, a nakon toga ne tako mali novac koji je ovoj firmi donirala država, što je možda i manje bitno koliko je bitno da ovo preduzeće i do danas nije održivo, da se ne zna koliko koštaju brojne konsultantske usluge, jer su ugovori proglašeni poslovnom tajnom, da su uvedeni prekovikendni načini usvajanja akata u unutrašnjoj organizaciji, da su data velika obećanja za dolazak investitora iz Japana, Singapura i drugih država, da tih investitora nema itd. Takođe, sjećam se da su prilikom usvajanja budžeta za 2020. godinu neki ovdje prisutni tadašnji budžet nazvali "čituljom" u Crnoj Gori i da je "budžet rezultat pogubne neoliberalne politike". Ipak, dopustite mi da se vratim činjenicama.

Pored brojnih obećanja, javni dug Crne Gore nije se smanjio, nasuprot, povećao se u apsolutnim pokazateljima, danas svaki građanin Crne Gore duguje više. Prije godinu i po dana, odmah po imenovanju, 42. Vlada je u decembru 2020. godine emitovala euro obveznice u iznosu od 750 miliona eura, što je iznosilo blizu 20% BDP-a i što je bilo za 250 miliona eura više od potrebnog zaduženja, za otplatu obaveza i finansiranje deficita u 2021. Time je povećan javni dug na kraju 2020. godine sa 79% u 2019. na 107% BDP-a. Otplatom obaveza po dospjelim obveznicama i kreditima javni dug se smanjio na 88% BDP-a u 2021. godini, dok su povećane kategorije mandatorne tekuće javne potrošnje koje stvaraju pretpostavke za ponovni rast deficita u 2022. i posljedično povećanje javnog duga na srednji rok.

Međunarodni monetarni fond projektuje povećanje javnog duga u 2024. godini na 82,2% BDP-a zbog ogromnog rasta deficita. Riječ je o

razlici od 12 procentnih poena ili oko 720 miliona eura koje Vlada nije projektovala kada je u pitanju visina javnog duga u 2024. godini. Pri tome je važno napomenuti da su sve projekcije i Vlade i MMF-a urađene prije početka rata u Ukrajini. Godinama smo ulagali u poboljšanje poslovnog ambijenta što je rezultiralo i privlačenjem značajnog broja stranih investitora. Međutim, danas je poslovni ambijent nepredvidiv, sa brojnim fiskalitetima i parafiskalitetima, vrlo komplikovanim administrativnim procedurama i ograničnim pristupom finansiranju. Broj fiskaliteta i parafiskaliteta varira od 17 do 70, dok se broj različitih nameta kreće između 254 i 1.135. Napušten je sistem proporcionalnog oporezivanja i uvedeno je progresivno oporezivanje sa tri stope 0,9 i 15 zbog čega smo kao sistem izgubili na konkurentnosti.

Prva smo zemlja u Evropi koja je uspjela da privuče prestižne hotelske brendove poput Aman resorta i One and only. Samo kroz ova dva renomirana hotelska brenda koja žele sve zemlje na svijetu, mnoge poznate ličnosti posjetile su Crnu Goru i pisale o prirodnim ljepotama, o ljudima, kulturi i običajima. Umjesto da se dičimo postignutim, danas se stidimo zbog sveznavenih i sveukih koji su otjerali investitore i vratili crnogorski turizam unazad. Trebaće nam velika predanost i upornost da investitore vratimo tamo gdje su nekad bili i nastavimo sa započetim projektima kako bismo i dalje pozicionirali Crnu Goru na svjetskoj mapi prestižnih turističkih destinacija.

Neto priliv stranih direktnih investicija smanjio se sa 11,2% BDP-a u 2020. godini na 7,9% koliko prema procjenama MMF-a iznosi u 2021. godini. Loša komunikacija Vlade sa investitorima i gašenje kompanija koje su najviše doprinijele izvozu, poput Montenegro erlajnsa, KAP-a i Aman rizorta dodatno je iskomplikovala ...(prekid). Sve navedeno rezultiralo je i stagnacijom na listi konkurentnosti svjetskog ekonomskog foruma, dok smo prema izvještaju ... fondacije u indeksu ekonomskih sloboda koji je objavljen u februaru 2022. godine zabilježili pad sa 80. na 103. mjesto od ukupno 177 rangiranih zemlja. Od nekadašnjeg lidera crnogorska ekonomija je postala najmanje slobodna ekonomija na zapadnom Balkanu. Glavni razlozi pada su pogoršanje javne potrošnje, fiskalno zdravlje, sloboda trgovine, slobode u biznisu, sloboda tržišta rada, sudska efikasnost i integritet Vlade, pa se prosto pitam kako ovoliko nedostataka slobode usred tako jakog neoliberalnog ekonomskog koncepta koji imamo u Crnoj Gori. Nešto ovdje nije u redu. Ili mi nemamo neoliberalni koncept, pa samo pričamo o njemu i volimo da ga kritikujemo, ili su ovi ljudi koji su svjetski stručnjaci pogriješili u svojim procjenama da su mnoge ekonomske slobode ugrožene.

Ne želim da ulazim u detalje koji se odnose na program Evropa sad i dominatno populistički pristup koji je imala prethodna vlada. Ipak želim da ukažem na jednu opasnost koja podjednako pogađa sve građane Crne Gore i odnosi se na zdravstvenu zaštitu. Potrošnja u zdravstvu koja iznosi oko 7% BDP, a što je na sličnom nivou prosjeka Evropske unije, nije usklađena sa rastućim troškovima zdravstvene zaštite zbog starenja stanovništva. Pandemija je ukazala na nužnost reformi usmjerenih na održivost zdravstvenog sistema. Prethodna vlada isključila je veliki broj privatnih zdravstvenih ustanova i apoteke iz mreže Fonda za zdravstveno osiguranje kreirajući tako duže liste čekanja u javnim zdravstvenim ustanovama, a građani su bili izloženi i plaćanju privatne zdravstvene zaštite. Dodatni izazov zdravstvenom sistemu predstavlja i ukidanje doprinosa za obavezno zdravstveno osiguranje kao ključnog izvora finansiranja zdravstvenog sistema u Crnoj Gori.

Od obnove nezavisnosti postigli smo značajne rezultate u oblasti jačanja privrede, koji su snažno uticali na pad životnog standarda svih građana. Podsjetimo da smo 2005. godine bili na 33% prosjeka Evropske unije, da bi 2019. godine dostigli 50% prosjeka Evropske unije, danas smo za 10% ili pet procentnih poena na nižem nivou na 45% prosjeka Evropske unije. To osjećaju svi građani Crne Gore i bilo bi dobro da je promjena vlasti dovela do daljeg ekonomskog razvoja i boljitka građana, ali na žalost nije. Pored životnog standarda drugi parametar koji građani veoma dobro osjećaju je zaposlenost ili bolje rečeno nezaposlenost. Prisjetimo se, 2019. godine imali smo stopu nezaposlenosti 16,2%, međutim krajem prvog kvartala ove godine stopa nezaposlenosti iznosi 23%. To znači da je prema istoj metodologiji došlo do rasta nezaposlenosti za preko 40% ili 6,8 procentnih poena. Danas je mnogo više građana Crne Gore nezaposleno nego prije godinu i po dana. Toliko u najkraćem o onome što je urađeno za poslednjih godinu i po dana.

Kada je u pitanju budućnost naša je obaveza da uradimo sve što možemo da Crnu Goru vratimo na pravi put, put ubrazanog ekonomskog razvoja, put poboljšanja životnog standarda svih građana, put privlačenja novih investicija i stvaranja zdravog i konkurentnog i naprednog društva.

Budžet za 2022.godinu utvrđen je na nivou od gotovo 2,5 milijardi, izvorni prihodi iznose 1,9 milijardi, na otplatu dugova otpada 330 miliona, a kapitalni izdaci iznose 260, to je ukupno 590 miliona. Sve drugo ide na javnu potrošnju, dominatno na socijalu, na plate i na transfere.

Poštovani građani, zamislite da imate svoju firmu i da sve prihode firme trošite na plate, penzije i transfere, kako mislimo na taj način da se razvijamo? Zato su pred nama brojni izazovi. Danas svijet nije isti kao prije nekoliko godina, rat u Ukrajini, energetska kriza i prijeteća inflacija

ozbiljno opominju. Zato bih ovom prilikom ukazao na tri ključna izazova koja će umnogome uticati na naš budući ekonomski razvoj i nadam se da ćemo ih bar na nivou onoga što znamo o gospodinu Damjanoviću kao ministru finansija i njegovom obrazovanju na Ekonomskom fakultetu u Podgorici i ono za što se ja zalažem kao ekonomista, moći da se saglasimo da su to dominantno sledeća tri faktora.

Prvo, moramo dalje jačati kvalitet javnih institucija, javnu administraciju, pravosuđe i nezavisne agencije. Kvalitet javnih institucija predstavlja važan temelj sprovođenje ukupnih reformi i razvoja društva.

Drugo, moramo se vratiti jačanju konkuretnosti našeg ekonomskog sistema. Poreska politika mora ići ka smanjenju poreskog opterećenja, manjem administriranju i broju parafiskaliteta. Moramo pružiti izdašniju podršku inovaciji i preduzetništvu. Zašto? Zato što Crna Gora ima svega 4% brzorastućih firmi i tu smo daleko ispod evropskog prosjeka i svjetskog prosjeka.

Treće, moramo se posvetiti jačanju humanog kapitala, jer kvalitet obrazovanja opredijeliće našu budućnost. Zahvaljujem.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (25.05.22 19:24:19)

Zahvaljujem poslaniku Ivanoviću.

Riječ ima poslanik Vučurović, a da se pripremi poslanik Miodrag Lekić.

JOVAN VUČUROVIĆ (25.05.22 19:24:26)

Hvala.

Ja sam očekivao da će gospodin Damjanović da reaguje na izlaganje gospodina Ivanovića, makar onako kako je to umio da radi iz poslaničkih klupa, posebno na ovo što se odnosi na strana ulaganja i taj dio koji gospodin Damjanović perfektno pozaje, ali evo, možda to nije više onaj gospodin Damjanović kojega mi znamo iz poslaničkih klupa, možda se tu nešto promijenilo u odnosu i na DPS, a i u odnosu na nas ovdje koji smo igrom slučaja posle 30.avgusta opozicija. Neću ni ja ulaziti u neke sitne pojedinosti ovoga dokumenta, već pokušati generalno da dam neku svoju ocjenu kroz određena aktuelna dešavanja i tako postaviti ovu temu. Možda i da pokušam da pomognem da se rastereti ovaj budžet i da kažem da neke institucije koje otvoreno rade protiv naroda i države Crne Gore očigledno možda i nisu zaslužile da dobijaju novac i da ostvaruju

neka primanja kroz budžet koji pune svi građani Crne Gore i tako da te institucije možda i treba da budu sankcionisane za svoj nerad i za svoj rad protiv države i građana, da li smanjenjem ili možda ukidanjem jednog dijela sredstava. Posebno predsjedniku Demokratske partije socijalista i njegovoj službi, dakle njima ne bih dao ni jednog centa za funkcionisanje, jer je to, poštovani građani, punkt sa koga se osmišljavaju glavne aktivnosti protiv Crne Gore i njenih građana i ovoga naroda i odatle dolazi i ova sva nesreća po građane Crne Gore i odatle, sa toga punkta se i koordiniraju akcije svih ovih kartela i protiv Crne Gore, a vidimo da su ti karteli toliko osilili da ih ima od Australije do Amerike, do Kolumbije i drugih svjetskih destinacija. Zaista, čini mi se da nema potrebe da ovi koji su sticali ogromnu imovinu, milijarde, kriminalom još da ih mi i građani Crne Gore dotiramo preko novca građana i kroz ovaj budžet.

Takođe, gospodine Damjanoviću, ne vidim razlog zašto bi ijedan cent dobijala Agencija za nacionalnu bezbjednost. To ako možete da mi objasnite, dakle organizacija koja je sve osim što nije u službi građana Crne Gore, ali zato jeste u službi najvećih svjetskih kriminalaca. Mi finansiramo jednu takvu instituciju koja je decenijama u službi jedne vlasti, jednog čovjeka, u službi organizovanog kriminala, instituciju koja se bavi najprljavijim poslovima iza kojih i dan - danas stoji vrh bivšeg režima i sa njim povezana lica u sudstvu, tužilaštvu i policiji. O ovome što pričam postoji niz dokaza, na desetine i stotine dokaza. Tu Agenciju za nacionalnu bezbjednost neophodno je razjuri i rastjerati i naravno pohapsiti one koji su sarađivali sa mafijom svih ovih godina unutar te agencije, postoje dokazi za destine tih likova koji su tako funkcionisali. Naravno, treba raditi u godinama koje su pred nama na stvaranju jedne profesionalne službe, a nikako da ih finansiramo. Kao što vidimo to kriminalno djelovanje Agencije za nacionalnu bezbjednost se dešava u kontinuitetu i vidimo ga, poštovani građani, i danas kada se otkriva da ta agencija bez dozvole i bez ovlašćenja Vrhovnog suda stavlja na mjere tajnog nadzora ponovo lidere Demokratskog fronta, a za potrebe narkokartela koji je blizak sa predsjednikom Demokratske partije socijalista. U tom istom kolu saradnika kriminala i onih koji štite korupciju ne zaostaje, poštovani građani, ni Agencija za sprečavanje korupcije. Vidimo da velika sredstva se ulažu u sve ove agencije. Mi smo svjedoci poslednjih mjeseci od kada se otkriva ovaj teški kriminal, koji se nalazi u vrhu bivšeg režima, na koji način je funkcionisala Agencija za sprečavanje korupcije. Ona je godinama ćutala, a znala je za sva nepočinstva i znala je za svu nelegalnu imovinu koja je nalazi u podsjedu ne samo vrha sudstva i tužilaštva nego i u vrhu policije, tako da smiješno zvuči ono njihovo obrazloženje vezano za onoga policajca Milovića da su oni tek

juče reagovali na imovinu koja se nelegalno nalazi u njegovom posjedu, a čovjek koji je policajac ima imovinu, ima sredstva u visini, koliko rekoše, 50 miliona evra. Sada se Agencija za sprečavanje korupcije oglasila tek nakon svega toga i Savjet Agencije koji je direktno nakačen na Demokratsku partiju socijalista i u tom savjetu se nalaze lični prijatelji i ljudi plaćeni analitičari Mila Đukanovića. Sada oni treba da odlučuju o tome da li je neko prekršio Zakon o sprečavanju korupcije ili nije. Dakle, jedna tragična situacija.

Takođe, u toj seriji izranavljenih, izbušenih institucija osvrnuo bih se i na neka ministarstva, prvenstveno na Ministarstvo vanjskih poslova. Gospodine Damjanoviću, ni njima ne bih centa dao jer je to jedno leglo ekstremizma koje se posebno sada pokazuje kada je u srcu toga sistema jedan Ranko Krivokapić, gdje se kao posebna disciplina u tom ministarstvu gaji diskriminacija nad čitavim narodom i taj čovjek se apsolutno ne libi da saopšti da ambasadori ne mogu biti ljudi koji su politički suprotni od njega ili od ideologije kojoj on pripada ili Milo Đukanović, a to je ideologija Sekule Drljevića i montenegrinskih fašista. Dakle, oni koji ne pripadaju toj ideologiji, oni ne mogu biti zaposleni u Ministarstvu vanjskih poslova, ne mogu biti konzuli, ne mogu biti ambasadori. Eto dokle nas je dovela i ova manjinska Vlada.

Isto tako, da ne oduzimam, već sam prekoračio, ne znam koliko imam, možda sam i više nego što treba, ali ima tu institucija još koliko god hoćete. Ima ministarstava koji zbog svog djelovanja protiv države i naroda bi upravo trebali da budu sankcionisani time što ne bi dobili nijedan cent od ovoga budžeta. Naravno, zapisao sam i vezano za Cetinje. Njih bih izopštio iz budžetskog izdvajanja. Ne vidim zašto bi Cetinje posebno dobijalo neka sredstva, zašto to ne bi bio Nikšić, zašto ne bi bio Ulcinj, zašto ne bi bila Andrijevića, zašto ne bi bio Kolašin. Znam da imamo Zakon o Prijestonici, i to se sve može ukinuti.

Dakle, ovaj budžet pune građani Crne Gore i oni možda nijesu zadovoljni onim što vide u ovom obilnom dokumentu, ako su ga gledali, posebno ono što nije u njihovom interesu. Nadam se da ćemo u budućnosti znati da slušamo jedni druge kada radimo na ovakvim dokumentima. Moram da kažem da, kada se usvajao prošli budžet, on je ovdje donesen, praktično hajdučki ga je donio gospodin Spajić i rekao ovo praktično mora da bude usvojeno, a nije kontaktirao i nije konsultovao bilo koga iz tadašnje parlamentarne većine. Nadam se da će u budućnosti biti drugačije i da će ministri finansija razgovarati i s opozicijom i s vlašću i na osnovu toga dogovora raditi i donositi budžet. Hvala.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (25.05.22 19:33:25)

Hvala poslaniku Vučuroviću.

Procedura kolega Andrija Nikolić. Izvolite.

ANDRIJA NIKOLIĆ (25.05.22 19:33:33)

Hvala vam, poštovana predsjednice Parlamenta.

Javio sam se da ukažem na ono što su propusti u reagovanju kolege Vučurovića.

Naime, nije tajna da kolega Vučurović nije odmjeran u svojim izjavama, ali kada pomjeri granice tako daleko kao što je to uradio ovog puta pa Predsjednika države koji je institucija ove zemlje, ne u personalnom smislu, povezuje s narko kartelima, bacajući sumnju bez dokaza da je pokrovitelj nekog narkokartela, onda je za očekivati da predsjednica Skupštine ima adekvatan odgovor ili makar upozorenje. Jer, ponavljam, riječ je o instituciji države, a ne o personalno pojedincu Milu Đukanoviću.

Dakle, želim da kažem da, u suštini, kada neko radi ovo što radi gospodin Vučurović, na ovaj način moraće u jednom trenutku da odgovara za riječi koje je iznio, bez obzira što je ovo parlament, ali isto tako to nije zato što neko dominira u političkom prostoru nego je to izraz političke slabosti. Ali, da ne bismo to politički kvalifikovali nećemo tražiti repliku ovog puta da bismo polemisali s gospodinom Vučurovićem. Jednostavno tražim od vas kao čelne osobe ove institucije zakonodavnog doma da zaštitite instituciju države Crne Gore.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (25.05.22 19:35:05)

Hvala, poslaniče Nikoliću.

Svakako da je poslanik Vučurović vrlo živopisan u svojim objašnjenjima i u svojim raspravama, pa je vjerovatno negdje meni promaklo, ali potpuno ste u pravu, ja to nisam čula, ali ukoliko ste rekli tačno, trebala sam reagovati. U svakom slučaju, kolega Vučuroviću, molim vas da obratite pažnju ubuduće na način komunikacije. Hvala vam.

Sledeći je poslanik Miodrag Lekić za raspravu, a da se pripremi poslanica Marta Šćepanović.

MIODRAG LEKIĆ (25.05.22 19:35:45)

Predsjednice Skupštine, znam da je ostalo malo minuta. Htio sam opširno da govorim ne zato da bih dao neki odlučujući doprinos nego nemamo značajniju temu valjda od ekonomije, od finansija i nemamo slabiju tačku u crnogorskom društvu nego što su finansije i ekonomija.

Želim najprije da ukažem na korektnost ministra Damjanovića da je danas cijeli dan ovdje, da želi da objasni da nam pomaže u ovoj temi. Nismo navikli, saglasan s poslanikom Vučurovićem, da smo bili ranije izloženi raznim arogancijama, vježbanjima države, pa čak i u formi, pa smo stvarno dobili budžet ne znam koliko sati ili ranije, ali to je sada prethodna tema. Nemam namjeru, kritikovao sam Vladu ranije, da sada produžavam, ali eto uočavam da imamo sagovornika gdje ćemo moći da raspravimo temu.

Ministar je pomenuo i spoljne šokove i oni postoje. Tačno, rat u Ukrajini je izazvao velike potrebe, velike tragedije, a jedan od potresa i kriza hrane. Neke zemlje su u strahovitim problemima kao Egipat, Liban koji je potpuno naslonjen na pšenicu iz Rusije i Ukrajine tako da ta tema postoji posebno u našim uslovima kada mi hleb uvozimo. Ako hleb ima dva sastojka, so i brašno, mi to uvozimo. Tako da su i egzistencijalna pitanja aktuelna. Naravno, ne treba da nam Ukrajina bude alibi, pa ni za politički moleraj kojim je nastala ova vlada, figurativno rečeno. Jer, bilo je tumačenja da je takva situacija, da treba da se oslonimo na naše ljude i to je sjenka međunarodnog uticaja mogućih službi koje su uticale na formiranje ove hibridne koalicije, to sad nije tema i vraćam se nazad temi ekonomije i finansija.

Dakle, naš osnovni problem, osnovna bolest ovog društva, pored kriminala i korupcije je neodrživa ekonomija, i to svi znamo. Ne treba biti stručnjak za ekonomiju kada se uporede cifre, podaci koliko ima zaposlenih, koliko ima nezaposlenih, koliko je u strukturi zaposlenih, neproduktivnih, koliko imamo penzionera i, ako dalje nastavimo, imamo hroničnu ekonomiju koja nije održiva. Naš deficit budžetski, evo ulazim u temu ekonomije koja nije moj fah, zakonita je posledica takve ekonomije. Naša je nesposobnost u raznim vladama i u raznim periodima da mi nismo sposobni da izvršimo reforme. One se nisu takle. Ova strukturalna poremećenost traje i ima za posledicu ovo stanje finansija. Naravno, ne samo to. Onda bih mogao da dodam, da postoji pravne države manje bi bilo ovih garancija, komotnosti itd, već čujem zvuk, a mislio sam mnogo toga da kažem.

Mi se opet zadužujemo. Imamo danas ovu tačku koja je lagani uvod, ministar je to i nagovijestio, ka zaduživanju, i to je sada jedna stalna situacija. Moram da ponovim ono što znaju mnogi, da građanima to saopštim, da ne bi bilo Vlada je ovo, Vlada je ono, da se nadmudrujemo koja je bila bolja, koje je u stvari bila gora. Sedamsto pedeset miliona je zemlja bila zadužena 2006. godine. Zemlja je zadužena oko četiri milijarde, nešto više od četiri milijarde. Prema tome imamo jedan lijepi "kontinuitet neodgovornosti" i tako se rješava crnogorska ekonomija. Ne očekujmo čudo od ministra, očekujemo ono što će se i desiti, da će biti transparentan, to je pokazao ovim prethodnim nastupima, da neće biti sluškinja vrha vlasti i to je već rezultat određeni da ćemo imati makar situaciju koja je jasna i to treba da bude ne samo aktuelno stanje nego prethodna vlada i sve one prethodne vlade koje su postojale i koje su raznom propagandom branile nešto što se ne može braniti. Dežurna riječ je bila suficit. Koliko sam se naslušao, mogao bih sad da pominjem ministre finansija. Neko spolja rekao bi blagodet zemlje, suficit. Druge države nemaju tu propagandu, mi suficit i onda promjena vlade - prazna kasa. To je realnost Crne Gore u ovom trenutku. Zahvaljujem na prostoru koji ste mi dali. Hvala.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (25.05.22 19:41:13)

Zahvaljujem poslaniku Lekiću, meni je žao zaista, evo u okviru dogovora i rasporeda vremena kako je dogovoreno.

Riječ ima uvažena poslanica Marta Šćepanović, a da se pripremi kolega Šaranović.

MARTA ŠĆEPANOVIĆ (25.05.22 19:41:30)

Zahvaljujem, predsjednice.

Poštovani građani, poštovani ministre,

Prije svega želim da vam se zahvalim na današnjem prisustvu i na današnjoj konstruktivnoj raspravi, jer u prethodnom periodu od strane vašeg prethodnika nijesmo imali prilike da sa ministrom raspravljamo u parlamentu kao što smo to danas činili i gdje smo dobili odgovore na skoro sva naša pitanja. Imajući u vidu da su kolege već dovoljno toga rekle o ovom tehničkom rebalansu budžeta, ja bih iskoristila ovu priliku da postavim konkretna pitanja i jedan dio koji se odnosi na kapitalni budžet. Zapravo, kako sam dobila informaciju iz medija sam upoznata kao i svi

mi, a u međuvremenu sam iskoristila priliku i da kao poslanik zatražim dokumentaciju od strane Uprave javnih radova. Naime, Uprava javnih radova je početkom mjeseca potpisala jedan ugovor sa Opštinom Nikšić, gdje se Opštini Nikšić prenose sredstva za realizaciju tri projekta iz kapitalnog budžeta iz POSP programa Izgradnja lokalne infrastrukture. Kako smo upoznati, Opština Nikšić "ima dobru saradnju sa Upravom javnih radova i postignut je dogovor za određene projekte koje je Opština Nikšić kandidovala i za koje su se stekli uslovi za realizaciju kroz kapitalni budžet Crne Gore da novčana sredstva budu prenesena Opštini Nikšić kako bi Opština imala mogućnost raspisivanja tendera". Isto je učinjeno 12.maja u Opštini Herceg Novi, takođe za dva značajna projekta.

U pitanju je za Opštinu Nikšić iznos sredstava 2,1 milion i mene interesuje na koji način je ovo urađeno, ako mogu da dobijem podatke od vas kao ministra finansija. Naime, kapitalni budžet je oko 240 miliona od čega je POSP program Izgradnja lokalne infrastrukture negdje oko 23 miliona i ta 23 miliona treba finansirati skoro oko 66 projekata, od čega je najveći dio projekata planiran za Opštinu Nikšić i Opštinu Herceg Novi. Konkretno za Kolašin nije planiran u okviru ove stavke nijedan projekat, jeste planiran projekat upravo o kome se danas govorilo na odborima, projekat sportske zone koji se odnosi na Kolašin, za izradu projektne dokumentacije prve faze oko 130.000 eura je opredijeljeno za taj projekat. Vaš prethodnik Spajić ovdje u parlamentu je rekao da su kolege iz Demokratske Crne Gore procijenile da je za budžet za 2022. godinu dovoljan iznos od 170.000, kako je on naveo, a u budžetu je zapravo 130.000 sredstava. Dakle, sve i da postoji način da se prenesu odgovarajuća sredstva Opštini Kolašin, u okviru ove budžetske stavke nema Opštine Kolašin. Očigledno je da su favorizovane odedene opštine.

Mene interesuje konkretno u ovom slučaju koji su bili kriterijumi za odabir ovih projekata. Na koji način je to Uprava javnih radova u ovom nekom prelaznom periodu, da tako kažem, formirala se nova vlada, dakle na koji način je Uprava javnih radova se opredijelila da to bude baš Opština Nikšić, na osnovu kojih kriterijuma je određeno da to budu baš ti projekti. Pomislila bih čak da su to projekti koji su u fazi realizacije, međutim pošto je istovjetan ugovor potpisan sa Opštinom Herceg Novi, ja tu vidim da nije pripremljena čak ni odgovarajuća dokumentacija. Zašto to ne mogu da dobiju i neke druge opštine, na taj način prenesena sredstva na svoje budžete?

Drugo što se postavlja ovdje kao pitanje, na koji način će ta sredstva da se knjiže u opštinskim budžetima, jer nijesu u pitanju mala sredstva, nije u pitanju 20 ili 30.000 za određenu rekonstrukciju ili projekat, nego praktično preko dva miliona je prenešeno jednoj opštini, dok druge

opštine nijesu imale tu mogućnost nego su diskriminirane. Zašto nije Opštini Bijelo Polje ili nekoj drugoj opštini? Zašto nije neki drugi projekat favorizovan i zašto nijesu peneseni nekim drugim opštinama? Molim vas, ako mogu dobiti, ne danas, ali makar dokumentaciju koju sam tražila povodom ovog slučaja.

Kada već pominjem opštine moram opet da pomenem i da podsjetim sve nas ovdje da su zahvaljujući upravo projektu Evropa sad prema izvještaju Zajednice opština u prvom tromjesečju u odnosu na prošlu godinu, januar, februar, mart, dva miliona i šesto sedamdeset hiljada manji prihodi opštinama zahvaljujući ovom projektu. To je samo za tri mjeseca, pomnožite sa četiri, do kraja godine ćemo vidjeti koliko će opštine sve biti zakinute za odgovarajuće prihode. Iskoristila bih ovu priliku da vas zamolim, jer smo predložili određene zakone koji su u proceduri, a vezano za ovaj problem, da što prije razmotrimo te zakone i dobijemo mišljenje Vlade vezano za njih, pa da li je onako kako smo mi predložili i neko amandmansko djelovanje, ali zaista je neophodno što prije riješiti problem finansiranja opština.

Takođe sam postavila pitanje kada se usvajao budžet, imajući u vidu da je stupao na snagu Zakon o radu, a koji je na novi način tretirao starosne penzije i što se tiče godina i što se tiče beneficiranog radnog staža gdje su praktično građani obavezni da ostvare starosnu penziju u odgovarajućim slučajevima propisanim zakonom koji je prethodna većina donijela, da li imate podatak koliko se povećao broj korisnika vezano za Fond PIO, jer tadašnji ministar je imao odgovarajuće projekcije, ali nije imao ključni podatak koliko će se povećati zbog tog zakona broj korisnika u Fondu PIO. Takođe je veoma važno da se podsjetimo, a to je realnost, da su prethodnici uspjeli da i ona preduzeća koja su bila likvidna, koja nikada nijesu dovela u pitanje svoju likvidnost, dovedu do propasti. Šta sa tim i sa povećanjem broja zaposlenih u tim preduzećima, šta planirate u narednom periodu povodom toga? Zahvaljujem se.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (25.05.22 19:48:35)

Zahvaljujem poslanici Šćepanović.

Kolega Martinović procedura, a onda će ministar odgovoriti na pitanja poslanice Šćepanović.

Izvolite, poslaniče Martinoviću.

VLADIMIR MARTINOVIĆ (25.05.22 19:48:48)

Samo katko, uvažena gospođo Đurović. Samo ispravka navoda. Čulo se da je neko iz Demokrata rekao tadašnjem ministru da je za organizaciju MOS igara dovoljno 180.000 eura. To nije tačno. Da li je on to negdje rekao ili ne, ja sada ne znam, ali znam sigurno da mu niti ja niti bilo ko iz Demokrata to nikada ni na jednom mjestu nije kazao. Zato i apel vama, gospodine Damjanoviću, a ja sam kroz neke amandmane djelovao, da za ove svrhe koje su potrebne za opštinu Kolašin ne da date 180.000, nego 400.000 i 350.000 koliko sam tražio. Evo, ovdje pred građanima Crne Gore kažem i odgovorno tvrdim da nikada niko iz Demokratske Crne Gore nije kazao ministru Spajiću da je dovoljno ovih 130 ili 180.000 eura, gdje god se to čulo.

Imao sam potrebu da objasnim jer se često s time manipuliralo u javnosti. Dakle, uvijek smo tražili više, a kakava smo uvjerenja dobijali sa druge strane to je sad već posebno pitanje i naravno o tome ćemo kasnije razgovarati vi i ja. Zahvaljujem.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (25.05.22 19:50:06)

Zahvaljujem poslaniku Martinoviću.

Shvatam da je ovo više bila ispravka navoda nego procedura. Vi imate u svakom slučaju, poslanice Šćepanović, pravo na odgovor u ovom dijelu. Izvolite.

MARTA ŠĆEPANOVIĆ (25.05.22 19:50:24)

U pitanju je bila ispravka navoda, zaista moram reagovati. Konkretno je ministar Spajić to rekao. Imate na You Tube nastavak Pete sjednice Drugog redovnog zasijedanja 29. 12. 2021. godine, 18.01.45h. Tačno u tom trenutku povodom odgovora na amandman poslanice Draginje Vuksanović, koja je podnijela amandman upravo za sportsku zonu, iznos od 380 hiljada eura, ministar Spajić je odgovorio da su poslanici Demokrata procijenili, kolege iz Demokratske Crne Gore, naći ćete, evo tu je sve, ne pričam napamet, čula sam i čuli ste svi šta je rekao, čućete i ako niste, dakle da su kolege iz Demokratske Crne Gore procijenile da je za taj projekat dovoljno 170 hiljada. Ja to nijesam rekla, to je rekao tadašnji ministar Spajić, vi ćete to pronaći i onda pitajte njega zašto je to rekao. Ja u to ne ulazim, samo ponavljam šta sam čula i svi mi ovdje na sjednici, a amandman kolegice Vuksanović se upravo odnosio

na 380 hiljada eura, gdje ste vi bili uzdržani, kolege iz Demokratske Crne Gore, ima i za to snimak, a 2021. godine ste bili za to, znam, to jeste tako bilo, kada je bio budžet za 2021.godinu. Svakako je vrlo važno da smo ovaj dio raspravili, a možete sve poslušati na snimku.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (25.05.22 19:52:11)

Hvala poslanici Šćepanović.

Poslanice Martinoviću, poslovnički smo iscrpili mogućnosti reakcija. Proceduralno meni se obratite, molim vas, deset sekundi.

VLADIMIR MARTINOVIĆ (25.05.22 19:52:26)

Ja se obraćam vama.

Tačno je, sjećam se da je minsitar sa mjesta ili kroz svoje izlaganje kazao nešto u tom smislu i tačno ko hoće da odsluša taj snimak, da ne bi manipulirao ja ga pozivam, tačno se čuje kada ja sa mjesta dobacujem i govorim, to iz Demokrata apsolutno niko nije kazao. Tako da ja nijesam imao namjeru da polemishem sa uvaženom kolegunicom Šćepanović, ali pošto se vrlo vješto izmanipulisalo, odgovorno tvrdim da niko nikada nije rekao da je to dovoljno, već naprotiv, a da li je ministar tada napravio lapsus ili ne ja ne ulazim u to, ali se vrlo jasno i glasno čuje na tom snimku gdje ja govorim da to nije tačno. Da li imamo isti snimak ili ne, ja zaista neću vještačiti ovdje, ali evo ovi koji hoće neka puste na mikrofon i čuće sve jasno.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (25.05.22 19:53:25)

Hvala, kolega Martinoviću.

Shvatam da poslanica Šćepanović, takođe traži proceduru, je li tako? Izvolite.

MARTA ŠĆEPANOVIĆ (25.05.22 19:53:35)

Nije bilo nejasno, snimak je tu, svi će poslušati ko je koga ofirao u Skupštini da blokira neke projekte. Ja ne ulazim u to, samo sam rekla šta sam čula i što smo svi ovdje čuli. Nećemo valjda polemisati i o snimku

kao dokaznom materijalu, valjda svi čujemo i vidimo dobro ovdje u parlamentu.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (25.05.22 19:53:55)

Zahvaljujem.

Izgleda da ćemo morati da imamo sve snimke i fonografske zapise kompletne za ustanovljavanje situacije, ali imamo ovdje sa nama uvaženog ministra koji ima živu riječ da odgovori na sve naše nedoumice.

Gospodine ministre, izvolite. Mislim da ste imali konkretno pitanje poslanice Šćepanović.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ (25.05.22 19:54:13)

Hvala, predsjednice.

Zaista se trudim da odslušam i da primim k znanju primjedbe i sugestije i treba da ih ima, ali su neka konkretna pitanja ovdje oko negativnih efekata nove poreske politike koju je donio Parlament u decembru na lokalne samouprave. Njih ima, naravno, to je potpuno jasno, pogotovo za lokalne samouprave na sjeveru. Za te namjene budžetom za tekuću godinu predviđeno je iz tekuće rezerve rezervisanih 15 miliona evra, za potrebe ... fonda koji trpi. Imali smo sada zaključak Vlade da se za prva dva mjeseca nešto više od dva miliona preusmjerava. Dakle, tih 15 miliona ovom dinamikom će svakako biti utrošeno, možda i nešto više, za te negativne efekte za opštinu. Računamo svi, nadamo se i želimo i vjerujemo u to da će poslednji efekti biti višestruko veći ako uspijemo sve ovo da izguramo, a nadam se da hoćemo i u odnosu na ove dvije uprave, Upravu za javne radove, tako ste konkretno pitali. Dakle, apropo ovih izmjena i dopuna budžeta nema probijanja onoga limita od 242 miliona koji je odvojen za kapitalni budžet. Dva su samo horizontalna pomjeranja za kapitalni budžeta ovih uprava, jedan je projekat auto-puta za ... i jedan je sanitarna kada u Podgorici, ali u nivou onog što je opredijeljeno. Dakle, nije bilo tu probijanja ili novih nekih zahvata iz onoga što jeste kapitalni budžet i što jesu projekti koji su tamo definisani. Uprave imaju, uslovno rečeno, svoje pravo da shodno dinamici, realizaciji, mogućnostima finansiraju. Ne vidim ništa sporno što je finansirana Opština Nikšić, Opština Herceg Novi ukoliko je to rađeno shodno dinamici, planovima, projekcijama i onome što je realno stanje na terenu. Mislim da negdje u junu, julu kada otvorimo ovaj dijalog treba da

analiziramo izvršenje kapitalnog budžeta generalno za ostale opštine i za ostale opštine imajući u vidu ove ne tako vesele cifre koje se pojavljuju za period januar - april ili za gotovo trećinu godine kada imamo, ponavljam, ako maknemo 21,5 miliona za auto-put, svega 26,4 miliona trošenja kapitalnog budžeta za četiri mjeseca. Nije bila neka zima velika ni neki uslovi da se nije moglo raditi, pet do šest miliona mjesečno je mizerno za Crnu Goru. Nama treba brža potrošnja kapitalnog budžeta, ali nam treba i realno planiranje onih projekata koji mogu zaista da prođu, koji imaju prohodnost i koji imaju neku da kažem apsorpcionu sposobnost. Ovdje ima i dosta projekata na žalost koji se ne realizuju. Ja znam za tu neku raniju gimnastiku budžetsku, ne potroše se sredstva do kraja kapitalnog budžeta itd. pa se onda kroz rebalans koriste i preusmerenja. Nije nam to cilj, nego nam je cilj da ono što je realno održivo da se odradi, da se i odradi.

Ozbiljan je problem sa izvođačima radova i kod Uprave za saobraćaj i kod Uprave javnih radova, potpisani su ugovori po nekim cijenama materijala koje su sad enormno ili višestruko povećane. Ti ugovori ne mogu biti realizovani prijeti kod najvećega dijela, dakle desetak ih je kapitalnih što se tiče saobraćajnica, kod Uprave javnih radova nekoliko stotina, mogu da padnu, odnosno da izvođači radova procijene da im je nemoguće da rade, da im je isplativije da raskinu, da plate i da ostave to kako jeste. Država je onda u problemu jer te radove mora neko da završi. Ponovne procedure po novim cijenama itd. bi bile u haosu. Traži se rješenje kod Zakona o javnim nabavkama, odnosno u zoni mogućega da se nađe neki algoritam, da se pomogne izvođačima radova, a da se ne uđe u zonu da se tu sad naduvavaju fakture itd, kao što je neki naš specijalitet. Dakle, kapitalni budžet je bolna tačka, treba nam njegova brža realizacija, u mnogo većem obimu, ovo je nezadovoljavajuće. Ako su i Nikšić i Herceg Novi ispunili neke, da kažem norme, nije ništa sporno, treba finansirati i ostale opštine. Ova uprava nije pod nadzorom Ministarstva finansija, već Ministarstva za kapitalne investicije, ali ćemo se potruditi da vam damo detaljne informacije i mimo poslovnčkog prava, dovoljno je ovo što ste sami ovdje uputili ta pitanja. Hvala vam.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (25.05.22 19:58:47)

Hvala uvaženom ministru.

Odgovor, poslanica Šćepanović. Izvolite.

MARTA ŠĆEPANOVIĆ (25.05.22 19:58:56)

Naravno da se slažem da treba finansirati sve projekte koji su predviđeni budžetom, na zakonit način. To je ono što pitam zapravo, shvatili ste, da li su ispunjene odgovorajuće norme, da li su odgovarajući kriterijumi ispunjeni bili za prenos tolikih sredstava.

Vezano samo za opštine bih se osvrnula. Predviđena je ta budžetska rezerva, ali to ipak dovodi da opštine su na neki način zavisne od centralne vlasti, a mi stremimo decentralizaciji. Samo je moja sugestija da kroz izmjene zakona ili kako procijenite do kraja godine ipak opštinama obezbijedimo jedan stabilan prihod, jer često se dešavalo da su opštinama ukinuti prihodi, ali da nijesu sa druge strane nadoknađeni ...(prekid) ili na bilo koji drugi način, tako da stremimo ka tome da im obezbijedimo jedan stabilan prihod za ovo što je projektom Evropa sad došlo do smanjenje prihoda opština. Zahvaljujem se na odgovoru.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (25.05.22 20:00:01)

Zahvaljujem poslanici Šćepanović.

Prijavljen je poslanik Danilo Šaranović, a da se pripremi poslanik Martinović.

Izvolite, poslaniče Martinoviću.

DANILO ŠARANOVIĆ (25.05.22 20:00:15)

Hvala vam.

Uvažena Skupštino, uvaženi gospodine Damjanoviću, poštovani građani,

Rekao bih da je sa pravom danas neko od kolega pomenuo prisustvo demencije u ovoj sali, jer ako nije u pitanju lažni politički moral onda je vrlo vjerovatno demencija. Zbog čega ovo kažem? Dok smo mi bili na vlasti uveli smo dječji dodatak, a oni koje smo pobijedili na izborima su uveli takse na brojilu. Mi smo plate povećali, a oni dok su bili na vlasti uvodili su krizne poreze na plate. Mi besplatne udžbenike, a oni takse na sim kartice, mi povećali minimalne penzije i uveli nanade za majke, a oni penzije zamrzavali, tako da kad mi nismo dementni, govorimo jezikom činjenica onda lažni politički moral, rekao bih, onih drugih ispliva na površinu, ali uz to u aktuelnom političkom trenutku koji zaista je donio

inflaciju političkih prevrtljivaca i rekao bih devalvaciju političkog morala, naša dosljedna politika dodatno dobija na značaju i tek će.

Da doslednosti u stavovima nema previše i u novoj vladi slikovito svjedoči i dokazuje sljedeći primjer. Neki poslanici koji su, rekao bih, predstavnici isturenog odjeljenja ove vlade nas pokušavaju ubijediti da je ovaj rebalans o kome danas raspravljamo isključivo tehničke prirode i da neke promjene u budžetu gotovo i da nema. Međutim, nama koji zaista nismo dementni nije promaklo da su takozvane tehničke promjene donijele dodatnih skoro dva i po miliona eura i to dominantno za reprezentaciju i službena putovanja. Ali moju pažnju nije zavrijedilo to koliko najava da se u najskorijem roku može očekivati, kako je nazvan, stvarni rebalans budžeta i to sa gotovo izvjesnom mogućnošću zaduženja. Svi smo naravno sposobni da razumijemo generalni kontekst, globalnu krizu, ali gotovo sam siguran da je prerano da već na polovini drugog kvartala imamo najavu rebalansa sa gotovo izvjesnim zaduženjem, a dozvolite da objasnim zbog čega ovo kažem.

Prvi kvartal odnosno prva tri mjeseca obilježila je, siguran sam da znate vi to dobro, ministre, dobra naplata prihoda, izdaci budžeta su bili niži nego što je bilo planirano, konkretnije u prvom kvartalu, inače najgorem po dinamici realizacije budžeta, prihodi su na primjer veći za skoro 70 miliona u odnosu na isti period prošle godine, odnosno veći za čak 50 miliona u planu. Takođe, u upoređenju sa referentnim periodom iz prošle godine naplata PDV-a je veća za 46,8, akciza 14,4 miliona, odnosno za oko 40 miliona je veća u odnosu na plan. Kao dokaz veće poreske discipline, takođe i veća naplata poreza na dobit pravnih lica i to za čak devet i po miliona u odnosu na plan. Opet ponavljam, ovo se sve dešava na početku godine i to prije početka ljetnje turističke sezone koja će prema određenim najavama biti moguće bolja čak i od prošlogodišnje.

Sa druge strane među razlozima za ovaj najavljeni stvarni rebalans budžeta navode se i nanade za majke sa troje i više djece, obaveze prema penzionerima, zaposlenima u zdravstvu i prosvjeti, ali čak i izbori. Zar treba da naglašavamo da za sve ove stvari koje sam pomenuo su sredstva obezbijeđena u Zakonu o budžetu, tako da ovakva najava bi bila logična da je mjesec oktobar, da imamo kraj turističke sezone, pa eventualno loša, da je slaba dinamika realizacije budžeta onda bih i mogao da razumijem, ali u ovom i ovakvom trenutku zaista ne mogu, ali sa nestrpljenjem isčekujem realizaciju najave, mislim na ovaj stvarni rebalans. Naravno kao i prema svemu ostalom, u odnosu na to ćemo se na odgovoran način odnijeti. Zahvaljujem.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (25.05.22 20:05:07)

Zahvaljujem poslaniku Šaranoviću.

Riječ ima poslanik Vladimir Martinović, a da se pripremi poslanik Andrija Nikolić. Izvolite.

VLADIMIR MARTINOVIĆ (25.05.22 20:05:16)

Hvala, gospođo Đurović.

Gospodine Damjanoviću, samo da napravim jednu digresiju. Meni je drago što smo danas konačno spoznali da su neke uvažene kolegice koje su u svojim očima do skoro imali svog vrhovnog vođu i autoriteta čije su izjave citirali i morali da uče napamet, ipak danas za novog političkog autoriteta i za apsolutnu istinu uzeli ono što je govorio i ukazivao gospodin ministar Spajić koji je nekada obavljao funkciju ministra finansija. Eto, možda sekunde nisu potrebne, ali mislim da je građanima vrlo jasno, jer kada naučite napamet ono što je govorio tada ministar Spajić, čak se sjećate i sekundi, onda znate da ste u svojim očima dobili novog političkog autoriteta.

Kada govorimo, gospodine Damjanoviću, o onome što je danas tačka dnevnog reda onda zaista moram da kažem da ovih dana su nas neki ubjeđivali da ova najavljena vlada sa 20 ministarstava, sa potpredsjednicima bez portfelja i tako dalje, koja je uvećana sa 12 na 20 ministarstava neće značiti povećanje troškova za građane Crne Gore. Ovo što danas imamo pred poslanicima na dnevnom redu upravo govori suprotno tome i to ne znači ništa drugo nego da imamo nelegitimnu vladu, da imamo nelegitimnog premijera, da imamo nelegitimne ministre, ali ono što zasigurno imamo stvarno to su novi troškovi za građane Crne Gore. Sve je ovo nelegitimno i nestvarno, ali troškovi su i te kako stvarni.

Takođe, moram da istaknem da očito razlog ove hitnosti i razlog zbog čega danas moramo da završimo ovo na ovaj način, gdje sam vidio da se odbijaju na matičnim odborima amandmani koji se tiču opšteg interesa građana, nešto više o tome ću reći kada budemo govorili o tim amandmanima, jeste da zapravo ovdje se ne radi ni o čemu drugo osim da se kroz ove potrošačke jedinice nadomjestite novci, odnosno da ima dovoljno novaca za, tako da kažem, premošćavanje do novog zaduživanja koje ste upravo vi najavili kako bi se ova najglomaznija administracija koja je do sada formirana u novijoj istoriji Crne Gore mogla finansirati.

Očito da je građanima bačena magla u oči kada se govorilo o onoj efikasnosti kada se govorilo o tome da se sve ovo, zaboga, radi u njihovom interesu, a zapravo suština je bila u potpunosti drugačija. Moraju se uvećati troškovi i vi, gospodine Damjanoviću, kao neko ko se dugo godina bavi ekonomijom i te kako znate da ovo što govorim je istina. Dani pred nama, odnosno mjeseci pred nama će pokazati da i ovo novo zaduženje koje najavljujete zapravo je odraz jedne nemoći ove nelegitimno izabrane vlade Volio bih da direktno kažete, da li je, gospodine Damjanoviću, ova prijetnja koju smo čuli tačna, a to je da mogu biti ugrožene ove veće plate, veće penzije, naknade majkama, besplatni udžbenici. Ovo je konkretno pitanje za vas, jer građani Crne Gore osjećaju veliki strah zbog toga što su se na vlast vratili oni koji su poraženi 30. avgusta. Opet kažem, oni su svoju agendu ispunili, ali i oni drugi koji su prevarili građane Crne Gore unijeli su ogromnu nesigurnost među njih, ili možda trebamo da vjerujemo onima koji kažu u ovoj skupštini kako će broj sekretara biti ispod 36, a zapravo znamo da ta računica i ta matematika nije tačna.

Dakle, poštovani građani Crne Gore, sve ovo danas što se vidi pred poslanicima Crne Gore nije ništa drugo nego jedna obična bahatost koju spoznaje ova nova prekomponovana parlamentarna većina i, što bi rekao jedan njihov finansijer, odnosno finansijer onih koji su poraženi 30. avgusta, očito da se, kako je on izjavio na onim Sky prepiskama, mora grabiti dok ste na pozicijama. Očito da se ova nova parlamentarna većina vodi tom logikom, ali sam zasigurno ubijeđen da građane Crne Gore niko neće tako lako prevariti i da će se vrlo jasno i vrlo brzo utvrditi i vidjeti koliki su kapaciteti i dometi ove vlade, vrlo brzo će se vidjeti i morati dati odgovori na one banane iz Volija koje ovaj nelegitimni premijer nikako ne smije da pomene, kao što ne smije pomenuti ime niti gospodina Milovića niti gospodina Lazovića. Takođe ćemo morati da saznamo da li je neko iz ove vlade, nelegitimne, ponavljam, koristio i u koje svrhe posjedovao kriptovani telefon, ali to su sve neke stvari o kojima ćemo govoriti u danima u pred nama.

Samo vam kažem, gospodine Damjanoviću, da ono što mislim da će biti neka dalja refleksija na sve procese jeste da ćete dodatno državu zadužiti zbog najglomaznije administracije koju je ova vlada uspjela za kratko vrijeme da formira. Vidite da i danas moramo da završimo ovaj, vi ga zovete tehnički rebalans, očito da nijesu ni prihvaćeni amandmani, čućemo iz kojih razloga. Ali, jedno je sigurno, i time završavam, ono što ćemo imati na sceni je sve samo ne rad u interesu svih građana Crne Gore već se plašim da se vraćamo na ono vrijeme od prije 30. avgusta 2020. godine.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (25.05.22 20:12:00)

Zahvaljujem poslaniku Martinoviću.
Izvolite, ministre Damjanoviću, vaš komentar.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ (25.05.22 20:12:12)

Hvala vam.

Mislim da ću četvrti put, mislim da niste bili u sali, poslaniče Martinoviću, ponoviti da je upravo otvaranje teme eventualnog rebalansa u julu mjesecu, a ako se steknu određeni uslovi, možda i nakon sezone, u funkciji da sve ovo o čemu ste vi pričali opstane, unaprijedi se, a pogotovo da se razmišlja o tome kako jedna kategorija koja je potpuno zaboravljena tokom 2021. godine, a to su penzioneri, lakše podnese teret ove krize. Inflacija donekle pomaže državi i puni kasu, ali inflacija pomaže i da ovaj program funkcionise na način da su najveća žrtva svega ovoga penzioneri. Ne da nećemo samo sve ovo što su zakoni u Parlamentu iz decembra da primijenimo, naprotiv unaprijedićemo. Što se tiče tih socijalnih izdataka u zavisnosti od efekata krize rata u Ukrajini, odnosno dešavanja na tržištu hrane i energenata, Vlada će se potruditi da svoj dio posla završi kako treba. Valjda je i prva odluke Vlade bila nakon tri, četiri dana od njenog izbora da smanji akcize na gorivo, da gubi jedan dio prihoda, to je mnogo manje značajno nego da i privreda i građani imaju od svega toga koristi. To pokazuje riješenost Vlade, konkretno u ovom slučaju, ako mene pitate, moju riješenost da upravo sve ono što jesu dostignuća reformi i Parlamenta iz decembra mjeseca još više unaprijedimo i sva stečena prava sačuvamo, a ako bude bilo i malo sreće i malo rada i napora da ostvarimo i neke dodatne prihode kako bismo alimentirali nove potrebe. Da to raščistimo. Četvrti ili peti put ovo pričam, ali znam Parlament je majka ponavljanja pa moramo da ponavljamo.

Hajde da kažem, nisam mislio, ali prosto moram i to, da demistifikujemo zaduženje za rast globalne administracije, pa se čudo čini. Prethodna Vlada je imala 14 članova, predsjednik Vlade, potpredsjednik Vlade i 12 ministara. Ona tamo je imala 20 članova. Ova ima 21. Znači, za 50% se uvećao broj članova Vlade u ovom trenutku. Kolega Krapović je dao jedan približno dobar bilans tzv. rukovodnog i ekspertskeg kadra koji negdje mora biti u funkciji novih ministarstava. Opet sam govorio samo imajte u vidu efikasnost onih 12 i da li smo

dovoljno dobili od tih ministara tako glomaznih. Ali, matematika vam je sledeća, pa neka građani čuju, evo ovdje cifre.

Dakle, koštaće nas nova administracija pošto imamo negdje i pad izdataka na bruto zaradama, ali kada dodamo rashode za materijal famozni gdje je i gorivo koje je poskupilo itd. i kada dodamo famozne rashode za usluge, dakle stara Vlada 14 ministara, odnosno članova Vlade 104,2 miliona za ove potrebe sa svim državnim aparatom. Nova Vlada 50% veća u broju članova Vlade, dakle 21 premijer i ministar, za sve ove potrebe, dakle ona 104,2, a ova 107,5, 50% članova Vlade više, 3% veći troškovi te glomazne, najglomaznije Vlade u Crnoj Gori. To je matematika. Nije to baš da se nije vodilo računa. Negdje sam rekao u uvodnom izlaganju da se popustilo pred zahtjevima ministarstava, opravdanim neopravdanim, dobili bi ovdje galimatijas, ostali smo u istom budžetskom okviru što cijenim kao vanredan napor i Ministarstva i Vlade da izađe pred Parlament. Otvorili smo dijalog s parlamentom oko nekih drugih stvari koje treba sada na vrijeme i blagovremeno sagledati. Što se tiče glomaznosti i što se tiče tog ogromnog troška, dakle evo vam matematika - 104,2 miliona stara Vlada - rashodi za materijal i usluge, odnosno državna uprava, odnosno sektor, 107,5 sada kada uvedete novu Vladu. To je mnogo manje u procentima nego što bi iziskivao rast administracije. Jer, valjda su neki zaposleni koji su bili sada u ministarstvima stare Vlade samo dobili novi status u novim ministarstvima, dakle nije se baš ovdje administracija tako povećala. Konkretno, imamo mi neke druge probleme. Neko je to ovdje i pitao i ugovore o djelu koji su bili u staroj Vladi, u pretporošnoj Vladi, u Ministarstvu finansija 200 zaposlenih, 60 ugovoraca zatečeno, svaki četvrti ugovorac. To nisu održive kategorije. Nešto imamo problema i u sistemu zapošljavanja i u sistemu kadrovanja, ali rešavaće se i to nekom svojom dinamikom. Hvala vam.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (25.05.22 20:17:24)

Hvala, ministre Damjanoviću.

Odgovor na komentar ima poslanik Martinović. Izvolite, poslaniče Martinoviću.

VLADIMIR MARTINOVIĆ (25.05.22 20:17:31)

Možda, gospodine Damjanoviću, nisam bio u sali dok ste vi govorili jer sam imao matične odbore, ali zasigurno ni vi nikada niste bili na toj strani sale gdje sada sjedite i uz podršku određenih ljudi to je za mene zabrinjavajuće. Takođe, gospodine Damjanoviću, niste mi dali konkretne odgovore na pitanja koja sam vam vrlo jasno postavio. To je da li su ugrožene one veće plate, da li su ugrožene veće penzije, besplatni udžbenici, set onih socijalnih zakona koje smo ovdje usvojili. Postavlja se i drugo logično pitanje. Zašto, gospodine Damjanoviću, od vas danas nijesmo čuli nijednu kritiku na račun onih koji su najavili i najavljuju preispitivanje tih mjera kroz ovaj rebalas o kojem ste vi govorili i koji najavljujete. Gospodine Damjanoviću, zbog toga što su vas oni birali, zbog toga što zavisite od njihovog glasa, postavlja se pitanje kome ovdje da vjerujemo, njima koji su vas birali ili vama koji sada obavljate funkciju koju obavljate, bez obzira kakvo je moje i naše političko mišljenje o toj vladi i toj funkciji. Postavlja se pitanje da li da vjerujemo vama ili ovdje imamo nalogodavce iz parlamentarne većine od čijeg glasa vi zavisite, gospodine Damjanoviću, zavisite i vi, zavise i ostali u toj nelegitimnoj vladi u kojoj sjedite. Ja vas, gospodine Damjanoviću, nisam prekidao i samo vam dajem odgovor, vrlo kulturno i civilizovano sam vam postavio pitanje. Samo vas pitam zašto nijeste iskritikovali te poslanike, zašto niste rekli građanima Crne Gore da ne dolazi u obzir da će doći do smanjenja plata, penzija, socijalnih nadoknada, da neće biti ukinute naknade za majke s troje i više djece itd. Ili ćete kazati kao u slučaju popisa da ćete vi uraditi što je do vas. Ne možemo tako funkcionisati, gospodine Damjanoviću. Da sam licemjerman rekao bih da funkcionišete po principu onoga koji sjedi na čelu te nelegitimne vlade, ovog gospodina nelegitimnog premijera kojeg je danas kropovao upravo predsjednik susjedne države i time pokazao kakvo mišljenje gospodin Vučić ima o premijeru kojeg vi priznajete, a ja ne priznajem. Pazite situaciju, osim nelegitimnog sada smo dobili i kropovanog premijera. Dakle, zemlja apsurdna, ali da ne ulazim u te stvari već vas pozivam, gospodine Damjanoviću, da se vrlo jasno i glasno ogradite od onih poslanika koji su izrekli da će preispitivati sve ono što je rađeno u interesu građana i to je minimum koji mi kao poslanici sada opozicije vjerujte da smo vrlo časno i pošteno otišli u opoziciju i ne kajemo se nijednog momenta zbog toga jer sve ono što je napravljeno na silu sve ono što nije prirodno, sve ono što je izdaja narodne volje, ono što je nelegitimno to je kratkog daha, gospodine Damjanoviću, i zbog toga vjerujte mi manji je problem što nisam bio u sali dok ste vi govorili, ali veći je problem što sjedite na toj strani gdje vas ni ja niti građani Crne Gore nijesu navikli da sjedite niti da dobijate... (prekid) od onih kojima očito ne smijete iz političkih razloga ili ne želite da kažete da neće preispitivati niti

smiju preispitivati ništa dok vi obavljate tu funkciju ministra makar dok ste vi u toj vladi. Međutim, od vas se danas čuo samo muk. Ovo nije bila negativna reakcija na vaš odgovor, ali ni građani nisu dobili jasan odgovor i iz svega ovoga zaključujem da polako, ali sigurno uvodite zemlju na čelu sa kropovanim premijerom u stanje koje je bilo prije 30. avgusta. Kome nije jasno, gospodin nelegitimni premijer se danas fotografisao, odnosno imao je fotografiju sa onim koji mu je sada i politički mentor, gospodinom Vučićem. Ali kada je gospodin Vučić objavio fotografiju, njega je isjekao. Toliko šta misli o njemu, ali očito ga vrlo dobro kontroliše.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (25.05.22 20:22:12)

Hvala.

Poslanik Krapović, pravo na proceduru.

Ministre, na žalost, nemate pravo po Poslovniku. Imate kroz završnu riječ, nemate sada s obzirom da smo u međuvremenu od kako ste vi bili poslanik promijenili Poslovnik, ali kroz završnu riječ pretpostavljam da ćete imati prilike.

Poslanik Krapović, procedura.

DRAGAN KRAPOVIĆ (25.05.22 20:22:38)

Prije svega, htio sam, naravno ukoliko mogu, vama da ukažem, tražio sam vam pravo na odgovor na komentar, vi ste mi ga uskratili. Htio sam da vam ukažem da je uvaženi gospodin Damjanović komentarisao moje izlaganje, pomenuo me po imenu, doduše nije neposredno posle mog izlaganja, ali ipak mislim da mi je dao dovoljno prava da odgovorim na ono što je rekao. Mislim da je u jednom dijelu neke stvari korektno rekao i mislim da je bilo na mjestu da mi date to pravo. Ukoliko vi to ne želite to je vaša stvar neću stvarno praviti ovdje nikakav problem previše oko toga, ali mislim da je bilo mjesto da mi se da pravo da kratko prokomentarišem ono što je ministar rekao vezano za moje izlaganje. Hvala.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (25.05.22 20:23:26)

Zahvaljujem, poslaniče Krapoviću.

Što se tiče ministra Damjanovića on je dao odgovor na pitanje poslanika Martinovića i tom dijelu poslanik Martinović je koristio pravo komentara. Ministar je pomenuo, tačno je, ali niti je pomenuo u negativnom kontekstu niti je suštinski komentarisao, nego je samo pomenuo, tako da nisam vidjela osnova. Odmah nakon izlaganja idu i komentari i odgovori tako da sa te strane smo ovaj dio proceduralne reakcije završili.

Poslednji prijavljeni za današnju raspravu je poslanik Andrija Nikolić. Izvolite, poslaniče Nikoliću.

ANDRIJA NIKOLIĆ (25.05.22 20:24:14)

Poštovana predsjednice Skupštine, poštovani ministre Damjanoviću, Gotovo da u ovom završnom obraćanju ne bi bilo potrebe za nekim dodatnim intervencijama i objašnjenjima u pogledu izmjene Zakona o budžetu Crne Gore za 2022. godinu jer je već dosta toga rečeno i ispred kluba poslanika kojem pripadam, a i u odnosu na objašnjenja koja ste vi nudili poslanicima. Ipak na osnovu svega rečenog, a u potrebi da u ovoj diskusiji se sliju svi oni argumenti koji opravdavaju današnju tačku dnevnog reda i njeno stavljanje u proceduru dozvolite da svoje izlaganje situiram u tri cjeline.

Prvo ono o čemu ste vi diskutovali i što je novost i za nas i za crnogorsku javnost je da od 250 miliona eura zaduženja dio je servisiran za tekuću potrošnju, a u prethodnim najavama prethodnog ministra finansija čuli smo da se ta tekuća potrošnja finansira iz javnih prihoda. Dio onoga o čemu ste govorili takođe zaslužuje posebnu pažnju da 67 miliona eura tekuće budžetske rezerve se trošilo mnogo više nego što je to bilo planirano. Dakle, ako znamo ta dva parametra koja suštinski opredjeljuju kredibilitet i integritet prethodnog ministarstva pa ako hoćete i prethodne Vlade na polju javnih finansija i vidimo da tu nešto nije u redu i da je povjerenje koje se demonstriralo u odnosu na ekonomski sistem, a i ekonomske mjere koje su donošene nije bilo suštisko nego je bilo populističko i bilo je u funkciji obmane građana Crne Gore. Drugo mi tek treba da vidimo na koji način će Vlada, odnosno Ministarstvo finansija gdje vi sjedite doći pred Skupštinu Crne Gore i pred građane Skupštine Crne Gore u susret onom suštinskom rebalansu budžeta. Da li će to zahtijevati intervenciju u jednom dijelu zakonskih rješenja koje pripadaju programu Evropa sad.

Treće, možda u ovom trenutku najvažnije jer na to ne možemo definitivno da utičemo je globalna neizvjesnost koja za posljedicu ima

produžetak ruske agresije u Ukrajini, a onda kao što smo govorili i ozbiljnu krizu prehrambene industrije i krizu energenata izazvanu tim ratnim dejstvima. U politici, kao što znate, a i u životu odluke se donose na dva načina. Prvi je onaj gdje se opredjeljujete da slijedite javno mnjenje da budete populist, da se udvarajući ljudima kroz određena zakonska rešenja nametnete kao kredibilni politički izbori za te iste građane. Da li je to pošteno ili ne o tome možemo da sudimo na različite načine, ali drugi model donošenja političkih odluka predviđa zastupanje određenih stavova koje u trenutku donošenja odluka imaju svoje protivnike, ali koje kasnije potvrđuje vrijeme.

Neko je ovdje govorio od kolega iz opozicije kako je princip aktuelne vladajuće većine ili parlamentarne većine hajde da grabimo što više možemo. Mislim da nema bjelodanijeg dokaza od onoga principa da grabimo više nego što možemo je djelovanje prethodne parlamentarne većine u godinu i po dana. Dakle, zapošljavali su se ljudi koji nijesu morali da se zaposle, koristila su se nefer politička sredstva da bi se u kratkom roku obezbijedila podrška građana za formiranje određenih političkih subjekata u određenim populističkim mjerama za koje smo znali da su kratkog datuma da predstavljaju rizik za javne finansije Crne Gore i tek treba da vidimo kada napravite analizu nadam se zajedno sa ovim parlamentom kakva je klinička slika i kakvo je stanje javnih finansija u Crnoj Gori. Od tog odgovora će zavisiti i pozicija budućeg rebalansa i vjerovatno mjere koje tim povodom treba preduzeti.

Želim da kažem da je nova parlamentarna većina u Skupštini Crne Gore stala uz Evropsku uniju i stala uz potrebu da bude dio rješenja deblokade određenih procesa pa i u smislu unapređenja ekonomske stabilnosti Crne Gore. Oni koji su odbili da budu dio tog procesa danas imaju pravo da nas kvalifikuju na ovaj ili na onaj način. Ali jedan je odgovor na to pitanje - ili ćete biti konstruktivni partneri koji će u dijalogu u Parlamentu Crne Gore ozbiljno i zrelo pristupiti i rješavanju neuralgičnih problema crnogorskog društva ili ćete biti vječiti kritizeri koji osim tog kritizerstva nemaju ništa drugo konkretno da ponude.

Zato na kraju ovog izlaganja želim da vam kažem ono što su već ponovili šef kluba poslanika i naše kolege iz poslaničkog kluba. Mi ćemo svakako biti pouzdani partneri za sva pouzdana rješenja, isto tako i ozbiljni kontrolori za sve ono što budemo smatrali narušavanjem ekonomske stabilnosti, ali imajući u vidu vašu profesionalnu ozbiljnost i iskustvo na određenim poslovima koji su povezani sa oblastima ekonomije, vjerujemo a i ovaj današnji potez pokazuje da ćete svom poslu pristupati ozbiljno, transparento i da ćete u Parlamentu tražiti partnera kako u parlamentarnoj većini tako i konstruktivnost od

parlamentarne manjine ukoliko bude spremna da u nekom trenutku bude dio rješenja.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (25.05.22 20:31:20)

Zahvaljujem poslaniku Nikoliću.

Sa ovim smo iscrpili listu prijavljenih za raspravu kao i vrijeme koje je predviđeno za raspravu po ovoj tački.

Da li predstavnik Vlade, odnosno uvaženi ministar želi da da završnu riječ? Pretpostavljam da želi.

Izvolite, uvaženi ministre Damjanoviću.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ (25.05.22 20:31:40)

... dobiti obilježje rasprave i da ću zloupotrebljavati govornicu da bih odgovarao sada, mada mi se čini da za tim nema ni potrebe, jer su neke stvari ovdje zaista razjašnjenje u više navrata, ali da se potrudim da u pet minuta pojednostavim, a da ne odem u banalizaciju čuvajući dignitet ovog doma i svoj.

Izmjene i dopune Zakona o budžetu se rade iz razloga promjene organizacije državne uprave i one su neminovne kako bi državna uprava, državni organi nastavili da funkcionišu redovno da bi se, ako danas ovo usvojimo, primile plate 1. juna. Ako se danas ovo ne usvoji, neće se primiti plate 1. juna jer treba nekoliko dana da prođe za obračun itd. i to je jedini razlog. Odustalo se od probijanja budžetskog okvira što je dobro. Unutar budžetskog okvira je došlo do određenih pomjerenja, o tome je ovdje rečeno već dovoljno, jesu neke pozicije unutar istog budžetskog okvira povećane, to je bilo neminovno. Objašnjavao sam, jedan dio izazvan je rastom cijene energije itd. i pojedinim troškovima koji su procijenjeni kao realni, možda i planiranje ovog budžeta 2022. godine je bilo nerealno tada itd. Prema tome, nikakvih nema tu nepoznanica, prosto je ovo bila neophodnost, u nekom kratkom roku od 15 radnih dana je predložen ovaj predlog Parlamentu. Parlament je, na čemu opet zahvaljujem, reagovao promptno. Dakle, u petak je dobio predlog, stavio ga na dnevni red u srijedu, ja to smatram dobrim gestom Parlamenta prema Vladi i zaista tu negdje tražim prostora da postoji taj partnerski odnos, ne u smislu Vlade ili ministra prema parlamentarnoj većini ili manjini nego Vlade i ministra prema Parlamentu i prema poslanicima, pa ćemo vidjeti kakve će se ovdje ad hoc većine za pojedine predloge

stvarati. Ništa strašno da neke predloge podrži jedna većina, druge druga većina samo ako su na koristi privrede i građana Crne Gore.

S druge strane otvorena je priča juče na Odboru i danas ovdje u plenumu o potrebi da se sagledaju efekti i realizacija budžeta, da se shodno činjenici da neće biti nekih prihoda koji su planirani jer ni zakoni nisu usvojeni, stvorene pretpostavke da imamo neke rashode koje sad treba da alimentiramo, da imamo dešavanja koja nismo mogli da predvidimo u februaru i martu a tiču se i rata u Ukrajini i problema na tržištu energenata i hrane, da će biti potreba da se sagleda mogućnost rebalansa da bi se balansirale pojedine pozicije u budžetu. Ništa strašno, da se to sagleda blagovremeno u junu, julu, reaguje u julu, eventualno poslije ljeta ukoliko neki bilansi tursitičke sezone kažu da je to to. Prema tome, ne vidim ništa bez samo jednu opreznost kod svih nas da blagovremeno reagujemo na ekstremne šokove kojih ima i koji će biti još veći. Na koji način ćemo reagovati to ćemo vidjeti. Pokazalo se da i Parlament i Vlada mogu dobro da reaguju. Prve stvari koje smo zajednički uradili smanjenje stope PDV-a na osnovne životne namirnice. Evo i dan - danas tu su neki drugi predlozi zakona koji idu u tom smjeru, pa smanjenje akciza na gorivo itd. Prosto, činjenice i ambijent ukazuju da zbog svega što se dešava mora se mnogo brže reagovati, donositi određeni zakoni, mijenjati postojeći zakoni kako bismo odgovorili potrebama očuvanja životnog standarda i negdje bili, da kažem, u interesu privrede Crne Gore.

Ono što nije dobro jeste i realizacija kapitalnog budžeta. Trebaju nam projekti, treba nam ta brza realizacija. Neke igrarije kojima sam ranije bio svjedok i kao poslanik, naduva se kapitalni budžet pa se ne iskoristi, pa se onda preusmjeravaju sredstva kroz rebalans itd. nisu dobre. Bolje da kapitalni budžet trošimo dobrom dinamikom i da od toga imamo posredne i neposredne koristi, nego da nam je realizacija kapitalnog budžeta na veoma niskom nivou. Imajući u vidu opštine koje imaju potrebe za budžetom i za investicijama itd. hajde da malo i to sagledamo, da analiziramo to tokom ovog perioda juna, jula, da vidimo gdje zaista možemo da uložimo, gdje su prioriteti koji će nam odbaciti neke prihode, jer bez privrede i bez uslovno rečeno države kao poslodavca, sad takvi smo kakvi smo, nema napretka i razvoja.

Zaokružujem, ponoviću to po ko zna koji put danas, ovo što sada radimo u funkciji redovnog servisiranja obaveza, dakle obezbeđenja nastavka funkcionisanja državne administracije, velike, naslijeđene, takve kakve jeste, i ono što možemo i što ćemo eventualno raditi u julu ili eventualno nakon ljeta sve je u funkciji da se sačuvaju dobra dostignuća Parlamenta koji je donio određene zakone. Garantujem sa ove pozicije da

će sve ono što su stečena prava za koja sam se zalagao na ovaj ili onaj način, neka i primjenjivao na funkciji direktora uprave prihoda i carina, neka promovisao kao poslanik i prvi ovdje govorio o smanjenju doprinosa, biti ostvareno.

Građani Crne Gore treba da su mirni što se tiče prava koja su stekli i minimalnih zarada i svega onoga što su razna socijalna davanja koja treba da počnu ili su već otpočela u odnosu prema građanima. Ne samo da ćemo da pokušamo da unaprijedimo, jer ima prostora i potrebe za unapređenje zbog svih ovih šokova, bavićemo se i onim čime se prošla vlast nije bavila - penzionerima. Nedovoljno je ovo, ova dva vanredna povećanja koja je pojela inflacija. Moramo i o tome da razmišljamo. Dakle, potrudimo se da još više realizujemo sredstava prema građanima u funkciji očuvanja elementarnog životnog standarda pogotovo sada ugroženoga zbog dešavanja i ekstremnih šokova kojima smo svjedoci.

Uz zahvalnost na iscrpnoj raspravi i diskusijama koje sam sve pribilježio i najveći dio komentarisao, pozivam ovaj dom da podršku izmjenama i dopunama Zakona o budžetu. Juče je to na Odboru urađeno jednoglasno. U odnosu na postojeće amandmane molba da svi amandmani koji su u proceduri ostanu kao legitimni predlozi koji će biti razmotreni, dio njih i usvojen kada budemo razgovarali o narednim izmjenama i dopunama Zakona o budžetu, bježim i ja od termina tehnički, suštinski itd, a da sada pokušavamo da ne probijajući budžetski okvir ovo što je predloženo ovdje usvojimo kako bismo nastavili redovno servisiranje svih obaveza prema građanima, prema državnoj upravi, državnim organima i prema ovom parlamentu. Hvala vam.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (25.05.22 20:38:39)

Zahvaljujem, poštovani ministre Damjanoviću.

Konstatujem da smo sa ovim zaključili raspravu u načelu. Kako sam informisana, matični odbor još uvijek drži sjednicu koja je vezana za amandmane na predložene izmjene i dopune Zakona. Takođe informisana sam da su pri kraju svog rada i trebalo bi da uskoro dobijemo izvještaj kako bismo mogli da pređemo na ovaj dio koji se odnosi na raspravu u pojedinostima, a zatim na izjašnjavanje.

Da sačekamo da Odbor završi, s tim u vezi dajem pauzu od pola sata kako bismo mogli da nastavimo sa raspravom u načelu i izjašnjavanje odmah nakon toga. Hvala vam.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (25.05.22 21:59:54)

Kolege poslanici, kolegkinice poslanice, nastavljamo sa radom i prelazimo na izjašnjavanje.

Odlučuje se većinom glasova svih poslanika.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u načelu. Izvolite, glasajte.

Glasalo je 47 poslanika, 41 za, bez glasova protiv i šest glasova uzdražnih, pa konstatujem da je prihvaćen Predlog zakona u načelu.

Na Predlog zakona podijeto je 11 amandmana, i to: Odbor za ekonomiju finansiju i budžet tri amandmana koji su sastavni dio Predloga zakona, poslanik Dragan Krapović dva amandmana o kojima treba glasati, poslanik Vladimir Martinović tri amandmana, amandman 2 je predlagač povukao iz procedure, a o amandmanima 1 i 3 treba glasati. Poslanik Momo Koprivica tri amandmana, koje je predlagač povukao iz procedure, s tim što je u skladu sa ovim amandmanima Odbor za ekonomiju finansije i budžet utvrdio zaključak. Poslanici Damir Šehović, Boris Mugoša i Ivan Brajović podnijeli su predlog zaključka koj su povukli iz procedure, s tim što je u skladu sa ovim zaključkom Odbor za ekonomiju, finansije i budžet utvrdio zaključak.

Prelazimo na obrazloženje amandmana o kojima treba glasati.

Prvo poslanik Dragan Krapović, vezano za dva amandmana koji su u proceduri.

Poslaniče Krapoviću, obrazloženje objedinjeno za oba.

DRAGAN KRAPOVIĆ (25.05.22 22:01:50)

Ne znam da li će ministar ili neko nešto reći, pa da ipak imamo konciznost, ali mogu oba odjednom, nema nikakvih problema.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (25.05.22 22:02:02)

Hvala vam. Izvolite.

DRAGAN KRAPOVIĆ (25.05.22 22:02:03)

Ja sam u skladu sa članom 148 Poslovnika Skupštine Crne Gore na Predlog zakona o izmjeni i dopuni Zakona o budžetu podnio sledeći amandman.

U poglavlju 2 Posebni dio, u članu 20, organizacioni kod, da ne čitam sad brojeve, kasno je uveće, Nacionalna turistička organizacija u okviru programa turistička djelatnost, dakle djelovanje Nacionalne turističke organizacije, promocije i uticaj na turistički proizvod, povećao sam rashode na poziciji Ostale usluge, ekonomska klasifikacija 14/9, sa iznosa 297.660,96 na iznos od 2.311.807,81. Ovu cifru nisam uzeo proizvoljno, već sam je povećao u skladu sa pozicijom koja je predviđena na prihodnoj strani budžeta za boravišnu taksu. Zašto sam je uvećao, naravno nema potrebe da objašnjavam značaj destinacijskog menadžmenta i rezultate Nacionalne turističke organizacije, koje su mnogi pominjali i danas u ovom parlamentu, te značaj turističke sezone na ukupno funkcionisanje ekonomskog sistema, finansijskog sistema države itd. Međutim, to je samo jedan od dva aspekta. Drugi aspekt se tiče prije svega poštovanja zakona, ali i poštovanja ove skupštine, odbora, radnih tijela i tu sam se pozvao na zaključak Skupštine Crne Gore koji je usvojen zajedno sa budžetom krajem prošle godine, objavljen u "Službenom listu" 31.12.2021.godine, čiji sam predlagač, u kome Skupština Crne Gore poziva Vladu Crne Gore odnosno resorno ministarstvo "da prikupljena novčana sredstva koja naplaćuju po osnovu boravišne turističke takse odnosno članskog doprinosa, a transferišu se posredstvom prelaznog računa u nadležnosti Ministarstva finansija, uplaćuju korisnicima čiji je to prihod u skladu sa zakonom".

Da pojasnim. Zakon o boravišnoj taksi i Zakon o turističkim organizacijama eksplicitno predviđa da 80% boravišne takse ide lokalnim turističkim organizacijama, a 20% ide Nacionalnoj turističkoj organizaciji i to po automatizmu. Ministarstvo finansija na kraju svakog radnog dana i to već godinama unazad, sve vlade do sada i prethodna, vidjećemo da li će sad ova vlada i ova većina to raditi, prazne te prelazne račune i onaj dio koji ide prema lokalnim turističkim organizacijama transferišu istog dana njima, međutim Nacionalnoj turističkoj organizaciji njihova zakonom utvrđena namjenska sredstva ne daju, već ih zadržavaju u budžetu i vjerovatno transferišu onako kako bi eventualno preferirali u Ministarstvu finansija. Mislim da to je klasično, otvoreno kršenje zakona, mislim da je to Skupština odnosno nadležni odbor, kasnije i plenum jasno utvrdio ovim zaključcima.

Takođe ima i drugi zaključak koji kaže da Skupština Crne Gore zadužuje skupštinska radna tijela nadležna za ekonomiju, finansije i budžet, odnosno turizam, poljoprivredu, ekologiju i prostorno planiranje

da u okviru svojih nadležnosti razmotre prihodnu stranu budžeta za 2022. godinu, kao i sve prethodne godine u dijelu naplaćenih taksi i doprinosa u skladu sa Zakonom o boravišnoj taksi i Zakonom o turističkim organizacijama. Ovo je ova Skupština usvojila prije šest- sedam mjeseci. Dakle, ona je...(prekid) priznala da se zakon krši, da se to radi duži vremenski period. Ovo o čemu danas pričamo, ovaj amandman, nije pitanje da li će neko prihvatiti amandman, da li neće prihvatiti, nego je izbor da li želimo da poštujemo zakon koji je ova skupština donijela ili želimo da nastavimo sa praksom da ignorišemo zakon. Ne treba posebno da vam naglašavam da Nacionalna turistička organizacija se bavi destinacijskim menadžmentom i ona priprema sljedeću turističku sezonu u ovoj budžetskoj godini. Ukoliko ne bude imala dovoljno sredstava da svoje programe efikasno sprovede, eventualne nabavke itd. tokom ove godine neće moći da se pojavi na sajmovima u kapacitetu u kojem je to potrebno, neće moći da odradi kvalitetnu promociju destinacije, a možete da zamislite što će to značiti za turizam Crne Gore i za ekonomiju Crne Gore u krajnjem. Tako da ovdje imamo izbor ili ćemo pomoći i ovu i pravovremeno sljedeću turističku sezonu i ujedno poštovati zakone države Crne Gore ili ćemo nastaviti praksu ignorisanja svih ovih amandmana. Ja se iskreno nadam da nećemo nastaviti da ignorišemo zakone Crne Gore. To je vezano za prvi amandman.

Što se tiče drugog amandmana, on se odnosi na kapitalni budžet.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (25.05.22 22:07:10)

Poslaniče Krapoviću, rekli smo objedinjeno za jedan i drugi, a vi ste za prvi već potrošili vrijeme koje je bilo predviđeno. U obrazloženju za prvi ste potrošili skoro duplo vrijeme. Molim vas, imajte to u vidu.

DRAGAN KRAPOVIĆ (25.05.22 22:07:19)

Znam to, uvažena gospođo Đurović, međutim, nije moguće objedinjeno raspolagati. Potrudiću se ovaj da obrazložim kraće, ali mislim da na kraju dana tri - četiri minuta neće značiti ništa manje i ništa više. Već ste mi jedanput ograničili pravo koje sam imao po članu 97 Poslovnika. Ne želim da se vraćam na to, da ulazimo u preveliku raspravu, treba mi još par minuta da obrazložim ovaj amandman, a onda nastavljamo sa radom ukoliko dozvoljavate. Ukoliko ne, mogu i da prekinem, nema potrebe očigledno.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (25.05.22 22:07:53)

Poslaniče Krapoviću, držite govor, rekla sam vam već da požurite. Izvolite.

DRAGAN KRAPOVIĆ (25.05.22 22:08:00)

Dakle, u okviru kapitalnog budžeta je predviđen projekat rekonstrukcija puta Tivat - Jaz. Svima je jasno da se ta rekonstrukcija puta neće desiti, ja sam dobio određene argumente na odboru da je to za eksproprijaciju itd.

Međutim, ja sam petinu tog iznosa predložio da se prebaci na drugu poziciju vezano za unapređenje sistema prečišćavanja otpadnih voda u Budvi. Opet ista stvar. Ukoliko ne bude sada, u ovom momentu usvojeno, neće moći da se raspišu javne nabavke, neće moći da se dođe do završetka projekta. Podvlačim da su projekti spremni za realizaciju i naravno čak i ako budu završeni u nekom početku naredne godine neće biti vrijeme tim radovima tada i neće moći da se izvedu u susret turističkoj sezoni i opet ćemo imati značajne negativne efekte na zaštitu životne sredine i na turizam i na ekonomiju Crne Gore.

Nadam se, uvažena gospođo Đurović, da sam bio dovoljno kratak. Hvala.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (25.05.22 22:09:08)

Zahvaljujem poslaniku Krapoviću.

Stavljam na glasanje amandman jedan poslanika Krapovića.

Izvolite, kolege i kolegice, glasajte.

Glasalo je 46 poslanika, šest glasova za, jedan glas protiv, 39 glasova uzdržanih, pa konstatujem da amandman nije prihvaćen.

Stavljam na glasanje amandman dva poslanika Dragana Krapovića.

Izvolite, glasajte.

Glasalo je 46 poslanika, sedam glasova za, bez glasova protiv, 39 uzdržanih glasova, pa konstatujem da amandman nije prihvaćen.

Prelazimo na dva amandmana poslanika Vladimira Martinovića. Poslanik Martinović će dati obrazloženje. Izvolite, poslaniče Martinoviću.

VLADIMIR MARTINOVIĆ (25.05.22 22:10:30)

Hvala, gospođo Đurović.

Uvažene kolegice i kolege, uvaženi gospodine Damjanoviću,

Ja ću objediniti prvi i drugi amandman jer se tiču Opštine Kolašin i tiču se onoga što je ostvarivanje javnog interesa. Moram priznati da sam razočaran danas što na matičnom odboru ovi amandmani nisu dobili podršku prosto iz razloga što smo mi na sve moguće načine u potpunosti razobličili jednu prevaru koja je trebalo da bude servirana građanima Crne Gore, a to je da se ovdje radi o nekom tehničkom rebalansu.

Dakle ne, to nije tačno, ovdje se ne radi o tehničkom rebalansu, ovdje imamo više potrošačkih jedinica, imamo više sredstava koja će se trošiti u narednom periodu i taj budžet se u tom dijelu mijenja. Ja mislim da će to doći negdje i preko milion eura, je li tako? Milion i dvjesta. Na kraju, znači, možemo pričati o svemu, ali ne možemo zamajavati građane da se ovdje radi o tehničkom rebalansu, naprotiv, ovdje se radi o namirivanju i podmirivanju računa između prekomponovane parlamentarne većine i nelegitimno izabrane vlade.

Ja sam predložio dva amandmana koji su od vitalnog interesa za razvoj Kolašina i oni se tiču prije svega onoga što Kolašin znači u turističkom smislu i što predstavlja dalji njegov razvoj, a opet s druge strane smatrao sam da ipak te stvari ne treba politizovati jer to je opština gdje Demokratska Crna Gora još uvijek nije na vlasti. Prema tome, građani će razumjeti da je javni interes bio na prvom mjestu.

Kao što je poznato, Kolašin je dobio priliku da iduće godine bude domaćin i orgnaizator MOSI igara i pored tehničke dokumentacije koju treba uraditi, na kojoj je malo urađeno, u svemu tome ima i te kako učešća lokalna administracija, takođe je potrebno izgraditi i sportsku infrastrukturu koja ne bi služila kratkoročno u te svrhe već bi ostala na korist svim turističkim poslenicima i Kolašinu koji je bogom dat za pripreme praznih sportskih timova iz gotovo svih segmenata sporta, jer klima i sve ono što Kolašin ima može da i te kako taj grad razvije na pravi mogući način. Iz tog razloga predložio sam da se sa ove stavke koja se odnosi na ostale izdatke i tu ću ponoviti da ona sa osam miliona ili devet sada ovim navodnim tehničkim rebalansom iznosi 14 miliona eura, dakle tražio sam da dosadašnjih 130.000 eura se zamijeni odnosno da se u namjene izgradnje sportskih terena u Kolašinu opredijeli 400.000 eura. Mislim da to Kolašin kao turistički centar zaista zaslužuje.

Moj drugi amandman odnosi se takođe na jedan zaista važan infrastrukturni objekat i moram istaći da Opština Kolašin je spremila

revidovani projekat za radove u Ulici Boška Rašovića s obzirom da je trenutno ekonomsko stanje doprinijelo povećanju cijena te da Opština Kolašin nema dovoljno sredstava za finansiranje svih radova. Izvođenje radova u navedenoj ulici je vrlo značajno iz više razloga - rješava se problem fekalne kanalizacije za postojeće objekte, priključivanje stambenih zgrada na kanalizacionu mrežu, uspostavljanje atmosferske kanalizacije, asfaltiranje jedne od najprometnijih ulica u gradu. Takođe, sa iste ove pozicije ja sam predložio da imamo iznos za rekonstrukciju ove ulice u iznosu od 350.000 eura.

Uvažene kolegice i kolege, uvaženi gospodine Damjanoviću, ukoliko se ne odlučite da prihvatite ovaj amandman, a samo ovaj u slučaju ulice Boška Rašovića koji, pazite, aktuelna kolašinska većina u kojoj nema demokrata je predviđela da uđe u kapitalni i ušla je u kapitalni budžet za ovu godinu i onda je naprasno preko noći odlučila da raskine ugovor sa izvođačima i tako na početku građevinske sezone lokalna administracija ostavlja jednu od najvažnijih saobraćajnica bez ovih infrastrukturnih objekata. Podsjetiću da se upravo na tom području grade brojni hoteli i zgrade, što s druge strane unosi pravnu nesigurnost kada su u pitanju investitori. Moja namjera je bila, uvažene kolegice i kolege, uvaženi gospodine Damjanoviću, pošto je za organizaciju MOSI igara ostalo nešto manje od godinu dana, da se opredijeli ovih 400.000 eura, a da za Ulicu Boška Rašovića, jer je lokalna administracija pokazala da ipak ne može ispoštovati ono što je predviđela kapitalnim budžetom, takođe odvojimo ovih 350.000 eura i samim tim riješimo u ovom momentu dva veoma važna i goruća problema što se tiče građana Kolašina i lokalne administracije iz razloga što već sutra, naravno ne našom zaslugom, ali sutra može doći opština u problem da plaća investitorima penale i raznorazne kazne po ovom osnovu. Kada imate dokazane činjenice da ovo nije ipak tehnički rebalans, ne vidim razlog zbog čega povećavate ove ostale naknade sa osam na 14 miliona, a da danas ne želite dati svega nepunih 700.000 eura za Opštinu Kolašin. Ako mi neko kaže da ovo može sačekati neki kasniji period, ja ću samo podsjetiti da je građevinska sezona u Kolašinu počela i da ona traje svega do septembra i mislim da zbog toga nijesmo smjeli da dozvolimo da građani Kolašina čekaju na ove stvari. Ukoliko se odlučite da ipak ne prihvatite ove amandmane, mislim da je građanima Kolašina biti veoma jasno ko koči razvoj opštine Kolašin, biće veoma jasno koliko je nova prekomponovana parlamentarna većina zajedno sa nelegitimnom vladom posvećena razvoju opštine Kolašin i upravo će oni biti glavni krivci ukoliko ovi amandmani ne budu sprovedeni. Ponavljam, nijesam ih podnio iz političkih razloga, jer upravo su u obavezi bili da ih sprovedu oni činoci

lokalne vlasti gdje Demokrate ne participiraju. Postoji nešto što je opšti interes, postoji nešto što je iznad politike, a ponavljam, građani Kolašina nemaju vremena da čekaju. Imali ste novca za neke druge stvari, imaćete novca očito za zaduživanje u narednom periodu, prema tome nema nikakvog opravdanja da se ova dva amandmana, uvaženi gospodine Damjanoviću, ne implementiraju i da ne budu sastavni dio ovih izmjena i dopuna Zakona o budžetu za 2022.godinu. Ukoliko ipak odlučite da ove amandmane ne usvojite, ipak ste pokazali da ova parlamentarna većina nema sluha za goruće probleme građana, da građanima ne želi da daje apsolutno ništa i opet se vraćamo na ono što sam kazao i tokom moje diskusije, da se vraćamo na onaj period od 30. avgusta kada su bili zadnji parlamentarni izbori, gdje se narodna volja jasno pokazala, ali nažalost političkom korupcijom danas moramo da razgovaramo o ovako važnim stvarima na ovaj način.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (25.05.22 22:19:16)

Hvala poslaniku Martinoviću.

Stavljam na glasanje.

Uvaženi ministre, imate pravo, nije uobičajeno, ali imate pravo. Izvolite.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ (25.05.22 22:19:34)

Ako ćemo pravo, pogotovo kada su u pitanju ovakve stvari, neće mi trebati devet minuta za dva amandmana. Samo ću reći sledeće, u ovom trenutku ne možemo da ih prihvatimo iz razloga što se umanjuju druge pozicije, ali što se tiče MOSI igara koje je Kolašin dobio, apsolutno će biti organizovano kako treba i učinićemo sve da se uplate sva neophodna sredstva koja budu potrebna, odnosno biće obezbijeđena.

Što se tiče rekonstrukcije Ulice Boška Rašovića, imajući u vidu da ni centa nije opredijeljeno budžetom, obezbijedićemo shodno dokumentaciji i shodno eventualnoj dinamici izvođenja radova kada budemo razmatrali realizaciju kapitalnog budžeta. Ja sam uvjeren da će biti dovoljno slobodnih sredstava, na žalost zbog nerealizacije drugih projekata, da ovaj projekat krene sa realizacijom, tako da ćemo izaći u susret u oba ova slučaja, uključujući ovo o čemu je gospodin Krapović govorio. Smatram da treba povećati sredstva za turističku organizaciju, ispoštovati zaključke Parlamenta iz decembra. Molba, malo strpljenja do jula, ako je sezona

građevinska u maju, u julu ćemo imati efekte i znaćemo kako se realizuje kapitalni budžet i odradićemo posao. Volja dobra postoji, malo strpljenja i ja se nadam da ćete razumjeti generalno situaciju. Hvala vam.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (25.05.22 22:21:05)

Zahvaljujem uvaženom ministru.

Predlagač amandmana, poslanik Martinović. Izvolite.

VLADIMIR MARTINOVIĆ (25.05.22 22:21:11)

Gospodine Damjanoviću,

Uz dužno poštovanje neću prihvatiti te vaše argumente, jer smatram da ste samim tim što ste ovo kazali ipak potvrdili da nemate namjeru, da ova vlada ne želi ni jedan cent da da na razvoj opština, da da građanima i da ih apsolutno ništa od toga ne zanima, jer će ovo biti klasično zaduživanje i raspodjela da bi mogla da se finansira najglomaznija vlada u novijoj istoriji Crne Gore. Evo, živi bili pa vidjeli. Radićete vi onaj vaš rebalans koji ste obećali u julu, ja ću ponovo izaći sa amandmanima, pa ćemo, gospodine Damjanoviću, da vidimo hoćete li i tada prihvatiti i hoćemo li ove stvari o kojima ja sada govorim, samo da ne bude kasno, a bojim se da za neke hoće, da vidimo ko će održati riječ. Ja zaista neću odustati od ovih stvari, ali ipak imali ste i danas vrlo jasnu poziciju, dobru poziciju, mogli ste da prihvatite makar dio ovoga, nijeste to učinili i neka građani Kolašina i Crne Gore sude zbog čega to činite i vi i nova prekomponovana parlamentarna većina.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (25.05.22 22:22:22)

Zahvaljujem poslaniku Martinoviću.

Stavljam na glasanje amandman jedan poslanika Vladimira Martinovića. Izvolite, kolege, glasajte.

Glasalo je 46 poslanika sa sedam glasova za, bez glasova protiv, 39 uzdržanih glasova, pa konstatujem da amandman nije prihvaćen.

Stavljam na glasanje amandman tri poslanika Vladimira Martinovića. Izvolite, glasajte.

Glasalo je 46 poslanika sa sedam glasova za i jedan glas protiv i 38 uzdržanih glasova, pa konstatujem da amandman nije prihvaćen.

Poslanik Koprivica - procedura.

MOMO KOPRIVICA (25.05.22 22:23:39)

Neću da govorim o nekim političkim stavovima, iznijele su ih kolege. Ja želim sledeće da kažem. Ukoliko jedna institucija drži do sebe onda mora voditi računa maksimalno da sve odluke koje donosi budu sprovedene u djelo i to do kraja. Posebno želim da apostrofiram usvajanje zaključaka kako Skupštine tako i odbora Skupštine. Vrlo često ti zaključci su bili usvojeni, ali nije do kraja bilo informacija o njihovoj primjeni, o njihovoj implementaciji.

Danas smo na Odboru za budžet, finansije i ekonomiju, svjedok je i gospodin Damjanović a i kolege iz opozicije i iz parlamentarne većine, usvojili na osnovu amandmana koje sam podnio, a koji se tiču ulaganja budžetskog novca u rekonstrukciju i adaptaciju objekata područne jedinice Osnovne škole "Dušan Đukanović" u Dragovoljicima u Nikšiću, Dom Liverovići u Župi nikšićkoj Opština Nikšić i Dom Mjesne zajednice Petrović u Opštini Nikšić koji je u državnoj svojini, bez obzira na naziv, a donijeli smo zaključak na osnovu tih amandmana jednoglasno da se opredijele budžetska sredstva i da se obavežu nadležni organi da ulože propisane iznose, koje smo precizno definisali zaključkom, u adaptaciju i rekonstrukciju tih objekata i stvorena je pravna pretpostavka da se ulože sredstva u te objekte. To je dobra poruka za za građane Liverovića i Dragovoljića i Petrovića u Nikšiću, ali opet kažem dužni smo kao skupština poštujući svoj dignitet da bi zaslužili ...(prekid) u društvu jer predstavljamo građane i narod i iz Skupštine treba da se izvode sve ostale grane vlasti, da i te zaključke dovedemo do kraja. Preuzete su i javne obaveze i javna odgovornost i još jednom apelujem da zaključci i odluke Skupštine, posebno apostrofiram zaključke Skupštine i zaključke skupštinskih odbora, ne smiju ostati mrtvo slovo na papiru, naprotiv moraju biti realizovani do kraja, i da ne samo zbog građana u ova tri područja nrgo i zbog svih građana na koje se odnose zaključci Skupštine ostvare odgovarajuću unapređenje socioekonomskog položaja. Zahvaljujem.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (25.05.22 22:25:51)

Zahvaljujem, poslaniče Koprivica.
Nastavljamo.

Zakonodavni odbor je odlučio da predloži Skupštini da utvrdi postojanje razloga da ovaj zakon stupi na snagu danom objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore". Razlozi za predloženu odluku uslovljeni su razlozima hitnosti, odnosno potrebom da se u najkraćem roku implementiraju predložene odredbe u cilju stvaranja uslova nesmetanog finansiranja potrošačkih jedinica nakon reorganizacije Vlade i usvajanjem nove Uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave.

S tim u vezi stavljam na glasanje postojanje razloga hitnosti da ovaj zakon stupi na snagu danom objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore". Izvolite, glasajte.

Zahvaljujem. Glasalo je 47 poslanika, 41 glas za, bez glasova protiv i šest glasova uzdržanih. Objavljujem da je Skupština utvrdila postojanje razloga hitnosti da ovaj zakon stupi na snagu danom objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Sada stavljam na glasanje Predlog zakona u cjelini. Izvolite, kolege i kolegice, glasajte.

Zahvaljujem. Glasalo je 47 poslanika, 41 glas za, šest glasova protiv i bez glasova uzdržanih. Objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o budžetu Crne Gore za 2022.godinu.

Sa ovim smo iscrpili današnji dnevni red za danas predviđen. O nastavku sjednice bićete blagovremeno obaviješteni. Zahvaljujem.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (15.06.22 13:15:01)

Kolege poslanici, kolegice poslanice, nastavljamo **Petu sjednicu Prvog redovnog proljećnog zasjedanja u 2022. godini.**

Shodno dogovoru u kolegijumu predsjednice Skupštine, prelazimo na objedinjeni pretres o **Predlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dodatu vrijednost i Predlogu zakona o dopuni Zakona o akcizama.**

Podsjećam da su predloge zakona podnijeli poslanici: Damir Šehović, Boris Mugoša i Ivan Brajović. Za predstavnika predlagača određen je poslanik Damir Šehović.

Izvjestioci odbora su - Zakonodavnog odbora Nataša Jevrić i Jovanka Laličić i Odbora za ekonomiju, finansije i budžet poslanik Petar Ivanović.

Otvaram pretres.

Da li poslanik Šehović želi dati dopunsko obrazloženje?

Izvolite, poslaniče Šehoviću.

DAMIR ŠEHOVIĆ (15.06.22 13:15:54)

Hvala, predsjednice.

Poštovane kolege,

U aprilu mjesecu smo zabilježili najvišu stopu inflacije u regionu. Do kraja godine će ona izvjesno biti dvocifrena, dok se najveći rast cijena bilježi kod goriva i on je na nivou od 43%, kod brašna i hljeba je na nivou od 36%, kod povrća je na nivou od 30%, dok je kod mlijeka i mliječnih proizvoda na nivou od 20%. Dok nam, poštovane kolege, cijene osnovnih životnih namirnica, najblaže rečeno, divljaju, dok nam je hrana sve skuplja, a zakoni koje smo tim povodom donosili svi zajedno ovdje u Parlamentu su ostali mrtvo slovo na papiru - Dritan Abazović i njegova Vlada se češljaju, odnosno bježe od ovih egzistencijalnih životnih problema sa kojima se naši građani suočavaju i odgovaraju na te probleme tako što zabijaju glavu u pijesak. Deseterci koje svakodnevno pjevaju o otvorenom Balkanu, o temeljnom ugovoru i o popisu, o

prioritetima ove Vlade, koji su im očigledno nametnuti sa strane, su najbolji pokazatelj da oni i nijesu formirali Vladu da bi se bavila onim problemima koji su u interesu naših građana, već su formirali Vladu da bi realizovali ciljeve koji su im nametnuti sa strane.

I baš zato što su im interesi tuđe bliži od interesa ove države, Socijaldemokrate, kao jedina suverenistička partija, nijesu bile spremne da prihvate novi politički avanturizam u liku ove manjinske Vlade i da budu dio parlamentarne većine koja će stati iza nje. Ali, o tome ćemo drugom prilikom.

Danas bismo trebali da se bavimo sa dva zakona koja smo predložili, a koja imaju za cilj da riješe dva problema koja tište naše građane. Prvim zakonom želimo da smanjimo PDV na hljeb sa sadašnjih 7% na 0% i da time doprinesemo da se cijena ove osnovne životne namirnice, koja je inače poskupjela početkom godine čitavih 30%, smanji, ali i da se stane na kraj jednoj nepoštenoj, nepravednoj, da ne kažem, sramotnoj praksi da država zarađuje na povećanoj cijeni hljeba - a zarađuje na način što je cijena povećana, a PDV je ostao nepromijenjen. E dakle, drage moje kolege, usvajanjem ovog zakona mi rješavamo te dvije devijacije koje i te kako imaju odraza na životni standard najšire kategorije stanovništva.

Odlučili smo da to učinimo obaranjem stope PDV-a zato što cijenimo da je to pravedno rješenje. Pravedno je, jer znamo da u ekonomiji indirektni porezi zbog svog regresivnog dejstva najviše pogađaju one koji imaju najmanje dohotke, najviše pogađaju socijalno najugroženije kategorije stanovništva, te obaranjem stope PDV-a mi dajemo skroman doprinos da cijena ove osnovne životne namirnice bude niža. Ali je važno što to ne ide preko leđa pekarske industrije, jer znamo i sami da je pekarska industrija već dovoljno pogođena visokim cijenama energenata i brašna i da bi bilo neodgovorno očekivati da teret pojeftinjenja, odnosno obaranja cijene hljeba ona nosi na svojim leđima budući da ionako posluje u jednom složenom i zahtjevnom okruženju. Zato smo stali iza argumentacije koju je svojevremeno i Privredna komora izložila javno i cijenim da je to jedan od razloga što i Vlada koja se nije bavila ovim pitanjima, a to jeste bila njena nadležnost, i prirodno je da se Vlada bavi ovim pitanjima, a ne mi u Parlamentu - zato je uostalom ta Vlada suočena sa ovim Predlogom i dala pozitivno mišljenje na zakon i ja sam na takvom pristupu zahvalan. Njegovim usvajanjem, a vjerujem da ćemo usvojiti ovaj zakon jer smo imali priliku da juče svjedočimo njegovoj jednoglasnoj podršci u Parlamentu, pravimo mali ali važan korak ka stabilizaciji cijena ne samo hljeba, već cijena osnovnih životnih namirnica.

Drugim zakonom želimo da ukinemo akcizu na plastiku koja se koristi kao ambalaža u industriji hrane i pića, akcizu koja je nedavno nametnuta usvajanjem Zakona o akcizama ovdje u Parlamentu, ali je nametnuta samo domaćim proizvođačima, samo onima koji plastiku koriste kao ambalažu u industriji hrane i pića, samo domaćim privrednim subjektima koji se bave proizvodnjom vode, proizvodnjom mlijeka i mliječnih proizvoda, kao i onim privrednim subjektima koji se bave prepakivanjem određenih proizvoda u Crnoj Gori. Oni su opterećeni akcizom na plastiku, zbog čega su prinuđeni ukoliko ovaj zakon ne usvojimo da podižu cijenu proizvoda koji se proizvode ovdje u Crnoj Gori za nekih 10% što bi se katastrofalno odrazilo na našu domaću proizvodnju, što bi je učinilo dodatno nekonkurentnom, što bi stvorilo nelojalnu konkurenciju, a samim tim bi našu državu dodatno učinila uvozno zavisnom.

Upravo u želji da ispravimo nepravdu, da ispravimo nepravdu koja se sastoji u činjenici da su domaći proizvođači obveznici plaćanja ove akcize, ali ne i onih koji te proizvode izvoze u Crnu Goru, cijenimo da će se ovaj zakon usvojiti, jer na taj način dajemo vazduha našoj domaćoj proizvodnji da može da izdrži konkurenciju sa strane. Za vašu informaciju, oni su i bez usvajanja i bez opterećivanja ovom akcizom bili u situaciji da trpe izuzetno visoke troškove ambalaže koja je porasla do nekih 30%, a u najavi je novo poskupljenje za nekih 20% zbog preliivanja negativnih posljedica agresije Rusije na Ukrajinu, te bi im na te cijene povećanje cijene od nekih 10%, za kojim bi morali da posegnu ukoliko ne ukinemo akcizu, značilo da oni definitivno ne mogu da izdrže konkurenciju kojom su izloženi sa strane. Zbog toga cijenim da bi bilo odgovorno od ovog Parlamenta da usvoji ovaj zakon i da na taj način riješi nemali problem s kojim se naši proizvođači suočavaju. Želim da istaknem da mi usvajanjem ovog zakona ne kršimo onaj evropski standard koji ide u pravcu demotivacije privrede za korišćenjem plastičnih proizvoda, akciza na plastiku i nakon usvajanja ovog zakona ostaje. Mi ovim zakonom samo ukidamo akcizu na plastiku kada se ta plastika koristi kao ambalaža u industriji hrane i pića. To je važno da ovdje saopštimo, jer je argumentacija za usvajanje, između ostalog, i Zakona o akcizama bila poštovanje tog evropskog standarda. Mi taj evropski standard ne odbacujemo. Naprotiv. Ispravljamo nepravdu koja je domaćoj poljoprivrednoj proizvodnji nanešena, a vjerujem da nikom u Parlamentu, bez obzira na partije iz kojih dolazimo, to nije cilj. Ovaj zakon jeste jedan od zakona kojim se pokazuje odgovornost prema najširoj kategoriji stanovništva, a posebno se pokazuje odgovornost prema onoj koja se suočava sa najnižim primanjem.

Međutim, drage moje kolege, ni jedan ni drugi zakon nam neće pomoći da stanemo na kraj na početku pomenutom divljanju cijena osnovnih životnih namirnica. Želim da vas podsjetim da su cijene nekih osnovnih životnih namirnica porasle za čak 75%. Vlada pune dvije godine nije uradila ništa, prethodna Vlada, a i ova koja je Vlada kontinuiteta, jer politički subjekti koji su bili dio prethodne Vlade vode ključnu riječ i u novoj Vladi. Dakle, Vladi je trebalo pune dvije godine da usvoji zakon kojim se ostavlja prostor Vladi da u posebnim okolnostima, kriznim okolnostima može da djeluje i da ograniči cijenu proizvoda koji su od

posebnog značaja za život i zdravlje ljudi. Mi smo, drage moje kolege, kao posljednja država u Evropi nedavno, čini mi se, jednoglasno usvojili taj zakon. Ali, šta je problem sa tim zakonom? Privodim kraju, predsjednice, a ujedno i argumentujem i obrazlažem zaključke koje ćemo kao Odbor predložiti Parlamentu u kontekstu usvajanja Zakona o akcizama. Šta je problem sa tim nedavno usvojenim zakonom? Problem je, drage moje kolege, u tome što se taj zakon ne primjenjuje. Problem je u tome što je Vladi očigledno malo bilo dvije godine da, uz zakon koji je jednostavan zakon i sačinjen je od nekoliko članova, paralelno pripremi podzakonski akt. Mi taj podzakonski akt i dan danas čekamo i zbog tog podzakonskog akta kojeg nema, a kojega Vlada još uvijek nije pripremila, zakon ne možemo da primijenimo. Onaj isti zakon kojim treba da ograničimo cijene ne samo osnovnih životnih namirnica, nego treba da ograničimo i cijene proizvoda koji se koriste za ličnu higijenu, da ograničimo cijene onih proizvoda koji spadaju u red proizvoda koji se koriste kao dječija hrana i da ih iskoristimo za ograničenje cijena onih proizvoda koji se koriste kao sredstva za ogrijev.

Zbog tog, moram da kažem, nerazumnog odnosa Vlade prema ovom zakonu na kojem mi u SD-u insistiramo već više od dvije godine, bio sam sklon da kolegama iz Odbora predložim dva zaključka koja su jednoglasno prihvaćena i kao zaključci Odbora će biti predloženi Skupštini, a koji imaju za cilj jednu jednostavnu stvar - da Skupština Crne Gore pozove Vladu da u najkraćem roku, podvlačim u najkraćem roku, usvoji akt kojim bi se definisali lista proizvoda, kao i mjere iz nedavno usvojenog zakona, a kako bi se stvorile pretpostavke da se snizi cijena tih proizvoda. Još jednu stvar smo tim zaključcima predvidjeli. Predvidjeli smo da paralelno sa tim Vladu obavežemo da pripremi i program subvencija privrednim subjektima, onim privrednim subjektima koji bi zbog ograničavanja marže ili zbog ograničavanja cijena bili pogođeni ovom mjerom.

Cijenim da je to ono što je bio duh rasprave kada smo razgovarali o tom zakonu i računam da ćemo stati svi iza ta dva zaključka koja pozivaju Vladu da se trgne iz zimskog sna, da izvuče glavu iz pijeska, o čemu sam maloprije govorio, i da konačno krene da radi svoj posao. Posao Vlade je da obezbijedi da se zakoni koje ovaj Parlament usvaja poštuju. Taj zakon se ne može ni poštovati ni primijeniti dok ne pozovemo Vladu da usvoji podzakonski akt, iako bi ona i bez tog pozivanja Vlade trebalo da radi svoj posao.

Treći zaključak, o čemu će, vjerujem, kolege koji su juče učestvovali u raspravi povodom ove dvije tačke dnevnog reda obrazložiti, odnosi se na to da svi skupa kao Parlament pozovemo Vladu da na jedan cjelovit i kvalitetan način poštuju odgovarajuću direktivu koja se tiče plastike, a naveli smo tačno o kojoj direktivi se radi kako ne bi ostalo ni najmanje nepoznanice oko toga da li bi usvajanjem Zakona o akcizama i oslobađanjem domaćih proizvođača obaveze plaćanja akcize na plastiku koja se koristi za ambalažu u industriji hrane i pića mi zapravo dezavuisali tu našu evropsku obavezu. Hvala.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (15.06.22 13:30:12)

Zahvaljujem poslaniku Šehoviću.
Da li izvjestioci odbora žele riječ?
Poslanik Ivanović. Izvolite.

PETAR IVANOVIĆ (15.06.22 13:30:23)

... namjeri da nadoknadim dio vremena, četiri stvari.

Prvo, smo više puta do sada ukazivali da pojedina zakonska rješenja koja dolaze i koja su dolazila u Skupštinu Crne Gore stavljaju u neravnotežan položaj domaće proizvođače. Jučerašnja diskusija, bez obzira na očigledne političke razlike koje postoje između pojedinih članova Odbora koji predstavljaju različite političke partije, je bila veoma jedinstvena kada je u pitanju naša zajednička namjera i želja da omogućimo ono što se u Evropi odavno zove jedinstveno i fer poslovanje na jedinstvenom tržištu. To fer poslovanje ne može da postoji ako proizvođači koji koriste plastičnu ambalažu u Crnoj Gori plaćaju akcize, a svi drugi proizvođači iz regiona to ne čine. Tako da je namjera jednog od ova dva zakona potpuno očigledna - da dovede domaće proizvođače, crnogorske proizvođače, proizvođače iz Crne Gore, kako god hoćete, u ravnotežan položaj. Došli smo dotle da treba da se borimo za ravnotežan položaj poljoprivrednih i drugih proizvođača u Crnoj Gori.

Drugo, razmotrili smo i jednu inicijativu koju je načeo uvaženi kolega Šehović. To je da ako u regionu hoćemo da poštuju pravila Evropske unije onda moramo poštovati određene direktive. Direktiva koju je on naveo iz 2019. godine pod oznakom 904, a odnosi se na smanjenje upotrebe proizvoda od plastike za prehrambene proizvode. Naša namjera je bila da sugerišemo Vladi Crne Gore da preuzme tu regionalnu inicijativu u okviru postojećih regionalnih inicijativa. Dakle, nema potrebe za bilo kakvim novim,

postoje CEFTA sporazumi koji su potpisale sve zemlje regiona, postoji berlinski proces. Sasvim dovoljno imamo pravnog okvira da u okviru tih inicijativa pokrenemo ono što se čini u Evropskoj uniji, kojoj težimo kao sve zemlje regiona i čija pravila poštujemo. Džaba će Crna Gora raditi jedno ako ostale zemlje regiona to isto ne čine.

Treća stvar koju želim da podijelim sa vama jeste da mi je, zaista, drago, a nadam se da dijelim i zadovoljstvo svih članova Odbora, da je ovo već četvrta sjednica gdje smo sve odluke donijeli jedinstveno. Mislim da to pokazuje ozbiljne promjene u radu samog odbora i ozbiljne promjene u radu Parlamenta, da ono što je od interesa za građane, za poslovnu zajednicu ne trpi nikakve političke razlike u Crnoj Gori i da tu postoji jedinstvo. Drago mi je da to mogu da konstatujem. Želim da se zahvalim svim članovima Odbora na njihovoj konstruktivnoj diskusiji juče. Nadam se da ćemo takvu atmosferu održati i u narednom periodu. Zahvaljujem.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (15.06.22 13:33:01)

Zahvaljujem poslaniku Ivanoviću ispred Odbora za ekonomiju, finansije i budžet.

Podsjetiću da smo u dogovoru u kolegijumu dogovorili jedinstven pretres po ovim tačkama dnevnog reda u trajanju od dva sata ukupno sa uvodnim izlaganjima ispred klubova poslanika u trajanju od po pet minuta.

Prelazimo na raspravu ispred klubova poslanika.

Prvi po rasporedu, ispred Kluba Demokratske partije socijalista, poslanik Nikola Rakočević.

Izvolite, kolega.

NIKOLA RAKOČEVIĆ (15.06.22 13:33:35)

Zahvaljujem, predsjednice.

Poštovane građanke i građani, uvažene kolegice i kolege,

Najprije da kažem da će Klub poslanika Demokratske partije socijalista podržati dva predloga zakona kolega iz SD-a. Zahvaljujemo se na odgovornom pristupu partije koja je sad u opoziciji, ali koja upućuje prema Parlamentu, većini, ali i svim ostalim poslanicima u Parlamentu, zakonske inicijative koje imaju za cilj da olakšaju građanima i privredi teško vrijeme koje nastaje zbog globalne recesije i, ponovio sam to više puta prethodnih dana i svi mi, lošeg upravljanja krizom od strane smijenjene Vlade.

Mi ćemo naravno u parlamentarnoj većini imati sluha za sve inicijative, bilo da dolaze iz Vlade ali i iz parlamentarne opozicije, koje imaju za cilj odgovoran pristup u odnosu na građane i privredu. Bilo bi dobro da smo imali isti pristup prošle parlamentarne sad smijenjene većine, kada smo bili u opoziciji i kada smo ukazivali na određena rješenja koja bi bilo dobro da su bila donešena tada, da bi spasila naš ekonomski sistem. Budući da nije bilo sluha ni u Vladi ni u tadašnjoj parlamentarnoj većini, a tog sluha sada ima u novoj većini u odnosu na ono što će dolaziti iz opozicije - ne bismo došli u poziciju u kojoj smo danas. Ne bismo došli do Zakona o budžetu koji je Crnu Goru u ekonomskom smislu zavio u crno, ne bismo imali deficite u budžetu, ne bismo imali, da ne ponavljam, prethodnih mjeseci kad smo govorili puno o tome, finansiranje tekuće potrošnje iz zaduženja, ne bi bilo nenamjenske potrošnje, ne bi bilo gomilanja javne potrošnje, bilo bi razvojnih politika, bilo bi olakšanje za privredu i građane. Međutim, vjerujem da dolazi bolje vrijeme u smislu zakonske legaslative i implementacije sa adrese izvršne vlasti. Da bismo to ostvarili, nama su potrebni saradnja i dijalog. Kolega Ivanović je kazao i u pravu je da u okviru Parlamenta, bilo da se nalazimo u vlasti ili u opoziciji, u ovom trenutku postoji visoki stepen razumijevanja za teme od vitalnog interesa za ekonomski sistem Crne Gore. Mislim da za sada postoji takvo razumijevanje i od Vlade Crne Gore. Upravo zbog toga nam je potreban dijalog i razgovor. Mi apriori ne tvrdimo da su rješenja koja predlažemo i smatramo važnim za ekonomski sistem ispravna.

Međutim, insistiramo na dijalogu, posebno sa Vladom Crne Gore dok god budemo ti koji ćemo podržavati Vladu i zajednički raditi na uspostavljanju održivijeg ekonomskog sistema i evropskog puta Crne Gore. Upravo zbog toga važno je da u svijetlu zaključaka realizujemo sve naše politike regionalne u okviru postojećih inicijativa, kao što je Berlinski proces i CEFTA. CEFTA osnovana 1992. godine, koja je Višegradsku grupu pogurala prema Evropskoj uniji i sada su participanti u CEFTI novi aspiranti za članstvo u Evropskoj uniji. To je put Crne Gore bez alternative. Dakle, otvoreni Balkan i druge inicijative, koje najzad ne podrazumijevaju participaciju svih država Zapadnog Balkana i svih država aspiranata za članstvo u Evropskoj uniji, nijesu inicijative koje služe za integraciju Crne Gore prema Evropskoj uniji. Šta više, to su platforme za alternativu evropskom putu Zapadnog Balkana. Nama to ne treba. Ali svakako treba nam razgovor i dijalog o svim tim pitanjima i o pitanjima odluka koje se donose i u Parlamentu i u Vladi. Bilo je

riječi prethodnih dana o određenim akciznim politikama koje smo smatrali da su stimulatívne za punjenje budžeta Crne Gore.

Vlada smatra da treba, primjera radi, uvesti akcize na gorivo, za jahte. U redu, razumijemo tu ekonomsku politiku, ali insistiramo na razgovoru i dijalogu. Mi nijesmo ukidali naplatu komunalija za hotele sa četiri i pet zvjezdica da bismo odustali od prihoda u komunalijama. Nijesmo porez na dobit smanjivali na 9% i bili najatraktivniji za krupni kapital i za privrednike u odnosu na ovaj dio evrope a i šire, da bismo odustajali od prihoda od poreza na dobit. Nijesmo razne biznis barijere uklanjali da bismo odustajali od prihoda tada kada smo privlačili Porto Montenegro, Portonovi, Lušticu i ostale krupne investicije. Ne, to smo radili da bismo privukli strani kapital, da bismo privukli investicije i da bismo obezbijedili nova radna mjesta i punjenje budžeta. Isto tako i za akcize za gorivo, za jahte. Mi smo 2000, 2021. godine imali jednu jahtu, jedan vez u Crnoj Gori. Sada samo u Boki ima planirano 2.000 vezova, projekat Bijela treba da obezbijedi ekonomsku održivost u smislu remonta jahti. Mi imamo toliko sada atraktivne ponude ne samo za visokoplatežnu klijantelu, već i za ozbiljne investitore koji trebaju da ulože svoj kapital u Crnu Goru: otvore radna mjesta, pune budžet, troše ovdje novac. Nama trebaju analize...

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (15.06.22 13:39:45)

Poslaniče Rakočeviću, vrijeme koje je predviđeno isteklo je. Da li Vi koristite vrijeme ispred Kluba dodatno?

Izvolite.

NIKOLA RAKOČEVIĆ (15.06.22 13:39:56)

Koristim vrijeme ispred Kluba dodatno. Dakle, sve važne i ozbiljne odluke moramo donositi u razgovoru na bazi ozbiljnih analiza a ne na bazi paušalnih ocjena, a sve sa ciljem da obezbijedimo što dinamičniji razvoj, što veće, snažnije i intenzivnije punjenje budžeta, smanjenje javne potrošnje, optimizaciju javne uprave, povećanje penzija i zarada i stimulaciju privrede - da bismo otvarali nova radna mjesta u relnom sektoru, a smanjivali javnu potrošnju. To ne možemo bez stimulansa za privredu i bez olakšanja za građane koji najteže žive da prebrode ovo teško vrijeme. Upravo zbog toga pozivam da i u Parlamentu i u odnosu na Vladu, bilo da smo u parlamentarnoj većini ili opoziciji, kroz razgovor i ozbiljnu analizu dođemo do najboljeg rješenja. Prijedlog SD-a, dva zakonska teksta i tri zaključka koje smo razmatrali juče na Odboru, su prihvatljiva i mislim da predstavljaju jedan dobar put kako mogu opozicija i vlast saradivati na dobro ekonomskog sistema, građana i privrede. Hvala vam.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (15.06.22 13:41:10)

Zahvaljujem poslaniku Rakočeviću.

Sledeća ispred Kluba Demokratskog fronta poslanica Simonida Kordić.

Izvolite, kolegice.

SIMONIDA KORDIĆ (15.06.22 13:41:22)

Hvala, gospođo predsjednice.

Čuli smo od prethodnih govornika da je ekonomska situacija u Crnoj Gori, malo je reći, zabrinjavajuća. No, ukazuje se na to da je ova najnovija kriza nastala nekako u protekloj godini, što prosto ne odgovara činjenicama. Ova kriza najnovija u Crnoj Gori počela je najmanje pre tri godine sa početkom korone, pa se nastavila daljim tokom događaja koji nisu nužno imali svoje izvorište u Crnoj Gori, i na to se i prethodne vlade i ova pozivaju. Krize su uvek nekako svetske, ali je siromaštvo uvek domaće. U te tri godine u Crnoj Gori su se promenile tri vlade. Ni jedna od njih nije uspela niti pokazala dovoljnu agilnost da donese atekvatne mere kojima bi se rasteretili građani od nošenja najvećeg dela tereta posledica ovih kriza. Evo u proteklih nekoliko meseci inflacija je dostigla čak /prekid/ da izazovu mnogo više jer su najviše porasle cene osnovnih životnih namirnica - čak do 40%. Taj teret nose ovi građani koji imaju mala ili srednja primanja u Crnoj Gori i koji najveći deo svojih primanja troše upravo na to - na hranu i na račune, a tu su cene najviše i skakale. Ovaj zakon predlaže da se ukine PDV na hleb, predlaže da domaći proizvođači recimo mleka, vode i sličnih namirnica koje se pakuju u klasičnu ambalažu budu dovedeni u ravnopravan položaj sa uvoznicima, odnosno sa uvoznim artiklima. To je dobro, ali nije i dovoljno. Hleb će

ako skinemo ovaj PDV, možda pojeftiniti za nekih 7%, ali on je u proteklih nekoliko meseci /prekid/ 30%. Proizvođači lokalni će biti u nešto povoljnijem položaju nego što su bili u poslednjih nekoliko meseci, ali pitanje siromaštva i pitanje sveukupnog ekonomskog kolapsa ostaje i dalje - i donošenje jednog zakona, ili dva, tri ili pet to prosto ne može rešiti. To je sveobuhvatno pitanje za koje je potrebna ozbiljna politička volja i ozbiljna spremnost da se u potpunosti redefiniše način na koji je ova naša ekonomija organizovana. Mi danas živimo u stanju jednog potpunog liberalizma, jedne defakto ekonomske deregulacije koja je stvorila uslove da vlasnici krupnog kapitala budu i vlasnici naših života. Sa druge strane, intervencija države je oskudna, retka i svakako nedovoljna, a građani gledaju kako sami da izađu na kraj sa potpunom svetskom krizom.

Sa druge strane, pominjali ste i zakon koji smo nedavno usvojili, kojim je trebalo da budu stabilizovane ili ograničene cene najvažnijih životnih namirnica. Setićete se svi da je bila strašno velika halabuka pre svega na Demokratski front da se zaboga Skupština ne sastaje pa se ne može doneti taj zakon koji će rešiti pitanje svih pitanja života svih nas i svih građana Crne Gore. Evo se Skupština sastala, evo smo zakon doneli i šta ćemo sad? Građanima je, nažalost, isto ili gore nego što im je bilo. Vlada naprosto nije reagovala. Vlada nije uradila ono što mora da uradi, da donese podzakonska akta i da ono što je ova Skupština omogućila sprovede u delo, da građani zapravo osele nekakav benefit od toga što radimo i da osele da se neko u ovoj državi o njima zapravo brine i stara.

Politička volja je ključ svega - koliko god to možda bilo neatraktivno ili nepopularno govoriti, ali bez postojanja političke volje nema boljitka. Ova se Vlada, kaže gospodin Šehović, bavila malo ili ni malo ekonomskim pitanjima. To je delimično tačno. Međutim, ono jedino ekonomsko pitanje kojim se ova Vlada zapravo bavila jeste pitanje Otvorenog Balkana. Otvoreni Balkan pruža veoma važne i veoma referentne ekonomske benefite ne tajkunima, ne vlasnicima krupnog kapitala, već građanima koji imaju mogućnost da, u slučaju našeg pristupanja Otvorenom Balkanu, mogu da se zaposle na mnogo većem tržištu nego što je to sada, da mogu slobodno da putuju, slobodno da se leče, a i naši domaći proizvođači, za koje se potpuno opravdano brinemo i u slučaju ovog nepravednog uvođenja akciza na plastiku, koje samo praktično pogađa domaće proizvođače, imaju benefite u smislu boljeg protoka robe i kapitala, većeg tržišta, većih investicionih mogućnosti i slično. Međutim, Vlada ne može oko toga da se složi. Znamo i čuli smo da DPS i SDP ne podržavaju program Otvorenog Balkana, ali i kolege iz opozicije: kolege iz Demokrata, iz Demokratske Crne Gore i Socijaldemokrata jednako ne podržavaju taj program. Navode različite razloge - da to omogućava nevjerojatnu dominaciju Srbije, da je bolje čekati Berlinski proces i slično. Međutim, zagovornici te politike prosto moraju da imaju na umu činjenicu da odbijanje regionalne saradnje mi, odnosno ne mi - mi se zalažemo za regionalnu saradnju, već vi, vodite Crnu Goru u stanje izolacionizma, koje je, nažalost, dominiralo crnogorskom istorijom. Stanje koje je u raznim istorijskim okolnostima dovelo Crnu Goru praktično u život jedne teritorijalno ograničene, zatvorene države u kojoj je narod živio kao u kasarni. Generacije političara u Crnoj Gori, narodnih prvaka od pesnika do vojskovođa, su se borile da omoguće ovom narodu da živi u otvorenom društvu, da živi bolje, kvalitetnije, povezanije sa ostalim svetom. U tom smislu, vraćanje Crne Gore na politiku izolacije ne može nikako biti dobro, već može biti samo loše. Čujemo da je inicijativa Otvoreni Balkan loša. Pa loša je za lokalne tajkune koji radnike drže kao robovsku radnu snagu, loša je i za one političare koji drže narod u strahu od nekakve lokalne barbaroge iz susedstva...

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (15.06.22 13:48:49)

Poslanice Kordić, pošto je vrijeme predviđeno za izlaganje završeno, da li i Vi takođe koristite vrijeme ispred Kluba?

SIMONIDA KORDIĆ (15.06.22 13:48:56)

Završavam, gospođo predsjednice. Koristim naravno vreme Kluba, ali kažem, završavam vrlo brzo. Dakle, loše je i za te političare koji narod drži u strahu a sebe drže na vlasti. Za njih je loše, ali je za narod dobro.

Prema tome, Demokratski front će podržati ova dva predložena zakona. Iako nedovoljno, oni ipak unekoliko doprinose regulisanju stanja na tržištu i barem malom poboljšanju standarda života građana - kao što ćemo podržati svaku inicijativu za koju smatramo da je dobra za građane Crne Gore. Hvala.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (15.06.22 13:49:34)

Zahvaljujem, poslanice Kordić.
Sledeća, ispred Kluba SNP-a, poslanica Milosava Paunović.
Izvolite, kolegice Paunović.

MILOSAVA PAUNOVIĆ (15.06.22 13:49:47)

Zahvaljujem, predsjednice.

Ja ću vrlo kratko u ime Kluba obrazložiti naš stav povodom Predloga zakona o dopuni Zakona o akcizama i Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona na porez na dodatu vrijednost, koje su predložile kolege iz SD-a. Svakako, Socijalistička naroda partija će podržati ova dva predloga zakona iz prostog razloga što su oni u interesu naših građana.

Kada govorimo o izmjenama i dopunama Zakona o akcizama, prije svega, da bi se smanjila nelojalna konkurencija na našem tržištu, koje je i onako malo i veoma zavisno od uvoza stranih proizvoda, dosadašnjim Zakonom o akcizama domaći proizvođači koji proizvode određene proizvode koji se pakuju u plastičnu ambalažu nisu bili oslobođeni plaćanja ovih akciza, čime su dovedeni u nepovoljni položaj u odnosu na strane proizvođače, a svakako pošto zavisimo od uvoza - njih je mnogo više. Da bi se smanjila nelojalna konkurencija, da bi našim proizvođačima, mljekarama, fabrikama koje se bave proizvodnjom sokova i slično omogućili da se makar na ovaj način smanji nelojalna konkurencija i da se iole poboljša njihov položaj, svakako smo saglasni sa tim zakonskim rješenjem.

Takođe, što se tiče Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dodatu vrijednost, ranijim izmjenama zakona smanje je PDV na brašno i ulje sa 7 na 0% za ulje dobijeno od suncokreta, kao i na so sa 21% na 7%. Međutim, sve to nije uticalo na smanjenje cijena hleba, niti je omogućilo neki povoljniji položaj ni pekarima niti trgovcima, tako da su te cijene hleba ostale iste bez obzira na smanjenje stope PDV-a. Nulta stopa PDV-a na hleb i na brašno je jedni način da se ovo pitanje riješi.

Takođe, pošto smo nekoliko puta ranije govorili o onim kategorijama stanovništva koje apsolutno nemaju nikakvih primanja, njima će to u dodatnoj mjeri olakšati ionako nepovoljan položaj. Dakle, Socijalistička narodna partija svakako će podržati ova zakonska rješenja upravo i samo iz tog razloga zbog toga što su u interesu naših građana. Ono što se spočitava da nije radila prethodna Vlada, mi smo sve svoje primjedbe koje smo imali na rad prethode Vlade iznosili ranije, a ovoj Vladi mislim da nije mjesto ovakvim primjedbama i da joj treba dati šansu. Za ove izmjene i dopune Zakona se imalo vremena i ranije dok su kolege bili u poziciji da o tome odlučuju, tako da nema potrebe za spočitavanjem. Znamo mi vrlo dobro šta je u interesu građana i upravo ovi zakoni koji su u interesu svih građana Crne Gore nailaze na ovakav konsenzus u Parlamentu. Smatram da je u suštini to naš posao, da treba, bez obzira ko predao neko zakonsko rješenje, ako je to interesu građana - da glasamo svi. Ovi zakoni nisu spasonosni u smislu da se poboljša u znatnoj mjeri ionako loš ekonomski položaj naših građana, ali će donekle i koliko se kreću u okvirima zakonskih mogućnosti doprinijeti poboljšanju položaja. Iz tog razloga smo za, a ne iz razloga što je neko sad ovim zakonima otkrio toplu vodu.

Tako da, kao što sam kazala, Socijalistička naroda partija će podržati oba predloga zakona. Zahvaljujem.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (15.06.22 13:53:21)

Zahvaljujem kolegici Paunović.
Ispred Kluba Demokrate, Demos poslanik Danilo Šaranović.
Izvolite, kolega.

DANILO ŠARANOVIĆ (15.06.22 13:53:36)

Poštovana Skupštino, uvaženi građani, cijenjeni predlagači,
Evo ja ću vrlo kratko u ovom uvodnom obraćanju.

Dakle, juče se na sjednici Odbora za ekonomiju vodila rasprava o ova dva zakona i rekao bih da u ovom trenutku postoji većina u Parlamentu da se PDV na hljeb snizi sa sadašnjih 7 na 0% i da se ukinu akcize na proizvode od plastike koji se koriste u industriji hrane i pića. Ove i ovakve mjere podrške građanima, sa jedne, ali i privredi, sa druge strane, jesu dobrodošli iz nekoliko razloga.

U prvom kvartalu ove godine u Crnoj Gori je zabilježena stopa inflacije od 9,7% i ona kao takva nije najveća samo u regionu nego i u Evropi, odnosno euro zoni. Sa druge strane, na praktičnom terenu subjektivni osjećaj građana jeste da je ta inflacija mnogo veća, a to se dešava upravo zbog toga što se ona

dominantno odnosi i primjetan je dominantno taj rast cijena kod dobara široke potrošnje, odnosno kod hrane i energenata. Međutim, jasno je i da mi pored toga što uvozimo dobra i usluge, uvozimo upravo i inflaciju. Jasno je i da mi ne možemo ni da koristimo brojne mehanizme monetarne politike, koje, nažalost, nemamo na raspolaganju, ali je jasno i to da ovu Vladu ovakvo stanje dominantno i ne interesuje. Jasno je i to da mi očigledno imamo "letećeg ministra", odnosno premijera i leteće pojedine ministre, imajući u vidu da mnogo više vremena provode u avionima nego u Crnoj Gori. To potvrđuje i onih dodatnih dva i po miliona eura za službena putovanja i reprezentaciju koje su sebi obezbijedili kroz rebalans. Umjesto da se pozabavi pitanjem inflacije, može se reći da je premijer u ovom trenutku svojim djelovanjem zaslužan za inflaciju u populizmu. Dakle, umjesto da se bavi time, on se bavi ako pratite, poštovani građani, njegove društvene mreže, kreacijom nekih video klipova na kojima možete da vidite kako iskače iz helikoptera u avion, gdje možete da vidite kakve mjere obezbjeđenja ima u nekoj službenoj posjeti, koliko vozila i bezbjednjaka ga je pratilo. Prvo, to je jako neozbiljno i jako djetinjasto. To samo potvrđuje nedavna izjava jednog njegovog bivšeg savjetnika, koji je kazao da se u obavljanju nekih odgovornih državnih poslova ponaša kao dijete u prodavnici igračaka. Ali, ne samo to. Kada se sjete da se okupe na sjednici Vlade, tu najčešće ne možete vidjeti neku diskusiju - naročito ne stručnu oko toga kako da se dođe do najboljih mehanizama da se ublaži ova kriza. Naprotiv, na tim sjednicama Vlade najčešće možete da vidite sprovođenje politike brutalnog revanšizma, ali i sve češće scene u kojima možete da vidite ministra odbrane kako prevaspitava i rekao bih čak nerijetko i politički ponižava određene ministre u toj Vladi. Ali, da se vratim konkretno na našu temu.

Poštovani građani, zamislite kakvo bi stanje bilo da nijesmo povećali plate, da nijesmo uveli dječije dodatke, da nijesmo vratili naknade za majke, da nijesmo uveli besplatne udžbenike, da nijesmo povećali staračke naknade - ono što su istorijska dostignuća bivše parlamentarne većine koja je pobijedila na izborima 30. avgusta 2020. godine.

Na samom kraju rekao bih da s obzirom da imamo neke onako stidljive najave određenih lica iz Vlade kada su u pitanju dječiji dodaci i naknade za majke, ukoliko bilo kome, a to sam rekao prije nekoliko dana, padne na pamet da nešto petlja sa: platama, dječijim dodacima, naknadama za majke, besplatnim udžbenicima i staračkim nadoknadama - neka bude siguran da ne postoji ni promil šanse da ćemo to dozvoliti i neka računa na opštu društvenu revoluciju. Evo, čini mi se da sam bio precizan kad je u pitanju raspoloživo vrijeme. Zahvaljujem.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (15.06.22 13:58:44)

Zahvaljujem poslanku Šaranoviću, posebno zahvaljujem na poštovanju vremena.
Ispred Kluba Crno na bijelo, riječ ima šef Kluba Miloš Konatar.

MILOŠ KONATAR (15.06.22 13:58:59)

Evo nije lako, poštovana predsjednice, govoriti sad kad smo usred revolucija i revolucionarnih govora, ali pokušaću da se držim teme.

Poštovane kolege poslanici, poštovani građani, odmah na početku da kažem da će poslanički klub Crno na bijelo podržati izmjene Zakona koje se tiču akciza na proizvode od plastike i izmjene Zakona kada je u pitanju PDV na osnovne životne namirnice. Dakle, ja sam rekao kada smo imali konstitutivnu sjednicu ovog saziva Parlamenta da je potpuno nebitno ko predlaže neko zakonsko rješenje. Na primjer, sticajem okolnosti, ove predloge izmjena zakona su predložile kolege iz SD-a. Svaki dobronamjeran i kvalitetan predlog ma od koga dolazio će uvijek imati našu podršku, jer je, kako sam govorio, za mene i za moje kolege važno ko i šta predlaže, a ne samo odakle taj predlog dolazi.

Dakle, kada je u pitanju ovo što se dešava, mislim da je to doprinos demokratskim procesima u Crnoj Gori, jer mi sada u ovom sazivu Parlamenta imamo više nego ikad situaciju da se predlozi koji dolaze od strane opozicije usvajaju, čak se usvajaju sa velikim stepenom saglasja i konsenzusa. Ja mislim da je to dobro. To je dobro, za razliku od toga kada sam ja prvi put bio poslanik ovoga Parlamenta 2016. godine tada, a moje uvažene kolege predlagачi ovoga zakona bili parlamentarna većina, a ja parlamentarna opozicija - tada sam predlagao zakon koji je omogućavao da se svoj djeci u Crnoj Gori omogući isplata dječijih dodataka i moje uvažene kolege tada nijesu glasale da taj predlog uđe uopšte u dnevni red, a kamoli da se o njemu glasa, a kamoli da daju podršku za takav predlog. Tako da mislim da je ovo dobro i da je ovo neka poruka kako treba ubuduće raditi, bez obzira ko bio parlamentarna većina ili parlamentarna opozicija.

Takođe, prilikom diskusija i predstavljanja ovih zakonskih rješenja, dotakli smo se uloge Vlade Crne Gore u ovome i da li je Vlada pravovremeno reagovala ili ne. Podsjetiću i moje uvažene kolege, a podsjetiću i građane Crne Gore da mi, zahvaljujući pravovremenom reagovanju Vlade i pravovremenom reagovanju poslanika u Skupštini Crne Gore, danas imamo najniže cijene goriva u regionu. Ova Skupština je, na predlog Vlade, izmijenila i smanjila akcize na gorivo i zbog te pravovremene reakcije građani Crne Gore danas plaćaju najniže cijene goriva u regionu. Da li su one visoke - jesu, a da li su one najniže u regionu - takođe jesu. Da li su Vlada i parlamentarna većina zaslužne za to i svi poslanici koji su glasali za smanjivanje akciza na gorivo - jesu. Samo da te stvari ne zloupotrebjavamo i da ne obmanjujemo javnost, jer predlagači su ova dva zakona takođe od Vlade dobili i pozitivno mišljenje i takođe od ministra finansija kada je bio u Skupštini Crne Gore (odmah dobili podršku za ovu inicijativu kada su u pitanju ovi zakoni).

Kada bismo pričali o radu Vlade ko je radio, što je radio, da li Vlada zabija glavu u pijesak kao noj, ja bih mogao da kažem takođe da su moje uvažene kolege, predlagači ovog zakona, preživjeli kao vlast, kao većina najmanje dvije svjetske ekonomske krize, pa tada nijesu zabijali kao noj glavu u pijesak, nego su bili u oblacima i nije im padalo na pamet da predlože smanjivanje PDV-a na hljeb, smanjivanje akciza na gorivo itd. Mislim da je, kao što je slučaj i s nama, i sa mojim uvaženim kolegama boravak u opoziciji ljekovit. Kroz taj ljekovit boravak u opoziciji mi sada imamo inicijative koje su dobre i koje ćemo mi, kao parlamentarna većina, podržati. Iskoristiću vrijeme Kluba, jer se niko od mojih uvaženih kolega neće javljati po ovoj tački dnevnog reda.

Neko je pomenuo da nam je više nego ikad danas u Crnoj Gori neophodan razgovor, dijalog o svim otvorenim pitanjima. Jer, uvjeren sam da mi, kao i oko ovog pitanja, možemo postići široku saglasnost i široki konsenzus. Na primjer, to je ispit za sve nas, nekoliko puta sam to govorio u Skupštini Crne Gore, ako se mi u Crnoj Gori oko nečega možemo saglasiti i ako oko nečega možemo postići konsenzus - onda je to evropska budućnost Crne Gore. Ako nam je to zajedničko da svi želimo da Crna Gora bude naredna članica Evropske unije, hajmo onda da svoj rad u Skupštini Crne Gore upravo usvojimo na donošenju onih rješenja kako zakonskih, tako i kada je u pitanju glasanje za Sudski savjet, za sudije Ustavnog suda, uradimo sve ne samo deklarativno, nego i na djelima ovdje u Skupštini Crne Gore da Crna Gora bude naredna članica Evropske unije. Ne samo kada je u pitanju evropska budućnost Crne Gore, nego su se ovdje čula pitanja i regionalnih inicijativa, Open Balkana i svega ostalog.

Mislim da je vrijeme da mi konačno u Crnoj Gori kada imamo dileme i kada imamo pred nama važne odluke, tim odlukama pristupamo ne iz ugla emocija, jer tako mi obično u Crnoj Gori zauzimamo stav emotivni, a ne na osnovu argumenata i racionalnih razloga za i protiv - dakle, za svaku odluku, pa i za regionalne inicijative o kojima smo razgovarali ima argumenata i za, ima argumenata i protiv. Samo jednu stvar moramo imati u vidu - moramo gledati što je interes građana i što je interes države Crne Gore. Ako budemo gledali što je interes građana i što je interes države Crne Gore, sigurno ćemo se u nekoj tački u budućnosti saglasiti i naći. Mislim da je to posao svih nas i da ovdje ovim načinom kada parlamentarna većina može zajednički da izglasa predloge koji dolaze iz reda parlamentarne opozicije, imajući u vidu da je to interes građana Crne Gore, ovo treba da nam bude pokazatelj kako treba raditi. Naravno, ovakve stvari ne možemo, možda ću biti pregrub da kažem, zloupotrebjavati, pa sada tu inicijativu predstavljati kao pasivnost parlamentarne većine ili pasivnost Vlade da se nešto uradi. Ne. Potpuno je nebitno ko će nešto predložiti. Bitno je da ćemo mi kao proizvod današnjeg dana imati usvojene izmjene kojima će se omogućiti privredi i malim i srednjim prevashodno proizvođačima u Crnoj Gori da ne plaćaju dodatne akcize na plastiku i da se smanji PDV na osnovne životne namirnice. To je još jedan pokazatelj za parlamentarnu većinu kako možemo da radimo, jer smo mi pokazali da iako nešto se usvoji, ako imamo feedback, ako imamo povratnu informaciju od privrede ili od građana da to treba promijeniti, da to loše utiče na poslovanje privrede ili na život građana Crne Gore, mi smo u stanju da vrlo brzo ta zakonska rješenja mijenjamo kako bi prilagodili da olakšamo poslovanje i olakšamo život građanima Crne Gore.

Uvijek govorim - gledajmo u budućnost, gledajmo u evropsku budućnost. Uvijek ćemo, ako tako budemo radili, vidjeti one tačke oko kojih se možemo saglasiti i koje su nam zajedničke. Zajedničko nam je uvijek ono što je interes građana i države Crne Gore. Hvala.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (15.06.22 14:08:59)

Zahvaljujem poslaniku Konataru.

Ispred Kluba Pokreta za promjene poslanik Branko Radulović.

Izvolite, kolega.

BRANKO RADULOVIĆ (15.06.22 14:09:11)

Hvala, predsjednice.

Što bi rekao veliki Leso Ivanović: "Sjećanje me lakom tugom ovi". Zašto ovo? Imam mučninu u stomaku. Danas ću da glasam za sebe koji sam ovo predlagao sa svojim kolegama 2007, vjerovali ili ne, koji sam sa svojim kolegama po drugi ili treći put to predložio 25. januara 2013. godine, na čelu sa Miodragom Lekićem, Demokratski front i cijelim paketom izmjene i dopune Zakona o porezu na dodatu vrijednost, zatim izmjene i dopune Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica, Zakon o porezu na dobit pravnih lica, Zakon o porezu na promet nepokretnosti, Zakon o porezu na upotrebu motornih vozila, plovni objekata, vazduhoplovi, letilice, Zakon o koncesijama, Zakon o akcizama, Zakon na igre na sreću i zabavne igre, Zakon o igrama na sreću, pošto su to dva zakona. Će pobjeĝoše oni koji su trebali da dignu ruku prije dvadeset godina ili prije osam, devet godina? Gospodo, Će ste bili tada? U meĝuvremenu, desile su se mnoge ruĝne stvari. Nije vaĝno što niste ovo glasali. Ovo je bilo 1%, 2% ili 5% ovoga što su moje kolege i moja malenkost predlagali svih ovih 35 godina. Danas sam napisao i jedan tekst, Ćitajući 1003 strane jednog materijala koji nije dostojan niĝega - Nacrt Prostornog plana Crne Gore. Problem je u tome da li je liĝni interes preĝi od interesa graĝdana Crne Gore. Tako da, gospodine Šehoviću, glasaću za mene i za vas zajedno pošto smo mnogo puta zajedno bili, ali vas je kada ste bili u Vladi opila stolica, fotelja, a ja nijesam još došao na to iskušenje tako da ne znam što Će biti.

Graĝani Crne Gore, biće hljeba. Hoće li biti smoka? Znete li, graĝani Crne Gore, što je smok. To je kod nas uobiĝajeno u Katunskoj nahiji. To je sve ono od skorupa, sira, mesa, pršute, svega onoga što ljudi traĝe. Hoće li biti za lijekove? Hoće li biti za neki napredak Crne Gore? Neće, graĝani Crne Gore. Sigurno da ovo što je prošlo i što smo potrošili mnoge resurse koliko ovo već godina, 20 godina i od moga povratka u Crnu Goru 35 godina, što sam uvijek bio u pravu, Ćak i za Źeljezaru sam zborio da ću razbacati diplomu doktorsku ukoliko onaj ispuni 10% prije deset godina onoga. Taj Ćovjek nije, ljudi, metalurg. Ta fabrika nije metalurška. Ona je odliĝna fabrika, ali ona se bavi šavnim i bešavnim cijevima, ona ne proizvodi Ćelik, ali to je druga priĝa. Priĝaću sa Abazovićem na Premijerskom satu, poĝeću da priĝam i o ekonomiji.

Graĝani Crne Gore, mi imamo odreĝena rješenja sa mnogo niĝom pozicijom nego što je ova pozicija. Tako da su potrebne sveobuhvatne ekonomske reforme, nova ekonomska politika, pravna drĝava, prije svega, i neka nova zelena, nova evropska politika gdje trebamo da usaglasimo, da zadovoljimo sve socijalne strukture. Penzioneri, Će ste bili 20, 30 godina? Za koga ste većina glasali? Uvijek smo govorili i onaj koji je rekao 60% od prosjeĝnih pojma nema, 75% u odnosu na plate je prosjek. To su bili moji amandmani na budĝet, ali o tome Ćemo da priĝamo kasnije. Kako sam već potrošio pola vremena Kluba, da preĝem na ovo drugo.

Bavio sam se ekologijom i to je dio moje profesije, one sve peći sa unutrašnjim sagorijevanjem su sve skoro metalurške peći, da li ta energija ide za grijanje vode ili za topljenje rude, nije vaĝno, ali ta redukcija je tu. Ja sam, potpomognut odliĝnim stručnim ljudima u tadašnjoj Vladi, mislim da u tom aparatu ima odliĝnih i stručnih ljudi, sa nevladinim sektorom, napisao jednu rezoluciju 10. septembra 2014. godine i svi smo je konsenzusom usvojili. To je nešto najkvalitetnije bilo. Ja sam samo bio inicijator, svi smo je pisali, doradiovali, pravili i oblikovali. Znete li koliko je primijenjeno u ekološkoj Crnoj Gori od ovoga? Jedan, dva posto. Evo sad je fond osnovan. Onda sam Ćekao kako Će ova ekološka Vlada da reagira, gospodine Konatar, na boce sa plastikom. Šokirao sam se, Ćak smo i Ministarstvo za integracije, pa onda poslove osnovali i ja sam bio jedan od tih koji je to zagovarao. Ni rijeĝi, ljudi, o glavnom, krucijalnom problemu danas poslije svih onih, rata, ovamo onamo, energetike, a to je upravljanje otpadom - ni rijeĝ nisu progovorili. Imamo Ministarstvo. Ljudi, 2011. godine je donijeta Direktiva koja je stupila ove godine na snagu, Evropska unija taĝno kaĝe da nema više proizvodnje plastike u Evropskoj uniji. Plastika za reciklaĝu za vodu i za piće Će se reciklirati, kako Ćemo je smanjiti sve više, kako Ćemo proizvoĝaĝe napraviti, neĝemo pendrekom, nego imaju drugi ekonomski mehanizmi. Sve drĝave skoro diĝu akcize. Albanija je prije jedno mjesec dana digla akcize, da ne govorim Italija i Francuska i ostale. To je preko 30%. Oni su na taj naĝin napravili da proizvoĝaĝ koji zagaĝuje mora da plaća akcizu i stimulisali su na taj naĝin da se milijarda i po boca otprilike za piće koje se potroše za jednokratnu upotrebu dnevno na svijetu moraju reciklirati ili da se zamijene nekim drugim sredstvima koji su biorazgradivi ili staklo. Na taj naĝin dva ogromna ostrva koja plutaju danas u dva okeana, u morima, koja zagaĝuju našu obalu ako su zajedno sa nekim komponentama, sa većom specifiĝnom teĝinom, padaju dolje, ribe ih gutaju, ide u biolanac, mi koristimo, nose mnogi toksiĝne materijale i ostale stvari. Ovdje sam predložio tada u ovoj rezoluciji, zajedno smo je predložili pošto smo je zajedno i pisali, da ministar ekologije tadašnji okupi sve zemlje koje su Jadranskog sredoziemnog mora i da krenemo sa borobom protiv plastike. Znete li kakva su ostrva i plaĝe i po Albaniji i po Crnoj Gori? O Hrvatskoj da ne zborimo jer svi talasi idu tamo. Made in Albanija, made in Montenegro, made in Srbija -preko nas sve otud.

Ministarko, molim Vas, barem ako hoĝete da poĝete da Ćistite, dobro je da Ćistite, ali bavite se uzrokom jer ste ministarka. Poĝite i organizujte svi, pošaljite pismo svim ministrima i organizujte konferenciju za upravljenje plastikom. Ovo što ste, gospodine Šehoviću, rekli, moramo da imamo neki širi kontekst, moramo da vagamo sa dizanjem i spuštanjem, moramo da vidimo nivelaciju toga. Ljudi, kad mi

neko nešto priča politikantski - otvoren Balkan, zatvoren Balkan, Berlinski proces, ja pojma nemam što priča. Najveći Jugosloven sa najvećim iskustvom danas u Crnoj Gori sam ja. Najbolji sam bio privrednik, ovamo završio školu, ovamo fakultet, onamo magistraturu, onamo doktorat i sve ostalo. Nama treba normalni Balkan. Nemojmo više da se glupiramo. Zajedno sa Srbijom, da smo bili normalni i naši premijeri i predsjednici normalni, da su sjeli za jedan sto imali bismo i autoput, imali bismo i željeznicu dosad. Imali bismo sa Republikom Srpskom i Bosnom i Hercegovinom, iskoristili bismo i vodotok Pive, vodotok Tare, Drinu, Bilečko jezero. Dajte, ljudi, da posmatramo stvari drugačije. Idemo u Evropu. Kuda ćemo u Evropu? Kroz komšije, je li vam jasno? Znači, 'ajmo malo konstruktivno i, gospodine Šehoviću, glasamo za Vaš i moj predlog. Hvala lijepa.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (15.06.22 14:19:23)

Zahvaljujem poslaniku Raduloviću.
Sledeći ispred Kluba Bošnjačke stranke je poslanik Mustafić.
Izvolite, poslaniče Mustafiću.

SULJO MUSTAFIĆ (15.06.22 14:21:01)

Zahvaljujem, uvažena predsjednice.
Koleginice i kolege,

Bošnjačka stranka će podržati i ovaj prijedlog zakona, kao i sve ostale prijedloge koje smo podržali a koji se tiču zaštite standarda građana i koji su u interesu građana. Upravo zbog toga na ovaj zakon gledamo bez populističkih primjesa i zbilja smatramo da sama činjenica da je zakon konsenzusom prošao Odbor za ekonomiju i da danas čujemo tonove koji apsolutno podržavaju donošenje ovoga zakona - na najbolji način pokazuje da se kada su u pitanju takvi zakoni sve političke razlike prevazilaze i zapravo se zajednički razmišlja o onome što su interesi građana. Oba zakonska rješenja su upravo u tom cilju, oba imaju mišljenja Vlade koja im daje apsolutnu podršku, odnosno prohodnost. Zaista smatramo da tu ne treba mnogo trošiti vremena za diskusiju, nego treba se posvetiti onome što su nova, bitnija rješenja koja treba da nadgrade ova rješenja, odnosno zakoni ili odluke koji će ići u pravcu zaštite standarda građana u mnogo širem kontekstu.

Naime, svjedoci smo da će rat u Ukrajini, odnosno ruska agresija nad Ukrajinom potrajati vjerovatno i u narednom periodu, a da će cijene energenata prvenstveno rasti još više u narednom periodu i da nas očekuje jesen i zima koji će biti u znaku rasta cijene energenata na svjetskom tržištu. Zato pozivam sa ovog mjesta i nas poslanike, a i Vladu da razmislimo o tome na koji način će se zaštititi standard građana u ovom mnogo bitnijem segmentu. Cijena hljeba će sada biti snižena za nekih simboličnih, ako se ne varam, pet centi što je zaista simbolično. Ali, kako ćemo uspjeti da preduprijedimo udare ekonomske krize koja će da uslijedi kada cijene energenata jošviše porastu? Podsjetimo da, recimo, grejna sezona na sjeveru počinje krajem ljeta, da se recimo samo u Podgorici na drva godišnje potroši gotovo 10 miliona eura, ili da se godišnje potroši oko 15 hiljada tona peleta za grijanje u Crnoj Gori. Dakle, cijene uglja, cijene drva, cijene peleta i ostalih energenata će se morati na neki način ili ograničiti ili će država morati da pribjegne kada je to u pitanju, a to je da neke subvencije za najugroženije kategorije građana pripremi i da u tom pravcu djeluje u susret onome što je očekivano - a očekivano je da će ekonomska kriza zbog svih ovih okolnosti koje su oko nas sigurno biti jača.

Mi dajemo podršku zakonskom rješenju i smatramo da u dijalogu sa Vladom, Parlament u saradnji sa Vladom mora raditi na nekim novim rješenjima koja će biti dugoročnija, koja će biti obuhvatnija u cilju zaštite standarda građana kada su u pitanju i osnovne životne namirnice, kada su u pitanju energenti i ono što je neophodno pogotovo u zimskim mjesecima za naše građane. Dakle, još jednom, dajemo podršku ovom zakonskom rješenju i smatramo da ćemo i u narednom periodu podržavati ovakva i slična rješenja - nezavisno og toga da li su iz vlasti ili iz opozicije ako su u interesu građana. Hvala.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (15.06.22 14:25:18)

Zahvaljujem poslaniku Mustafiću.
Sada, ispred Kluba SDP- LP, riječ ima poslanica Draginja Vuksanović Stanković.
Izvolite, koleginice.

DRAGINJA VUKSANOVIĆ STANKOVIĆ (15.06.22 14:25:29)

Zahvaljujem, predsjednice.

Poštovana Skupštino, uvaženi građani Crne Gore,

Na samom početku želim da naglasim da će Klub Socijaldemokratska partija - Liberalna partija podržati oba predloga zakona zato što smatramo zaista da su u interesu građana ove države.

Posebno ću se zadržati na pitanju koje je davno potencirala Socijaldemokratska partija, a to je da smo tražili rješenje za problem akciza na plastiku i da smo u tom cilju razgovarali sa domaćim proizvođačima vode, pokušavajući da nađemo rješenje koje će upravo zaštititi interese crnogorskih proizvođača koji su ugroženi na način što imaju nelojalnu konkurenciju sa tržišta regiona. Ono što je jako važno jeste da proizvodnja vode do sada bila na samoj ivici retabilnosti prije svega zbog ogromne i česte nelojalne konkurencije. Jedno od ključnih pitanja za budućnost crnogorske ekonomije jeste pitanje kako povećati domaću proizvodnju i smanjiti ogroman uticaj trgovinskog deficita koji naša zemlja ima. Skoro šest puta više mi uvozimo robe nego što izvozimo, tako da se iz Crne Gore odlivaju milijarde eura svake godine. Upravo želim da naglasim da je za uvoz vode potrošeno skoro 100 miliona eura u proteklih 10 godina, a pri tome u Crnoj Gori imamo sedam proizvođača vode. Želim da naglasim da je sa naših vodoizvorišta voda kvalitetnija, možda i najkvalitetnija voda u Evropi, pa se postavlja pitanje ako imamo sedam naših fabrika i ako imamo takav dobar kvalitet vode na izvoru, zbog čega je potreba da se dovode u problem naši domaći proizvođači, a da se pri tome favorizuju oni koji su u regionu. Zašto ne dati šansu našim proizvođačima? Od nove Vlade očekujemo da ovu naopaku praksu promijeni i prioritet da domaćim proizvođačima, pa ukoliko već moramo da uvozimo kompjutere, naftu ili tropsko voće, zašto bismo davali milione eura na uvoz vode? Zbog toga ćemo i dalje snažno insistirati na podršci domaćih proizvođača vode, ali i prehrabrenih proizvođačima, jer za uvoz hrane trošimo oko 500 miliona eura godišnje. Ono što je jako važno naglasiti jeste da u oblasti ekonomije Crna Gora ima CEFTU, ima Berlinski proces i jako je važno da je šest premijera potpisalo Sporazum o zajedničkom regionalnom tržištu.

Mi u Socijaldemokratskoj partiji i Liberalnoj partiji smatramo da apsolutno u Crnoj Gori nije potrebno potencirati pitanje Otvorenog Balkana i smatramo i kategorički tvrdimo da projekat Otvorenog Balkana apsolutno ne daje nikakav benefit crnogorskim građanima, već vraća Crnu Goru godinama i godinama unazad. Nama je mjesto u Evropskoj uniji i pored ovih inicijativa o kojima sam govorila, koje se tiču CEFTE, Berlinskog procesa i zajedničkog regionalnog tržišta, zaista nema potrebe da se kroz Otvoreni Balkan ostvaruje agenda srpskog sveta, da se ispravlja ono što nije uspjelo sa Malim Šengenom i da se na bilo koji način ostvaruju velikodržavni projekti. Nevjerovatno je ali istinito da 43% anketiranih građana od strane CEMI-ja podržava inicijativu Otvorenog Balkana i u toj anketi je pokazano da to najviše podržavaju građani Crne Gore koji se nacionalno osjećaju kao Srbi, a da pritom isti broj anketiranih apsolutno ne zna što ustvari nudi taj Otvoreni Balkan. To je drugo ime za srpski svet, za veliku Srbiju, a ne znajući istovremeno da se kroz taj projekat velike Srbije, piše i agenda za veliku Albaniju. Pa me baš interesuje koji predstavnik Srba u Crnoj Gori, ili ko se osjeća nacionalno kao Srbin ili neko iz Srbije, želi da piše agendu velike Albanije.

Prema tome, Crnoj Gori apsolutno nije mjesto u Otvorenom Balkanu. Važno naglasiti je da o svim tim regionalnim inicijativama u Sporazumu oko formiranja 43. Vlade Crne Gore jasno piše da će se odlučivati kvalifikovano dvotrećinskom većinom na Vladi. Zaista smatram, ono što smatra moj uvaženi kolega Konatar, da mi zaista ne trebamo da potenciramo ona pitanja koja nas dijele, a naročito ona pitanja koja Crnu Goru vraćaju godinama unazad. Umjesto da idemo u Evropsku uniju, bavimo se pitanjima Otvorenog Balkana đe nijedan crnogorski građanin nema benefit. Ovom prilikom zaista želim da ukažem i da pružim podršku svojoj uvaženoj kolegici Zdenki Popović, koja je iznijela sjajne argumente protiv Otvorenog Balkana gostujući na jednoj emisiji na Radioteleviziji Crne Gore. Neko ko je ekonomista, ko se zaista razumije u to pitanje više nego konkretno, i ja kao neko ko je pravnik, ali znam da je opasnost po državu velika (to mogu da prepoznam). Tako da u tom dijelu zaista smatram da treba da se bavimo onim pitanjima koja će građanima Crne Gore donijeti bolji životni standard, bolju ekonomiju. Kad budemo imali bolju ekonomiju, manje ćemo se dijeliti, razmišljaćemo o ljepšim stvarima. Ali, važno je podvući da nikako ne možemo i ne smijemo dozvoliti da podržavamo bilo kakav projekat koji bi ugrozio na bilo koji način identitet i postojanje nezavisne države Crne Gore, jer nama je mjesto u Evropsku uniju, a nikako u velikodržavnim projektima. Znamo da ti velikodržavni projekti vode u sukobe, destabilizaciju i ostalo, a to nam zaista ne treba. Zahvaljujem.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (15.06.22 14:31:21)

Zahvaljujem poslanici Vuksanović Stanković.

I još, ispred Kluba Socijaldemokrata, poslanik Damir Šehović.

DAMIR ŠEHOVIĆ (15.06.22 14:31:31)

Hvala, predsjednice.

Ja ću iskoristiti pravo da u ime Kluba dam još malo argumentacije koja može da ide kao podrška ovom zakonu, obzirom na to da moje uvažene kolege iz opravdanih razloga danas nijesu bile u prilici da prisustvuju ovoj sjednici.

Dakle, ja bih na samom početku kazao da je jako dobro to što kao Parlament pokazujemo jednu otvorenost i što ustanovljavamo praksu koja ide u pravcu toga da prolaze zakonska rješenja koja predlažu poslanici - nezavisno od toga da li dolaze iz reda vlasti ili reda opozicije. Cijenim da je to dokaz demokratskog sazrijevanja ovog društva i cijenim da sa tom praksom i treba nastaviti. U tome ne vidim, uvažene moje kolege, ništa sporno. Ali ono u čemu vidim i te kako toga spornog je u činjenici što se ovim stvarima ne bavi Vlada. Vođenje unutrašnje politike, vođenje ekonomske politike prevashodno je posao Vlade. To nije posao Parlamenta, to je posao Vlade. Mi, nažalost, vidimo da se ova Vlada bavi svim samo se ne bavi temama koje su od interesa za život naših građana - samo se ne bavi životnim temama, sve druge teme su joj preče. Ja još nijesam čuo predsjednika Vlade da je otvorio bilo koju temu koja ima veze sa životnim standardom, ali sam ga zato čuo i slušam ga gotovo svakodnevno kako se bavi temama koje su mu nametnute sa strane, kako se bavi temama od kojih građani Crne Gore ne mogu očekivati nikakav konkretan boljitak za njih i za njihove porodice. Tako da je prva ključna zamjerka u tome što ovo što rade poslanici u Parlamentu - nezavisno od toga iz koje partije dolaze. To je, prije svega, posao Vlade, a Vlada taj posao ne odrađuje već se bavi nekim drugim stvarima.

Druga važna tema koju bih dotakao je čije greške ispravljamo. Ne bih se saglasio da ispravljamo samo greške prethodne Vlade - ispravljamo greške i prethodne i ove vlade. Kolike su greške u prethodnoj Vladi napravljene na tu temu nemamo potrebe da trošimo riječi, jer je dovoljno to što mislim da postoji značajan stepen saglasja o tome, pa ako hoćete i u ovom Parlamentu, da se ona može okarakterisati kao najgora Vlada u našoj višestranačkoj istoriji. Vlada koja je iza sebe ostavila brojne ekonomske probleme koje nemamo potrebe gotovo da ni nabrajamo. Najveća stopa nezaposlenosti od osamostaljenja Crne Gore, nelikvidnost koja je na nevjerojatnom nivou, nelikvidnost koja jede našu ekonomiju, cijene životnih namirnica koje su pošle u nebo, cijene goriva koje su porasle najviše u Evropi. Najviše u Evropi su cijene goriva porasle u Crnoj Gori. Rastjerani su investitori, kreditni rejting je spušten na nivo na kojem je bio 2006. godine itd. Te negativne rezultate Vlade svakako imamo obavezu da ispravljamo, ali mi današnjim razgovorom na ovu temu ispravljamo greške ove Vlade. Mi korigujemo zakone koje je ova Vlada predložila. Mi korigujemo Zakon o akcizama koji je ova Vlada predložila jer je ona predložila, između ostalog, da se akciza plaća i na plastiku koja se koristi za ambalažu i time dovela u jedan nezavidan položaj domaću proizvodnju. Ne vjerujem da joj je to bila namjera, da budem do kraja otvoren, ali je napravila grešku koju mi ispravljamo i oko koje smo, ako ništa, postigli ovdje konsenzus. Mi ispravljamo grešku ove Vlade i kada je kumimo i molimo da se počne baviti akcizama na gorivo. Sjećate li se da smo je danima i nedeljama pozivali da iskoristi zakonsku mogućnost i da smanji akcize na gorivo za 50%? Ona je to iz dva navrata uradila. Poteze ove Vlade možete nazvati svakakvim imenima samo ih ne možete nazvati pravovremenim. Kompletno vrijeme Kluba ću da iskoristim.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (15.06.22 14:36:46)

Poslaniče Šehoviću, svakako procedura je ok, daću Vam riječ, mada smo negdje očekivali da će vaš klub biti kompletan pa da nećete govoriti i kao predlagač u ime Kluba i u toku rasprave. Sve tri stvari danas obavljate Vi. Takođe, moraćemo dogovoriti i pitanje učešća u radu Odbora za ekonomiju, finansije i budžet pošto ste Vi predlagač i u tom dijelu. Tako da molim Vas da imamo i razumijevanja u skladu sa vremenom koje je predviđeno za danas.

Izvolite.

DAMIR ŠEHOVIĆ (15.06.22 14:37:23)

Dakle, aktivnosti ove Vlade možemo nazvati svakakvim imenima, samo te aktivnosti ne možemo nazvati pravovremenim. Jer, ovoj Vladi je, a ova vlada je vlada kontinuiteta u odnosu na prethodnu, trebalo dvije godine da usvoji zakonsko rješenje kojim se daje njoj mogućnost da snizi akcize na gorivo. Ova Vlada je čekala da za 80% poraste cijena goriva da bi konačno krenula sa nekim konkretnim aktivnostima. Ova Vlada je čekala da 15 puta, ova i prethodna, ova kao njena nasljednica, poraste cijena goriva da bi

konačno stvar uzela u svoje ruke i da pod pritiskom Parlamenta, ne samo nas iz SD-a nego pod pritiskom i ostalih poslaničkih klubova, konačno reaguje i da obori tu akcizu. I nije ta činjenica za ponos, nije ta činjenica za hvalu, ta činjenica je za kritiku.

Uvažene kolege, ispravićemo mi ekonomske devijacije koje su nam ostavljene u nasljeđe i od strane 42. i od strane 43. Vlade. Za neke druge stvari će nam trebati vremena. Civilizacijsko i vrednosno posrnuće ne možemo tek tako gumicom izbrisati, a upravo nas je u to civilizacijsko i vrednosno posrnuće gurnula i prethodna Vlada i dominantan dvotrećinski dio ove Vlade. Jer, to što smo imali tendenciju da od građanskog pravimo kleronacionalističko društvo, to što smo od građanske, odnosno od sekularne pravili teokratsku Crnu Goru, to što smo, pod izgovorom potrebe za demontažom sistema vladanja, imali namjeru da u prethodnom periodu demontiramo državu i njene temeljne vrijednosti - e zato će nam trebati malo više vremena od onog vremena koje nam treba da ispravimo ove ekonomske devijacije koje su nam ostavljene u nasljeđe.

Ono što želim još da istaknem, uvažene kolege su ovdje otvorile i pitanje sredstava za ogrijev, pitanje enormno visokih cijena peleta koje je s pravom zaokupilo našu pažnju. Podrškom zaključcima koje sam predložio, a Odbor jednoglasno usvojio, mi stvaramo pretpostavke za rješavanje tog problema. Nemamo potrebe da izmišljamo bilo kakve druge mjere. Dovoljno je da Vlada radi svoj posao, dovoljno je da ministar ekonomije predloži podzakonski akt, da definiše listu proizvoda i mjere - u okviru te liste proizvoda se nalaze i proizvodi koji služe za ogrijev, samim tim i pelet. Ukoliko to uradi, dobiće mehanizam ili da ograniči maržu ili da snizi cijenu tog proizvoda, tog jednako kao i svih drugih koji služe za ljudsku ishranu, koji služe za djecu i za dječiju opremu i koji služe za ogrijev.

Ovdje je problem u tome što Vlada ne pokazuje odgovornost da zakon koji je sama predložila primijeni. Vlada ne pokazuje odgovornost prema sopstvenim građanima jer nije u stanju ni dan danas da usvoji ovaj akt, pa smo u obavezi mi kao Parlament da usvajamo zaključak, a ne sumnjam da ćemo ga jednoglasno usvojiti, kojim na to obavezujemo Vladu. E to je, uvažene kolege, ovdje problem i raduje me konsenzualni ton koji čujemo od strane svih poslaničkih klubova kad je riječ o zakonskim rješenjima koje smo mi u Socijaldemokratama predložili, koja nijesu epohalna, koja nijesu revolucionarna, ali koja predstavljaju korak naprijed. Ali, ne raduje me to što ovakva zakonska rješenja ne dolaze od Vlade koja očigledno ima neke druge prioritete. Hvala.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (15.06.22 14:41:58)

Zahvaljujem poslaniku Šehoviću.

Sa ovim smo završili uvodna izlaganja ispred klubova. Sada prelazimo na raspravu po redosljedu prijavljenih poslanika. Prvi je poslanik Petar Ivanović.

Izvolite, poslaniče Ivanoviću.

PETAR IVANOVIĆ (15.06.22 14:42:15)

Zahvaljujem.

Poštovani građani Crne Gore, uvažena predsjednice Parlamenta, uvažene kolege,

U suštini mi danas govorimo o predlozima za izmjene i dopune zakona gdje su predložena rješenja veoma jednostavna. Što se tiče samih zakona, mislim da nema potrebe za bilo kakvim posebnim diskusijama ili dugim diskusijama. Iznos PDV-a ili procenat poreza na dodatu vrijednost kada je u pitanju hleb, kao jedna od osnovnih životnih namirnica, smanjuje se sa sedam na 0% i kada je u pitanju akciza za proizvode od plastike za jednokratnu upotrebu, ona se ukida iz razloga što se na taj način proizvođači dominantno vode u Crnoj Gori dovode u isti položaj sa proizvođačima regiona. To je sva suština predloga o kome mi diskutujemo danas. Međutim, dopustite da zbog nekih diskusija koje su bile u ovom prvom krugu ipak skrenem pažnju na nekoliko stvari. Moje mišljenje je da uloga intelektualaca da, bez obzira na to da li razgovaramo o prijatnim ili neprijatnim temama, ogolimo suštinu i da objasnimo građanima Crne Gore kako zaista stoje stvari. Iznositi tezu da je Crna Gora zemlja u kojoj postoji izolacionizam je zaista besmislena, besmislena iz više razloga. Mi smo zemlja koja ima najviše otvorenih poglavlja kada je u pitanju pridruživanje Evropskoj uniji. Nijedna druga zemlja regiona nema broj otvorenih poglavlja koliki ima Crna Gora.

Turizam predstavlja osnovnu granu u Crnoj Gori. Nijedna druga zemlja nema tako otvorenu privredu, kao što je slučaj sa Crnom Gorom. Strane direktne investicije dolaze iz gotovo stotinu zemalja. To nije slučaj sa drugim zemljama regiona. Članica smo NATO-a i teško da mogu prihvatiti tezu da se razvija bilo kakav vid izolacije u Crnoj Gori, da se vodi bilo kakva politika koja gura Crnu Goru ka izolaciji. Jednostavno ta teza ne stoji. Iznijeti takvu tezu, a ne potkrijepiti je nekim dokazima zaista nije u redu.

Drugo, kada je u pitanju odnos između postojećih regionalnih inicijativa i jedne nove koja se gura pod floskulom Otvoreni Balkan, samo kratko podsjećanje. CEFTA je kao mehanizam dogovorena između svih zemalja regiona kako bi, prije svega, prihvatili evropske vrijednosti. Dakle, uloga CEFTE bila je da zemlje regiona pokušaju da se vrijednostima za koje se zalažu sami primaknu evropskim vrijednostima, jer sve zemlje regiona žele da svoju budućnost vide u Evropskoj uniji. U tom smislu je CEFTA bila jedna vrsta pripreme u oblasti ekonomije za članstvo u Evropskoj uniji. Potpisnici su se obavezali da poštuju principe Svjetske trgovinske organizacije. Svjetska trgovinska organizacija broji 164 zemlje. Crna Gora je članica Svjetske trgovinske organizacije. Mi smo ispunili sva mjerila koja je tražila Svjetska trgovinska organizacija da bismo bili punopravni član. Jedna od onih zemalja koja se javlja kao lider u inicijativi Otvoreni Balkan nije član Svjetske trgovinske organizacije. Ona sa Svjetskom trgovinskom organizacijom pregovara već 15 godina, a nije član Svjetske trgovinske organizacije zbog toga što nije ispunila mjerila Svjetske trgovinske organizacije. Ako ništa drugo, upotrijebimo malo logike - zar zaista Crna Gora koja je ispunila mjerila da postane punopravni član može biti kočničar jedne inicijative koja treba da bude potpuno otvorena za sve zemlje regiona? Međutim, šta znači uspostavljanje inicijative Otvoreni Balkan. Stvaranje zajedničkih spoljnih granica koje neko treba da kontroliše, a ako će da kontroliše spoljne granice regiona, onda to znači da treba da postoji neko nadnacionalno tijelo koje će kontrolisati te spoljne granice. Ako postoji nadnacionalno tijelo, onda mora da bude lider u tom nadnacionalnom tijelu, a onda napuštamo teren ekonomije i ulazimo u teren politike. Iako to nekome od građana Crne Gore nije jasno, meni je zaista žao.

Što se tiče CEFTE, ona je dala svoj konkretan doprinos da je trgovina svih zemalja u regionu povećana za 25%. Dva najveća spoljno-trgovinska partnera Crne Gore su Evropska unija, sa 45%, i zemlje CEFTA, sa 30%. Prema tome, da li mi želimo da favorizujemo evropske vrijednosti, ili želimo da se zalažemo za neke balkanske vrijednosti?

Treća teza je da u Crnoj Gori postoji liberalizam. Molim vas, zemlja u kojoj preko 50% onoga što se stvori prođe kroz kanale redistribucije zove se zemlja u kojoj postoji ekonomski liberalizam. Pa da je to tako, onda bismo mi bili primjer u svim udžbenicima koji se izučavaju na ekonomskim fakultetima u svijetu. To nije tako. Pod pojmom ekonomskog liberalizma podrazumijevaju se zemlje u kojima je udio javne potrošnje veoma mali. Preko 50% to ne da nije malo, nego je to strašno veliko. Zašto neko napada ekonomski liberalizam koji ne postoji i slobodno tržište koje je veoma ograničeno u Crnoj Gori?

Na kraju, četvrta stvar odnosi se na kulturu i obrazovanje. Ako govorimo o plastici, nije samo pitanje akciza u smislu zakona, zakonskih propisa, uredbi itd. Mislim da svi ovdje prisutni poslanici treba da jačamo svijest kod građana Crne Gore šta znači upotreba plastike i koliko je upotreba plastike štetna na onaj način na koji se jedan dio građana, a to moramo da priznamo, ponaša u Crnoj Gori. Osvrnimo se oko sebe, pogledajmo ulice, pogledajmo našu prirodu, pogledajmo korita rijeka, pogledajmo jezero, pogledajmo plaže. Ubijeden sam ako bismo se svi zdušno u Parlamentu Crne Gore borili za to da objasnimo sa kulturološkog, sa ekološkog, sa edukativnog aspekta šta znači koristiti plastiku, da bismo bili mnogo, mnogo efikasniji, nego što vodimo neke jalove i besplodne rasprave u kojima pokušavamo da se sakrijemo iza politike gurajući navodno neke od osnovnih ekonomskih problema ispred nas. Sva zdrava ekonomska rješenja ujediniće sve članove Parlamenta. Niko se ne može boriti protiv njih, ali ne mogu političke razlike biti među nama zbog toga što želimo da smanjimo upotrebu plastike u Crnoj Gori. To nikako ne može biti. Zato uložimo više napora da razvijamo odnos prema životnoj sredini u Crnoj Gori zarad budućih generacija. Zahvaljujem.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (15.06.22 14:49:23)

Zahvaljujem poslaniku Ivanoviću.

Riječ ima poslanik Dragan Bojović, a da se pripremi poslanik Predrag Sekulić.

DRAGAN BOJOVIĆ (15.06.22 14:49:32)

Uvažene kolegice i kolege, poštovani građani,

Dok gledamo novi nastavak filma "Povratak otpisanih", jer se oni koji su poraženi na izborima, zahvaljujući URA-i i SNP-u, vraćaju na poziciju odlučivanja, i to bez ikakve zadržke i kompleksa, dok gledamo kako se rehabilituje i pojačava ekstremistička, svađalačka i huškačka ideologija politički minornih partija, koje u ovom Parlamentu imaju po dva poslanika a pokrivaju ključne pozicije u državi, dok gledamo kako se ministar tzv. vanjskih poslova i ministar odbrane bave crkvom, energično sprovodeći anticrkvenu, srbomrzačku i suštinski anticrnogorsku politiku, dok gledamo kako se rehabilitovani penzioner ministar tzv. vanjskih poslova izruguje sa najvećim svjetskim silama, sve čineći da Crnu Goru dovede u poziciju mete i smjesti je u samo središte svjetskih sukoba, dok gledamo kako potpredsjednik Vlade Konjević,

novoinstalirani koordinator svih bezbjednosnih službi, i njegov partijski kolega ministar izvanjski Krivokapić iznova dijele i svađaju Crnu Goru, dok gledamo kako premijer Abazović na sve to ne reaguje, ili ne smije da reaguje, ili jednostavno svojim nečinjenjem i ćutanjem podupire i opravdava ekstremizam svojih manjinskih ministara - "niti pisnu, nit' zubima škrinu", kaže narodna pjesma, ni Abazović, a ni pojedini ministri, koji se hvale da brane tradicionalnu Crnu Goru u Vladi.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (15.06.22 14:51:31)

Poslaniče Bojoviću, samo da Vas podsjetim na temu koja je na današnjem dnevnom redu. Nije rasprava o Vladi, nego o PDV-u i akcize na...
Izvolite.

DRAGAN BOJOVIĆ (15.06.22 14:51:45)

Dakle, gledamo kako se hapse sve kutije i paklice cigareta po Crnoj Gori a nijedan švercer cigareta, i kako se plijene sve banane a nijedan švercer narkotika, dok se šefovi klanova iz Sky aplikacije slobodno šetaju po Crnoj Gori - mi evo i dalje u Skupštini Crne Gore pričamo o akcizama i o plastičnim ambalažama. Ne kažem da to nije važno pitanje, treba pričati i o akcizama, trebalo je sniziti cijene goriva i nastojati da se snize cijene namirnica, mada te cijene rastu svakodnevno uprkos našim mjerama koje ispravljamo evo već deseti put u Skupštini. Međutim, čudno mi je da zasijedamo i raspravljamo samo o akcizama. Otkad je uspostavljena ova neligitimna Vlada, protivno izbornoj volji građana, u Skupštini nam je to jedina tema. Usput se pobjegne od izbora, pobjegne se od popisa, više niko ne zna kada će biti popis i hoće li ga uopšte biti, krše se zakoni, krši se Ustav, krši se Poslovnik Skupštine, ali zato navodno spašavamo standard građana štelujući akcize svakih nedelju dana dok cijene nastavljaju da rastu. Ovi manjinski su, poštovani građani, odlučili da nas većinski izmanipulišu i izigraju, ali mislim da su i oni i njihovi mentori potcijenili ovaj narod. Vrlo brzo će suštinske teme doći na dnevni red, tema njihove izdaje i tema njihove političke hipokrizije, a sud naroda je nepogrešiv - onda više nema vrdanja, izbjegavanja i odlaganja već se svako postavi na svoje mjesto. Hvala.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (15.06.22 14:53:44)

Zahvaljujem poslaniku Bojoviću.
Riječ ima poslanik Predrag Sekulić, a da se pripremi poslanik Dejan Đurović.

PREDRAG SEKULIĆ (15.06.22 14:53:54)

Hvala Vam, uvažena predsjednice.
Poštovane kolegice i kolege,

Da nije bilo otvorene agresije Rusije na Ukrajinu, mi bismo imali ekonomsku krizu iz prostog razloga što su dvije godine pandemije kovida ostavile trag. Mnoge svjetske ekonomije su bile u recesiji i ono što se danas dešava jeste posljedica toga, uz ono što je agresija Rusije na Ukrajinu. Naravno, u teškim kriznim vremenima država mora da vodi socijalno odgovornu politiku. Lako ćemo se složiti, uostalom, to smo čuli od većine predstavnika političkih partija ovdje, osim onih koji smatraju da ima važnijih stvari od hleba, da država vodi socijalno odgovornu politiku na način što smanjuje akcize na hleb. Ali dozvolite, poštovane kolege, da pojasnimo nekoliko stvari.

Kada smo raspravljali oko akciza na gorivo, tada smo rekli da će jednaku cijenu goriva plaćati i bogati i siromašni. Jednaku cijenu hleba će, i nakon smanjivanja akciza, plaćati i bogati i siromašni. Pritom bogatim smatram prije svega ljude koji su u politici, govorim o nama u Parlamentu, govorim o članovima Vlade, govorim o svima onima koji su u državnoj upravi, govorim o svima onima kojima je program Evropa sad povećao plate, govorim o svima onima koji danas imaju veće plate nego što su ih imali prije nekoliko mjeseci. To samo pokazuje da danas u Crnoj Gori imamo veće socijalno raslojavanje nego što smo imali prije uvođenja ovog programa. Dozvolite da kažem da smo ostavili na cjedilu socijalno ranjive kategorije ljudi i to je najveći problem svega ovoga što ovdje danas raspravljamo u Parlamentu i svih naših odluka. Socijalno odgovornu politiku može da vodi samo država koja je bogata. Nažalost, mi sa našim odlukama siromašimo državu. Demokratska partija socijalista će glasati za ovaj predlog, ali zaista smatramo da

moramo da budemo socijalno odgovorniji posebno prema ranjivim socijalnim grupama, posebno prema penzionerima, prema onima koji danas ne mogu da privređuju. To može samo država koja je bogata, koja ima punu kasu.

Dozvolite samo da podsjetim, glavna parlamentarna većina je ranije izglasala da svi 18 godine primaju dječiji dodatak. Za par mjeseci počće to da se realizuje. Dječiji dodatak će primati i bogati i siromašni. Je li to odgovorna socijalna politika? Ne, to je politička demagogija. 'Ajmo da stvari nazovemo pravim imenom. To je nešto na čemu ne možemo da gradimo našu budućnost. Ukoliko naš budžet ostavimo bez prihoda, doći ćemo u situaciju ne samo da ne možemo da vodimo računa o infrastrukturnim objektima i da moramo da redigujemo kapitalni budžet. Doći ćemo u situaciju da ne možemo da vodimo računa o najsiromašnijima, a to je prva obaveza države. Kada govorim o državnom intervencionizmu, to je obaveza države - da vodi računa o siromašnima i onima koji ne mogu da privređuju. Ovih 5 centi ili na mjesečnom nivou nekih euro i po ili dva teško da će pomoći onima koji su u socijalnom problemu. Ali, poštovane kolege, izglasali smo da socijalno ranjive grupe ljudi dobiju dodatna primanja. To bi pomoglo. Zašto ne pogledamo analizu UNDP-a vezano za socijalna davanja? Zašto se otvoreno ne kaže da samo 20% novca koji dajemo za socijalna davanja dođe do onih koji su socijalno ranjivi, onih koji su najsiromašniji. Uz sve uvažavanje dječijeg dodatka, uz sve uvažavanje onoga što je izglasano kao nadoknada za majke sa troje i više djece itd. Govorimo o desetinama i stotinama miliona koje se odlivaju iz budžeta, a i dalje imamo problem sa onima koji su najsiromašniji. Govorim o penzionerima koji ne mogu više dodatno da privređuju, govorim o socijalnim slučajevima koji ne mogu da rješavaju svoje egzistencijalne probleme. Čini mi se da je to najveći problem ili da će to biti najveći izazov ove Vlade, a rekao bih i ovog Parlamenta. Dok se utrkujemo da snizimo cijenu hleba za pet centi, ostavljamo sirotinju na cjedilu.

Mislim da o tome, poštovane kolege, treba posebno da povedemo računa. Ako nema država dovoljno sredstava u budžetu, teško da možemo da pomognemo onima koji su najsiromašniji. Hvala.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (15.06.22 14:58:52)

Zahvaljujem poslaniku Sekuliću.

Obzirom da poslanik Đurović nije u sali, došlo je do promjene. Riječ ima poslanica Zdenka Popović. Izvolite, kolegice Popović.

ZDENKA POPOVIĆ (15.06.22 14:59:50)

Zahvaljujem. Evo sada smo imali prilike da čujemo žalopoljku o tome kako su nam ugroženi građani i koliko su nam ugroženi penzioneri, a ja negdje pitam ko je stvorio populaciju ugroženih i ko je stvorio državu socijalnih slučajeva. Ona se nije stvarala u zadnje dvije godine, stvarala se u prethodnih 30 godina drage moje kolege.

Evo danas imamo na dnevnom redu izmjenu i dopunu Zakona o akcizama. Taj zakon su predložile kolege iz SDP-a i mislim da je zakon zaista smislen, da će zakon svakako pomoći svim domaćim proizvođačima iz oblasti poljoprivrede, prehrambene i prerađivačke djelatnosti i da će svakako omogućiti da se zaštiti domaća proizvodnja, a istovremeno i smanjenje PDV-a na hleb sa 7% na 0% će značajno uticati, evo vidjeli smo sa iznosom od nekih 0,5 centi i na smanjenje cijene hljeba. Ovo je vrlo važno smanjenje PDV-a za pekare, jer pekari smanjenjem PDV-a na brašno, so i ulje nisu smanjili i cijenu hljeba zato što su imali pravo na povrat PDV-a za plaćeno brašno. Umjesto inicijative resornog ministarstva, danas razmatramo Zakon o dopunama Zakona o akcizama, koje su predložile kolege iz SD-a i koji će svakako omogućiti i pomoći da se amortizuje svako novo poskupljenje ukoliko dođe do rasta cijena brašna, ulja i energenata, a imamo priliku da čujemo da se i najavljuju nova poskupljenja.

U slučaju plastične ambalaže domaći prehrambeni proizvodi i voda biće konkurentniji i biće tretirani na isti način kao i uvozni proizvodi koji su kao gotov proizvod upakovani u plastiku i oslobođeni plaćanja akcize. Kao što rekoh, inicijativa poslanika, umjesto brze i promptne reakcije Vlade, koja za ovih 40 dana od kako je izabrana nije učinila ništa kako bi se pomoglo građanima i privredi. Čak nisu bili u stanju ni da donesu podzakonski akt kojim bi se definisala lista proizvoda od posebnog značaja za život i zdravlje ljudi kako bi se stvorile osnovne pretpostavke za implementaciju već usvojenog zakona o privremenim mjerama za ograničavanje cijena i proizvoda od posebnog značaja. Podsjećam da je taj zakon takođe bio Predlog prethodne Vlade. Sada moram malo da se osvrnem sa stanovišta struke kad je u pitanju ova Vlada.

Poštovani građani, poštovane kolege, vi koji ste ovdje ekonomisti i koji ste završili ekonomiju na državnim univerzitetima ili na privatnim univerzitetima koji su prestižni, znate i učili ste da je ekonomija ljudska nauka. Ekonomija nije tehnika, ekonomija nije ni elektrotehnika, ekonomija se ne ispituje ni

tinjalicama, niti joj je potrebno ispitivanja napona kratkog ili jakog kako li se već zove visokog napona - to inženjeri znaju. Za ekonomiju nisu potrebni ni šrafčigeri ni kliješta. Ekonomiji su potrebni stručni kompetentni ljudi. Nažalost, naš ekonomski sistem je takav da nama zaista trebaju ili naučnici, teoretičari ili nam trebaju praktičari, onako kako to definiše politička ekonomija. Ko god je imao prilike da uči političku ekonomiju - na prvoj godini ekonomskog fakulteta smo to izučavali. Ekonomista koji vodi ekonomski sistem mora biti ili teoretičar ili praktičar, koji u svakoj situaciji može da sagleda bilo kakvu promjenu u ekonomiji, da organizuje aktivnosti, da izrađuje strategije i posebno da bude sposoban da sve ono što predloži, bilo u formi zakona ili strategije, implementira na najbrži mogući način u kratkom ili dugoročno, ako je to potrebno. Nažalost, želja za foteljom je učinila to da nama danas ekonomiju vode osobe koje nisu ni stručne ni kompetentne. Upravo pravi primjer onoga što se dešava u Crnoj Gori sam imala prilike da pročitam u jednoj kolumni uvaženog profesora političke ekonomije gospodina Roberta Skidelskog koji je rekao da je ekonomija pobjegla iz ruku onih koji bi trebali da je vode, a da joj je za petama politika i političari koji nerealno posmatraju ekonomske modele, pri čemu ne koriste dovoljno intelektualne instrumente koji bi im omogućili da ekonomsku sliku posmatraju u cjelini.

Da se vratim temi. Poštovani građani, spoljnotrgovinski deficit u 2021. godini iznosio je preko dvije milijarde. Dvije milijarde nam se svake godine odliva iz Crne Gore. Uvezli smo hrane u iznosu od 479 miliona eura - od toga je za uvoz mlijeka, mliječnih proizvoda i jaja utrošeno 54 miliona eura, mesa 100 miliona, žitarica 74 miliona. Uvezli smo gotovo 23 miliona litara vode i za uvoz vode godišnje izdvajamo od sedam do deset miliona eura. Kod ovakvog stanja stvari, posebno zbog uvozne inflacije koja je već u aprilu prešla 11%, domaći proizvođači i prerađivači se opterećuju značajnim nametom na ambalažu, pri čemu je, recimo, samo akciza na plastičnu ambalažu za vodu postala veći trošak od same koncesije na vodu. Flaša domaće vode ili soka bi zbog ovakvih akciza bila skuplja od pet do deset centi od iste takve vode iz uvoza. Postavljam pitanje da li se na ovakav način suzbija nelojalna konkurencija. Ponavljam, akcizu plaćaju samo domaći proizvođači i prerađivači, a ne i uvoznici jer se uvozi gotovi proizvod, upakovan u plastiku što znači i skuplji proizvod u odnosu na domaći za oko nekih deset procenata.

Sada ću se samo kratko osvrnuti na pitanje "Otvorenog Balkana". Čuli smo ovdje određene komentare koji se tiču ove regionalne inicijative. Odmah da bude jasno građanima Crne Gore - Demokrate su za svaku regionalnu inicijativu ako je ona bratska, prijateljska i ako imamo obostrano uvažavanje i poštovanje. Ono što nudi "Otvoreni Balkan" nudi i Berlinski proces. Dakle, ako neko dokaže da je "Otvoreni Balkan" odskočna daska za ulazak u Evropsku uniju, Demokrate će podržati tu inicijativu. Međutim, nije. Nije iz razloga što "Otvoreni Balkan" podržavaju lideri samo tri države Zapadnog Balkana. Berlinski proces podržava svih šest lidera država Zapadnog Balkana. Važno je reći da je Berlinski proces regionalna inicijativa koju je predložila njemačka kancelarka Angela Merkel i koja već ima određene benefite. Dakle, imamo već regionalno povezivanje i kad je u pitanju saobraćajna i energetska infrastruktura i povezivanje sa koridorima sa zemljama Evropske unije, imamo ekonomski investicioni plan za evropski Balkan koji se ogleda u korišćenju devet milijardi eura iz pretpristupnog fonda, to je IPARD 3 i mobilizaciju dodatnih 20 milijardi eura iz privatnog sektora evropskih i međunarodnih institucija. Samo da napomenem da je ta inicijativa bila blokirana zbog toga što je postojao nesporazum između Srbije i Kosova. Napokon se razblikirao i negdje je dogovoreno da prvi sastanak naredni bude u Briselu u julu. Sve ono o čemu pričamo da nudi "Otvoreni Balkan" to već nudi Berlinski proces. Ne znam šta je novo. Novo jedino što sam uspjela da nađem u dokumentaciji je formiranje unije identifikacionih dokumenata. Ako nekom nije jasno da li je "Otvoreni Balkan" carinska unija, da li je to neka mini federacija, da li je to tržište slobodno, otvoreno tržište koje nam već nudi CEFTA i već nudi Berlinski proces - nije jasno o čemu se radi. Prije svega, zaista mislim da ovdje nema ili nisu vidljivi ekonomski benefiti, sem što je rečeno da će biti otvoreno tržište rada, da će se priznavati diplome i sa sumnjivih fakulteta, da će ljudi koji nam budu dolazili kao turisti u Crnu Goru prijavljivati se za posao, neće plaćati boravišnu taksu, moraćemo da priznamo te diplome a pitanje je sa kojih univerziteta i fakulteta.

Izvinjavam se na prekoračenju. Nikad ne radim to, ali prosto kratko samo da objasnim stav vezan za "Otvoreni Balkan". Negdje zaista molim predstavnike Vlade da ovu regionalnu inicijativu posmatraju sa sve četiri strane. Dakle, ne površno, nego suštinski da prije svega vidimo kakvi su benefiti, imamo li kakvih benefita i kad je u pitanju bezbjednost i kad je u pitanju ekonomija i kad je u pitanju uopšte kultura. Da se sveobuhvatno izanalizira inicijativa i da se tek onda donese odluka. Mi zaista mislimo da je je Berlinski proces nešto što je potrebno Crnoj Gori, jer Berlinski proces znači direktan ulazak u Evropsku uniju. Zahvaljujem.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (15.06.22 15:11:22)

Zahvaljujem poslanici Popović.

S obzirom na to da ste bili jedina prijavljena iz Vašeg kluba, dozvolila sam prekoračenje, ali eto i taj dio ste iskoristili i nešto više preko toga. Svakako vidim vrlo veliku potrebu da se diskutuje na temu "Otvorenog Balkana". Vjerujem da će biti prilike i u tom pravcu i možda boljem razumijevanju ukupnog koncepta, jer očigledno ne postoji baš u najvećoj mjeri dovoljan broj informacija među svim učesnicima.

U svakom slučaju, nastavljamo. Riječ ima poslanik Andrija Popović, a da se pripremi poslanik Dejan Đurović koji se u međuvremenu vratio.

Izvolite, poslaniče Popoviću.

ANDRIJA POPOVIĆ (15.06.22 15:12:09)

Zahvaljujem, predsjednice.

Poštovana Skupštino, uvažene građanke i građani Crne Gore, crnogorske dijaspore,

Što se tiče objedinjene rasprave o ova dva predloga zakona da se ukine PDV na hljeb, a na plastiku da se ne naplaćuje akciza, mogu da kažem da će Liberalna partija podržati oba zakonska rješenja. Ono što je značajno reći da za oba ova zakonska rješenja postoji pozitivno mišljenje Vlade, tako da vjerujem da će oba zakonska rješenja biti izglasana konsenzusom. Ovdje je teška ekonomska situacija, a tek ono što nas čeka, inflacija u Crnoj Gori ogromna (ona je već sad na nivou godine nekih 15%, a blizu 10% u prvih četiri mjeseca ove godine). Kako će ovaj siromašni dio Crne Gore, građani i građanke Crne Gore sve ovo preživjeti, a takvih je blizu 50% u Crnoj Gori trenutno koji su ispod linije siromaštva, ili na granici linije siromaštva. Naročito se moramo baviti ugroženošću posebno penzionera, penzionerki. Mi sad znamo već da u ovom trenutku nedostaje oko 37 miliona eura u budžetu za 2022. godinu za penzije. Ne sumnjam da će i kod rebalansa budžeta, koji će uslijediti krajem jula, doći do povećanja penzija koji će na neki način ipak sanirati i sve ovo čitavu inflaciju koja je ogromna. Čuli smo već i prijedlog da će minimalna penzija biti 200 eura, što će Liberalna partija podržati, ali i sve one penzije koje su ispod minimalne cijene rada od 450 eura moraju imati drastičan skok. Ovdje se stalno govori i o temama koje nas dijele. To su "Otvoreni Balkan", to su potpisivanje temeljnog ugovora sa Srpskom pravoslavnom crkvom, sa Crnogorskom pravoslavnom crkvom, o popisu stanovništva. To su uglavnom populističke priče koje se plasiraju iz Vlade. Mislim da ne trebamo te teme da esplotišemo sada, o tome će odlučivati Skupština. To je nadležnost Skupštine - član 82 Ustava stav 17 potvrđivanje ugovora je nadležnost Skupštine.

Po Liberalnoj partiji, "Otvoreni Balkan" znači zatvorena Evropa, odnosno zatvorena Evropska unija. Radi se o nekih pet ugovora sa za sada: Srbijom, Albanijom, Sjevernom Makedonijom koje će Skupština morati potvrđivati. Isto se odnosi i na temeljni ugovor sa Srpskom pravoslavnom crkvom, odnosno Beogradskom partijaršijom. Isto će morati potvrđivati Skupština. To se ne odnosi na temeljni ugovor koji će se potpisati sa Crnogorskom pravoslavnom crkvom, jer je ona registrovana u Crnoj Gori, sa sjedištem na Cetinju. Što se tiče popisa stanovništva koji je Vlada usvojila, ne znam da li je ušao u skupštinsku proceduru, isto tako, skupštinska većina će se o njemu u dogledno vrijeme izjašnjavati. Tako da molim da ove teme koje nas dijele stalno ne guramo u prvi plan, jer ćemo o njima raspravljati ovdje i na odborima i na plenumu kada tome dođe vrijeme.

Ponavljam, Liberalna partija podržava oba prijedloga zakona. Zahvaljuem.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (15.06.22 15:18:25)

Zahvaljujem poslaniku Popoviću.

Riječ ima poslanik Dejan Đurović. Izvolite, kolega Đuroviću.

DEJAN ĐUROVIĆ (15.06.22 15:18:31)

Zahvaljujem, uvažena gospođo Đurović.

Dame i gospodo narodni poslanici, DF će podržati svaku inicijativu koja je u interesu građana Crne Gore. Takođe, obaranje stope PDV-a i ukidanje akciza ćemo podržati na današnjem glasanju. Međutim, bojim se jedne druge stvari, da ovo neće uopšte doprinijeti padu cijena životnih namirnica koje su nepohodne za život građana Crne Gore. Kao što ste vidjeli, mi smo smanjili i akcize na gorivo i to se nije toliko manifestovalo na naše građane kao što smo očekivali. Stopa PDV-a i akciza za plastiku je dobra ideja koju podržavamo, ali cijene u Crnoj Gori su u posljednje vrijeme toliko porasle da građani Crne Gore teško sastavljaju kraj sa krajem, bez obzira na povećanje plate koja je bila evidentna krajem prošle godine.

Takođe, želim da kažem da jedina mogućnost u ovom trenutku kojom bismo poboljšali standard građana Crne Gore je zamrzavanje cijena za životne namirnice, a što bi Vlada Crne Gore u tom slučaju

privrednicima, odnosno privredi Crne Gore pomogla iz određenih fondova. Cijena pšenice u Crnoj Gori kao cijena pšenice u svijetu je porasla na neviđenih 460 evra po toni, što je najveća cijena pšenice od kada postoji berzanska prodaja. Situacija u Ukrajini je umnogome uticala na to, ali ne baš onako kako je predstavljeno našoj javnosti da je zbog nemogućnosti transporta ukrajinske pšenice došlo do ovolikog porasta cijena. Nije tačno, došlo je do disbalansa kada je promet pšenice u svijetu, taj disbalans je da je određena količina koja je išla iz Rusije ka Evropi promijenila kolosjek i ona danas ide ka Africi. Nedostatak pšenice i nedostatak pšenice u samoj Evropi je doveo do ovakvog povećanja cijena. Uz to, ako dodamo da su Amerika i Indija, najveći proizvođači pšenice nakon Rusije u svijetu, i nakon sušnih godina koje su bile u tom zemljama - Indija zabranila izvoz pšenice u svijetu, a Amerika smanjila na minimum zbog svojih potreba - došli smo do situacije u kojoj je nedostatak pšenice, a ono što je imala Evropa ulaskom pšenice iz Rusije, našim sankcijama, ne našim kao Crne Gore nego i evropskim, promijenio kod. Sad je ta pšenica otišla u Afriku. Cijena je zbog toga enormno porasla. Moramo ponekad uzeti i činjenice kao dokaz za nešto, a ne samo političke priče.

Jesen će biti vrlo problematična ne samo za Crnu Goru, kao za jedan mali ekonomski sistem, nego će biti problematična i za čitavu Evropu. Demokratski front i ja tu vidimo izlaz i mogućnost bližeg kontakta prometa roba i usluga unutar Balkana preko "Otvorenog Balkana" (kao mogućnosti možda i preživljavanja u ovom trenutku). Nije samo u pitanju nedostatak hrane, nego je u pitanju i nedostatak energenata. Kad je cijena energenata u svijetu u pitanju, visina tih cijena je došla do enormnih granica, a onda smo došli i u situaciju da pogledamo kako to Evropa radi. Njemačka, kao jedna od najbogatijih zemalja, predvodnica čuvenog prefiksa u kojem kaže - zelena energija, nema alternativu. Otvara 16 termoelektrana koje su bile zatvorene u septembru ove godine, jer prekida uvoz gasa iz Rusije. Onda se postavlja pitanje gdje je ta zelena energija, gdje je ekološka zemlja. Možda bismo i mi mogli kao zemlja koja ima prvu deklaraciju kao ekološka zemlja da uložimo neku protestnu notu, jer od nas traže da zatvorimo tu jednu jedinu Termoelektoranu koja nas drži u životu kad je u pitanju energija, a neka zemlja mnogo moćnija, zbog nekih političkih odluka, donosi odluku da aktivira 16 termoelektrana.

Norveška, kao jedna od najvećih proizvođača nafte, je nekoliko desetina svojih bušotina nafte ponovo aktivirala. Gdje je tu zelena energija, gdje je tu ekološka država? Gdje je ekološka Evropa? Tražim da se u budućnosti, odnosno ovog ljeta razmotri situacija kojom bi se zamrznule na jesen cijene osnovnih životnih namirnica i time pomogne građanima Crne Gore, jer ne smijemo čekati jesen pa se na jesen sjetiti da će biti teško ove jeseni. Takođe, mi smo i zemlja koja, jedna od rijetkih, nema robne rezerve i može nam se lako desiti da na jesen imamo samo rezerve kod velikih trgovinskih lanaca, a nemamo kao država rezerve. Čini mi se da mi imamo obavezu i kao zemlja kandidat za Evropsku uniju da imamo strateške rezerve nafte za 90 dana. Danas nema nikog iz Vlade Crne Gore ko može da kaže kolike su naše strateške rezerve, da li ih uopšte imamo i kako će to izgledati na jesen. Ne želim da budem pesimista, ne želim da obeshabrim nikoga, ali želim da budem oprezan čovjek i odgovoran, i kao poslanik i kao član Demokratskog fronta, i da skrenem pažnju i Vladi i građanima Crne Gore šta nas očekuje.

Kao što ste vidjeli, poštovani građani Crne Gore, mi smo prije neki dan dobili analizu kojom ćemo se Evropskoj uniji priključiti 2033. godine. Nažalost, mnogi od građana Crne Gore neće biti tada živi, biće neki novi ljudi u Crnoj Gori ako natalitet bude pozitivan, biće to dobro za Crnu Goru, ali do 2033. godine treba preživjeti. Ovo osamostavljanje u nekim ostrvima u kojim bez kontakta ikakvih sa prvim komšijama koji mogu da vam pomognu ne čini mi se kao isplativo ni za građane Crne Gore, a ni za državu Crnu Goru. Ne želim da vjerujem da neko ima aspiracije prema Crnoj Gori, ne želim da kažem da to može uticati na Crnu Goru. Smatram da je Otvoreni Balkan dobra inicijativa u kojoj otklanjanjem svih barijera, bržem protoku roba i usluga ćemo biti na dobiti. Normalno da o tome treba otvori veliku i korektnu raspravu, ali je najbolje raditi u interesu građana Crne Gore, a ne neke političke frustracije koje možemo da imamo da li nas je strah od neke zemlje ili od nekog lidera. Mislim da nas kao građane Crne Gore sa ovakvom istorijom ne treba da je strah ni od koga, a posebno ne od nekih lidera bilo koje zemlje na svijetu. Iskustva su kratka i razna, tako da ne bih želio o tome. Zahvaljujem.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (15.06.22 15:27:31)

Zahvaljujem poslaniku Đuroviću.

Sa ovim smo iscrpili listu prijavljenih govornika po ovim tačkama.

Da li poslanik Šehović želi dati završnu riječ?

Izvolite.

DAMIR ŠEHOVIĆ (15.06.22 15:27:47)

Hvala, predsjednice.

Evo dozvolite da pokušamo da napravimo rekapitulaciju onoga što se danas moglo čuti u kontekstu ova dva zakona, kao i predloženih zaključaka. Na osnovu toga, možemo saopštiti sljedeće.

Prvo, izvjesno je da će izmjene Zakona o PDV-u biti usvojene, što znači da naši građani mogu da očekuju nešto nižu cijenu hljeba u odnosu na trenutnu (ukoliko energenti i brašno u međuvremenu ne poskupe). A ukoliko se to desi, onda će izglasavanje ovog zakona da amortizuje eventualno novo povećanje cijena hljeba, što mislim da je dobro. Dobro je i to što ćemo usvajanjem ovog zakona definitivno staviti tačku na jednu krajnje nepravednu aktivnost koja se odvijala u Crnoj Gori od početka ove godine do danas, a koja se svela na činjenicu da zbog činjenice da je PDV ostao na identičnom nivou, a da su cijene hljeba porasle, a da živimo u krznim uslovima zbog čega se i potrošnja hljeba povećava - mi izglasavanjem ovog zakona stavljamo tačku na praksu države da preko građana i cijene hljeba zarađuje. To je možda najveći benefit ovog zakona, jer otklanjamo tu nepravdu koja je bila prisutna u Crnoj Gori od januara mjeseca ove godine kada su cijene porasle za nekih 30%.

Mislim da je važan iskorak to što ćemo usvojiti izmjene Zakona o akcizama, jer ćemo na taj način riješiti problem neloyalne konkurencije, riješićemo problem neodrživosti biznisa koji se odvija u rukama domaćih poljoprivrednih proizvođača koji su iz nekog razloga targetirani izmjenom Zakona o akcizama i bili prinuđeni da plaćaju akcizu i na plastiku koja se koristi kao ambalaža u industriji hrane i pića i da budu izloženi trošku zbog kojeg su morali da podižu cijenu konačnog proizvoda za nekih desetak procenata i da na taj način budu u još nepovoljnijem položaju u odnosu na iste te proizvode koje Crna Gora uvozi. Crna Gora je inače uvozno zavisna, naša poljoprivredna proizvodnja i poljoprivredni proizvođači su izloženi stravičnoj konkurenciji sa strane i najmanje što ova država može da uradi je da ne pogoršava tu situaciju. Najmanje što ova država može da uradi je da ovakvim i sličnim zakonskim rješenjima ne dovodi njih u situaciju da će zbog nedovoljne njihove konkurentnosti uvozna zavisnost Crne Gore od ovih poljoprivrednih i drugih proizvoda biti još veća. Tako da je to ključni benefit ovog zakona i vjerujem da će ovo biti pozdravljeno od strane svih domaćih poljoprivrednih proizvođača koji se bave proizvodnjom vode, mlijeka i mliječnih proizvoda, kao i onih privrednih subjekata koji se bave prepakivanjem proizvoda za šta koriste ambalažu od plastike, a ima ih u Crnoj Gori, ima ih u Tuzima, ima ih u mnogim drugim opštinama - čime rješavamo jedan problem u koji smo ušli usvajanjem Zakona o akcizama, koji je predvidio i ovu posebnu akcizu na plastiku.

Ono što, uvažene kolege, ne rješavamo usvajanjem ovih zakona je divljanje cijena osnovnih životnih namirnica. Mi smo s pravom podigli očekivanje naše javnosti kada smo razgovarali nedavno o Zakonu o privremenim mjerama za ograničavanje cijena proizvoda od posebnog značaja za život i zdravlje ljudi. Šta smo mi našim građanima govorili kada smo u kontekstu ovog zakona diskutovali? Mi smo im tada rekli da ćemo usvajanjem ovog zakona državi dati mehanizam u ruke da može da definiše određene proizvode kojima će ograničiti cijenu, odnosno da može da definiše određene proizvode koji će primjenom odgovarajućih mjera, koje su sadržane u ovom zakonu, učiniti da cijena tih proizvoda bude niža.

Poštovani građani Crne Gore, mi smo usvojili taj zakon. Tim zakonom je data mogućnost da prehrambeni artikli, sredstva za ličnu higijenu, dječja hrana i oprema, sredstva za ogrijev i kućna hemija i proizvodi koji spadaju u ove kategorije mogu da pojeftine. Ovim zakonom smo definisali i mjere poput određivanja najvišeg nivoa cijena, snižavanje cijena na određeni nivo i regulisanja marže, mjere koje Vlada može da primijeni da bi došlo do obaranja cijena ovih proizvoda koji su s razlogom nazvani proizvodi od posebnog značaja za život i zdravlje ljudi.

Zato mi, uvažene kolege, dozvolite da još jednom odavde pitamo ministra ekonomije šta čeka. Ministre ekonomije, šta čekate? Zašto ne usvajate podzakonski akt, kojim trebaju da budu definisane i mjere i lista proizvoda i zašto ste zbog vaše neodgovornosti ovaj zakon učinili neprimjenjivim?

Upravo zbog te odgovornosti, odnosno naše odgovornosti, a Vladine neodgovornosti, vjerujem, predsjednice Parlamenta, da ćemo mi usvojiti ova tri zaključka kojim pozivamo Vladu da radi svoj posao, kojim pozivamo Vladu da u najkraćem roku usvoji podzakonski akt. Jer, bez tog podzakonskog akta, zakon koji smo mi usvojili jednoglasno, čini mi se, bez ikakvih političkih razloga, ostao je mrtvo slovo na papiru, a mi, kao najviši zakonodavni dom, ne bismo smjeli sebi da dozvolimo da usvajamo propise koji se ne primjenjuju. Kada se god to desi, treba da prozovemo one koji su za to odgovorni. U ovom slučaju, odgovorna je Vlada koja nije u stanju da usvoji običan podzakonski akt, a posledice te neodgovornosti trpe naši građani, jer cijene ovih proizvoda nastavljaju da rastu, a mi ne primjenjujemo zakon koji smo nedavno usvojili. Hvala.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (15.06.22 15:34:40)

Zahvaljujem poslaniku Šehoviću.

Ovim konstatujem da je pretres završen, a izjasnićemo se kasnije danas po ovim tačkama. Ovo je bila završna riječ.

Prelazimo na Izbor, imenovanja i razrješenja. U okviru ove tačke, danas ćemo obaviti pretres i izjasniti se o Predlogu odluke o imenovanju predsjednika i šest članova Žirija za dodjelu Trinaestojulske nagrade. Administrativni odbor utvrdio je Predlog odluke o imenovanju predsjednika i šest članova Žirija za dodjelu Trinaestojulske nagrade i predložio da se za predsjednicu Žirija imenuje prof. dr Jasmina Nikčević, a za članove Žirija: dr Maja Kostić Mandić, dr Ivan Jovović, dr Filip Ivanović, Aldemar Ibrahimović, mr Jadranka Selhanović i prof. mr Janko Ljumović. Izvjestiteljka Odbora je Suzana Pribilović, predsjednica Odbora.

Otvaram pretres.

Da li izvjestiteljka Odbora želi riječ? Izvolite, poslanice Pribilović.

SUZANA PRIBILOVIĆ (15.06.22 15:36:12)

Hvala Vam.

Uvažena predsjednice, kolegice i kolege, poštovane građanke i građani Crne Gore,

Članom 19 Zakona o državnim nagradama, određeno je da Trinaestojulsku nagradu dodjeljuje žiri koji, na predlog nadležnog radnog tijela, imenuje Skupština Crne Gore iz reda istaknutih naučnih, kulturnih, sportskih i javnih radnika iz Crne Gore. Zakonom je, takođe, određeno da žiri ima predsjednika i šest članova.

Administrativni odbor Skupštine Crne Gore je na 29. sjednici, održanoj 20. maja ove godine, pokrenuo postupak imenovanja Žirija za dodjelu Trinaestojulske nagrade upućivanjem poziva svim klubovima poslanika da dostave predloge kandidata za imenovanje predsjednika i šest članova. Odboru su dostavljeni sljedeći predlozi, i to: Klub poslanika Demokratska partija socijalista Crne Gore predložio je za predsjednicu Žirija prof. dr Jasminu Nikčević. Za članove Žirija dostavljeni su sledeći predlozi kandidata, i to: mr Milena Lubarda Marojević, kao predlog Kluba poslanika Demokrate - Demos - Mir je naša nacija, mr Isidora Damjanović, kao predlog Kluba poslanika Demokratski front - PZP, Ljubomir Popadić, kao predlog Kluba poslanika Demokratski front - NSD - DNP - RP, Veselin Rakčević, kao predlog Kluba poslanika Demokratski front - NSD - DNP - RP, dr Maja Kostić Mandić, kao predlog Kluba poslanika Crno na bijelo, mr Ivan Jovović, kao predlog kluba poslanika Socijaldemokratska partija - SDP - Liberalna partija, dr Filip Ivanović, kao predlog Kluba poslanika Socijalističke narodne partije, Aldemar Ibrahimović, kao predlog Kluba poslanika Bošnjačke stranke i mr Jadranka Selhanović i prof. mr Janko Ljumović, kao predlozi Kluba poslanika Demokratske partije socijalista Crne Gore.

Na 31. sjednici Odbora, održanoj dana 08. juna, nakon što su članovi Odbora konstatovali da svi kandidati ispunjavaju uslove, pojedinačno su glasali o svim kandidatima i u konačnom glasali o predlogu sastava žirija u cjelini. Tako je za predsjednicu Žirija predložena prof. dr Jasmina Nikčević, koja je diplomirala na Filološkom fakultetu u Beogradu. Magistarske i doktorske studije završila je u Francuskoj, gdje je 2010. odbranila doktorsku tezu iz francuske književnosti. Od 2004. godine radi na Filološkom fakultetu, gdje predaje predmete iz oblasti francuske civilizacije, književnosti i metodike nastave francuskog jezika. Autorka je monografije iz oblasti Komparativne književnosti koja je objavljena u Francuskoj.

Za članove Žirija predloženi su: prof. dr Maja Kostić Mandić, redovni profesor na Pravnom fakultetu Univerziteta Crne Gore. Rođena je 1969. godine u Podgorici, diplomirala je u junu 1991. godine na Pravnom fakultetu u Podgorici. Dobitnik je studentske nagrade 19. decembar 1988. i nagrade Univerziteta Crne Gore kao student generacije Pravnog fakulteta 1990/1991. godine. Magistrirala je 1995. i doktorirala 2001. godine na Pravnom fakultetu Univerziteta u Beogradu iz oblasti Međunarodnog privatnog prava. Na Pravnom fakultetu u Podgorici prošla je izbor u sva zvanja. U zvanje asistenta izabrana je 1998, docenta 2002, vanrednog profesora 2007, a u zvanje redovnog profesora 2012. godine. Posjeduje aktivno znanje engleskog, italijanskog, francuskog i njemačkog jezika, a služi se i španskim jezikom. Osnovne oblasti naučnog rada su joj međunarodno privatno pravo, pravo zaštite životne sredine i međunarodne trgovinske arbitraže.

Mr Ivan Jovović rođen je u Baru 1977. godine, gdje je završio osnovnu školu i gimnaziju. Diplomirao je na Pravnom fakultetu Univerziteta Crne Gore u Podgorici 2001. godine. Magistrarski rad odbranio je na postdiplomskom znanstvenom studiju Pomorsko pravo i pravo mora Pravnog fakulteta Sveučilišta u Splitu 2010. godine pod naslovom "Međunarodno pravna zaštita pomoraca s posebnim osvrtom na brodove koji viju zastave pogodnosti". Objavio je više stručnih radova na teme pomorskog prava, međunarodnog prava i na temu crnogorske historiografije i kulturologije. Angažovan je u svojstvu saradnika za potrebe realizacije Leksikona diplomatije Crne Gore i Leksikona crnogorskih dinastija u izdanju Crnogorske akademije nauka.

Dr Filip Ivanović rođen je 1986. godine u Podgorici, gdje je završio osnovnu školu i gimnaziju. Diplomirao je i magistrirao s najvišim ocjenama na Odsjeku za filozofiju Univerziteta u Bolonji. Doktorirao je

2014. godine na Odsjeku za filozofiju i religijske studije norveškog Univerziteta za nauku i tehnologiju u Trondheimu. Tokom naučne karijere osim na norveškom Univerzitetu za nauku i tehnologiju, radio je na Univerzitetu /prekid/, Van Lir institutu u Jerusalimu i Univerzitetu Donja Gorica, a usavršavao se na Univerzitetu u i norveškom Institutu u Atini. U aprilu 2022. godine izabran je u zvanje naučnog saradnika na Institutu za napredne studije Univerziteta Crne Gore. Autor je brojnih knjiga i radova.

Predsjednice, zamolila bih Vas, s obzirom na to da su ostala tri člana žirija, da pročitam i njihove kratke biografije zbog crnogorske javnosti.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (15.06.22 15:42:18)

Izvolite, kolegice, s obzirom na to da i u ime predlagača obrazlažete. Izvolite.

SUZANA PRIBILOVIĆ (15.06.22 15:43:00)

Hvala.

Gospodin Aldemar Ibrahimović rođen je 1962. godine u Rožajama. Akademiju likovnih umjetnosti je završio u Sarajevu 1986. godine u klasi prof. Radoslava Tadića. Član je Udruženja likovnih umjetnika Crne Gore. Od 1987. godine živi i radi u Rožajama. Od 2011. godine angažovan je kao gostujući profesor na državnom Univerzitetu u Novom Pazaru. Izlagao je na brojnim samostalnim izložbama u zemlji i inostranstvu. Dobitnik je više prestižnih nagrada iz oblasti umjetnosti. Zbog svog izuzetnog doprinosa u umjetnosti, član je Umjetničkog odbora Crnogorske akademije nauka.

Mr Jadranka Selhanović rođena je u Podgorici 1958. godine, gdje je završila osnovnu školu i gimnaziju. Diplomirala je na Pravnom fakultetu u Podgorici, a magistrirala na Filozofskom fakultetu u Nikšiću, Odsjek za istoriju. Obavljala je poslove pomoćnice direktora Državnog arhiva Crne Gore. Posjeduje i najviše arhivističko zvanje, arhivski savjetnik. Autorka je više knjiga. Takođe, autorka je više izložbi dokumenata. Više naučnih i stručnih radova objavila je u domaćim i stranim časopisima. Učestvovala je na više naučnih i stručnih simpozijuma u Crnoj Gori i inostranstvu.

Prof. mr Janko Ljumović rođen je 1971. godine u Nikšiću. Diplomirao je i magistrirao pozorišnu i radio produkciju na Fakultetu dramskih umjetnosti u Beogradu. Vanredni je profesor na Fakultetu dramskih umjetnosti na Cetinju. Nastavnički angažman imao je i na Fakultetu likovnih umjetnosti i Fakultetu političkih nauka Univerziteta Crne Gore. Od 2016. godine bio je i ministar kulture u Vladi Crne Gore. Bio je direktor Crnogorskog narodnog pozorišta u periodu od 2008. do 2015. godine. Učesnik je brojnih nacionalnih i međunarodnih konferencija i projekata iz oblasti scenskih umjetnosti, medija, menadžmenta u kulturi i kulturne politike. Autor je, urednik i korednik većeg broja knjiga i publikacija. Takođe je bio i član odbora direktora u nekoliko međunarodnih organizacija.

U konačnom, u skladu s članom 12 Zakona o državnim nagradama, Administrativni odbor je većinom glasova odlučio da Skupštini predloži da predsjednici i članovima Žirija pripada naknada za rad u jednokratnom iznosu od 12,5 obračunskih vrijednosti koeficijenata, u bruto iznosu od 90 eura. Hvala.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (15.06.22 15:45:09)

Zahvaljujem poslanici Pribilović.

S obzirom da smo po ovoj tački dnevnog reda u kolegijumu dogovorili raspravu u trajanju od pet minuta po klubu i da su na kolegijumu predloženi, odnosno tražili su da učestvuju u raspravi samo klubovi Demokratski front i DPS-a, vidim sada interesovanje i Kluba Demokrate - Demos, iako je vaš šef kluba rekao da nema zainteresovanih, svakako ako želite, imate mogućnost da učestvujete.

Po prijavljenima, imamo ispred Kluba Demokratski front poslanik Jovan Jole Vučurović, ispred Kluba DPS-a poslanica Aleksandra Vuković i ispred Kluba Demokrate - Demos poslanik Vladimir Martinović. Tim redosledom.

Izvolite, poslanice Vučuroviću. Imate prvi riječ.

JOVAN VUČUROVIĆ (15.06.22 15:46:20)

Na početku žao mi je što ste na kolegijumu to dogovorili. Jer, čini mi se da je ovdje mogla da se otvori rasprava o ovoj važnoj temi. Nekome se čini da nije, ali meni se čini da dobrom dijelu ljudi ovdje s bilo koje strane se čini da jeste važna tema, posebno što uopšte i 13. jul i njegova istorijska i moralna

komponenta izazivaju uglavnom jake emocije kod svih građana Crne Gore, pozitivne emocije. Bilo je očigledno prostora da se jave makar predstavnici svih klubova, ako ne možda i da se povede rasprava posebno o sastavu Žirija za dodjelu Trinaestojulske nagrade. Da kažem odmah na početku da naš klub neće glasati za ovakav sastav žirija.

Kao što rekoh, da ne počinjem s te negativne strane nego da kažem da 13. jul budi pozitivne emocije kod većine građana Crne Gore. Po mom mišljenju, to sam rekao i prošli put kada je bila na dnevnom redu ova tačka, mislim da je upravo 13. jul ona tačka koja može dovesti do nekog spajanja u Crnoj Gori, da može biti nešto oko koga se možemo okupiti u Crnoj Gori, čak i oni koji različito misle i oni koji su politički sukobljeni već godinama. Dakle, to je taj datum i to su ta dešavanja oko kojih Crna Gora može da se okupi. Ako već ne možemo da se okupimo oko nekih drugih tema, mislim da je 13. jul datum oko koga možemo da se okupimo. Svi smo negdje ponosni na ustanak 13. jula i na taj čin naših predaka, predaka koji su toga 13. jula bili su i komunisti, bili su i monarhisti, a bilo je i onih koji nijesu pripadali nijednoj ideologiji u tom trenutku, ali su prosto vođeni onim instinktom, onim iskonskim što jeste i Crna Gora, i Hercegovina, i Boka, u stvari sve ovo što danas čini Crnu Goru, vođeni instinktom slobode da se bore protiv okupatora. Ustali su naši preci predvođeni i Jakovom Kusovcem i Ivanom Milutinovićem. Dakle, to nije ustanak koji je podigla Komunistička partija ili koji je podigao samo monarhistički pokret u Crnoj Gori, već je to bio, hajde da ga nazovemo tako, opštenarodni ustanak protiv italijanskih fašista, ali i ustanak i protiv onih crnogorskih separatista sa Cetinja pod komandom Sekule Drljevića, koji su dan ranije, dakle 12. jula na Petrovdanskoj skupštini proglasili tzv. nezavisnu Crnu Goru pod patronatom italijanskih fašista.

Datum koji spaja, ali ne može baš da nas spoji sa onima kojima je isto 13. i 12. jul, kojima je isto i Sekula Drljević - kada im treba, dohvate se Sekule Drljevića, a kada im treba, onda se dohvate Ljuba Čupića. Takvi će morati da prelome u mozgu. Ne može da se kliče - e viva, kao što su klicale sluge okupatora 12. jula i da se kliče Ljubu Čupiću sjutradan 13. jula. Tu će nešto morati da razgraniče, imaju očigledno problema s tim kao i s drugim identitetskim pitanjem, ali to nije moj problem. Nadam se, u boga se uzdam da će kod njih proraditi taj racio i da ćemo moći da se dogovaramo čak i oko ovih pitanja koja se čine da ne možemo da se dogovorimo.

Ono što je važno, što valjda niko ne može sporiti, ima istoričara ovdje u ovoj sali, da su se ustanici 13. jula borili za Jugoslaviju. Nijesu se borili za nezavisnu Crnu Goru, nijesu se borili za neku drugu državu, već su se borili za Jugoslaviju koju su jedni kao što su, na primjer, komunisti vidjeli pod petokrakom, a dok su se monarhisti borili za Kraljevinu Jugoslaviju, ali se nijesu borili za nezavisnu Crnu Goru.

Isto tako, poštovani građani, 13. jula ustanici su se borili pod trobojkama, da li jugoslovenskim, Kraljevine Jugoslavije, da li pod petokrakom, da li pod srpskom ili, kako hoćete, crnogorskom trobojkom - ali se nisu borili pod ovom crvenom zastavom koja nam je poznata tek nekih petnaestak godina i koja je zastava Ranka Krivokapića. Uglavnom, nijesu se borili pod ovom državnim zastavom Crne Gore, već pod trobojkama. To je istorijski fakať. Ali, kao što vidimo, danas se desi da umjesto da ga zaogrnu trobojkom pod petokrakom, oni Ljuba Čupića u centru Nikšića zaogrnu ovom crvenom današnjom državnim zastavom, koja je, naravno, takođe, podložna izmjenama kada dođu na dnevni red jednog dana izmjene Ustava. Završiću brzo, pošto sam jedini ispred kluba, valjda imamo nekih dvadesetak minuta i mogu da pričam.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (15.06.22 15:51:54)

Uvaženi kolega, dogovor sa kolegijuma je pet minuta po klubu.

JOVAN VUČUROVIĆ (15.06.22 15:52:02)

Da nastavim u duhu dobre atmosfere.

Ako možda svi mislimo da je ovo datum mogućeg okupljanja, onda je tako trebalo postupiti i prilikom izbora žirija za ovu nagradu. Nažalost, desilo se potpuno pogrešno. U žiriju nema nijednog predstavnika opozicije. To moramo konstatovati. Dogodila se i svojevrsna provokacija, a mislio sam da SNP makar neće nasjesti na tu provokaciju.

Dakle, u žiriju su, između ostalog, izabrani klasični jastrebovi Demokratske partije socijalista, osobe koje su izgovarale najteže, najmorbidnije formulacije usmjerene protiv srpskog naroda, Srpske pravoslavne crkve, protiv litija. Za sve to imam ovdje i pokriće i dokaze. Mene čudi kako moji prijatelji, moji saborci iz Socijalističke narodne partije nijesu to prepoznali, već nijesu glasali za jednog Veselina Rakčevića, za jednog od najvećih naših pjesnika, jednog od najvećih pjesnika sa ovih prostora, koji je, između ostalog, jedan od osnivača SNP-a, a glasali su, na primjer, za ljude koje je predložio DPS, a koji su klasični jastrebovi, ekstremisti iz reda bivšeg režima. Čini mi se da je ova gospođa koja je na čelu žirija, između

ostalog, i odbornica Demokratske partije socijalista u Nikšiću i naročito istaknuta u tzv. Crnogorskom pokretu, koji je jedna klasična ekstremistička organizacija koja prijete čitavim narodima u Crnoj Gori evo već godinama.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (15.06.22 15:53:43)

Poslaniče Vučuroviću, ipak molim Vas da završavamo obzirom na to da smo značajno prekoračili. Ne, apsolutno nemam problem sa Vašim stavovima, ali imam problem sa tim da ne koristite vrijeme u skladu sa dogovorom. A Vaši politički stavovi su svakako Vaši.

Izvolite.

JOVAN VUČUROVIĆ (15.06.22 15:54:03)

Pa ja bih volio da se i Vi javite vezano za ovu temu kao predsjednica Skupštine.

Kao što rekoh, oni koje smo porazili 30. avgusta na izborima zajedno i mi, i Socijalistička narodna partija, i URA, pominjem i URU - oni su se sada odjednom na mala vrata vratili kroz žiri za Trinaestojulsku nagradu. Ja se naravno ne bojim povratka u stvari Demokratske partije socijalista, a to je stranka koja je u nestajanju, o čemu govore i posljednje ankete koje joj daju oko 26,7% ukoliko bi se izbori održali ovoga mjeseca. Ali, prosto malo je neugodno, ne treba im pružati bilo kakvu nadu, a naročito u ovim temama koje ovako dijele Crnu Goru da kroz žiri za Trinaestojulsku nagradu plasiraju i postavljaju ljude koji su ekstremno raspoloženi prema drugim narodima.

Da završim, da ne ljutim našu cijenjenu gospođu Đurović, kako sam počeo, u duhu zajedništva - 13. jul jeste datum koji nas može negdje spajati i pored svih naših razlika. Hvala.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (15.06.22 15:55:19)

Zahvaljujem, poslaniče Vučuroviću.

Poslaniče Popoviću, budite ljubazni pa mi recite po kom osnovu? Koji je to član Poslovnika prekršen?

ANDRIJA POPOVIĆ (15.06.22 15:55:34)

Zahvaljujem, poštovana predsjednice Skupštine.

Ovdje je prekršeno nekoliko članova Poslovnika, Vi ste morali da reagujete. Poslanik Vučurović se veoma negativno izražavao o crnogorskim patriotama koji su 12. jula i 13. jula oslobađali Crnu Goru. Podsjećam, 12. jula 1941. godine Crna Gora je bila zarobljena država. Crnogorske patriote, tada pod onim čuvenim pokličom - e viva Montenegro su krenule da oslobode zarobljenu Crnu Goru i da obnove državu koja je izgubljena 23 godine ranije.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (15.06.22 15:56:45)

Poslaniče Popoviću, fino ste mi objasnili. Ja ne vidim da su korišteni neprikladni izrazi - različiti politički stavovi, definitivno različito možda čak i tumačenje historije. Dijelom je upozoren poslanik Vučurović, iskoristili ste i ovo vrijeme minut koje je predviđeno za proceduru i ja bih Vas molila da mi nastavimo dalje.

ANDRIJA POPOVIĆ:

Znam, ali Vi morate zaustaviti ovakve priče. Ipak su to crnogorske patriote. Crna Gora je bila zarobljena država.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ:

Definitivno neću zaustavljati različita politička mišljenja. Ovo je dom demokratije i svako ima pravo da kaže svoj politički stav. Zahvaljujem poslaniku Popoviću.

Riječ ima poslanica DPS-a Aleksandra Vuković.
Poslanice Vuković, izvolite.

ALEKSANDRA VUKOVIĆ (15.06.22 15:57:45)

Zahvaljujem, uvažena predsjednice Đurović.

Dragi građani i građanke Crne Gore, uvaženi kolege i kolegice,

Trinaestojulska nagrada je najprestižnija državna nagrada u Crnoj Gori i mislim da zaslužuje od ozbiljnih ljudi da se o njoj ozbiljno govori. Takođe, kada se biraju članovi i članice ovoga žirija, teži se da to budu najreprezentativniji ljudi našega društva i smatram da u ovome momentu taj žiri ima reprezentativan sastav (kako oni koji su podržani od drugih partija, tako i oni koje je predložio DPS).

Ono što je u ovom trenutku strašno jeste da priča o članovima žirija i predsjednici žirija za Trinaestojulsku nagradu dolazi iz redova Demokratskog fronta i to od poslanika koji dolazi iz grada N, kako bi rekao naš veliki pjesnik Vito Nikolić, onaj što je proveo svoju grozomornu noć sa Dubrovnikom, onaj koji je kao i Ljubo Čupić i Joka Baletić svijetlio obraz Nikšiću i Crnoj Gori. I to želi da obezvrijedi gospođu koja kad su poslanici Demokratskog fronta predlagali da se podiže spomenik zločincu Pavlu Đurišiću, je svojim studentima u Nikšiću govorila o Divni Veković, ženi koja je stradala na Zidanom mostu, ali koja je prevela Gorski vijenac na francuski jezik i koja bi možda za pripadnike te ideologije bila bolji reprezent nego što je to u svakom slučaju Pavle Đurišić.

Ovako govori poslanik Demokratskog fronta o ženi koja predaje francuski jezik i književnost na Filozofskom fakultetu i potiče iz porodice koja je dala živote tamo đe ih je dao Ljubomir Čupić i Joka Baletić i čiji je otac kao primarijus doktor i direktor bolnice Brezovik u Nikšiću, ali i predsjednik Opštine Nikšić bio jedan od najčasnijih i sigurno najpoštovanijih Nikšićana. Zlo vrijeme načeralo orla i da dalje ne nastavljam - danas u Nikšiću naš Nikšić vode ljudi koji sa naše opštine skidaju državni simbol zastavu Crne Gore, samo zato što se prvacima i prvakinjama Demokratskog fronta ona ne dopada, a ona je, onako crvena i jaka i jarka, sve ukup svih crnogorskih borbi koje su sigurno zavrhunile 13. jula 1941. godine. Samo je u vrijeme velikog zaokreta i spasenja Crne Gore 30. avgusta 2020. godine, kako su to govorili naši politički protivnici, moglo da se desi da se urinira po spomeniku Ljuba Čupića. Nema tog čovjeka i nema tog zlog vremena koje bi donijelo ljude koji bi učinili to i izazvalo takvu reakciju. Ali eto, to se desilo kada se dogodio prevrat u Crnoj Gori, kada su nam Demokratski front i njihove kolege donijeli velike i značajne demokratske promjene.

Ne možete blatiti sve ljude koji vam padnu pod šaku kad ih dobijete kao spisak imena. Ne možete i nemojte to da radite, svi mi pripadamo različitim ideologijama i zato vam kažem da se Demokratska partija socijalista ponosi ljudima koje je predložila za članove žirija za Trinaestojulsku nagradu - kako gospodinom Jankom Ljumovićem, tako i gospođama Jasminom Nikčević i Jadrankom Selhanović. Upravo su one u ovih pogubnih godinu i po Crne Gore pokazale i kadrost i skopost - baš kao što je onih 18% Crnogorki koje su dale život za Crnu Goru u Drugom svjetskom ratu pokazivalo prkost i ponos kad je bilo najteže. Crna Gora je, gospodo, dala u toj borbi koja je započela 13. jula 30% svoga stanovništva. 30% stanovnika Crne Gore je tih godina, tih užasnih godina kada su se fašisti i nacisti koji su napadali Crnu Goru, nažalost pomognuti kolaboracionistima iz Crne Gore, borili protiv naše Crne Gore i protiv one Jugoslavije koja će biti obnovljena na ponos cijele Crne Gore, jer će tada konačno biti obnovljena i državnost Crne Gore koja je u prvoj Jugoslaviji tako zgažena i uništena.

Ja razumijem da je svako podsećanje na 13. jul, kao datum kojim je otpočela obnova nezavisne Crne Gore, za vas na neki način karakterističan i težak. Vjerovatno je to pominjanje teško. Ja znam da vi pokušavate da taj datum takođe na neki način kriminalizujete kao što ste to radili sa Belvederom. Hoćete u negativan kontekst da stavite i Belveder, ali ne. To su sve oni istorijski trenuci koji sijaju u Crnoj Gori i kojim se svaki časn i ponosni građanin i građanka Crne Gore, vjerujte mi, diče, jer ne postoji ništa slavnije i sjajnije nego braniti svoju državu i građanski koncept Crne Gore đe smo svi mi, gospodine i Vučuroviću i ostali kolege u Demokratskom frontu, jednaki pred bogom i pred zakonom. Zato vas molim, od sada vam dajem svoju časnu riječ, budete li obezvjeđivali i ponižavali ljude koji su svojim ličnim životima i svojom biografijom ovu Crnu Goru učinili državom ponosa, da ćete imati teškog protivnika u meni. Pogledajte u dvorište Jasmine Nikčević, pogledajte tamo đe živi u Kličevu đe se nalaze svi ti Nikčevići koji su danas svi redovni profesori Univerziteta od Beograda do Podgorice, đe rade njena djeca, đe su se namjestili, kako ste Vi govorili kako su se godinama namještali ljudi podobni DPS-u. Ne radi niko, gospodine Vučuroviću, ne radi niko. To je tragedija da obrazovani i moralni ljudi u ovome društvu ne rade niđe. Zato Vam kažem /prekid/ pomenuli da je predsjednica žirija sporna, /upadica/ da je ona, političke stavove svi imamo, imali smo ih i uoči glasanja o Zakonu o slobodi vjeroispovijesti i poslije onog vašeg glasanja o Zakonu ..., ali prestanite više sa navikom da diskreditujete ljude ...

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (15.06.22 16:04:26)

Molim poslanicu Vuković da završavamo ovaj dio i kolege međusobno da ne vodimo raspravu dok ne dobijemo riječ.

Poslanica Vuković će završiti očekujem ovaj dio svoje rasprave.
Izvolite.

ALEKSANDRA VUKOVIĆ (15.06.22 16:04:42)

Gospođo Đurović, vjerujte mi, bićete i Vi jednoga dana meta ovih napada, ne brinite. Ti ljudi uopšte ne vode računa da li su svojom prozivkom nekoga, imenom i prezimenom, toga dana urušili mir na kraju, jer ne treba ni da im se uruši mir, razumijete li? Nećemo dozvoliti ma makar ni za jedan jedini sekund da narušite mir kao što ste narušavali moj naručujući tekstove u fašističkom portalu In4s. Kao što to radite i povodom ove, /upadica/ Naravno, zato što je taj portal negator i crnogorske nacije i crnogorskog naroda i svakoga

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐURIŠIĆ:

Koleginice, moraću da Vas upozorim na korišćeni izraz kojim ste kvalifikovali određeni medij, za koji ne smatram da se treba koristiti u Parlamentu.

ALEKSANDRA VUKOVIĆ:

/Upadica/ Izvinite, mogu li samo da vam još jednom, /upadica/ samo da mi omogući gospođa Đurović da završim, pa ću obrazložiti zašto to mislim.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (15.06.22 16:05:38)

Vama je uključen mikrofon, a ja sam zamolila da završite raspravu s obzirom na to da je već isteklo vrijeme koje je predviđeno ispred Kluba i kako je dogovoreno. Budite ljubazni, još ako možete u 15 sekundi završite rečenicu koju ste namjerali.

ALEKSANDRA VUKOVIĆ (15.06.22 16:05:55)

Sve borbe i borkinje za građansku i plemenitu Crnu Goru taj portal je pokušao na ličnom, porodičnom i političkom nivou da ponizi i kriminalizuje i da daruje na naslovnim stranama u najgorem mogućem vidu sve nas. Do sada smo vam ćutali, od sada nećemo ni vama, ni portale koje ni naručujete, jer je bilo dosta. Brukali ste nas sedam godina. Ja sam se obratila i međunarodnoj zajednici, međunarodna zajednica je skrenula pažnju povodom tog portala, kao što znate vrlo dobro, i Stejt department, i to što ću biti predmetom napada toga portala, kao i moje koleginice i kolege koje su se svih ovih godina borili za nezavisnu i časnu Crnu Goru, vjerujte mi, ma čak mi je drago. I meni je poželjno da budemo na toj naslovnoj strani, jer koliko ste tamo prisutni u negativnom smislu, vi ste svjetlija i bolja ličnost za Crnu Goru.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (15.06.22 16:06:52)

Zahvaljujem poslanici Vuković.

Kao što sam reagovala prije, mislim da su korišćeni izrazi koji nisu adekvatni. Takođe, jedan momenat mi je zasmetao, pomenuli ste u raspravi određeni incident uriniranja na spomenik Ljubu Čupiću koji ne može biti vezan i ne treba da bude vezan za bilo koji politički subjekt. Vi jako dobro znate da je taj incident nastao usled ličnog dešavanja, odnosno alkoholisanog stanja određene osobe koja je i adekvatno

sankcionisana u sudskom postupku. Mislim da ne bi trebalo takve događaje povezivati sa bilo kojim političkim subjektom.

Za proceduru se javio poslanik Bulatović prvi. /Upadica/

Ispred vašeg kluba, poslanik Vučurović.

Poslaniče Vučuroviću, obzirom na to da su ovo uvodna izlaganja, komentara nema. Ako koristite repliku, na šta možete koristiti repliku ispred kluba, poslanica Vuković nema pravo da Vam odgovori.

Izvolite, kratko proceduru, ali ja Vas molim da bude u okviru procedure i jednog minuta koji je predviđen za proceduru.

Izvolite, poslaniče Vučuroviću.

JOVAN VUČUROVIĆ (15.06.22 16:08:40)

Na moj poziv da 13. jul bude datum okupljanja, gospođa je odgovorila... Ja volim emotivne govore, takav sam takođe, ali bile su i neke neistine i podmijetanja. Dakle, ja nijesam govorio protiv gospođe Nikčević, polemisa sam sa njenim političkim stavovima. Kratko ću: Na matrici pomiješane palanačke svetosavske mitologije imperijalnog klerofašizma zasniva se i ono idealopoklonstvo i ikonografija nedavne litije kroz nikšičke ulice itd. Nemojte meni da spočitavate, ja imam i kumova među Nikčevićima, imam prijatelja među Nikčevićima. Cijenim ja i ovu gospođu, ali polemišem sa njenim stavovima političkim, a ne sa familijom Nikčević i sa fašizmom i antifašizmom. Ja dolazim iz porodice koja je organizator Trinaestojulskog ustanka. Moj djed je jedan od organizatora Trinaestojulskog ustanka 1941. godine, tako da nemojte meni spočitaviti i još da me sad ubacate u kontekst da sam nešto negativno kazao za njenu familiju. To je klasično podmetanje i Vama to ne priliči.

Ono što sam takođe htio da kažem, ali ne želim da odgovaram gospodinu Popoviću i da čitam sada izjave Sekule Drljevića od 12. jula 1941. godine, a tu ćete vidjeti veličanje Musolinija i ostalih koji su u tom trenutku radili na stvaranju tzv. nezavisne države Crne Gore 12. jula 1941. godine. Hvala.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (15.06.22 16:10:10)

Zahvaljujem poslaniku Vučuroviću.

Poslanica Vuković ima potrebu takođe proceduralnog reagovanja, ali sa ovim ćemo zaista završiti i vrat ćemo se na onaj redosled koji je prijavljen ispred klubova, a to je poslanik Vladimir Martinović. Poslanica Vuković takođe minut. Kao što ste vidjeli, jedan nadam se ton i da napokon u Crnoj Gori dođemo negdje da ne tumačimo svi različito određene događaje i da se napokon pomirimo u ovoj Crnoj Gori.

Poslanice Vuković, izvolite.

ALEKSANDRA VUKOVIĆ (15.06.22 16:10:46)

Ja ću biti prva uvažena, gospođa Đurović, koja će biti srećna što smo se pomirili na vrhunskim vrijednostima koje je ovo društvo i država ostvarivala tokom vjekova, a naročito u 20. i 21. stoljeću, ali nemojte se čuditi kada izazovete komentar ili pridjev kakav sam upotrijebila povodom toga portala ako se mi, koji smo štitili kulturnu baštinu, vjerske objekte, vjerski turizam, na najdublji način i na najdubljim mjestima svoje religiozno biće i svih drugih, nazivamo svetinjokradicama i na najogavniji način vrijeđamo na tim portalima. Pa neće valjda biti da ste vi braniči i vjere i deteta, a mi koji ulazimo sa najvećim divljenjem u naše hramove koji se nalaze na tlu Crne Gore i van Crne Gore smo svetinjokradice, proćerani iz pravoslavlja, kažnjeni i slično.

Dakle, voljela bih kada biste vi, baš vi iz vaših klupa rekli - pa nije u redu da se na onaj način portal koji podržava našu ideologiju obračunava sa poslanicom Aleksandrom Vuković, ili poslanicom Draginom Vuksanović Stanković, ili sa drugim poslanicima koji ođe sede. Mislim da bi to bio taj trenutak pomirenja i onda bismo se mi mogli približiti vama i na neki način razgovarati. Onoga trenutka kada neka poslanica Demokratskog fronta: Simonida Kordić, Jelena Božović, Maja Vukićević budu vrijeđane na ličnom osnovu, seksističkim i mizoginim komentarima i kolumnama, kao što to rade nama s ove strane na tom portalu koji sam pomenula - biću prva koja će pozvati te portale da spuste tenzije da se ne sramote i da ne sramote sve nas i Crnu Goru kao mediji. Dakle, to je način da se mirimo, a ne tako što ćemo odustajati od vrhunskih vrijednosti koje je stvaralo crnogorsko društvo.

Kada se desi da mi poslanici Demokratskog fronta pošalju neki tekst ili kolumnu koja se bavila na bestijalan i trivijalan način njihovom ličnosti od tih portala koje ste pomenuli, videćete šta ću ja govoriti u

crnogorskom parlamentu o tome portalu. Evo danas vam dajem tu ponudu ako prihvatate. /Upadica/ Prihvate. To je to.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (15.06.22 16:13:15)

Zahvaljujem poslanici Vuković.

Riječ ima poslanik Vladimir Martinović i ispred kluba Demokrate DEMOS.

Poslaniče Bulatoviću, hoćete li biti ljubazni da kažete u mikrofonski šta tačno želite, s obzirom na to da ne čujem.

Tražila sam da mi kažete šta tražite i po kom osnovu.

PREDRAG BULATOVIĆ (15.06.22 16:14:00)

Mislim da je ovo bila polemika između Vukovičke i Vučurovića. Ja sam se javio ranije da Vam kažem da ste Vi povrijedili Poslovnik, jer poslanicu DPS-a nijeste opomenuli za jedno brutalno kršenje Poslovnika. Naime, koliko je meni poznato, 30. avgusta 2020. godine, a Vama bi trebalo da bude poznato, nije bio prevrat u Crnoj Gori, bili su izbori koje je priznala i Demokratska partija socijalista. Danas čujemo da je to prevrat. Mislim da ako želimo da govorimo o pomirenju i razrješavanju situacije, treba da vidimo je li to bio prevrat ili ne. Prevrat je počeo terorističkim aktom Mila Đukanovića i Veselina Veljovića na Cetinju, a završen političkom korupcijom i ko zna čime sve ne i dolaskom DPS-a u dio vlasti. Dok to ne riješimo, makar na izborima, pomirenja nema.

Ja Vas molim, Vi ste trebali da opomenete. Ako je prevrat, mi moramo da formiramo parlamentarnu komisiju da vidimo kakav je to prevrat bio.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (15.06.22 16:15:31)

Zahvaljujem poslaniku Bulatoviću. Sa ovim završavamo.

Molim vas, sa ovim završavamo, ovo je bilo meni upućeno. Molim vas, nećemo voditi raspravu oko ovoga. Ovo je bilo upućeno meni. Određenu terminologiju ja nisam čula, reagovala sam u onom dijelu kada je neadekvatno, po mom mišljenju, upotrijebljen izraz kojim je kvalifikovan jedan medijski portal. Drugu formulaciju nisam čula. Znači, vraćamo se nazad. Ako želi poslanik Vladimir Martinović, ima pravo na riječ.

Izvolite, poslaniče Martinoviću, ispred Vašeg kluba. /Prekid/

Što se tiče tog dijela komentara poslanika Bulatovića, ja vjerujem da će u tom dijelu takođe, s obzirom na to da postoji procesuirano, državni organi dati odgovor na to. Ja ne bih prejudicirala ni sa jedne strane kako možemo kvalifikovati određene događaje. Možda je negdje retorika opet jača, ali mislim da postoje ti dokumenti, da postoje procesuirani prema državnim organima i mislim da bi trebalo da bude u skladu sa tim završen i taj dio rasprave.

DANIJEL ŽIVKOVIĆ (15.06.22 16:17:07)

Vama, predsjednice Parlamenta, hvala na takvom obrazloženju. Mislim da ste bili upućeni da reagujete onog momenta kad je poslanik Bulatović završio, a ne da meni pojašnjavate to šta je on htio da kaže. Ne treba meni reinterpretacija onoga što je gospodin Bulatović ovdje htio da kaže u Parlamentu, jer ja znam šta on konkretno misli o politici Demokratske partije socijalista i o svom vječitom protivniku Milu Đukanoviću. Znam da je njega protivnik vječiti Milo Đukanović uvijek nadigrao na političkom terenu i da sa takvog terena nosi određenu vrstu žala što nije izlazio kao pobjednik iz tih političkih borbi. To je jedna stvar.

Druga stvar, mora se prestati sa takvom vrstom targetiranja ljudi u javnom prostoru, jer ovdje nije riječ o Milu Đukanoviću nego o predsjedniku države. Zbog toga mislim da ste bili obavezni kao predsjednica Parlamenta da reagujete u odnosu na njega, jer je saopštena teška kvalifikacija, da se radi o terorističkom aktu. Treća stvar, Osnovni sud na Cetinju je oslobodio Veselina Veljovića. Prema tome, moramo se naučiti i voditi računa kako da se obraćamo u javnom prostoru. Svaki put kada se desi ovakva neka kvalifikacija na račun ljudi iz Demokratske partije socijalista, koristimo proceduralne reakcije i pravo na repliku. To budite sigurni, to sam vam prošli put najavio. Kako nema dobronamjernosti sa druge strane a nije je nikada ni bilo - sa ove strane ćete dobijati uvijek takvu vrstu reakcija, u skladu sa Poslovnikom (kao što je i ova moja sadašnja reakcija).

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (15.06.22 16:18:33)

Zahvaljujem poslaniku Živkoviću.

Poslanica Draginja Vuksanović - Stanković.

Sad već mislim da dolazimo u domen polemika više nego procedura. Da li će poslanica Vuksanović - Stanković definisati osnov za proceduralno reagovanje?

Poslanice Vuksanović - Stanković, osnov za proceduralno reagovanje.

DRAGINJA VUKSANOVIĆ STANKOVIĆ (15.06.22 16:18:57)

Zamolila bih Vas, uvažena predsjednice Skupštine, da ubuduće, kao druga ličnost po Ustavu Crne Gore, kada se ovdje pokušava na bilo koji način relativizovati ili vrijeđati identitet Crne Gore, da ne možete da kažete o tome će odlučiti nadležni državni organi. Vi ste u obavezi sa te pozicije da reagujete. Želim da ukažem da kolege iz Demokratskog fronta treba zajedno sa nama da slave Belveder. Vi trebate da ste presrećni zbog Belvedera. Znate li zašto? Na Belvederu je pala Vlada Zdravka Krivokapića protiv koje ste vi bili. Zato treba da slavite sa nama Belveder. Odbranjeni su čast i obaz Crne Gore.

Vi niste reagovali kada su se oni, dok je govorio član našeg poslaničkog kluba gospodin Andrija Popović, sve vrijeme smijali. Nemam pravo vama da onemogućim da se vi smijete, ali mene je vas žao. Vi ne znate istoriju sopstvene države. Vi ne znate što je crveni barjak, a što je trobojka. Znate li vi ko je uveo trobojku u /upadica/. Nemojte me sada prekidati...

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (15.06.22 16:20:14)

Poslanice Vuksanović - Stanković, naravno da ću prekidati zato što mi ovdje dolazimo da raspravljate sa drugim poslaničkim klubom.

Poslanice Vuksanović - Stanković Vi ste se javili proceduralno.

DRAGINJA VUKSANOVIĆ STANKOVIĆ:

/Upadice/ Ne znam što se ljutite na mene. Vi ne znate istoriju sopstvene države.

Kolege, određujem pauzu pet minuta.

/Pauza/

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (15.06.22 16:46:56)

Kolege i kolegice, drago mi je da vidim dobro raspoloženje, nastavljamo sa radom. Krećemo sa procedurom poslanika Martinovića.

Izvolite, poslaniče Martinoviću. U skladu sa Poslovníkom, pozovite se na član.

VLADIMIR MARTINOVIĆ (15.06.22 16:47:11)

Uvažena kolegice Đurović, obraćam se Vama. Vi ste danas prekršili član 106 Poslovníka Skupštine Crne Gore u kojem se jasno navodi da se predsjednik Skupštine stara o održavanju reda na sjednici. Bez obzira na to što mi Vas ne možemo legitimisati kao predsjednicu Skupštine, na nelegitiman način obavljate tu funkciju. Dakle, Vi ste danas demonstrirali da niste kadri sa pozicije gdje sjedite da se izborite upravo sa onom većinom koja Vas je dovela na nelegitiman način da sjedite tu gdje sjedite. Takođe, nakon što niste uspjeli da se izborite sa ovom većinom koja Vas je tu izabrala, prekomponovanom parlamentarnom većinom, Vi ste naprasno, kao izraz nemoći da vodite ovu sjednicu, prekinuli sjednicu i na moje pitanje kada nastavljamo, Vi kazali - polako, ima vremena. To je zaista nedopustivo za ovaj visoki dom i to je nepoštovanje prema nama poslanicima.

Dakle, uvažena gospođo Đurović, vidite, nije Vam sporan neko danas iz Demokrata jer se nijesmo ni javljali i učestvovali u ovom pomirenju kako Vi mirite Crnu Goru i vaši koalicioni partneri, ali ste

demonstrirali da zapravo ne možete da vodite sjednicu na način kako to definiše ovaj Poslovnik. Onda ste onako naprasno prekinuli sjednicu ne kazavši da li se u opšte sjednica danas nastavlja. Dakle, to je, uvažena gospođo Đurović, zaista neprimjereno u najmanju ruku. Svi smo Vas čuli da ste to kazali i samo ste izašli napolje. Sa druge strane, vidjeli smo koliko Vas poštuju i uvažavaju oni koji su Vas doveli na tu poziciju. Mi u Demokratama nijesmo krivi zbog toga i nemojte gajiti iluzije da se ja neću kasnije javiti po redosledu za svoje uvodno izlaganje, jer naravno da hoću. Molim Vas da se držite Poslovnika i molim Vas da uspostavite saradnju sa onima koji su Vas birali, jer Vas oni danas ovdje politički disciplinuju do te mjere da Vi morate da prekinete današnju sjednicu i da ne znate kada će ona biti nastavljena /prekid/ ste se pojavili opet u sali vjerovatno na poziv nekog iz parlamentarne većine.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (15.06.22 16:49:36)

Zahvaljujem poslaniku Martinoviću.

Prvo da konstatujem da ste u okviru procedure koja je predviđena za minut, govorili dva minuta i 17 sekundi (kada govorimo o tome koliko i Vi sami poštuju Poslovnik i ovaj dio koji se odnosi na proceduralnu reakciju). Pod dva, ja nijesam prekinula sjednicu nego sam dala pauzu i nastavak je bio ubrzo. To što Vi ne čujete dobro, to je negdje Vaš problem. U svakom slučaju, uvijek kada u ovom Parlamentu se ne bude poštovalo i međusobno se uvažavalo, daću pauzu kako dođemo u situaciju da bismo mogli da nastavimo normalno da radimo. Tako da povišene tenzije ne nose nikome dobro. Mene definitivno niko ne vaspitava, niti prevaspitava, a možete Vi da polemishete sa mojim političkim stavovima, možete da tumačite kako god hoćete, ali sigurno nemate pravo da definišete da bilo ko na ikakav način može da utiče na mene.

Znači, što se mene tiče, mogu da zauzمام samo stavove svog političkog subjekta kojem pripadam i apsolutno niko ne može uticati na mene.

Zahvaljujem na reakciji, ovo je bio moj odgovor vezano za vođenje ove sjednice i vezano za procedure. Imali smo više zloupotreba procedura, nije prvi put što se toga tiče u radu Parlamenta. Nekada neko od poslanika ima potrebu da kroz institut procedure iskaže svoj politički stav - uvijek smo imali tolerancije. Ali, sve do jedne mjere, da se može normalno ipak komunicirati u Parlamentu. To je bio moj odgovor u tom dijelu. Pretpostavljam da nijeste zadovoljni odgovorom.

Izvolite, trideset sekundi.

VLADIMIR MARTINOVIĆ (15.06.22 16:51:33)

...da vrijeđate poslanike i opet to meni ne smeta. Prvo, nijeste Vi ovdje da ustanovite nekom od nas dijagnozu i nijeste Vi na toj poziciji, /upadica/ Pa, rekli ste da li neko dobro čuje ili ne čuje - to je njegov problem. Čuli smo Vas mi ovdje svi dobro, to je prva stvar. Druga stvar, koleginice Đurović, ja Vam zaista moram kazati da smo danas iz Demokratske Crne Gore upravo Vas pustili da pokažete koliko možete da se sami snalazite na toj poziciji. Treća stvar, nijeste Vi tu ...

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (15.06.22 16:52:04)

Zahvaljujem, poslaniče Martinoviću. Trideset sekundi koje ste tražili.
Izvolite, završite rečenicu.

VLADIMIR MARTINOVIĆ (15.06.22 16:52:10)

Još jedna stvar, koleginice Đurović, nijeste Vi na toj poziciji koju obavljate da predstavljate vaš politički subjekt, Vi jeste kada diskutujete i kada predlažete određene akte, ali kada vodite sjednicu, onda trebate da ste jednaki prema svim poslanicima u ovom visokom domu. Tako, da sve što ste kazali evo javnost je imala priliku da čuje pa neka ona sudi o tome.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (15.06.22 16:52:34)

Zahvaljujem, poslaniče Martinoviću.

Evo upravo ovo zadnje što ste rekli - o svemu što Vi govorite javnost će suditi. Ja zaista nemam snage sa Vama da se raspravljam, niti takvu komunikaciju da vodim.

Poslanik Predrag Bulatović je imao potrebu da reaguje.
Izvolite, poslaniče Bulatoviću.

PREDRAG BULATOVIĆ (15.06.22 16:52:53)

Zahvaljujem na tome što ste mi dali riječ.

Dakle, Vi znate da sam ja reagovao proceduralno i obratio sam se Vama, ukazao na povredu Poslovnika. Moja proceduralna reakcija izazvala je reakciju šefa Kluba poslanika DPS-a političku, upućenu prema meni. Ja nemam ništa protiv vođenja dijaloga i da budemo fleksibilni u tome da razjasnimo stvari. Pa ako ne možemo da ih razjasnimo, makar na principijelno ostanemo na našem stanovištu ili na našim stanovištima.

Da ponovim, ja sam proceduralno Vama ukazao da ste povrijedili Poslovnik jer je ovdje poslanica DPS-a rekla da je 30. avgusta 2020. godine bio prevrat. To znači da je stanje u državi promijenjeno nasilno, neregularno, nezakonito itd. Dana 30. avgusta, može da pojasni ako treba, ali stenogram postoji, to sam dobro zapisao, nekada riječi idu brže od misli koje izražavaju suštinu političkog stava određenog političkog subjekta. U 2020. godini su bili izbori, neravnopravni, gdje je opozicija pobijedila tadašnja i osvojila vlast i formirala Vladu. Nakon toga je došlo do formiranja nove Vlade. Protestujem zbog toga jer to nije bio prevrat. Prevrat taj su priznali iz Demokratske partije socijalista. DF kada je smatrao da izbori nisu u redu, nije ih priznao i rekao je - ne priznajemo te izbore. Vi ste ih priznali. To je vrhovno sa čim se zadovoljavaju.

Biću konstruktivan u predlogu da mi ne vodimo raspravu, imam rješenje za to. Rekao sam da je na Cetinju 04. i 05. septembra, u pokušaju da se spriječi ustoličenje mitropolita Joanikija, DPS, odnosno Milo Đukanović pribjegao terorizmu jer je bio neprijavljeni skup sa ciljem sprečavanja /prekid/. Dozvolite mi da kažem. Nije prvi put da to kažem i da mi to kažemo. Skup je bio neprijavljen.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (15.06.22 16:55:03)

Poslaniče Bulatoviću, zaista moram da reagujem. Koristite druge termine, a ne o tome da li je skup prijavljen ili nije prijavljen. Vi ste to klasifikovali kao terorizam. Molila bih da sudski organi daju odgovor na takva pitanja. Mislim da nije mjesto da ovdje u Parlamentu tako kvalifikujemo.

PREDRAG BULATOVIĆ (15.06.22 16:55:35)

Dozvolite da tim povodom nastavim dalje da ne bi sada pravili tenzije bez ikakvog razloga. Ovdje je neko tražio anketni odbor tim povodom. Slažem se da se formira anketni odbor. Sa zadovoljstvom ćemo za to da glasamo jer će na čelu tog anketnog odbora biti neko iz DF-a jer zakon tako kaže. Mi ćemo kroz anketni odbor da ispitamo i to, ne ono što inicijatori žele - nego i ulogu predsjednika DPS-a i, na žalost, predsjednika države.

Na kraju, gospođo Đurović, rekao sam sledeću stvar, i tu ću da budem istrajan DF i ja, 43. Vlada je nastala na tom pokušaju terorizma, kasnije tajnim dogovorima mijenjajući izbornu volju. Mi ćemo tu Vladu svim raspoloživim sredstvima da učinimo da je srušimo. Demokratskim sredstvima, naravno.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (15.06.22 16:56:21)

Hvala.

Završavamo ovim. Ne mogu nikako prihvatiti kvalifikacije koje koristite. S te strane koristim poslovnički da reagujem, jer ne prihvatam kvalifikacije koje koristite. Što se tiče Vaših političkih stavova, oni su Vaši. Što se tiče pokretanja određenih inicijativa, naravno imate instrumente i način kako ćete pokrenuti određene inicijative.

Poslanica Aleksandra Vuković je tražila.

Izvolite, poslanice. Šta je osnov Vašeg javljanja?

ALEKSANDRA VUKOVIĆ (15.06.22 16:57:00)

Osnov mog javljanja je to što mi se podmeće da sam kazala što nijesam. Moram da upotrijebim svoje pravo na ispravku navoda.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (15.06.22 16:57:13)

Poslanice Vuković, u ovom trenutku ne mogu da kažem da li ste Vi koristili adekvatan izraz, odnosno tačan izraz koji je poslanik Bulatović rekao. Ne mogu da kažem. Vjerujem, odnosno sigurna sam da postoji stenogram i postoji tonski zapis koji mogu tačno da preciziraju taj dio. Mislim da bez tonskog zapisa i bez stenograma nismo u mogućnosti da razjasnimo dok ne budemo imali činjenično stanje.

ALEKSANDRA VUKOVIĆ:

Evo sad ću Vam reći šta sam mislila da mi se ne bi insinuiralo da sam kazala ono što nijesam i ono što ne mislim.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ:

Koristite instrument ispravke navoda. Zamoliću Vas ako možete, da to završite za 30 sekundi. Izvolite.

ALEKSANDRA VUKOVIĆ (15.06.22 16:57:56)

Predšednik Milo Đukanović je 30. avgusta 2020. godine samo nekoliko sati poslije izbora priznao rezultate izbora. Dakle, Demokratska partija socijalista je bila jasna sve ovo vrijeme u vezi s priznavanjem i upravo priznavanje izbora istakla kao najveću vrijednost koja se dogodila u demokratskom odrastanju države Crne Gore, naročito se to dogodilo poslije njene nezavisnosti, jer se do tada nikada nije desilo da su gubitnici priznali da su izgubili izbore.

Kada sam rekla da se dogodio prevrat, rekla sam da se dogodio prevrat društvenih vrijednosti koje su stvorile okolnosti koje su pojedine ljude navodile da rade ono što su radile na spomeniku Ljuba Čupića. Da vam kažem sljedeće. Medijske i bezbjednosne službe koje su bile najvidljivije u tzv. bici za Nikšić i na Belvederu, upravo su pripremale sve ono što sam i nazvala pučem i mi imamo puč u dužem trajanju u crnogorskoj javnosti. Jer, ovo što se desilo crnogorskoj državi za vrijeme Vlade Zdravka Krivokapića, poraz demokratskih vrijednosti i rast kleronacionalizma je nešto što ne može niko od vas i od nas...

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (15.06.22 16:59:18)

Poslanice Vuković, izašli smo iz onoga što je predviđeno za ispravku navoda. Ovim završavamo. Mislim da bi bilo uputnije da se pogleda stenogram i da se tačno definišu navodi, pa onda ćete moći vjerovatno nekom drugom prilikom da nastavite raspravu.

Vraćamo se na redosled prijavljenih.

Ispred Kluba Demokrate - Demos, poslanik Vladimir Martinović.

VLADIMIR MARTINOVIĆ (15.06.22 16:59:44)

Uvažene kolegice i kolege,

Kada govorimo o ovoj vrijednoj nagradi, kada govorimo o ovom slavnom datumu naše crnogorske istorije, ne bih sada ulazio u neke političke kvalifikacije koje su bile toga dana na Administrativnom odboru, pa tako neki poslanici koji su glasali za određene kandidate, a ne za neke druge, nijesu znali da su neki osnivači njihove partije, ali su ih na to podsjetile kolege iz Demokratske partije socijalista. Ne želim da polemishem sa političkom stavovima isto kao što sada ne bih polemishao s tim što je, recimo, uvažena poslanica Đurović glasala zajedno, i to je stav njene partije, s gospodinom Đukanovićem i s ostalima da se smijeni general Đurović, a dovede kadar upravo gospodina Đukanovića. Dakle, to je njeno političko pravo i

ona na to i njen politički subjekt polažu i mogu da se odnose dok god građani ili dokle god misle da imaju podršku građana.

Kada govorimo o ovom datumu, ovaj datum je sa više aspekata značajan i za našu istoriju, značajan za sve nas u Crnoj Gori i on baštini one vrijednosti na kojima treba da počiva i savremena Crna Gora. Upravo iz tih razloga, opet kažem ne ulazeći u sastav pomenutog žirija, niti kako su se pojedinci tamo politički snalazili ili ne snalazili, želim da malo i ovaj 13. jul uvežem i sa onim što je danas ovdje bilo kao predmet brojnih rasprava i što je aktuelno ovim dana, a tiče se Otvorenog Balkana.

Prvo, želim da istaknem da su jeftini markentinški i politički trikovi da je Demokratska Crna Gora protiv bilo kakve regionalne saradnje. Ne. Demokratska Crna Gora će uvijek biti i uvijek je za to da baštinimo...

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (15.06.22 17:01:59)

Poslaniče Martinoviću, ja bih da Vas podsjetim koja je tema. Vaša kolegunica je na tu temu što Vi pričate već pričala pod prethodnom tačkom dnevnog reda.

VLADIMIR MARTINOVIĆ (15.06.22 17:02:12)

Hvala, poslanice Đurović.

Dakle, nikada Demokratska Crna Gora nije niti će biti protiv dobrih susjednih odnosa sa svim zemljama u regionu. Uvijek ćemo biti sa bratskim i prijateljskim odnosima i zalagati se i sa Beogradom i sa Tiranom i sa Skopljem, ali na onim principima vrijednosti gdje nikada nećemo biti nečije sluge niti ćemo očekivati da neko bude naš sluga. Ukoliko neko hoće da bude naš partner na principijelnim osnovama, na osnovama gdje ćemo jedni druge uvažavati i poštovati, u Demokratama će uvijek imati partnera. Ukoliko neko misli da trebamo kao društvo i kao država da služimo nekome drugome, na to nikada nećemo pristati. Mi u Demokratskoj Crnoj Gori ćemo isključivo služiti...

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (15.06.22 17:03:10)

Poslaniče Martinoviću, hoćete li se vratiti na temu?

VLADIMIR MARTINOVIĆ:

Ja sam u temi.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ:

Vi pričate o potpuno drugoj temi. Nije tema dnevnog reda. Tačka dnevnog reda je izbor i imenovanja - Odluka o imenovanju Žirija za dodjelu Trinaestojulske nagrade.

VLADIMIR MARTINOVIĆ (15.06.22 17:03:27)

Rekao sam da ću vezati te dvije teme i to je moje pravo. Ne znam da li Vas je možda pogodilo ovo što ste smijenili gospodina Đurovića zajedno i doveli kadar Mila Đukanovića, pa mi zbog toga oduzimate riječ. Hoćete li mi dozvoliti kao ostalima da završim?

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (15.06.22 17:03:39)

Poslaniče Martinoviću, nijesam Vam oduzela riječ još uvijek. Ovo smatrajte upozorenjem i vratite se na tačku dnevnog reda.
Izvolite.

VLADIMIR MARTINOVIĆ (15.06.22 17:03:47)

Dakle, što se tiče Crne Gore za razliku od drugih koji se zalažu za Open Balkan, mi smo država koja je ispunila brojne kriterijume i na pragu smo Evropske unije. Za nas Evropska unija nema niti će imati alternativu i bićemo do kraj dosledni na tom kursu, kome smetalo, kome ne, ali uvjereni smo da građani daju podršku takvoj politici. Ponavljam, bratski i prijateljski odnosi sa svima, ali na principijelnim osnovama gdje niko nikome neće biti sluga, niti će se neko tretirati kao sluga, niti će Crna Gora služiti za potkusurivanje tuđih političkih interesa. Takođe, kada govorimo o tome da smo na pragu Evropske unije, želim da kažem da je Crna Gora ispunila brojne kriterijume. Imamo zatvaranje poglavlja 23 i 24 i to je upravo nadomak onoga što će nas uvesti u Evropsku uniju. Sa druge strane, kada govorimo i o bezbjednosnom faktoru i riziku koji donosi Open Balkan, želim podsjetiti da Crna Gora, sa ovakvim slabim instucijama, gdje se i pokazalo u prethodnom periodu koliko su one ispolitizovane, zaista može da dođe u veliki problem ne samo kao država, već i kao samo društvo. Zamislite da se preko noći bez određenih kriterijuma otvore sve granice u Crnoj Gori, da svi mogu šetati i ulaziti slobodno gdje bi to dovelo jednu našu malu Crnu Goru koja nažalost nije uspjela za sada da izgradi jake i snažne institucije.

Sa druge strane /prekid/ Demokratskoj Crnoj Gori nije ni manje važno kada govorimo o našem teritorijalnom suverenitetu, integritetu i zaštiti naših državnih interesa. Upravo zbog toga i 13. jul treba da nas obaveže da svi građani Crne Gore ustanu na demokratski način i demokratskim putem se bore protiv svih nepočinstava i zloupotreba ove nove nelegitimne prekompovane aktuelne većine. To je ono što baštini naša crnogorska vrijednost i naša crnogorska istorija.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ:
Vrijeme, poslaniče Martinoviću.

VLADIMIR MARTINOVIĆ:

Dakle, uvažena kolegice Đurović, znao sam da ćete me tačno na pet minuta prekinuti, ali ću Vam sada kazati da sam pažljivo gledao druga uvodna izlaganja. Svi su prekoračili minimum tri minuta. Ako ne dozvoljavate da završim, ja neću sa Vama, jer ste prije svega dama da vodim nepristojnu i nekorektnu raspravu. Ipak, budite jednakih aršina prema svima.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (15.06.22 17:06:38)

Poslaniče Martinoviću, još 15 sekundi i završite.
Izvolite.

VLADIMIR MARTINOVIĆ (15.06.22 17:06:43)

Kolegice Đurović, ja ne znam zašto Vi imate problem kad god ja diskutujem. Evo građani su vidjeli da ste sve druge pustili najmanje još dva, tri minuta.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (15.06.22 17:06:52)

Ja nemam problem sa Vašim diskusijama, imam problem sa tim što Vi kad dobijete vrijeme ne koristite ga za temu, niti ga koristite onako kako bi trebalo da ga koristite. Potrošite vrijeme koje je predviđeno za raspravu na neke opservacije koje ne znam kako bih kvalifikovala, a onda kada dođete na kraj same rasprave, tražite dodatno vrijeme. Nije tačno, izvadićemo stenogram, a imala sam ovdje sa prethodne sjednice upisano koliko je Klub Demokratske Crne Gore imao daleko više vremena od ostalih klubova. Govorim o prethodnim sjednicama. Izvadićemo i za ovu i za svaku sjednicu.

Znači, poslaniče Martinoviću, kao što vidite, vrijeme je zaustavljeno sada kada ja govorim, da ne mislite da Vam je oduzeto vrijeme ni na koji način.

Poslaniče Martinoviću, da li možete da završite Vaše izlaganje, odnosno recite mi, šta Vi mislite koliko Vam treba vremena, ali da ga konstruktivno završite. Evo ja ću biti tolerantna.

VLADIMIR MARTINOVIĆ (15.06.22 17:07:47)

Evo vjerujte mi, kolegkinice Đurović, da bih ja završio u najduže dva minuta, a drugi su govorili tri, četiri minuta više. Ali sam takođe...

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (15.06.22 17:07:59)

Poslanice Martinoviću, imate dva minuta. Završite u ta dva minuta. Izvolite.

VLADIMIR MARTINOVIĆ (15.06.22 17:08:04)

Dakle, uvažena kolegkinice Đurović, evo sada ću se obratiti Vama. Znači, ovo možete da radite na ovaj način i mislite da će Vam ovo trajati u nedogled, ali neće. Kao što vidite, ja mogu da sjednem ako Vi sada kažete da mi oduzimate riječ, ali Vas pozivam zbog digniteta ovog visokog doma, da budete jednakih aršina prema svima. Ja ne znam zašto kolegkinici Đurović smeta danas kada ja govorim o onome što znači dobra saradnja i sa Beogradom, i sa Tiranom, i sa Skopljem, a ne znam i zašto Vam smeta kada kažem da nikada nećemo pristati da budemo bilo čije sluge. Želimo bratske i prijateljske odnose sa svima i da je Evropska unija i članstvo u Evropskoj uniji na prvom mjestu i da to nema alternativu. Kada sam počeo da govorim o tome, više puta me uvažena poslanica Đurović prekidalala. Ništa sporno. Ako Vam smeta to što ste glasali za smjenu generala Đurovića i što ste izabrali kadar gospodina Đukanovića, evo ja Vam se izvinjavam što sam to pomenuo. Da sam znao da će Vas to toliko politički iziritirati, ja ne bih riječ o tome danas.

Tako da, poštovani građani Crne Gore, Demokratska Crna Gora će uvijek biti na braniku onoga što su evropske tekovine i evropske vrijednosti. Za nas Evropska unija nema alternativu, sa svima hoćemo i želimo dobre odnose, odlične odnose, ali na bazi onoga da i mi poštujemo, a i da budemo poštovani, a ne nikako da bude princip drugačijeg rasporeda, niti da Crna Gora, ne daj bože, služi za potkusurivanje tuđih računa i da na taj način želimo biti integrisani u neke druge sisteme. Evo nadam se, uvažena poslanice Đurović, da nijesam do kraja uspio da Vaše strpljenje dovedem na ivicu toga da mi oduzmete riječ. Završavam svoje izlaganje kao što sam i rekao u roku od dva minuta.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (15.06.22 17:10:12)

Zahvaljujem poslaniku Martinoviću.

Svakako, kada govorimo o toleranciji i netoleranciji, možemo samo konstatovati da uvodno izlaganje od pet minuta, koje je bilo predviđeno za vaš klub, je na kraju bilo uvodno izlaganje od devet minuta (po vašem klubu). To je kada govorimo o toleranciji i netoleranciji i koliko je vaš klub ugrožen. Mene nećete iznervirati, a još manje ću dovoditi ikada u pitanje način kako sam glasala i kako sam se izjašnjavala. Apsolutno stojim iza svake svoje odluke. Ne padam na bilo kakve komentare, a još manje na pritiske.

Nastavljamo dalje. Imamo kolegkinicu Draginju Vuksanović-Stanković, koja je prijavljena za uvodnu riječ ispred kluba SDP-LP.

Izvolite, kolegkinice Vuksanović-Stanković.

DRAGINJA VUKSANOVIĆ STANKOVIĆ (15.06.22 17:11:08)

Zahvaljujem.

Ja sam rekla maloprije da ću održati istorijski čas. Naravno, trebali bismo ođe da sjedimo godinama da pojedine učimo istoriju svoje države, ali to je njihov problem. Kada je ne znate svoju istoriju, onda ste vi u hendikepu i to je velikom. Nadalje, nije prvi put da sam prekinuta, naročito kad se brani identitet. Nažalost, eto došli smo u situaciju da usred Crne Gore moramo da se borimo za Crnu Goru. Umjesto da svi pripadamo Crnoj Gori, a da nas ne interesuje ko je kakve vjere i nacije, ođe nas ima koji su protiv svoje države i oni koji su, naravno što je potpuno logično, za svoju državu.

Ovo su sjajni kandidati za Trinaestojulsku nagradu, ljudi sa vrlo časnim biografijama i ljudi koji pripadaju Crnoj Gori. Znam mnoge od njih koji čak nijesu ni članovi političkih partija, a sigurno glasaju na izborima (to je pravo je li po Ustavu da birate i da budete birani). Ali naprosto su vrlo časni. Neće nam valjda reper za Trinaestojulsku nagradu i žiri biti prošlogodišnji predsjednik žirija gospodin Bećir Vuković. To su vrjednosti koje dijele kolege iz Demokratskog fronta. Oni su glasali za čovjeka koji je izjavio da je crnogorska nacija izmišljotina Đilasa i ...

Prema tome, to je njihov reper. Ja ne znam oko čega se mi ođe više uzbuđujemo, to su vrijednosti koje oni dijele, ovo su vrijednosti koje dijeli građanska Crna Gora i to je to. Kada je u pitanju crnogorski barjak trenutno, državna zastava Crne Gore - to nije zastava Ranka Krivokapića. To je istorijska crnogorska državna zastava, koja je postojala u vrijeme vladavine knjaza Danila, u vrijeme Njegoša bio je crveni barjak sa bijelim, poznati krstaš barjak. Trobojka je bila dinastička zastava dinastije Petrovića. Ponekad se koristila u državne svrhe, ali je bila dinastička zastava. Ako gledamo velike istorijske crnogorske bitke, bitka na Krusima, na Martinićima, na Grahovcu - nije bilo trobojke. Bila je crnogorska zastava sa grbom, crvena podloga. Ali treba da poznajete svoju istoriju da biste to znali. Već kad smo kod te čuvene trobojke, koja se stalno pominje sa desne strane, znate li ko je prvi put uveo trobojku? Prvi put je trobojku uveo sultan Mahmut II 1835. godine u tada vazalnoj Knjaževini Srbiji. On je prvi put uveo trobojku. Od tada potiče trobojka, ali to je opet istorija koja se treba znati.

Ono što je suština jeste da kako se god nacionalno, vjerski ili politički osjećali, mi trebamo svi ovdje da pripadamo Crnoj Gori, je li tako? Pa, kad svi pripadamo Crnoj Gori, to znači da onda svi mislimo dobro Crnoj Gori. A kad mislimo svi dobro Crnoj Gori, onda nećemo negirati ono što je crnogorsko i ono što pripada državi Crne Gore - njen identitet, grb, zastava, himna, nacionalna pripadnost i ostalo. Osjećajte se vi, drugovi i drugarice, kako god hoćete. Mene apsolutno ne zanima kako će ovdje ko da se osjeća vjerski ili nacionalno. Baš me briga, to je svačije lično pravo. Šutra mogu da promijenim ime ako hoću, mogu da promijenim vjeru ako hoću, to je moje, opet, pravo i zakon države mi dozvoljava da promijenim ime u upravnom postupku, za čas ime i prezime da promijenim. Ali, moramo svi da pripadamo državi Crnoj Gori i da idemo da se bavimo onim temama koje će Crnu Goru da učine boljim društvom za sve, a to je da uđemo u Evropsku uniju. Znači, moramo ovdje svi da se dogovorimo oko izbora vrhovnog državnog tužioca, oko izbora članova za Sudski savjet, oko izbora sudija Ustavnog suda. To su nam primarni zadaci i mi to moramo vrlo brzo da završavamo. Neće nas niko čekati.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (15.06.22 17:15:18)

Koleginice Vuksanović Stanković, i Vas ću upozoriti isto na temu. Negdje istorijsku vertikalnu kako je Vi vidite sa temom Trinaestojulske nagrade mogu da razumijem, ali hajde na ne uvlačimo sada priču oko evropskih integracija. Znači, samo završite.

DRAGINJA VUKSANOVIĆ STANKOVIĆ (15.06.22 17:15:40)

Vi ste meni maloprije rekli kako ja nemam kapaciteta, samo ne znam na koji ste kapacitet mislili, ali evo sad upravo pokazujem kapacitet. Zaista pokazujem veliki kapacitet. Prvo nisam reagovala proceduralno, a prekinuli ste me usred proceduralne reakcije. Javila sam se sada fino za diskusiju kad je došao moj red, a onda sam se bavila temama koje su opšte za sve, upravo ono što Vi potencirate, uvažena predsjednice - pomirenje, pomirenje. Ali, nikako, predsjednice, pomirenje tako što ćemo da negiramo crnogorsku naciju i državu, nikako na štetu Crne Gore i Crnogoraca, je li tako. U sopstvenoj državi ne možemo tako pomirenje nikako. Moramo sve da naučimo da pripadamo Crnoj Gori.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (15.06.22 17:16:15)

Poslanice Vuksanović Stanković, slažem se sa Vama, samo ne bih voljela da na bilo koji način ovo što ste sada rekli imputirate meni, jer nikada nisam dovodila u pitanje našu državu, niti simbole države. Tako da ne bih voljela da na bilo koji način to imputirate meni i nema potrebe da iko brani državu od mene.

DRAGINJA VUKSANOVIĆ STANKOVIĆ (15.06.22 17:16:42)

Apsolutno ne želim da branim državu od bilo koga, branim državu onda kada smatram da je ugrožena. Vi ste maloprije, uvažena predsjednice, rekli da ćete Vi isključivo biti u skladu sa interesima svoje partije. Vi to nemate pravo da kažete sa te pozicije. Vi na toj poziciji ne pripadate SNP-u faktički, pripadate formalno, ali Vi ste predsjednica crnogorskog Parlamenta. Vi ste druga ličnost po Ustavu države i kada neko ovdje počne sa ove strane da vrijeđa identitet crnogorske države, to sam upućivala i kolegi Bečiću isto, Vi ste dužni da reagujete. Ne možete to da relativizujete tako što ćete da kažete da neko ima kapaciteta da razumije stvari, a neko nema kapaciteta zato što se neko ovdje ustao da kaže što znači crnogorska zastava. Crnogorska zastava, uvažena predsjednice Skupštine, je državna zastava Crne Gore,

ova koja je iza Vas, a ispred nas, i ako neko vrijeđa tu zastavu, Vi ste dužni da reagujete. Vi niste reagovali, reagovala je koleginica Vuković, reagovala sam ja. To je moje pravo, moja želja. Naravno da ću da reagujem kad mi se vrijeđa identitet države. To je dio identiteta moje države, shvatate li? Vi sa te pozicije morate da reagujete da prekinete. Razumijete li što ću da Vam objasnim?

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (15.06.22 17:18:03)

Poslanice Vuksanović Stanković je li ovo u okviru uvodnog izlaganja, ili polemishete sa mnom?

DRAGINJA VUKSANOVIĆ STANKOVIĆ (15.06.22 17:18:08)

Pa Vi ste polemicali sa mnom. Vi ste mene uporno prekinuli usled mog izlaganja. Ne znam šta da radim. Evo recite mi.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (15.06.22 17:18:14)

Ne, samo sam Vam rekla - nemojte molim Vas braniti državu od mene.

Izvolite, završite svoje uvodno izlaganje a onda ću Vam objasniti moj stav oko partijskog interesa. Dobićete odgovor.

DRAGINJA VUKSANOVIĆ STANKOVIĆ (15.06.22 17:18:24)

Neću braniti državu od Vas kad Vi budete reagovali, ali ako Vi ne reagujete - izvinite, molim Vas, meni niko ovde neće uskratiti pravo da govorim. Nikoga ovde ne vrijeđam, nikoga ne napadam, samo iznosim svoj stav. Pod dva, mimo političkog stava i političke ideologije kojoj pripadam, ja sam poslanik u državnom Parlamentu Crne Gore. Ja ću da stanem uvijek u odbranu države i njenih simbola kad bilo ko na bilo koji način pokuša da to obezvrijedi, unizi ili negira. To je moje pravo, moja želja, moja emocija i uostalom ako nemam pod pretpostavkom da ovde neko ima da se tako ne osjeća, da ne poštuje himnu, grb, zastavu - pa on ne treba da sedi ovde. Nemojte Vi, kolega, da sugerishete na vrijeme. Pustite Vi nju da vodi ona sjednicu. Zahvaljujem. Uglavnom, Klub Socijaldemokratske partije i Liberalne partije naravno da će da glasa za predložene kandidate za žiri - upravo iz onih razloga na koje sam ukazala. Zahvaljujem.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (15.06.22 17:19:35)

Zahvaljujem, koleginice Vuksanović Stanković.

Možemo samo da konstatujemo da jedna i druga mislimo dobro svojoj državi i da poštujemo državu. A vezano za navode koji su očigledno pogrešno protumačeni onda kada mi je imputirano da neko diktira moje stavove i da diktira, na bilo koji način uslovljava ili ucjenjuje način funkcionisanja mog rada - kazala sam da jedini politički stav koji mogu, i koji cijenim, i koji dijelim jeste stav moje partije. Nijedan drugi politički subjekat ne može politički uticati na mene. To je bilo u toj raspravi, ne bih voljela da ste pogrešno razumjeli sa te strane. Naravno, ovdje kao predsjednica Skupštine u svakom slučaju u tom kapacitetu u interesu svih građana Crne Gore. Ovo je bila samo jedna mala ispravka u odnosu na ovo što je bio komentar vezan za moj stav. Vi imate potrebu da odgovorite meni. Naravno, izvolite.

DRAGINJA VUKSANOVIĆ STANKOVIĆ (15.06.22 17:20:36)

Zato što ste Vi polemicali sa mnom. Znači, Vaše pravo je, uporno govorim da je svačije pravo u ovoj državi poslanika i građana da politički pripadaju đe hoće, da vjerski i nacionalno pripadaju đe hoće, da se osjećaju kako hoće, ali Vi niste reagovali kada su oni sa ove strane napadali identitet naše države. E, Vi ste na toj poziciji u tom momentu dok oni napadaju, a to je isto njihovo pravo, samo neka oni napadaju. Vi ste predsjednice Skupštine Crne Gore, pa ste tek pod brojem dva poslanica Socijalističke narodne partije. Pokušavam to da Vam kažem. Znači, nemate pravo da ćutite na to i da onda relativizujete stvari. Onda Vi pokazujete pred javnošću kako Vi imate kapacitete da razumijete suprotne političke stavove, a ja nemam u diskusiji đe neko napada državu Crnu Goru. Pokušavam to da Vam objasnim i nadam se da smo se

razumjeli. Vjerujem da ubuduće neće biti potrebe da ovako reagujem, jer kad god bude napadnuta Crna Gora, Vi ćete reagovati prije nas (jer to je Vaša primarna obaveza).

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (15.06.22 17:21:44)

Zahvaljujem poslanici Vuksanović Stanković.
Reagovala sam danas više puta, ali nastavljamo dalje.
Procedura, poslanik Vučurović. Recite mi po kom članu?

JOVAN VUČUROVIĆ (15.06.22 17:22:07)

Čuo sam da je ovđe napadnut gospodin Bećir Vuković a da Vi niste odreagovali. Onako brutalno napadnut čovjek koji je jedan od najvećih pjesnika zadnjih 10 godina u Crnoj Gori. Možda neko kad bi pročitao ono što je gospodin Bećir napisao, znao bi o njemu da priča, a ne da špekuliše i da karikira, ali šta ćete. Evo ovdje imate i poslanike, imate politika kojima istorija počinje od 2006. godine. Ako već nekom počinje politika od 2006. godine, onda ćemo danas raspravu da počnemo o švercu droge u Crnoj Gori, pa ćemo početi od Mila Đukanovića do nekih koji su bili vrhovni državni tužioci u Crnoj Gori, koji su bili glavni specijalni tužioci i koji su pripadali kriminalnim klanovima. Dakle, od predsjednika Crne Gore, jer ovdje je glavna tema Crne Gore šverc droge i Demokratska partija socijalista kao političko krilo mafije u Crnoj Gori. Sad ćemo o tome da pričamo.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (15.06.22 17:22:46)

Regovali ste proceduralno, poslaniče Vučuroviću, u dijelu koji ste u skladu sa Poslovníkom definisali /upadica/ Hoćete li, molim Vas, završiti? Reagovali ste proceduralno i odgovoriću Vam na reakciju. Hvala.

Znači, poslaniče Vučuroviću, nisam reagovala proceduralno iako je ime člana žirija od prethodnih godina /prekid/ iz tog razloga što je jednako i kada ste Vi govorili. Znači, ovdje govorimo o imenu člana žirija iz prethodnog žirija, gdje je, koliko sam ja vidjela, koleginica pročitala politički stav te osobe. Znači, to je jedini razlog zašto u tom trenutku nisam reagovala. Vraćam se na ono što ste Vi rekli da ne polemišete sa osobom, nego sa političkim stavom. To je osnova, smatram da je poslanica Vuksanović Stanković samo konstatovala, odnosno komentarisala politički stav osobe koja je bila ranije član žirija. To je razlog zašto nisam reagovala.

Poslanica Vuksanović Stanković.
Šta želite? Budite ljubazni pa definišite.

DRAGINJA VUKSANOVIĆ STANKOVIĆ (15.06.22 17:24:23)

Pa, evo pošto je sami ste vidjeli da sam indirektno pomenuta, ono što sam u svojoj diskusiji imala, naravno da ću da reagujem.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (15.06.22 17:24:32)

Izvinjavam se, poslanice Vuksanović Stanković ovo je bila proceduralna reakcija. Znači, bila je proceduralna reakcija prema meni i u toj proceduralnoj reakciji sam dala odgovor.

Poslanice Vuksanović Stanković, izvinite, ali ne neću Vam dopustiti zato što ovdje otvaramo raspravu, a nije rasprava. Poslanice Vuksanović Stanković, nemate riječ. Poslanice Vuksanović Stanković, nemate riječ, ne možemo pojašnjavati. Niste se pozvali na član. /Upadica/ Niste tražili proceduru, nego ste tražili da odgovorite. /Upadica/ Vi ste tražili da odgovorite. Pitala sam Vas po kom članu. Poslanice Vuksanović Stanković, poslanik Vučurović se obratio meni proceduralno. U tom dijelu sam poslovnički apsolutno odgovorila i reagovala.

Poslanica Vuković, proceduralno. Poslanice Vuković, sada tražite proceduru umjesto komentara koji ste htjeli prije. Izvolite, proceduru. U redu, izvolite proceduru.

DRAGINJA VUKSANOVIĆ STANKOVIĆ (15.06.22 17:26:23)

Samo želim da kažem upravo ono što ste Vi, predsjednice, rekli. Citirala sam što je Bećir Vuković rekao. To nisam ja rekla. On je rekao što je rekao. To je vama bio član prošle godine, predsjednik žirija za Trinaestojulsku nagradu, čovjek koji negira crnogorsku naciju. On je neću da kažem što, zadržaću svoje mišljenje za sebe. Vama je na čelu žirija za Trinaestojulsku nagradu čovjek koji negira crnogorsku naciju. Na čelu najviše državne nagrade vama je čovjek koji negira crnogorsku naciju. To su vaši sistemi vrijednosti, nemam ništa protiv, samo nastavite vi dalje. Naši sistemi vrijednosti su drugačiji. Zahvaljujem.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (15.06.22 17:27:08)

Poslanice Vuksanović Stanković, ovo nije procedura. Ovo nije procedura. Ovo je zloupotreba procedure. Poslanica Vuković je htjela proceduralnu reakciju.

ALEKSANDRA VUKOVIĆ (15.06.22 17:27:23)

Uvažena predsjednice Đurović, tražim repliku na osnovu člana 101, mogu pročitati zbog čega: Ako se poslanik ili drugi učesnik u radu sjednice u svom izlaganju u negativnom kontekstu izrazi o drugom poslaniku, navodići njegovo ime ili funkciju itd. - ođe smo čuli da je predsjednik države i predsjednik Demokratske partije socijalista kriminalac, tako je rečeno. Ukoliko želimo da Skupštinu Crne Gore pretvorimo u omiljene rijalitije poslanika Demokratskog fronta Farmu i Zadrugu, onda alal nam bilo. Ako nam primitivizam i senzacionalizam treba da budu svakodnevnica u crnogorskoj javnosti, alal nam bilo. Ako ne dobijem repliku za ovakve uvrede ili neko od mojih kolega iz Kluba poslanika Demokratske partije socijalista - smatram da je onda sve dozvoljeno i smatram da ćete sutra i Vi i premijer i bilo ko u ovoj državi moći biti napadnuti na tako bizaran i nedostojan način.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (15.06.22 17:28:27)

Zahvaljujem poslanici Vuković.

U skladu sa Poslovníkom i članom 101, replika se traži onog trenutka kada je direktno izlaganje nekog od poslanika. Sada u ovom trenutku nisam čula. Možda je bilo osnova za repliku u prethodnom dijelu prije pauze, a sada zaista nisam čula takve kvalifikacije. Sada smo imali poslovničke reakcije.

Nastavljamo dalje. Poslanica Branka Bošnjak ispred Kluba PZP-a.

BRANKA BOŠNJAK (15.06.22 17:29:00)

Uvažene građanke i građani Crne Gore,

Trinaesti jul je datum koji nas spaja, datum koji je višestruko važan za Crnu Goru i nadam se da smo svi negdje iz jednog ili iz drugog razloga, ili iz oba razloga, ponosni i emotivno vezani za ovaj datum. Zbog toga sam baš smatrala da je vrlo važno i ko će biti u žiriju, odnosno da i taj žiri odražava sve nas koji ovdje sjedimo u Parlamentu Crne Gore. Imajući u vidu spisak predloženih članova žirija, jako mi je žao baš i zbog nekih ljudi sa kojima sam i privatno veliki prijatelj što ne mogu da glasam za ovaj predlog, zbog toga što jednostavno nije bilo sluha da makar jedan član žirija bude član koji je predložila opozicija. Smatram da bi to bilo dobro i neću da ulazim kakav je ko od ovih predloženih članova žirija, ali mislim da je baš zbog važnosti ovog datuma bilo vrlo važno i da o tome vodimo računa. Ponavljam još jednom - žao mi je što ne mogu da budem za iz tog razloga jer među ovim imenima ima onih koji zaista zaslužuju i koji se nadam da će raditi svoj posao onako kako treba.

Ovdje smo čuli neke komentare na prethodne članove žirija, odnosno članove žirija koji su prethodne godine bili izabrani, a moram reći jednu stvar. Ma koliko se tu ne slagali, oko pojedinih imena imali različito mišljenje - moram da pohvalim rad tog žirija. Prošle godine smo dobili laureate koji su istaknuti nepartijski, neprepoznatljivi u partijskom smislu: likovnog umjetnika Tomislava Pavićevića i duo gitara Nikčević i Bulatović. Niko nije imao ništa da kaže protiv izbora tih laureata, čak treća nagrada nije ni dodijeljena jer su smatrali da ostali nisu zadovoljili uslove (što znači da su zaista radili na pravi način). Vi znate u Crnoj Gori iako nisu, provući će se neko da se ispune te tri nagrade posebno iz razloga što ova nagrada znači dosta znači mnogo, a plus daje vam status istaknutog umjetnika, gdje vi imate onu nadoknadu mjesečnu kao istaknuti umjetnik ili, kako neko kaže, umjetničke penzije. Cijenim rad prošlogodišnjeg žirija baš iz razloga što se nije vodio time i nekakvim socijalnim kategorijama, nego su

gledali da to budu zaista oni koji zaslužuju i samim tim što nisu ispunili da su predložili sve tri nagrade nego dvije. Znači, cijenio se prvenstveno kvalitet. Zato očekujem da i ovaj žiri ove godine povede računa da ne bude kao nekih godina ranije da neki koji nisu zasluživali, možda je bilo onih koji i osnovne uslove nisu ispunjavali, a da su dobili ovu nagradu, sa različitim nekih gledišta i stanovišta - da ovaj žiri povede računa da i ove godine to budu oni koji zaista to zaslužuju i gdje nećemo imati nijednu zamjerku ko je laureat ove velike nagrade.

Voljela bih zaista da ubuduće budemo malo fleksibilniji i da ne bude ovako oštih podjela. Evo i danas sve ove priče koje smo čuli - dajte da konačno kad nas nešto spaja da radimo na tome, da bude nešto gdje ćemo da budemo svi zajedno i gdje ćemo da budemo svi ponosni na to, a ne da i u tome što nas spaja nalazimo neke stvari da bismo potencirali naše podjele. Sa tom našom pričom ponašali smo se pomalo i neozbiljno, jer dugo se nismo sastajali i sada na jedan ili na drugi način i van treme... Zaista vas molim da, ima toliko toga kad bi samo mislili o onome što nam treba i što nas spaja i što je dobro za sve nas - ne bismo nikad ni došli do ovih tema koje nas razdvajaju.

Žao mi je što nećemo moći da glasamo iz razloga što nije bilo sluha, a bili su vrlo kompetentni i predlozi opozicije. Makar se jedno ime moglo naći da bude kao član žirija. Iz tog razloga mi je žao, posebno što vrlo cijenim rad pojedinih koji su članovi ovog žirija. Možda nekad trebamo i razmišljati o tome da to ne bude nikada grupna lista, odnosno da glasamo za listu, nego da glasamo za pojedince, pa onda da ovdje odredimo ko će biti taj koji je član žirija. Ovako glasamo o listi pa iako nam se svidjelo jedno a dvoje nije, ili obrnuto. Možemo da razmislimo i o tim izmjenama da bismo na kraju dobili i najkvalitetnija rješenja. Zahvaljujem.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (15.06.22 17:34:35)

Zahvaljujem potpredsjednici Bošnjak. Zahvaljujem na zaista konstruktivnom izlaganju. Sa ovim smo zaključili krug izlaganja ispred šefova klubova, odnosno ispred klubova poslanika (onako kako je i dogovoreno).

Da li izvjestiteljka Odbora želi dati završnu riječ? Ne želi. Zahvaljujem.

Konstatujem sa ovim da je završen pretres, a izjasnićemo se nakon kratke pauze od desetak minuta, radi tehničkog usaglašavanja i da svi poslanici budu prisutni. Tada ćemo krenuti sa izjašnjavanjem po tačkama o kojima smo danas vršili pretres. Hvala.

/Pauza/

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (15.06.22 18:04:17)

Uvažene kolegice i kolege, obzirom da su se stekli uslovi i da su poslanici u sali, prelazimo na izjašnjavanje po tačkama o kojima smo danas obavili u raspravu.

Prvo Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dodatnu vrijednost, četvrta tačka. Odlučuje se većinom glasova svih poslanika.

Stavljam na glasanje predlog zakona u načelu.

Izvolite, glasajte.

Glasala su 52 poslanika - 52 glasa za, bez glasova protiv i bez glasova uzdržanih, pa konstatujem da je prihvaćen Predlog zakona u načelu.

Zakonodavni odbor je odlučio da predloži Skupštini da utvrdi postojanje razloga da ovaj zakon stupi na snagu danom objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore". Razlozi za predloženu odluku uslovljeni su razlozima hitnosti, odnosno potrebom da se u najkraćem roku implementiraju predložene odredbe.

Stavljam na glasanje postojanje razloga da ovaj zakon stupi na snagu danom objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Izvolite, kolege i kolegice.

Glasala su 54 poslanika - 54 glasa za, bez glasova protiv i bez glasova uzdržanih, pa objavljujem da je Skupština utvrdila postojanje razloga da ovaj zakon stupi na snagu danom objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Stavljam na glasanje predlog zakona u cjelini.

Izvolite, glasajte.

Glasala su 54 poslanika - 54 glasa za, bez glasova protiv i bez uzdržanih glasova, pa objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dodatnu vrijednost.

Prelazimo na Predlog zakona o dopuni Zakona o akcizama, tačka pet. Odlučuje se većinom glasova svih poslanika.

Stavljam na glasanje predlog zakona u načelu.

Izvolite, glasajte.

Glasala su 54 poslanika - sa 54 glasa za, bez glasova protiv i bez uzdržanih glasova, pa konstatujem da je prihvaćen Predlog zakona u načelu. Na predlog zakona su podnijeta dva amandmana, i to Zakonodavnog odbora jedan amandman, koji je sastavni dio predloga zakona i Odbora za ekonomiju, finansije i budžet jedan amandman, koji je sastavni dio predloga zakona.

Stavljam na glasanje predlog zakona u cjelini.

Izvolite.

Glasala su 54 poslanika - 54 glasa za, bez glasova protiv i bez uzdržanih glasova, pa objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zakona o dopuni Zakona o akcizama.

Odbor za ekonomiju, finansije i budžet, povodom donošenja zakona, predložio je Skupštini predlog zaključaka. Stavljam na glasanje predlog zaključaka Odbora za ekonomiju, finansije i budžet.

Izvolite.

Glasala su 54 poslanika - 54 glasa za, bez glasova protiv i bez uzdržanih glasova, pa objavljujem da je Skupština usvojila predlog zaključaka Odbora.

Prelazimo na tačku Izbor imenovanja i razrješenja, šesta tačka i to - Predlog odluke o imenovanju predsjednice i šest članova žirija za dodjelu Trinaestojulske nagrade. Odlučuje se većinom glasova prisutnih poslanika.

Stavljam na glasanje Predlog odluke o imenovanju predsjednice i šest članova žirija za dodjelu Trinaestojulske nagrade.

Izvolite, kolege i kolegice, glasajte.

Glasalo je 49 poslanika - 43 glasa za, šest glasova protiv i bez uzdržanih glasova, pa objavljujem da je Skupština usvojila Predlog odluke i za predsjednicu žirija imenovala prof. dr. Jasminu Nikčević, a za članove: doktorku Maju Kostić - Mandić, mr. Ivana Jovovića, dr. Filipa Ivanovića, Aldemara Ibrahimovića, mr. Jadranku Selhanović i prof. mr. Janka Ljumovića.

Kolege poslanici i poslanice, ovim smo završili današnji rad. O nastavku sjednice bićete blagovremeno obaviješteni.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (19.07.22 12:29:43)

Kolege poslanici, kolegice poslanice, nastavljamo Petu sjednicu Prvog redovnog (proljećnjeg) zasijedanja u 2022. godini.

U okviru ove sjednice preostala su nam dva predloga zakona, kao i tačka Izbor, imenovanja i razrješenja.

Prije nego što pređemo na pretres imamo par proceduralnih obaveza koje moramo obaviti i to:

1. Državna izborna komisija podnijela je Izvještaj o popuni upražnenog poslaničkog mjesta sa izborne liste "Odlučno za Crnu Goru DPS Milo Đukanović", pa saglasno Poslovniku Skupštine konstatujem da je podnošenjem izvještaja Državne izborne komisije započeo poslanički mandat Neli Savković Vukčević.

2. Obavještavam vas da je Dragana Pima podnijela ostavku na funkciju zamjenice člana Državne izborne komisije Crne Gore, pa objavljujem da saglasno Poslovniku Skupštine, Skupština konstatuje ostavku čime prestaje funkcija zamjenice člana Državne izborne komisije Crne Gore.

Prelazimo na pretres.

Prvi na redu je **Predlog zakona privremenom izdržavnju djece**. Podsjećam da su Predlog zakona podnijeli poslanici Branka Bošnjak,

Vesna Pavićević, Simonida Kordić, Danijela Đurović, Tamara Vujović, Božena Jelušić, Kenana Strujić Harbić, Dragnja Vuksanović Stanković i Boris Mugoša.

Izvjestioci odbora su Jovanka Laličić - Zakodnovanog odbora i Albin Ćeman - Odbora za zdrastvo rad i socijalno staranje.

Otvaram pretres. Da li predstavnik predlagača želi dati dopunsko obrazloženje?

Shvatam da hoće i riječ ima potpredsjednica Bošnjak. Izvolite, potpredsjednice.

BRANKA BOŠNJAK (19.07.22 12:31:25)

Zahvaljujem se, predsjednice.

Uvaženi građani Crne Gore, konačno pred nama se nalazi Zakon o privremenom izdržavanju djece ili da malo konkretnije kažem da biste znali, to je onaj zakon koji predviđa osnivanje alimentacionog fonda i zakon na koji dugo godina čekaju samohrani roditelji koji imaju problema sa neredovnim plaćanjem alimentacije od bivšeg partnera. Prije nego što obrazložim zakon želim da se zahvalim nevladinoj organizaciji Centar za ženska prava kao i ombudsmanu i Ministarstvu rada i socijalnog staranja, Ministarstvu pravde i Ministarstvu finansija i službi Zakonodavnog odbora jer smo zajednički došli do ovog zakonskog rješenja uz neke amandmane koji su značajno poboljšali predloženi tekst. Mi smo na samom startu i znali da u ovom predlogu teksta postoje neke manjkavosti, ali nismo htjeli da odlažemo jer je ovo bio jedini način da se ovaj zakon sredi i da ga mi na kraju ovdje zajednički, nadam se, usvojimo sa 81 glasom za, jer prosto ne mogu vjerovati da postoji neko ko neće dići ruku za ovaj zakon.

Na početku ću takođe reći da očekujem od nadležnih institucija da nakon izglasavanja ovog zakona, pošto smo ostavili da će se primjenjivati od 01.novembra, da do tada se određene procedure ispoštuju, usaglase neki zakoni i usaglase neka podzakonska akta da bi on bio u potpunosti primjenjiv.

Naime, uvaženi građani i građanke Crne Gore, vjerovatno ste svjesni činjenice da je na žalost efikasnost naših državnih institucija dovela do toga da su mnogi samohrani roditelji, a prvenstveno tu mislim na žene jer je najveći broj njih, i njihova djeca ti koji ispaštaju zbog neredovnog plaćanja alimentacije. Iako je naše zakonodavstvo propisalo da je neplaćanje alimentacije u stvari krivično djelo, na kraju, kao što se zna u našem sistemu, roditelji se ne usuđuju radi svoje djece da svog bivšeg partnera krivično gone ili se desi da taj partner i završi u zatvoru ali

na kraju dijete ne dobije alimentaciju, odnosno naknadu. Naše institucije iz sistema su u tom smislu često znale da zakažu i iz tog razloga je vrlo važan ovaj zakon. Zbog čega? Zbog toga što smo mi ovim zakonom planirali osnivanje alimentacionog fonda i dajemo snagu državi da ona osnuje fond i da tako napravi da djeca ne ispaštaju ni u kom slučaju, već da djeca redovno dobiju svoju alimentaciju po sudskoj presudi, a da se onda država preko zaštitnika imovinskih prava naplaćuje od roditelja koji neredovno plaćaju alimentaciju. Na žalost njih je ogroman broj i ja ću vam navesti da biste otprilike znali o čemu se radi, shodno Monstatu skoro 60% razvedenih brakova čine brakovi sa djecom, od čega starateljstvo nad izdržavanjem nad djecom u 79,4% slučajeva pripada majci. Zbog toga govorim da su ovdje žene te koje uglavnom najviše ispaštaju jer ako nemaju neredovno plaćanje alimentacije gurnute su na ivicu siromaštva ili su u zoni siromaštva, 9,8% pripada ocu, a u 10,2% slučajeva je zajednički roditeljima i u 0,6% slučajeva drugim osobama ili ustanovi. Evidentno je da je u najvećem broju slučajeva otac taj drugi roditelj koji ne plaća izdržavanje za svoje dijete.

Kao što sam rekla, predviđena je kazna i to je krivično djelo, ali šta mi imamo u praksi. Mi u praksi imamo sledeću stvar. Prvo, kada dođe do sudskog procesa na žalost institucije sistema tu nisu dobre i nikada se ne desi da nam istinski neke, posebno privatne firme daju tačan iznos koliko taj roditelj koji treba da plaća alimentaciju zaista ima ukupna primanja. Em su oštećena djeca u tom slučaju što se računaju uglavnom ova legalna primanja, a mi znamo da ima veliki broj slučajeva da se pare daju na ruke, onda duplo su oštećeni u tom slučaju, em što je smanjen taj iznos, em onda imamo situaciju da nam taj roditelj ne plaća alimentaciju. Ako se usudi žena, namjerno govorim žena jer je u većini slučajeva, da krivično goni svog partnera pošto ima po zakonu pravo dođemo u situaciju da taj neko završi u zatvoru, a da ne plati alimentaciju, nego odradi zatvorsku kaznu i onda imamo dijete koje ima oca, uglavnom oca, koji je bio u zatvoru i onda to opet negativno utiče na dijete.

Prvenstveno ovaj Zakon o alimentaciji koji predviđa osnivanje alimentacionog fonda jeste zakon koji se radi za dobrobit djece. Mi moramo da učinimo sve da djeca najmanje ispaštaju. Znam da će možda biti teško naplaćivati od tih neodgovornih roditelja, ali sam sigurna da država ima mehanizme, ukoliko ima volju, a mi smo imali sastanke sa zaštitnicom imovinskih prava koja je vrlo spremna da se uhvati u koštac sa onima koji ne plaćaju alimentaciju i da ćemo mi na ovaj način smanjiti siromaštvo, jer vjerujte da je ogroman broj samohranih roditelja koji zbog nerodovnog plaćanja alimentacije su u zoni siromaštva. Ovo je i taj neki korak koji zajedno pravimo protiv siromaštva i ja se nadam da će mnoge

majke, uglavnom majke, posle ovoga, jer očekujem da će nas 81 glasati za ovaj zakon, biti zahvalne što smo i u ovom teškom vremenu, a najavljuje se kriza, smogli snage da izglasamo ovaj zakon. On je, po meni, trebalo da bude mnogo ranije usvojen, ali u svakom slučaju bitno je da smo se konačno složili i da država zaštiti djecu, jer po Ustavu djeca i majke uživaju posebnu zaštitu, a na žalost u praksi to do sada nije bio slučaj. Mi smo detaljno propisali kakva je procedura, nije teška, uključili smo Centar za socijalni rad koji će imati značajnu ulogu i sve aktere i zna se tačno i koliko mjeseci, ako je dva mjeseca u toku 12 mjeseci neredovnog isplaćivanje ili pošto se dešava da manje plate nego što je propisano po sudskoj presudi, da i to nadoknađuje država.

Mislim da smo učinili veliki korak i da ćemo imati zahvalnost onih koji su se mučili sve ovo vrijeme, a nije mali broj bio ovih samohranih roditelja. Ja ih zovem samohrani roditelji, na žalost naši zakoni nigdje ne prepoznaju samohrane roditelje, izuzev Zakona o dječijoj zaštiti. Moramo i to da vidimo, pošto se taj izraz odomaćio, da negdje kroz zakonsku regulativu tačno napišemo šta se podrazumijeva pod samohranim roditeljima, ovdje govorim o roditeljima kojima je dato dijete na izdržavanje nakon razvoda braka. Zahvaljujem.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (19.07.22 12:39:55)

Zahvaljujem, potpredsjednice Bošnjak.

Da li izvjestioci odbor žele riječ? Shvatam da ne žele.

Prelazimo na uvodna izlaganja ispred klubova poslanika. Po dogovoru u Kolegijumu, uvodna izlaganja su po pet minuta.

Prvi po redosledu je poslanik Ivan Mitrović ispred Kluba DPS-a. Izvolite, poslaniče Mitroviću.

IVAN MITROVIĆ (19.07.22 12:40:19)

Uvažena predsjednice Parlamenta, uvažene kolege poslanici, uvaženi građani Crne Gore,

Posle godinu i po ili skoro dvije godine sunovrata u oblasti socijalne politike, nakon stopiranja svih socijalnih usluga u lokalnim zajednicama, brojnih mehanizama podrške koji su strpljivo građeni u prethodnih desetak godina, drago mi je da danas na dnevnom redu imamo ipak jedno drugačije zakonsko rješenje. Imamo na dnevnom redu Zakon o privremenom izdržavanju djece kojim se propisuje da dijete ima pravo na

privremeno izdržavanje koje će mu obezbijediti država ako obveznik izdržavanja ne isplaćuje redovno svoju obavezu duže od dva mjeseca neprekidno. Imajući u vidu da je ovo zakonsko rješenje proizvod rada ovog parlamenta, a ne izvršne vlasti u Crnoj Gori, mislim da to treba da bude i najjasniji odgovor kakvu smo to izvršnu vlast imali kada je u pitanju 42.Vlada Crne Gore, ali i kakvu izvršnu vlast imamo do sad i kada je u pitanju 43.Vlada Crne Gore. Imajući u vidu da na dnevnom redu imamo zakonsko rješenje koje u svojoj pozadini nema ama baš bilo kakvu politiku već istinske probleme građana Crne Gore, to ovo zakonsko rješenje čini više nego dobrim jer se istinski tiče građana Crne Gore. Ono što je vjerovatno potpredsjednica Parlamenta zaboravila, mi smo o ovom zakonskom rješenju trebali da glasamo prije mjesec dana i rekao bih marljivim radom kolegice Jovanke Laličić i službe Skupštine Crne Gore mi danas imamo ovo zakonsko rješenje imajući u vidu da je zaista trebalo uložiti napor da se ovo zakonsko rješenje upodobi sa normativno-pravnim okvirom koji funkcioniše u Crnoj Gori.

Ono što želim da kažem, iako se slažem sa većinom onoga što je kolegica Bošnjak kazala kada je u pitanju primjena ovog zakonskog rješenja u praksi, jeste da je ovo zakonsko rješenje zaista i podsticaj borbe protiv žrtava nasilja u Crnoj Gori. Gledajući statističke podatke da u najvećem broju razvedenih brakova u Crnoj Gori djeca pripadnu ženskom supružniku, ovo je podsticaj ekonomskoj samostalnosti žena i onome što Crna Gora u kontinuitetu radi u prethodnih desetak godina.

Ako se podsjetimo samo određenih podataka, da smo u 2020. i 2021. godini imali preko 5.000 poziva nacionalnoj SOS liniji preko 600 lica kojima je nacionalna SOS linija pružila pomoć ili oko 800 porodica koje su tražile da imaju povjerljivi razgovor sa nacionalnom SOS linijom dovoljno govori o tome koliko ovo zakonsko rješenje pomaže u rješavanju tog problema.

Rekao bih da je ovo zakonsko rješenje i doprinos afirmaciji najsveobuhvatnijeg i najdalekosežnijeg dokumenta u borbi protiv nasilja nad ženama u svijetu, a to je Instambulskoj konvenciji koju je Crna Gora potpisala 2011. godine, a stupila na snagu 2014. godine. Ono što sam na početku svog izlaganja rekao, da nakon dvije godine blokade kreiranja novih socijalnih usluga, ja sam to kazao puno puta u ovom parlamentu, mi imamo jedan program koji je doprinos novoj paradigmi borbe protiv siromaštva u Crnoj Gori, o tome je dijelom kazala nešto kolegica Bošnjak. Imajući u vidu da mi smo imali blokirane dvije godine, a u svijetu posljednjih 20 godina od 80 programa koji su zaživjeli u normativno-pravnom okviru preko 130 zemalja u svijetu došli smo do 2020. godine, do broja od 180 programa. Upravo je ovo jedan od programa koji stvara

pretpostavku da se ona društvena grupa suoči sa problemom koja se usled iznenadnih životnih okolnosti nađe u tom problemu.

Želim na kraju da kažem, imajući u vidu da se nalazim i na kraju ovog izlaganja, a koleginica Bošnjak je pomenula Centar za socijalni rad, čini mi se da ovaj parlament ali i svi pojedinačno kroz niz zakonskih rješenja koje smo usvojili u ovom parlamentu ne vodimo računa dovoljno o sistemu socijalne i dječje zaštite. Podsjetiću vas samo da smo u prethodnoj godini usvojili nekoliko zakonskih rješenja koji će osim ovog zakonskog rješenja involvirati realizaciju prava kroz sistem socijalne i dječje zaštite za preko 130.000 korisnika. Ako samo znamo da imamo oko 120.000 djece do 18 godina koji će ostvariti dječji dodatak, ako imamo 14.400 naknada za majke, imamo novi institut gdje će trebati sprovesti jedan cijeli postupak, da bi...(prekid).

Imajući u vidu da je ispred kluba, molim vas imajte malo razumijevanja.

Zaista mislim da moramo da povedemo računa u budućnosti da stvorimo ozbiljne pretpostavke da sistem socijalne i dječje zaštite, odnosno centri za socijalni rad na adekvatniji način funkcionišu. Čini mi se da usvajajući zakone u ovom parlamentu, a ne stvarajući pretpostavke za širenje i prostornih i profesionalnih kapaciteta ustanova socijalne i dječje zaštite taj sistem će izgubiti svoju suštinu. Neće se socijalni radnici baviti onim problemima kojima bi morali da se bave, a čini mi se da nas ništa kao prethodna godina ne opominje na to. Imajući u vidu da smo imali brojne propuste u radu državnih institucija i u vezi sa tim čak desila se četiri ubistva u dijelu porodičnog nasilja, ako nam to nije skrenulo pažnju koliko energije treba da usmjerimo u ovoj oblasti teško će nam išta skrenuti pažnju. U punom smislu podrška ovom zakonu i podrška institucijama socijalne i dječje zaštite na implementaciji ovog zakonskog rješenja, jer se na najbolji način tiče građana Crne Gore.

Hvala.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (19.07.22 12:47:01)

Zahvaljujem poslaniku Mitroviću.

Riječ ima poslanica Simonida Kordić ispred Kluba Demokratskog fronta.

SIMONIDA KORDIĆ (19.07.22 12:47:09)

Hvala, gospođo predsjednice.

U pravu je kolega Mitrović kada kaže da ovaj zakon kasni. Kasni ozbiljno i kasni debelo i kasni mnogo više od mesec dana i mnogo više od dve godine i mnogo više od dve vlade. Evo samo u ovoj novijoj istoriji Crne Gore kasni barem 80 godina i barem 43 vlade od kojih je 41 pod različitim imenima držao DPS. Ako hoćemo da uperemo prst u odgovornost s te strane, jasno je gde ogromna većina odgovornosti leži. No, ne mislim da je ovo tema oko koje treba iskopavati ratne sekire i sukobavljati se na ovaj partijski način, jer verujem da oko ovoga barem postoji jedna opšta saglasnost i dobro je da je ovaj zakon pa makar sa tako velikim zakašnjenjem došao na dnevni red i dobro je na kraju donekle da ga predlaže Parlament. Jer, na kraju Parlament i na ovaj način najzad preuzima deo kontrolne funkcije nad radom izvršne vlasti, evo tera izvršnu vlast kada se već nije sama setila da uradi ono što jeste osnovna uloga i osnovna odgovornost i same države.

U javnosti se često, vidim, ovaj zakon percipira kao zakon koji se tiče žena i koji rešava nekakvo žensko pitanje u Crnoj Gori. Delom je to verovatno i zato što smo ga predložili u ime Ženskog kluba, delom i zato što je gospođa Bošnjak rekla da su u ulozi roditelja kojima je dete dato na staranje, a koji ne dobija odgovarajuće materijalno izdržavanje od strane drugog roditelja, često su to žene ili majke. Međutim, ovaj zakon se ne tiče žena, ovaj zakon se tiče deteta, ovo je zakon kojim se štite prava deteta, a ta prava u smislu obezbeđenja bezbednosti i materijalne sigurnosti porodično pravo reguliše na taj način, da teret te obaveze pada na roditelje, na oba roditelja, i na majku i na oca. Ali šta se dešava u realnosti? U realnosti je situacija takva da ako je jedan od roditelja neodgovoran, ako jedan od roditelja ne pruža adekvatnu materijalnu zaštitu i podršku svome detetu, teret obezbeđenja te materijalne podrške i "teranja" neodgovornog roditelja da ispunjava tu svoju obavezu spada na pojedinca, spada na onog roditelja koji već se stara i već izdržava dete. Taj roditelj mora da pokrene izvršni postupak ili ako nije pokrenut prethodno sudski postupak, da snosi materijalni teret, da plaća troškove izvršenja i da na kraju celu stvar eventualno sprovede u delo i utvrdi da neodgovorni roditelj ima primanja, gde se ona nalazi itd. To je ogromna procedura, to je procedura koja košta i to je procedura koja stvara teret između ostalog i materijalni na onog roditelja koji već u Crnoj Gori znamo kako nažalost većina roditelja živi, kakva su primanja, a kakvi su nužni izdaci za podizanje i odgajanje deteta. Na kraju i Krivični zakonik omogućava i tu eventualnu mogućnost da se neodgovorni roditelj kazni na taj način što će izdržati određenu zakonsku kaznu. Kada to primenimo na našu realnost, na našu ne samo političku nego na našu društvenu

realnost, vrlo je malo verovatno da će majka ili otac pokrenuti krivični postupak, koji će ishodomati time da drugi roditelj deteta ode u zatvor, a da na taj način ne trpi strašan pritisak okoline, osudu okoline i na kraju samo dete izvrzne potencijalno ruglu sredine u kojoj živi, u kojoj se nalazi. Ovi su problemi naročito veliki, predimenzionirani u malim sredinama, a Crna Gora je samo zbir malih sredina koji imaju svoja posebna nepisana pravila i koja dodatno otežavaju celu ovu situaciju.

Na kraju na ovaj način, omogućavanjem da država preuzme odgovornost za zaštitu prava deteta, zapravo stvaramo i zakonske okvire da država radi ono što jeste njena temeljna obaveza. Državi je temeljna obaveza da štiti svoje građane, po različitim osnovama i na različite načine. Posebna je odgovornost države da štiti najugroženije kategorije stanovništva, a među nizom ugroženih kategorija deca su, složićemo se, možda najugroženija i najosetljivija kategorija.

Ovim zakonom, prvo dajemo mogućnost i mehanizme državi da prosto taj teret obezbeđivanja materijalne sigurnosti deteta skloni sa pojedinaca koji nisu u stanju da ga iznesu, nemaju mehanizme, a država ih ima. S druge strane omogućavamo detetu da realizuje svoja prava i treće, donosimo zakon koji je u ishodu uglavnom finansijski neutralan. Mi moramo obezbediti određena sredstva u budžetu za postojanje alimentacionog fonda, ali država primenom mehanizama koji ovaj zakon daje zapravo vrši prinudu nad neodgovornim roditeljem koji mora sredstva koja je obavezan da daje, a koje će država dati iz alimentacionog fonda da vrati u taj fond. Ovo je jedan od onih zakona oko kojih verujem da postoji puna saglasnost ne samo u ovom domu već u čitavom građanstvu. Hvala.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (19.07.22 12:53:07)

Zahvaljujem poslanici Kordić.

Ispred kluba Socijalističke narodne partije riječ ima poslanica Milosava Paunović. Izvolite, poslanice Paunović.

MILOSAVA PAUNOVIĆ (19.07.22 12:53:30)

Kolege poslanice i poslanici, poštovana predsjedavajuća,

Prije svega, želim naglasiti da se radi o novom institutu, novom pravnom okviru u našem pravnom sistemu koji do sada nije postojao. Dakle, ovo je za pravni sistem i za zakone Crne Gore jedna potpuna

novina koju takođe moram da kažem da je Socijalistička narodna partija, u prethodnim sazivima da su naši poslanici potencirali ovo pitanje i krenuli su u rešavanje pitanja o osnivanju alimentacionog fonda. Međutim, tada nijesu naišli na razumijevanje ili makar nije bilo konsenzusa, ne znam šta se desilo.

Uglavnom ovaj zakon je nastao kao posledica izričite potrebe stavljanja nekih realnih situacija koje se dešavaju u svakodnevnom životu u pravni okvir i pozitivnopravno rešavanje određenih problema sa kojima se naročito ipak žene susreću u svakodnevnom životu u Crnoj Gori. Šta je realna situacija u Crnoj Gori danas? Realna situacija, o čemu smo govorili kada je bilo riječi o dječijim dodacima, jeste da svako treće dijete u Crnoj Gori je skoro na ivici siromaštva. Takođe, realna situacija je da je broj razvoda u Crnoj Gori u konstatnom porastu zadnjih godina, osim 2020. godine verovatno iz razloga što nije bilo ni toliko sklapanja brakova zbog opštepoznate situacije pandemije itd. Uglavnom, negdje se ta cifra kreće na oko 300 i nešto razvoda od 1000 sklopljenih brakova što je jako alarmantna situacija i nepovoljna situacija u našoj zemlji. Upravo iz tog razloga se javila potreba da država na neki način kao svoju obavezu uzme to da interveniše u smislu izdržavanja djece i neplaćanja izdržavanja maloljetne djece pošto su ovim zakonom obuhvaćene dvije kategorije, dakle to su maloljetna djeca do 18 godina kao i djeca sa invaliditetom i djeca ometena u razvoju do 26. godine života. Slična rješenja postoje i u uporednim praksama i sada konačno Crna Gora, ja se nadam opštim konsenzusom, dobija adekvatno rješenje na koji će način riješiti obavezu izdržavanja djece od strane neodgovornih roditelja. Takođe ću istaći da je ovaj zakon rezultat rada Ženskog kluba ovog parlamenta zbog čega ću takođe reći bez skromnosti, iako lično moram da kažem nisam učestvovala u tolikoj mjeri u izradi ovog zakona, da smo dobili pohvale i priznanje od strane relevantnih institucija i od strane međunarodnih faktora zbog postojanja tako nečeg gdje politici nema mjesta kao što nema mjesta ni u ovom zakonu i gdje su se zakoni i izmjene dopune zakona koje je predlagao Ženski klub usvajali opštim konsenzusom. I ovog puta takođe već vidim da će tako biti što mi je posebno zadovoljstvo kao ženi u ovom parlamentu.

Ovaj zakon omogućava onom roditelju kojem su djeca pravosnažnom izvršnom sudskom odlukom povjerena na izdržavanje da naplati svoje potraživanje, odnosno dug izdržavanja koji se ne plaća od strane drugog roditelja na taj način što će sopstvenim zahtjevom ili će organi starateljstva, odnosno centri za socijalni rad, po službenoj dužnosti ukoliko roditelji, a dešava se često ovo o čemu je govorila gospođa Simonida, da iz određenih razloga upravo roditelji ne pokreću postupke

nedavanja izdržavanja naročito u situacijama kada to podrazumijeva i vođenje krivičnog postupka gdje je osim novčane kazne predviđena i kazna zatvora dvije godine. Iz tog razloga je predviđeno upravo zakonsko rješenje da organi starateljstva mogu po službenoj dužnosti pokrenuti u tim situacijama postupak naplate potraživanja izdržavanja maloljetne djece.

Takođe, po statistici u našoj zemlji preko 70% roditelja kojima se sudskom odlukom povjeravaju djeca su ipak žene, oko 10% su muškarci, ostalo je organi starateljstva, odnosno hraniteljske porodice tako da ipak na neki način osim prava djeteta što je suština i što je bit ovog zakona, pomažemo ženama da u ovim teškim vremenima gdje su na ivici siromaštva i djeca, žene na neki način da se finansijski osamostale. Takođe, zakonom je predviđeno da su postupci hitni što je u skladu sa Porodičnom zakonom Crne Gore i u roku od 15 dana od dana pokretanja postupka, odnosno zahtjeva za pokretanje postupka od strane roditelja ili pokretanja po službenoj dužnosti organ starateljstva mora donijeti rješenje o izdržavanju.

Kada sam već kod organa starateljstva složicu se sa gospodinom Mitrovićem zaista da su u poslednje vrijeme naročito sa našim zakonskim rješenjima gdje smo imali naknade za majke sa troje ili više djece, gdje smo imali dječije dodatke i druga rješenja koja opterećuju ove organe, ipak ovim zakonom oni opterećeni. Moj bi predlog bio kao jedna od mogućih solucija i mogućih rješenja da se u svakom organu koji će voditi ovaj postupak odredi po jedno lice ili zavisno od veličine grada, od broja stanovnika više lica koja će se isključivo baviti ovim pitanjem, na taj način ćemo rasteretiti organe koji su praktično zatrpani u zadnjih godinu dana svim tim pitanjima koja smo bili prinuđeni da riješimo socijalnim zakonima, i da rješavaju u zakonom predviđenom roku, dakle u tom roku od 15 dana, da ne bi došlo do odugovlačenja postupka, nepotrebnih troškova po državu, jer u ovoj situaciji država snosi u krajnjem troškove postupka, i da bi se ispoštovali rokovi koji su predviđeni ovim zakonom.

Predsjednice, izvinjavam se, ja ću koristiti vrijeme kluba pošto poslije se neću javljati, biću kratka.

Nešto što je zaista dobro rješenje i zaista pozitivno rješenje jesu alternativni načini kako obezbjeđujemo sredstva za vođenje ovih postupaka kao i sredstva za plaćanje izdržavanja. Osim državnog budžeta gdje će biti nadam se odvojena sredstva kada se za izvrši konačni obračun i proračun koliko imamo ove djece kojoj je potrebno izdržavanje platiti na ovaj način, dakle osim države koja zastupa pravni položaj djece, odnosno preuzima dug da bi se kasnije refundiralo od strane neodgovornog roditelja, imamo sredstva koja se obezbjeđuju iz

trajno oduzete imovine stečene kriminalom. Ja se nadam kada usvojimo zakon o porijeklu imovine, što će vjerovatno biti i očekujem ubrzo, da ćemo obezbijediti samo tim zakonom ukoliko je bilo kriminala i nelegalno stečene imovine tako da nam praktično budžet neće ni trebati. Eto, tome se nadamo, možda sam optimista preveliki. Takođe, sredstva se obezbjeđuju iz instituta o sporazumu i priznanju krivice i odloženog krivičnog gonjenja kao i neplaćenih novčanih kazni. Ovo je jedan primjer dobre prakse i dobre svrhe upotrebe onog novca koji je nelegalno stečen, odnosno obeštećenja naplaćenog od strane lica koja su prekršila određeni zakon.

Ipak na kraju izražavam nadu da će ovih predmeta biti što manje, da će što manje biti neodgovornih pojedinaca koji nisu u stanju ili nisu spremni ili neće iz određenog razloga da plaćaju izdržavanje svojoj maloljetnoj djeci i da će biti što manje razvoda brakova, tako da će potreba za praktičnom primjenom ovog zakona biti što manja. Opet dajem jedno veliko zeleno svjetlo ovom zakonu kao i osnivanju alimentacionog fonda koji po istom treba da bude osnovan u roku od 30 dana od dana stupanja ovog zakona na snagu. Hvala.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (19.07.22 13:01:39)

Zahvaljujem poslanici Paunović.

Sada ispred kluba Demokrate - DEMOS riječ ima poslanica Tamara Vujović. Izvolite, kolegice.

TAMARA VUJOVIĆ (19.07.22 13:01:49)

Uvažene kolege, uvaženi građani, uvaženi roditelji iz jednoroditeljskih familija ili jednoroditeljskih porodica, mislim da će to biti srećnije rješenje u izrazu nego samohrani roditelji.

Ja sam prvo htjela da zatražim proceduru, odnosno da reagujem na izlaganje poslanika Mitrovića jer je on izrekao donekle uvredljivu konstataciju rekavši da predloga ovoga zakona ne bi bilo da nije bilo poslanice Laličić. Na izvjesni način je kontaminirao ovu cijelu priču zbog toga što su u kreiranju ovoga zakona, možemo da vidimo zapisnike i stenogram, dakle zbog toga što su u kreiranju ovoga zakona učestvovalie sve članice Ženskog kluba i sve pridružene članice. To je jedan otvoreni klub i naravno ako je poslanica Laličić, ovim putem joj se zahvaljujem, doprinijela da ovaj zakon bude još bolje zakonsko rješenje za dobrobit

sve djece i svih majki i svih samohranih očeva, ja joj se ovom prilikom zahvaljujem. Ovo je upravo zbog toga da dobijemo najbolje rješenje, a ne da bismo uzeli nekakve zasluge.

Molim poslanika Mitrovića, vidi se da on ne pripada Ženskom klubu, da nam ne kontaminira ovaj jedan stvoreni sklad i konsenzus svojim, da kažem konstatacijama, jer zapravo je Ženski klub pravi primjer onoga konsenzusa i one tačke spajanja za opštu dobrobit građana kojih je tako malo u ovome društvu.

Izvinjavam se poslanici Laličić što je njeno ime spomenuo poslanik Mitrović. Oona sa svim svojim pravnim znanjem, a u 40. ili 41. Vladi nije mogla uz pomoć koleginica ni da predloži ovo zakonsko rješenje a kamoli da bude usvojeno jer se vi jednostavno niste u tim vladama time bavili niti vam je to bio prioritet. Dakle, Ženski klub je osnovan spremnošću svih nas, meni je žao, poslaniče Mitroviću, ali upravo u 42. Vladi. Prema tome, moram da kažem da je ovo jedan dobar primjer i ne treba to ni na koji način zloupotrebjavati.

Što se tiče samog zakona koji je predložio ovome sazivu Ženski klub, koleginice su rekle dosta sa pravnog aspekta i zaista smatramo da je ovo svrsishodno rješenje gdje bi mogla da se zaštite djeca i dječija prava. Dakle, iznose da privremeno plaća država, a kasnije da naplati od roditelja čija je to obaveza.

Moramo da kažemo da je utvrđeno da je neplaćanje alimentacije krivično djelo, ali da gotovo 70% očeva nalazi načina da ne izvršava ovu obavezu, odnosno da ne plaća alimentaciju. Samohrani roditelji u Crnoj Gori su 80% slučajeva žene, a moram da kažem da po popisu iz 2011. godine ima 25.000. Mi nemamo nove podatke, vidimo da je razveden svaki treći brak u Crnoj Gori. Dakle, te brojke zaista poprimaju jednu eskalaciju, a po poslednjem popisu ima 5.000 samohranih i očeva ne treba ni njih zaboraviti.

Na ovaj način postojanje alimentacionog fonda osiguralo bi ostvarenje i zaštitu osnovnih prava djece, a država je predvidjela mehanizme regresne naplate od davaoca izdržavanja u čije su ime dospjele alimentacije koje su isplaćene iz Fonda. Najmanji iznos alimentacije sada je 67 eura po djetetu ukoliko je roditelj nezaposlen i ukoliko nema sredstava za idržavanje. Jedan od prepoznatih problema je i niska alimentacija, kao i neplaćanje iste. Prema tome, alimentacioni fond će u ovome u značajnoj mjeri da pomogne, kao i pooštrenje kaznene politike u ovom dijelu. Zbog čega ovo govorim? Zato što neplaćanje alimentacije osim što je prepoznato kao krivično djelo, prema Istanbulskoj konvenciji neplaćanje alimentacije je jedan od težih oblika nasilja nad ženama i nad djecom. Znači, nije ovdje samo problem kazne i kaznene

politike i krivičnih djela nego je problem da ovdje uvodimo pojam ekonomsko nasilje, nasilje nad ženama i nad djecom. Znamo sve kako su obveznici izdržavanja spremni da prepisuju imovinu na druga lica, da kada žena ili muškarac krenu u ovaj postupak oni često zapnu pred sudovima, pred institucijama jer se nalaze vrlo maštoviti načini da se taj problem ne rješava. Onda samohrane majke u 80% slučajeva i samohrani očevi moraju da, tako da kažem, dvostruko vremena upotrebe da obezbijede svojoj djeci nalazeći da je to kao jedna normalna stvar da se ne plaća alimentacija ne ulaze često u sudske postupke i onda provode dvostruko više vremena na poslu, ta djeca su izložena dječijem radu. U svakom slučaju tu postoji jedan oblik i monetarne ali i druge deprivacije i zbog toga djeca iz jednoroditeljskih familija ne mogu da ostvare svoj puni potencijal i u većem su riziku od siromaštva.

Što se tiče ovih pravnih pojmova nadam se da ste mi ono ubrojili u proceduranu reakciju i da mogu da govorim još jedan minut.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (19.07.22 13:07:29)

Nisam koleginice brojala u proceduralnu reakciju jer niste se javili na vrijeme da bi bila proceduralna reakcija. Vi ste više išli kao komentar, ali mogu vam na vrijeme kluba dati.

Izvolite.

TAMARA VUJOVIĆ (19.07.22 13:07:43)

Zahvaljujem.

Koleginice su govorile o načinu na koji će se ova izvršna isprava, odnosno centri za socijalni rad i Zaštitnik imovinskih prava na koji će slijediti, a ja ću da kažem nešto što pokazuje Unicefovo istraživanje koje kaže da u Crnoj Gori 1/3 djece živi u siromaštvu ili je u riziku od siromaštva, a da je stopa siromaštva djece za deset procentnih poena veća ako dijete odrasta u jednoroditeljskoj familiji. Dakle, u smislu ishrane, zdravlja, obrazovanja, sigurnosti, humanog razvoja ta djeca su u većem riziku da ne dožive svoj puni potencijal. Zbog toga smatramo da je ulaganje u djecu i dječija prava najisplativija i najopravdanija investicija za inkluzivan rast čitavog društva. Takođe, moramo kao društvo da se pozabavimo i materijalnim davanjima i besplatnim vrtićima. Znači, svemu onome što bi tu djecu dovelo na isti ravan i prekinulo jedan obrazac međugeneracijskog siromaštva iz kojega se teško izlazi.

U svakom slučaju snažno podržavamo i osnivanje alimentacionog fonda i usvajanje ovog zakona. Naravno ovdje ne znamo koji će broj samohranih roditelja kada se ovo pojednostavi zaista da krene u ovu proceduru, da krene u to da im se isplaćuje alimentacija. Dakle, nemamo finansijsku implikaciju. To je nešto što će na vrijeme pokazati koliko je zapravo roditelja koji su trpjeli ovaj vid ekonomskog nasilja. Takođe ovaj rok koji je ostavljen centrima za socijalni rad, koji su kapacitivno u smislu ljudskih resursa i broja zaposlenih zaista na malom broju, smatram da će ovim dobiti još jedan veoma težak zadatak da u roku od 15, odnosno 30 dana zbog hitnosti postupka donesu odgovarajuće rješenje i mjere. Ovom prilikom apelujem da se razmisli o povećanju broja izvršilaca u Centru za socijalni rad koji će se baviti isključivo ovom problematikom. Ovaj zakon će sigurno doživjeti svoja unapređenja u narednom periodu, zbog čega govorim jednoroditeljske familije, tako da bih u ovom slučaju ipak uključila i majke koje su, da tako kažem, bez bračnog ili vanbračnog druga ostvarile potomstvo. Dakle, da se ne zove alimentacioni fond već fond za izdržavanje djece. Dakle, da ne podrazumijeva samo djecu nakon razvoda, bračnu djecu. Zahvaljujem.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (19.07.22 13:10:23)

Zahvaljujem poslanici Vujović.

Nastavljamo.

Procedura? Komentar? Nemamo komentar na uvodna izlaganja. Koleginica je takođe imala uvodno izlaganje. Ona jeste komentarisla, ali kroz vrijeme njeno koje je za uvodna izlaganja.

Poslaniče Mitroviću, procedura. Izvolite.

IVAN MITROVIĆ (19.07.22 13:10:51)

Koleginica Vujović nije imala pravo da u svom uvodnom izlaganju nekoliko puta se negativno izrazi u odnosu na moje prethodno izlaganje i iz tog razloga mislim da je ipak opravdano da mi date jedan minut za odgovor, ali bez ikakve gorke riječi. Mislim da će se rasprava nastaviti nakon mog izlaganja.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (19.07.22 13:11:18)

Uvaženi kolega Mitroviću, koleginica je imala uvodno izlaganje. U okviru svog uvodnog izlaganja je mogla da kaže sve što je željela da kaže. Oko konstatacija da li je nešto uvredljivo ili nije uvredljivo mi smo reagovali prethodno. Pominjanje imena, koleginica je tu prisutna, zaista vas molim da se vratimo na uvodna izlaganja onako kako je i predviđeno i da se držimo toga. Vama svakako ostaje prostor, kao i poslanici Laličić, da u okviru rasprave uzmete riječ i date bliže razjašnjenje ili tumačenje. Molim vas da se vratimo.

Možete, naravno. Izvolite.

IVAN MITROVIĆ (19.07.22 13:12:01)

Mogu li da kažem nešto? Naravno da ne prihvatom tu vašu konstataciju da u uvodnom izlaganju može da kaže svaki poslanik sve što misli. Mislim da je vaša obaveza kao predsjednice Parlamenta da upozorite poslanika ukoliko svoje uvodno izlaganje usmjeri na drugog izlaganje (Ometaju govornika).

Ja ne znam zbog čega su kolege iz Demokrata nervozni, zbog čega mi dobacuju. Dozvolite mi da obrazložim. Mislim da je red da ih upozorite u mikrofona.

Nekoliko puta se negativno izrazila u kontekstu potrebe, ne znam koje, da izvrne činjenice koje uopšte ne stoje, niti sam ih ja kazao na taj način na koji ih je saopštila koleginica Vujović crnogorskoj javnosti. Mislim da je red da mi date minut da odgovorim na te navode. Ako mi ne date sada riječ, ja tražim repliku nakon uvodnih izlaganja. Ne dozvoljavam da na taj način odgovorite da možemo tako lako da pređemo preko ove konstatacije koja uopšte ne stoji, čak je neistinita, ja ću kasnije kazati zbog čega.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (19.07.22 13:13:22)

Kolega, izvolite jedan minut, da bude zaista jedan minut.

IVAN MITROVIĆ (19.07.22 13:13:28)

Zaista u svom izlaganju nijesam ništa negativno kazao koleginice Vujović, o radu Ženskog kluba čak sam se pozitivno izrazio na rad Ženskog kluba zaista mislim da je olvo jedan ozbiljan doprinos Ženskog

kluba crnogorskom Parlamentu predlog ovog zakona. Mislio sam i stojim pri stavu i kada sam pohvalio koleginicu Laličić, a evo kolegunica iz Demokratskog fronta će me negirati moje navode ili će potvrditi moje navode i ona se javno zahvalila koleginici Laličić, na Odboru zakonodavstvo koja je na ovaj predlog zakona imala 41 amandman u koliko se ne varam, mislim da je to zaista nemjerljiv doprinos ovom zakonskom rješenju.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (19.07.22 13:13:42)

Kolega Mitroviću, ako ste tražili, znači, ja da Vas podsjetim Vi ste tražili proceduralno, znači ne možete da komentarišete sa drugim poslanicima, ako tražite proceduralno komentarišete sa mnom, odnosno govorite meni.

Izvolite.

IVAN MITROVIĆ (19.07.22 13:14:47)

Predsjednice, ja sam vas pitao da li mi dajete minut vremena da odgovorim uvaženoj koleginici Vujović na njene konstatacije, vi ste mi kazali da mi dajete minut vremena da odgovorim na njene konstatacije. To je jedna stvar.

Druga stvar, nijesam htio proceduralno da reagujem na izlaganje prethodno jer ste nakon mojih pet minuta u uvodom izlaganju mene opomenuli nakon desetog sekunda, a koleginicu iz Socijalističke narodne partije ste ostavili dva minuta preko izlaganja bez upozorenja, bez obzira što koristi vrijeme kluba, jer vi ne znate da li ću ja koristiti vrijeme Kluba Demokratske partije socijalista. tako da ni to nije bio fer odnos. Ni ovo nije bio fer odnos, nedavanje prostora da odgovorim na uvredljive komentare kolegнице Vujović za koje ne znam čime su izazvani jer ništa nisam rekao o Ženskom klubu, evo zaista neka kaže, ni o vama, koleginici Vujović. Ne želim više da dodam. Hvala.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (19.07.22 13:15:46)

Zahvaljujem, kolega Mitroviću.

Ja ću vas podsjetiti. Prvo, komentari na izlaganja nisu praksa i to je nešto što je već odavno definisano u ovom parlamentu i nema veze sa

ovim sazivom. Dozvoljena je bila proceduralna reakcija koju ste vi okrenuli kao komentar, što smatram neprihvatljivo. Dalje, koleginicu Laličić sam zamolila i koleginicu Laličić je prihvatila da u okviru rasprave uzme vrijeme i da onda pojasni, jer nemamo komentara na uvodna izlaganja.

Komentar koji je bio upućen meni vezano za vrijeme koje koriste poslanici kada raspravljaju, odnosno kada izlažu ispred svojih klubova poslanika. Nešto kasnije upozorenje na vrijeme poslanici Paunović je bilo iz tog razloga što kolege su bile dosta bučne i što sam morala da zaustavljam poslanicu Paunović u njenom izlaganju da bih upozorila kolege, pa je to bio razlog što je nešto kasnije bilo upozorenje, a onda je poslanica Paunović rekla da će jedina pričati ispred kluba kao što je bilo i sa poslanicom Vujović koja je takođe rekla da će iskoristiti dio vremena ispred kluba. Prema tome, mislim da s te strane ne stoji komentar i upozorenje meni u tom dijelu, ali u svakom slučaju nastavljamo dalje.

Poslanica Laličić traži proceduru. Ovdje postoji već prijavljena, ako vidite, po redosledu, onda će dobiti riječ poslanica Laličić.

JOVANKA LALIČIĆ (19.07.22 13:17:58)

Ne očekujem nikakvu slavu niti priznanje, niti sam očekivala da me bilo ko hvali. Moja želja za dokazivanjem već je prevaziđena, ja sam svoju karijeru izgradila.

Što se tiče primjedbe kolegginice Vujović da sam imala priliku da ranije predložim ovakav zakon, ja je podsjećam da je nakon usvajanja Zakona o rodnoj ravnopravnosti prvi akcioni plan za rok postizanja rodne ravnopravnosti sadržao jednu ovakvu obavezu da se donese ovaj zakon, ali nažalost tada većina u ovom parlamentu, odnosno Demokratska partija socijalista sa svojim koalicionim partnerima nije imala podršku od opozicije da jedan takav zakon ugleda svijetlo dana kao što danas ima konsenzus oko ovog važnog pitanja. Meni je drago da po pitanju nečega što rješava životne probleme imamo toliko razrađen i izgrađen demokratski kapacitet da ga podržimo od svih poslanika u ovom domu. Hvala.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (19.07.22 13:19:04)

Hvala, poslanice Laličić, uz konstataciju da je ovo zloupotreba procedure.

Poslanik Vladimir Martinović takođe traži proceduru.

VLADIMIR MARTINOVIĆ (19.07.22 13:19:15)

Uvažena koleginice Đurović, poštovane koleginice i kolege, reagujem iz proceduralnih razloga jer smo čuli kvalifikacije da je, zaboga, neko iz našeg poslaničkog kluba kazao nešto uvredljivo na račun kolega iz drugog poslaničkog kluba. Dakle, bili ste dužni da reagujete jer to činjenično nije tačno, prisutni smo ovdje nas više poslanika i nijedna uvreda se nije mogla čuti iz redova Demokratske Crne Gore. Ako neko misli u ovoj skupštini da će Demokratskoj Crnoj Gori određivati šta će i kako će da govori onda se taj neko grdno vara. Dakle, mi ćemo govoriti i saopštavati uvijek ono što mislimo, naravno u jednoj akademskoj i civilizovanoj atmosferi. Sa druge strane, čisto da pojasnim i ovu dilemu i time ću zaključiti, zaključiću ali je korisno jer sam član Zakonodavnog odbora. Dakle, ne znam da li je bila namjera da neko ovdje danas nekom pripiše zasluge ili ne. Imali smo predlog od strane Ženskog kluba i evo tu je svjedok uvažena potpredsjednica Bošnjak da je taj predlog imao određene pravne manjkavosti. Članovi Zakonodavnog odbora kao i stručna služba Zakonodavnog odbora na čelu sa predsjednicom Zakonodavnog odbora smo se usaglasili da se te pravne manjkavosti otklone. Uvažena koleginica Laličić, moja koleginica, se njoj zahvalila na tome, zajedno sa stučnom...

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (19.07.22 13:20:57)

Poslaniče Martinoviću, izašli smo iz vremena i iz procedure. Ako možete završite rečenicu u roku od deset sekundi.

VLADIMIR MARTINOVIĆ (19.07.22 13:21:14)

Samo sam htio da kažem sledeće, da smo se mi u skladu sa dogovorom svih članova Zakonodavnog odbora dogovorili da uvažena koleginica Laličić, ona je dala svoj doprinos na taj način zajedno sa stučnom službom, odgonetne ta pravna pitanja, gospođa Bošnjak će takođe to posvjedočiti. Time da zaključim, dužni ste, kolegnice Đurović, kada neko iz poslaničkog kluba reaguje na račun drugog poslaničkog kluba, jer znate kako, kada kažete da je neko nešto vrijeđao to znači da je

neko prije svega nevaspitan, a ja ipak smatram da je nevaspitan onaj ko se služi neistinama i lažima.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (19.07.22 13:21:43)

Zahvaljujem, poslaniče Martinoviću. Nisam imala potrebu da reagujem zato što u oba poslanička kluba su se pozivali na uvredljive riječi. Ja nisam vidjela nigdje uvredljivo da je i zna se šta se podrazumijeva da je uvreda, tako nisam imala potrebu da reagujem.

Poslanik Radunović proceduralno. Nadam se, poslaniče Radunoviću, sa vašim velikim iskustvom da je zaista procedura u pitanju. Izvolite.

SLAVEN RADUNOVIĆ (19.07.22 13:22:17)

Apsolutno je procedura u pitanju i da pomognem da razviješimo neke dileme.

Prvo, nema toga pravila, to znaju sigurno kolege iz DPS-a, da neko u svojoj diskusiji ne može da pomene nekog i da se osvrne na drugu diskusiju. Postoji ovo pravilo koje ste vi rekli, pisano ili nepisano, da se ne komentarišu uvodna izlaganja u smislu uzimanja komentara. Zbog te činjenice uglavnom svi kad učestvuju u raspravi u ovim uvodnim izlaganjima izbjegavaju mogućnost da provociraju drugu stranu, jer znaju da ta druga strana ne može da odgovori. To su sve nepisana pravila, ali zvanično ništa nije koleginica pogriješila, može da komentariše naravno kulturnim riječima što je ona i radila, prema tome procedure nikakve ovdje nije bilo. Imali ste priliku, imate i sad, kad dođe vrijeme, kad sve ovo prođe, uzmite komentar na izlaganje nekog iz Demokrata ili iz Demokratskog fronta i recite što imate, ali to uskakanje usred uvodnih izlaganja je praktično komentarisanje, a to je praksa koja je isključena iz ovog parlamenta, ja bih rekao i deceniju.

PREDSJEDAVAJUĆA DANIJELA ĐUROVIĆ (19.07.22 13:23:44)

Zahvaljujem poslaniku Radunoviću s obzirom na njegovo iskustvo i drago da smo se složili oko ovoga. Negdje je praksa bila dobra i negdje bi bilo uputno da se ta dobra praksa nastavi.

Uvodno izlaganje ispred Kluba Crno na bijelo ima poslanica Božena Jelušić. Izvolite.

BOŽENA JELUŠIĆ (19.07.22 13:24:06)

Poštovane građanke i građani,

Na pomolu je očigledno jedan zakon koji će imati opštu prolaznost i za kojega će vjerovatno glasati svi u ovom parlamentu. Međutim, mi smo zajednica koja nije navikla da takvo nešto ima, pa evo i ovaj zakon za koga ćemo očigledno svi glasati iskoristićemo da otvorimo što je moguće više rovova i da pokažemo da i onda kada smo saglasni da nismo saglasni. Bez potrebe da zvjezdana prašina pada na nečiju glavu, neki rezultati koji su ovdje postignuti kada su u pitanju rodne politike rezultat su rada i Ženskog kluba i Odbora za rodnu ravnopravnost i činjenice da se ta dva, jedno formalno i jedno neformalno tijelo, ne otimaju za tu zvjezdanu prašinu.

Takođe je činjenica da su mnogi pokretali ovo pitanje alimentacionog fonda, pa evo i grupacija iz koje ja potičem još 2015. godine pokrenula je inicijativu za osnivanje alimentacionog fonda koja iz kojeg god razloga nikada nije bila pretočena u skupštinsku proceduru niti došla do toga da bude usvojena. Sada je predložio Ženski klub. U Ženskom klubu sjede predstavnice svih političkih subjekata koje su delegirale na izborne liste žene. Činjenica da one mogu da stignu do konsenzusa o ovom pitanju čini ovo pitanje prvorazrednim rodnim pitanjem. Zašto prvorazrednim rodnim pitanjem? Zbog toga što je apsolutna većina budućih korisnica ovoga fonda iz redova žena, naravno da ima i očeva, ali govorimo o 75%. Zbog toga što se ovdje i pored alimentacione naknade neće kalkulisati neplaćeni rad žena i briga o djeci. Zbog toga što smo juče govorili o tome da se ekonomski osnažuju žene, a nepostojanje alimentacionog fonda je prvorazredni pokazatelj očuvanja ekonomskog nasilja nad ženama, naravno i nad djecom. Ono što je mnogo gore, a vrši se nad djecom, to je iskustvo zanemarivanja i odbacivanja koje dijete dobija od roditelja koji ne plaća alimentaciju bez obzira je li u pitanju otac i majka. To država nema mogućnost da plati. Psihološku traumu odbacivanja nema mogućnost da plati, ali mogućnost da samom sobom, državnim politikom i skupštinskim zakonom koji reguliše ovu oblast pokaže onima koji to ne rade da to ne smiju rade i da stane u zaštitu žena i djece.

Ono što je za mene bilo značajno kada je u pitanju ovaj zakon, pominjali smo ovdje jednoroditeljske, samohrane i slične termine za

roditelje, jasno je da mi u Crnoj Gori zaista nemamo elementarne ulazne pokazatelje koji nam pomažu da donosimo politike. Od 2013. godine kada sam radila jedan izvještaj o ljudskom kapitalu Crne Gore 2013. godine saznala sam da socijalni karton samo što nije. Danas je 2022. godina, iako se neki Vladini čimbenici hvale da imaju neki funkcionalni karton, ja ih pitam gdje i koji. Po kojem načinu mi možemo da ukrstimo podatke o imovini, o porezima, o platama, o tome šta je samohrani roditelj, da li onaj koji je bez bračnog partnera sa djecom ili onaj koji je razveden?

Pokušavajući da dođem do rodno agregiranih podataka, ja sam vidjela da na sajtu MONSTAT-a nema podatka koliko je muških, a koliko je ženskih samohranih roditelja. U Ministarstvu za socijalno staranje takođe tog podatka nema. Centri za socijalni rad imaju podatke samo u onim slučajevima koji su do njih stigli, a kada je riječ o sporazumnom razvodu braka ništa od toga nemamo. Mi i sada donošenjem ovog neophodnog zakona i dalje tapkamo u mraku. Faktički moramo ga donijeti, jer je on ispravljanje elementarne nepravde i to u vrijeme galopirajućeg siromaštva nakon pandemije i u toku globalne krize hrane i energenata i svega što će doći. On je neophodan, ali je činjenica da je ovo država koja nije u stanju bila za sve ove decenije da uveže sistemski podatke koje ima, da dobije konačno socijalne politike koje, da se figurativno izrazim, gađaju onima kojima je najviše potrebno, a ne da imamo istraživanje Unicefa koji nam kaže da svega 10% socijalnih davanja stiže do onih kojima su zaista i potrebna. Dakle, ja zaista smatram da ćemo ovdje imati konsenzus. Žao mi je što ovaj lijepi zakon i ovu lijepu inicijativu svih nas zajedno svi zajedno kontaminiramo činjenicom da nijesmo u stanju da slavimo trenutak kad se usaglasimo oko nečega, nego nam je i to potrebno da bismo se po mogućnosti podijelili i uzeli zvjezdanu prašinu za sebe, ne pojedinci naravno, nego evo da tako kažem, naše vesele političke podjele. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆA DANIJELA ĐUROVIĆ (19.07.22 13:29:47)

Zahvaljujem poslanici Jelušić.

Riječ ima ispred Kluba Pokreta za promjene poslanica Jovanka Bogavac. Izvolite, kolegice Bogavac.

JOVANKA BOGAVAC (19.07.22 13:30:05)

Poštovane poslanice i poslanici, građanke i građani,

Moram da primetim da se uglavnom žene javljaju da pričaju po ovom pitanju, pa da li je moguće da kolege poslanike, osim kolege Martinovića, zaista toliko malo interesuje da pričaju o ovom pitanju?

Danas pred nama imamo Zakon o privremenom izdržavanju dece koji je od početka osnivanja našeg Ženskog kluba Skupštine bio jedan od prioriteta ciljeva i težnji u cilju poboljšanja položaja prvenstveno žena koje predstavljaju najranjiviju kategoriju, a to su samohrane majke koje ne mogu da ostvare pravo na alimentaciju za svoju decu. Usvajanjem ovog zakona država će, ukoliko to bivši supružnik ne ispunjava ili ne ispunjava u cjelosti, isplaćivati detetu mesečni iznos alimentacije. Smatram da je ovaj zakon izuzetno značajan i socijalno senzitivan, te da bi svaki poslanik trebalo da za njega da svoj glas.

Iako porodica, majka i dete uživaju posebnu zaštitu prema Ustavu Crne Gore, Porodičnom zakonu i Zakonu o socijalnoj i dečjoj zaštiti, položaj samohranog roditelja nije jasno pravno prepoznat niti postoji jedinstvena definicija pojma samohranog roditelja koji je taj koji se samostalno stara o detetu, da je izostala institucionalna i vaninstitucionalna podrška ovoj kategoriji stanovništva iako bi trebalo, ne uživa nikakve privilegije u društvu niti ima ikakve olakšavajuće okolnosti zbog svog položaja. Činjenica je da se samohrani roditelj svakodnevno suočava sa brojnim problemima i izazovima kao što su loša finansijska situacija, nerešeno stambeno pitanje, nezaposlenost, diskriminacija prilikom zapošljavanja, diskriminacija na radu i u vezi sa radom i mnogi drugi, pa je veća briga i podrška države ovim roditeljima nešto što država socijalne pravde mora da pokaže.

Lično sam od aprila prošle godine u prilici da se uverim koliko je teško biti samohrani roditelj. Često ni obezbeđena finansijska situacija i rešeno stambeno pitanje nisu dovoljni. Stvari koje u bračnoj zajednici mnogo lakše rešavate, kada majka ili otac ostanu sami predstavljaju veliki problem. Ko će čuvati dete dok sam na poslu, službenom putu, šta ako se razbolim, ako se povredim, ako završim u bolnici, da li ću ga sama dobro vaspitati, da li provodim dovoljno vremena s detetom pored svih obaveza? Brojna su pitanja na koja je teško naći odgovore, a predstavljaju realnost života samohranih roditelja. Stoga ovo je zakon koji predstavlja jedan od koraka ka rešavanju problema ove izuzetno ranjive grupe stanovništva.

Pozivam sve grane vlasti da se aktivno uključe u njegovu brzu realizaciju, naravno nakon što se izglasa, u šta ne sumnjam, a neophodno je koordinirano angažovanje značajnog broja institucija kako bi ovaj zakon dobio svoju realizaciju u praksi. Smatram da je vrlo bitno preduzeti sve neophodne korake kako bi nadzor nad primenom bio

sveobuhvatan i kako bi se izbegle sve eventualne zloupotrebe kako bi sredstva predviđena za ovu namenu otišla kod onih kojima to pripada i kojima su neophodna. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆA DANIJELA ĐUROVIĆ (19.07.22 13:33:27)

Zahvaljujem poslanici Bogavac.

Sada riječ ima poslanica Kenana Strujić Harbić ispred Kluba Bonjačke stranke. Izvolite.

KENANA STRUJIĆ (19.07.22 13:33:38)

Hvala, uvažena predsjednice.

Poštovana predsjednice, uvažene kolege i kolegice, građani Crne Gore,

Danas na dnevnom redu je Prijedlog zakona o privremenom izdržavanju djece. Žao mi je, to moram na samom početku reći, da je ovakva atmosfera danas bila na plenumu isključivo zbog toga što mislim i dalje da, kada su u pitanju djeca, inače socijalno ugrožene kategorije u Crnoj Gori, apsolutno svi moramo stati u jedan red, čak i da se zbijemo ako treba i da ovakve nemile situacije ne treba da se dešavaju bar kada su teme, odnosno kada je vezano nešto za našu djecu u Crnoj Gori i naše samohrane roditelje, pa bilo to majke ili očevi.

Moram napomenuti da je ovo veoma važan zakon iz više razloga, a najbitniji jeste što se direktno tiče položaja djece koja žive s jednim od roditelja. Takođe, iskoristiću priliku da pohvalim rad Ženskog kluba i sve zakone koje smo dosad predložili, a koji su dobili potrebnu većinu, odnosno 100% podršku u našem Parlamentu. Ono što bih molila odavde jeste da u narednom periodu pored ovih zakona i današnjih zakona koji će dobiti podršku u Skupštini okrenemo se sada problemu registracije djece s autizmom u Crnoj Gori, registar nam je veoma neophodan kao i institucionalno djelovanje kako i na koji način pomoći roditeljima i djeci koja imaju autizam i osposobiti kadar da rade u našim obrazovnim i zdravstvenim institucijama u Crnoj Gori, a ne da koriste usluge u Sarajevu ili Beogradu, što veoma izaziva ne samo velike troškove za državu Crnu Goru nego izaziva ogromne troškove za budžet roditelja.

Imajući u vidu statističke podatke kojima raspolažu sudovi koji se odnose na broj tužbi radi nepoštovanja odluke suda u dijelu izdržavanja djece, evidentno je da je to jedan dugogodišnji problem. Posebno

zabrinjava činjenica da takvi postupci koji su po prirodi spora bili hitne prirode, izuzetno dugo traju i na taj način se ne štiti najbolje interes roditelja. Podaci nevladinog sektora pokazuju da skoro 70% očeva nakon razvoda ne uplaćuje alimentaciju, a samohrani roditelji najčešće majke nemaju apsolutno nikakvu brigu od strane države. Alimentacija je prema crnogorskom Porodičnom zakonu obavezna i za nezaposlene roditelje, a neuplaćivanje je krivično djelo za koje je propisana, pored ostalih, i zatvorska kazna. Sud određuje visinu alimentacije u zavisnosti od imovnog stanja roditelja i visine njegove zarade. Ne može biti manja od 15% ni veća od 50%. U Crnoj Gori minimalna alimentacija ne može biti niža od 67 eura mjesečno za roditelje s minimalnim primanjima od 450 eura.

U poslednjih pet godina u Crnoj Gori je zbog krivičnog djela nedavanja alimentacije tužilaštvu prijavljeno preko 1000 lica, i to pokazuju podaci iz Godišnjeg izvještaja o radu Tužilačkog savjeta i Državnog tužilaštva. U 2020. godini pred sudovima je bilo 218 slučajeva. Protiv 109 roditelja donijeta je oslobađajuća presuda od čega su 23 osobe sankcionisane kaznom zatvora, a 67 lica uslovno. Možda da je kaznena politika bila veća za one roditelje koji uredno ne uplaćuju alimentaciju i da su tu izvršene određene izmjene zakona te da su ovi postupci rješavani ažurnije, odnosno hitno sigurna sam da se danas ne bi raspravljalo o ovom zakonu. Republika Hrvatska je riješila ovaj problem donošenjem Zakona o privremenom izdržavanju, što znači da država isplaćuje novac samohranom roditelju te onda refundira novac od neplatiša. U zadnjih pet godina otkako je ovaj zakon stupio u Hrvatskoj postotak neplatiša se smanjio za čak 40%. Republika Slovenija je na sličan način kao i Hrvatska riješila problem finansiranja djece čiji roditelji ne izmiruju svoje obaveze. Osnovan je javni garantni fond za izdržavanje i invalidsko osiguranje. U ostalim zemljama regiona se uveliko zagovara, takođe osnivanje alimentacionog fonda, ali moram, na primjer, u evropskim zemljama poput Danske i Velike Britanije pomenuti ukoliko roditelji redovno ne izmiruju obaveze i ne uplaćuju alimentaciju ne mogu da koriste putne isprave niti da voze svoje automobile, što su vrlo dobre mjere. Samohrani roditelji su dosad bili kategorija stanovništva koja nema adekvatnu podršku države niti socijalnih službi. Izvinjavam se, predsjednice, korišću vrijeme koje je predviđeno za diskusije za moj klub.

Neplaćena alimentacija je ozbiljan problem i oblik je ekonomskog nasilja koji je očigledno u veoma velikom procentu prisutan u našoj državi. Usvajanjem ovog zakona i osnivanjem alimentacionog fonda roditelji ne bi bili oslobođeni plaćanja alimentacije već bi država

blagovremeno isplaćivala izdržavanje djetetu, a onda bi svoje ovlaštenje iskoristila da ta potraživanja naplati od roditelja koji ne daju redovno izdržavanje. Država će sigurno biti dosta efikasnija u ovom naplaćivanju u odnosu na samohrane roditelje koji su imali veoma velike probleme kada je alimentacija u pitanju. Oni će na ovaj način adekvatno riješiti problem bez čekanja, dogovora roditelja za nove patike, za ljetovanje ili biciklo. To neće ostati samo neostvarena dječija želja ili želja djece koji žive u bračnoj zajednici. Na kraju moram napomenuti, kako bi se izbjegli dodatni troškovi opravdani su razlozi u Prijedlogu zakona da se sprovođenjem postupka za ostvarivanje prava na privremeno izdržavanje povjerenja organu starateljstva, odnosno centrima za socijalni rad, ali i činjenice da u pojedinim centrima za socijalni rad ima nedovoljan broj zaposlenih što može izazvati određene probleme i uticati na kvalitet i rad po odlučivanju po zahtjevu. Ovo isključivo zbog toga kažem zato što u pojedinim centrima u Crnoj Gori nemamo dovoljan broj zaposlenih radnika koji su dodatno opterećeni usvajanjem izmjena određenih zakona u socijalnoj i dječijoj kategoriji, a tiču se izmjene i dopune vezane za dječiji dodatak, zatim vezano za Zakon o isplati naknada za novorođenčad koji će veoma brzo stupiti na snagu i sve ostale izmjene i dopune. To je nekako stvorilo ogroman problem. Naši referenti koji obrađuju tu oblast su veoma opterećeni i ne znam koliko će biti efikasni u rješavanju dodatno ovih zahtjeva nakon primjene ovog zakona.

S obzirom na to da je, na kraju da zaključim, riječ o djeci i samohranim roditeljima, svaka inicijativa koja krene iz bilo kog kluba, odgovorno tvrdim da, kada je riječ o djetetu i kada je riječ o samohranim roditeljima i djeci sa smetnjama u razvoju imaće punu podršku Bošnjačke stranke. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆA DANIJELA ĐUROVIĆ (19.07.22 13:41:21)

Zahvaljujem poslanici Kenani Strujić Harbić.

Ispred Kluba Socijaldemokrata riječ ima poslanik Boris Mugoša. Izvolite, kolega.

BORIS MUGOŠA (19.07.22 13:41:32)

Zahvaljujem, predsjednice.

Uvažene kolegice i kolege, poštovane građanke i građani,

Nije čudno, na žalost, i o temama za koje postoji saglasnost svih poslanika se opet koristi prostor za afirmaciju uskopartijskih interesa. To je neki očigledno standard u crnogorskoj politici. Ne znam kako ne pogledamo da građani imaju sve manje povjerenja u političke partije i kako se ne zamislimo zbog čega je to, a sigurno je i ovo jedan od razloga, jer barem oko ovih tema ne bi trebalo da ubiramo neke dnevno političke i partijske poene jer je valjda ovo stvar nekog javnog, opšteg, a ne uskopartijskog interesa.

Ja bih na početku kao i koleginica Bošnjak rekao - konačno. Mislim zaista da treba danas da smo zadovoljni što razgovaramo o ovom zakonu i što ćemo ga usvojiti. Da li je trebalo da bude usvojen ranije? Da, ali isto tako moglo se desiti da ga danas nemamo na dnevnom redu, ali moram reći zašto ga imamo na dnevnom redu. Najviše ga imamo zahvaljujući radu Ženskog kluba, čiji sam igrom slučaja ja pridruženi član, i to nije stvar partije, jer su tu zastupljeni pripadnici svih partija, nego prosto treba da afirmišemo dobre rezultate kad su dobri i oni su stvarno dobri, kvalitetni i pokazali su da oko određenih tema nije važno ko pripada kojoj političkoj opciji. Ja sam ponosan što sam potpisnik ovoga zakona zajedno sa koleginicama i ne mislim da je ovo žensko pitanje, ja nisam član ženskog kluba zato što su to ženska pitanja, to su civilizacijska pitanja. To su vrijednosna pitanja i ne možemo da očekujemo da se njima samo bave žene. Zašto? Zato što su uzročnici brojnih devijacija muškarci i mi moramo da doprinesemo rješavanju tih stvari. I ovaj podatak od alimentacionog Fonda gdje 80% djece je sud dodijelio da budu kod majke i podatak o nasilju, dominantno je nasilje nad ženama i silovanje i femicid da ne pričam. Nemojmo da bježimo od toga da su dominantni uzročnici muškarci i na nama je odgovornost da mijenjamo ove stvari. Nemojmo stalno da prebacujemo odgovornost, da treba žene da se bave ženskim pitanjima i problemima u društvu.

Kada je u pitanju ovaj zakon o privremenom izdržavanju treba da se zahvalimo i nevladinom sektoru, i ombudsmanu, i nadležnim ministarstvima, ali posebno našim službama skupštinskim koje se ne vide, i služba Sekretarijata za zakonodavstvo i služba Sekretarijata za zdravstvo, rad i socijalno staranje, jer su oni značajno doprinijeli poboljšanju ovoga teksta, ali da se vratimo na ono što je suština.

Ovdje nisu partije suština, ovdje su partije nebitne, ovdje su suština djeca i njihova prava. Dijete nije krivo što živi u jednoroditeljskoj porodici, dijete nije krivo za odnos između roditelja, a dijete sve to ispašta. E, poenta ovakvih zakona je da pružimo podršku djeci i upravo to pitanje ostvarivanja dječijih prava je sveobuhvatno regulisano Konvencijom Ujedinjenih nacija o pravim djeteta iz 1989. godine gdje piše da država

treba da pruži podršku roditeljima i zakonskim starateljima u ostvarivanju odgovornosti za podizanje djeteta. Nije to samo stvar roditelja, dominantna je njegova odgovornost, ali to je stvar društva i države, da stvori uslove za normalan rast i razvoj djeteta. Takođe, neplaćanje alimentacije jedan je od težih oblika nasilja nad ženom i djecom prema Instanbulskoj konvenciji čija je potpisnica Crna Gora i takođe imamo krivično djelo nedavanje izdržavanja, a pričali smo kakva je praksa vezana za to krivično djelo i jeste tu problematična i ta strana pravosudna, ali i ambijent u kojem živimo. Teško se, na žalost, žene odluče da prijave da im bivši suprug ne plaća alimentaciju, zbog sredine, da im neko ne označava dijete da ima probleme, pa onda razmišljaju - poći će mi bivši suprug u zatvor, kako će opet da društvo gleda na moju djecu. Što se dešava kad ta osoba pođe u zatvor - kad se vrati postaje još agresivnija, još bezobraznija. Sve su to problemi. Zbog toga moramo da donosimo ovakve zakone, da stane država u zaštitu djece i da država preuzme na sebe mehanizme kažnjavanja tih roditelja koji ne plaćaju alimentaciju, a podatak je poražavajući da samo jedna trećina roditelja plaća uredno alimentaciju. Ja znam primjere gdje imaju roditelji mnogo sredstava, ali neće da plaćaju svojoj djeci iz prvog braka. A čija su to djeca? Ja im kažem sram vas bilo zbog te djece. Izvinjavam se, iskoristiću vrijeme kluba i hvala vam. Sram vas bilo zbog te djece, ne mogu oni da ispaštaju te vaše odnose, a nemojte da zbog tih vaših odnosa trpe, oni će nositi te traume cijelog života. Zato mora država da stane, jaka, iznad svega ovoga i da bude drastična prema tim slučajevima. Imamo pozitivna iskustva iz regiona, navela je koleginica, u Hrvatskoj za 38% je posle pet godina implementacije Zakona smanjen procenat neplatiša. Imamo iskustvo sa javnim garantnim fondom za izdržavanje iz Slovenije. Imamo iskustvo iz zemalja Evropske unije, imamo dosta dobrih iskustava.

Da li je dobar zakon? Mi smo svi svjesni da ima nedostatnosti, prvi put se uvodi ovaj instrument. Da li će moći centri za socijalni rad da ga primjenjuju adekvatno? Vjerovatno će imati poteškoća, ali dobro je da krene. Ako treba, mijenjaćemo ga svaki mjesec dok ga ne unaprijedimo, ali smo morali da krenemo, morali smo da krenemo, jer je katastrofa situacija, jedna trećina roditelja uredno plaća alimentaciju. Zamislite vi kako ta djeca funkcionišu u tim porodicama. I na kraju nije to ni neko zadovoljstvo, ali drago mi je da oko nekih zakona postoji saglasnost svih nas. To je dobar primjer. Oni nisu česti u ovom parlamentu što je loš primjer, ali moram uvijek da ističem ove dobre primjere upravo zbog onih koji će nas promijeniti i koji će vjerovatno biti zreliji nego što smo mi u politici i koji će mnogo više zakona da donose sa velikim brojem glasova,

jer ja kažem ko više ko je predložio koji zakon prije pet - šest godina, ma koga to više interesuje. Važan je kvalitet zakonskog rješenja, jesmo li mi što pomogli donošenjem tog zakonskog rešenja. Zato kažem dobro je da i u tom dijelu postoji Ženski klub, jer svi predlozi Ženskog kluba se usvajaju jednoglasno. Iskreno, nisam siguran da se svaka ruka iskreno digne za to, ali me to ne interesuje. Neka i to bude jedan mehanizam emancipacije crnogorskih poslanika.

Na kraju izvinite što ću zloupotrijebiti ovu temu za jednu drugu stvar, ali moram jasno da iskažem svoj stav. Nevjerovatna je količina degutantnosti u tezi da svi oni ljudi koji navode primjer urušavanja temeljnih vrijednosti Crne Gore, a to je njen građanski, sekularni, antifašistički karakter i ljudi koji ukazuju na nedostatnost određenih odluka Vlade da se etiketiraju od strane pojedinih političara i političkih subjekata da time koče pravdu i ... (prekid). Nemojte to da radite. Legitimno je da imate stav o svemu, legitimno je da imate partijski stav, ali je emancipovano i dostojanstveno da ga branite argumentima - ne nepristojnim i neprimjerenim etiketiranjem. Uvijek govorim, poštovane kolege, političke funkcije su prolazne, nemojte da vam politika oblikuje vaš integritet. To je najveća greška svakoga ko se bavi politikom. Zahvaljujem.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (19.07.22 13:50:20)

Zahvaljujem kolegi Mugoši.

Ispred kluba SDP-LP poslanica Draginja Vuksanović Stanković. Izvolite, kolegice.

DRAGINJA VUKSANOVIĆ STANKOVIĆ (19.07.22 13:50:30)

Zahvaljujem, predsjednice.

Poštovana Skupštino, uvaženi građani Crne Gore,

Pred nama se danas nalazi jedan veoma važan zakon upravo zato što govorimo danas o važnosti statusa djece u našoj državi, djece koja žive sa jednim roditeljem i to roditeljem koji se označava kao samohrani roditelj, jer drugi neće da plaća alimentaciju i ispunjava svoju zakonom predviđenu obavezu.

Kao što su sudovi dužni da u toku brakorazvodnih postupaka u dijelu koji se odnosi na održavanje ličnih odnosa roditelja sa djecom i obaveze plaćanja alimentacije se vode onim što je preporuka Konvencije o

pravima djeteta, a to je da se prilikom donošenja sudske odluke vodi računa o najvišem interesu djece, tako i mi u ovom domu moramo da vodimo računa da najvažniji zakoni su oni zakoni koji se tiču djece naše države i druga socijalna pitanja koja se vežu za njihov određeni status. U tom dijelu zaista smatram da Ženski klub poslanika je uradio ono što je obećao na početku svog formiranja, a to je da će vezano za pitanja ekonomskog i socijalnog statusa raditi sve kako bi se donosila zakonska rješenja koja će u tom dijelu poboljšavati položaj djece i položaj onih koji su socijalno ugroženi u ovoj državi.

Čuli smo ovdje prepucavanja sa jedne i sa druge strane kako jeste ovaj sad saziv donosio ovakve zakone, kako prethodna vlada i to nisu i opet neke stvari koje su dio struke svodimo i dovodimo na politički teren. Ja ću pokušati sa aspekta struke da kažem zašto je vrlo teško bilo uopšte ovaj zakon dovesti u pravnu proceduru. Naime, kada predajemo na Pravnom fakultetu, na drugoj godini, podjelu subjektivnih građanskih prava, studenti znaju da se subjektivna građanska prava dijele u tri velike grupe, to su imovinska i neimovinska prava kao prva grupa, druga grupa su prenosiva i neprenosiva prava i treća grupa su apsolutna i relativna prava. U odnosu imovinskih i neimovinskih prava s jedne i prenosivih i neprenosivih sa druge strane vrlo je važno podvući da su u osnovi, u principu imovinska prava istovremeno i prenosiva. Na primjer pravo svojine koje može prelaziti sa jednih subjekata na druge i sva ostala prava koja se izražavaju u novcu prelaze sa jednih subjekata na druge, da su u osnovi neimovinska lična prava neprenosiva prava jer ono što se vezuje za ličnost, kao što je pravo na život, pravo na tjelesni integritet, ne može prelaziti na druge subjekte. Međutim u pravu da nema pravila ne bi bilo ni izuzetaka, što znači da svako pravo ima određeni izuzetak i onda kada navodimo primjere našim studentima da postoji izuzetak od imovinskih prava koja su prenosiva upravo navodimo ovaj primjer sa alimentacijom. Zašto? Zato što je alimentacija obaveza koja se može izraziti u novcu i kao takva ona je neprenosiva. To je jedan od rijetkih primjera, možemo reći, imovinskih prava, istovremeno i obaveza koje su u suštini neprenosive prirode. Zašto? Upravo zato što se vezuju za onog subjekta koji je u obavezi da plaća alimentaciju. Podrazumijeva se da kao što na primjer otac koji je dužan da plaća alimentaciju ne može reći ja to neću da plaćam, prenijeću na đeda djeteta ili prenijeću na babu ili na tetku ili na strinu, tako je vrlo teško napisati zakon da se ova obaveza prenosi na državu. Prema tome, nema razloga za prepucavanja zašto je jedna vlada donijela, zašto nije donijela. Zaista ovaj posao je prije svega, uvaženi građani, bio veoma težak i veliki je doprinos Ženskog kluba, ali ja stvarno moram da kažem da mi danas ovdje ne bismo

raspravljali o ovome da služba Zakonodavnog odbora, služba Odbora za rad, zdravstvo i socijalno staranje uz našu uvaženu koleginicu Jovanku Laličić nije pristupila da pojedine odredbe zakona koje su predložene usaglasi sa Porodičnim zakonom Crne Gore, sa Krivičnim zakonikom Crne Gore i sa još nekim zakonskim tekstom. Prema tome, ne bismo danas o ovome raspravljali. Vrlo je teško uvesti u brazdu jednu osnovu pravnu, a to je da su imovinska prava neprenosiva u dijelu ovog primjera koji je izuzetak, da sad odjedanput to postane prenosivo kroz obavezu države. Naravno, to je odlično zakonsko rješenje, to je dobro, neću ulaziti u detalje zakona, jer su moje prethodne kolegkinice pričale o tome, ali ono što je vrlo važno jeste da se sa prepucavanjima prestane i da su u tom dijelu kaže - zakon je odličan, veliki trud je uložen, velika pravna elastičnost u tom dijelu pravne norme da se nešto što je zaista neprenosivo upravo svede na obavezu države koja će sada nadoknaditi to, pa će se država lakše naplatiti nego što će to uraditi majke.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (19.07.22 13:55:42)

Poslanice Vuksanović - Stanković, imate još jednog poslanika ispred vašeg kluba prijavljenog.

DRAGINJA VUKSANOVIĆ STANKOVIĆ (19.07.22 13:55:45)

Ja sam se upravo susrela u mom rodnom gradu Baru sa mnogo slučajeva gdje roditelji neće da plaćaju alimentaciju. Znam samo jedan slučaj majke koja je podnijela krivičnu prijavu protiv oca i taj otac je završio na izdržavanju zatvorske kazne u Spužu. Koji je problem majki koje podnesu krivičnu prijavu pa je povuku i kažu - ja neću da mi se kaže da šaljem oca svog djeteta u zatvor. To je ono o čemu smo pričali, problem okoline, i vjerujem da ćemo sada sa ovim riješiti veliki problem. Procedura je duga da se zakon implementira u praksi, mora se raditi revnosno, moraju centri za socijalni rad biti upoznati sa ovim procedurama, ali to je njihova obaveza, da prate izmjene zakona i u tom dijelu doprinesu najboljoj mogućoj implementaciji norme u praksi kako bi što prije ona djeca koja na žalost ne ostvaruju svoja prava zbog neodgovornih roditelja konačno dobila ono što im pripada po zakonima ove države. Zahvaljujem.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (19.07.22 13:56:46)

Zahvaljujem poslanici Vuksanović Stanković. Sa ovim smo završili uvodna izlaganja.

Ispred predlagača potpredsjednica Bošnjak će dati komentar na uvodna izlaganja. Izvolite.

BRANKA BOŠNJAK (19.07.22 13:57:15)

Prvo da kažem da mi je jako žao što danas ovdje nije sa nama u sali iz zdravstvenih razloga moja uvažena kolegunica potpredsjednica Vesna Pavićević koja je dala značajan doprinos ovom zakonu. Žao mi je što je priča o ovom zakonu otišla u nekom drugom smjeru, ali me raduje što smo ovdje svi saglasni i što će se ovo usvojiti nadam se punim konsenzusom. Vrlo sam ponosna na rad našeg Ženskog kluba, na naše jedinstvo, na to što smo mi kao žene odlučile da se izdignemo iznad dnevnopolitičkih stvari i da one teme koje nas spajaju budu nam prioritet i onda nikada neće doći na red one koje nas razdvajaju. Zbog toga je ovaj klub u stvari taj koji pokazuje da možemo zajedno svi da donosimo dobre stvari. Zahvaljujem se svakoj članici Ženskog kluba, a potpisnici smo sve mi predstavnice svih klubova i naš uvaženi kolega Mugoša koji je pridruženi član kolegijuma Ženskog kluba.

Takođe, početku sam namjerno istakla zahvalila se i službi Skupštine, prvenstveno sekretaru Zakonodavnog odbora, jer mi smo nakon sugestija da bi radi primjene morali da izmijenimo neke stavke odradili kao radnu grupu u kojoj smo bile ja i potpredsjednica Pavićević, kolegunica Jovanka Laličić kao članica Zakonodavnog odbora i kao neko ko ima iskustva u ovim pravnim stvarima, ali da kažem da veliku zahvalnost mi prvenstveno za ove amandmane dugujemo Ministarstvu rada i socijalnog staranja i njihovim predstavnicima i Ministarstvu pravde koji su zajedno sa nama i sekretarom odbora formulisali amandmane. Mi smo se samo odlučili da to budu amandmani odbora zbog toga što vi znate da ove zakone i ove amandmane potpisujemo nas osam i zbog lakše procedure. Lakše je da mi na sjednici odbora to usvojimo, a ne da potpisujemo sad opet svi pojedinačno. U svakom slučaju ko god je dao i mali doprinos vrlo smo zahvalni i žao mi je što je to nešto otišlo u tome jer nije važno, važno je da ga mi danas usvojimo i da će dobiti zeleno svjetlo i da će biti primjenjiv. U tom smislu sam samo htjela da dam to dodatno pojašnjenje i da kažem da je ovo vrlo važno što se tiče suzbijanja ekonomskog nasilja, jer je ovo čini mi se najmekši vid, odnosno lagano

jedno nasilje koje se vrši prvenstveno nad djecom, jer prvo hoću da gledamo dobrobit djece, a zatim i roditelja kojima je dijete dato na izdržavanje. Rekla sam da su to većinom žene, ali ima i obraćali su mi se očevi koji se susreću sa istim problemom i kako mi naglašavamo žene onda oni pomisle da oni neće biti uključeni ovim zakonom. Naravno, zakon govori o roditeljima, tako da ne brinu. Ja sam vrlo ponosna i svim institucijama, sada kažem centri za socijalni rad su upoznati, moraju se ojačati, alimentacioni fond će biti posebna organizaciona jedinica, odnosno neko ko će biti zadužen za to u okviru Ministarstva finansija i oni će napraviti ta podzakonska akta. Mi očekujemo od 01.novembra da ovaj zakon bude u potpunosti primijenjen i da imamo konačno prve slučajeve, važno je da je u ovoj godini.

Imali smo i podršku međunarodne zajednice. Tu se zahvaljujem ambasadorici tadašnjoj Austrije koja nam je poslala njihov zakon, koji sličan imaju, i drugima koji su dali doprinose, jer mi smo zaista ovo studiozno radili, ali je bilo potrebno da malo više animiramo sve one, jer je multidisciplinarno, odnosno primjenjuje ga više ministarstava i zbog toga je bilo teško ga formulirati baš do kraja da bude sve primjenjivo, ali mi smo uspjele kao što smo dosta toga uspjele kao Ženski klub. Ponosne smo na naše jedinstvo i na sve ono što radimo i nadam se da ćemo nastaviti tako ubuduće. Koleginica Kenana je pomenula danas, dosta tih tema mi imamo koje možemo ovdje zajedno da donesemo i da unaprijedimo, da ide na dobrobit djece, žena i uopšte dobrobit zajednice. Idemo dalje vrlo ponosne na sve što smo uradili u malo više od godinu dana koliko je osnovan Ženski klub.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (19.07.22 14:02:25)

Zahvaljujem potpredsjednici Bošnjak i dijelim sa njom zaista veliki ponos što sam i ja članica Ženskog kluba i na sve rezultate koje smo do sada postigli. Zaista se nadam da sve do sada i sve ubuduće što budemo radili će imati jedinstven pristup svih poslanika u Skupštini Crne Gore, jer zaista vjerujemo da je za dobrobit svih građana Crne Gore.

Prelazimo na raspravu po redosledu prijavljenih poslanika i prva po redosledu je uvažena koleginica poslanica Daliborka Pejović.

Izvolite, koleginice.

DALIBORKA PEJOVIĆ (19.07.22 14:02:59)

Uvažena predsjednice,

Zaista moram ovdje da kažem da sam do sada uglavnom bila skeptična kada su u pitanju zakonska rješenja i predlozi koji dolaze od poslanika odnosno poslanica, iz čisto objektivnih razloga i zbog činjenice da su u tim slučajevima uvijek izostajale sve potrebne saglasnosti i sve ono što je tražilo adekvatnost u donošenju zakonskih rješenja. U ovom konkretnom slučaju taj pristup više ne važi. Dakle, ovo što se danas našlo pred svim poslanicama i poslanicima u crnogorskom parlamentu i čini mi se pred cijelom crnogorskom javnošću prosto ne dozvoljava takav pristup i želim ovdje vrlo otvoreno da kažem da sam više nego zadovoljna što ćemo nadam se većinskom podrškom dati ovom konceptu, da kažem, zeleno svijetlo.

Što je pozadina ili što je loše saznanje i neka vrsta percepcije koje nosi i rasprava na ovu temu i nadam se u konačnom glasanje o ovom zakonskom rješenju? Prvo, tužno i moram reći žalosno što u Crnoj Gori, a pretpostavljam i u nekim drugim društvenim sistemima, postoje neke tri sociološke i psihološke kategorije koje su, po meni, užasno teško objašnjive. Prva je da koristite djecu da se obračunavate kao bračni partneri. To je nešto što smatram neoprostivim za ozbiljne i normalne ljude, ljude koji imaju zdravu percepciju o porodičnoj zajednici i društvu u cjelini. Drugo je da bračnog druga ili partnera sa kojim imate potomstvo kažnjavate na takav način koristeći "tu vrstu sredstava" što smatram krajnje nehumanim, krajnje nenormalnim odnosom prema konceptu porodične ili neke druge partnerske zajednice. Treće, što to radite nasiljem, jer ovo zaista jeste jedna vid ekonomskog nasilja koji, na žalost, roditelji i to očigledno mnogi neznaveni ne shvataju što je u svom konceptu i svojoj suštini. Ovo kažem iz razloga što mnogi roditelji koji su se sreli na sudovima ili u nekim vansudskim instancama su možda shvatili, a to nikad nisu znali, da čak roditelje možete lišiti mnogih prava kada su djeca u pitanju, ali jednoga nikad i ni po koju cijenu - to je obaveza i pravo izdržavanja. Evo poruka svima onima koji kane i žele da idu ovim putem, da shvate da se toga nikad odreći neće i da na ovaj ili onaj način prosto moraju biti svjesni da ta obaveza niti zastarijeva niti je neko može eleminisati.

Drugo što želim ovdje da kažem to je da nije ni slučajno i nije ni potpuno neočekivano da je dugo trajala procedura donošenja i uvažavanja činjenica da će ovo da košta državni budžet. To smatram odgovornim odnosom i smatram da je dobro što se u konačnom, iako sam bila skeptična u jednom trenutku, ipak desila ta famozna saglasnost da se u budžetu Crne Gore opredijele sredstva za ovu namjenu. Međutim, čak nije ni dovoljno donošenje ovog zakona, čak nije ni dovoljno

što imamo sredstva. Sada bih se već nakon usvajanja ovog zakona više bavila i više posvetila činjenici kako ćemo sprovesti ovaj zakon. Mislim da smo konačno i trebali, a na ovom primjeru ćemo sigurno morati izaći iz matrice hvaljenja kako smo donijeli zakonska rješenja i onda shvatiti na osnovu pola godine ili godine primjene da je potupno zakonski koncept bio promašen. Zato zaista želim da apelujem na bilo koju vladu, bilo koji sastav u vladi, bilo kog nadležnog ili nenadležnog ministra, direktora pa tako redom da se zbilja zajedno uz našu pomoć kao mehanizama kontrole i nadzora ovaj posao konceptualno i suštinski dovede do kraja jer ovo nije priča evropskih integracija. Evropske integracije nam daju okvir da se više pozabavimo realnim problemima naših građana. Ja sam posebno danas ponosna što se bavimo realnim problemom i ne bijemo i ne stavljamo štrikove za evropske obaveze koje su nam takođe jednako važne, ali su nekada daleko od realnih potreba i realnog života građana i građanki Crne Gore. Zato zaista sa velikim zadovoljstvom moje kolegice i kolege i ja lično kao dio tog tima ćemo glasati za ovo zakonsko rješenje ostajući slobodni u nadi da ćemo u nekim narednim iteracijama zaista voditi računa da vrlo brzo shvatimo da li smo pogodili metu, da li smo pogodili cilj, da li smo nekom djetetu olakšali život, a posebno samohranim majkama s obzirom da one već godinama unazad u velikom broju zasipaju sudske i druge instance zahtjevima, molbama i potrebama da se rešavaju ovi problemi.

Ono što mene najviše brine jeste to što je trend rastući. Od 2016. godine kad smo imali 57 formiranih predmeta mi smo već u 2018. godini došli na skoro 70. Ovo dodatno opominje, ovo dodatno pravi problem svima nama. Dajte da se potrudimo da ih je manje uz poziv i molbu sudovima i svim nadležnim institucijama da uz već iskazani trud i napor zbilja ažuriraju ove predmete kako bi oni u efektiviranom smislu imali svoj ishod i pomogli svim mehanizmima da se oni i u realnom životu pretoče u rješenja. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆA BRANKA BOŠNJAK (19.07.22 14:08:07)

Zahvaljujem kolegici Pejović.

Saglasna potpuno i negdje sam sigurna da je osnovni zakonski tekst unaprijeđen amandmanima i da će biti primjenjiv. Imali smo te konsultacije, nadam se da će to efektivirati time da smo zaista pomogli, što nam je svima bio cilj.

Dajem sada riječ kolegi Janku Milatoviću iz Kluba Demokratskog fronta kao sledećem prijavljenom.

Izvolite, kolega.

JANKO MILATOVIĆ (19.07.22 14:08:37)

Zahvaljujem, potpredsjednice.

Poštovane kolege poslanice, poštovani građani,

Nijesam mislio danas da govorim i neću danas govoriti politički, govoriću ljudski. Hvala Ženskom klubu što je predložio ovakav zakon jer Crne Gore nema ako nema djece, a djeca treba da budu zaštićena u svakom obliku. Znači, bilo da je neodgovoran ili odgovoran jedan roditelj ili oba roditelja ovaj zakon je nešto što je mene ispunilo u srcu. Znam puno slučajeva gdje je trebalo ovaj zakon primijeniti ranije. Neko sam ko je u politici zbog toga što brani svoju vjeru i naciju, ali na prvom mjestu su mi djeca jer ih imam troje i za njih bih dao svoj život i još puno toga. Djeca treba da ostanu van politike, treba da imaju osnovne uslove za život i ovaj zakon bi trebalo to da donese ako se pravilno primijeni.

Kazaću vam nekoliko primjera iz Nikšića, naravno imena neću navoditi jer znam imena. Nijesu samo muški roditelji krivi što su djeca ... Majka rodi četvoro djece, jedno ostavi prvom mužu, troje ostavi roditeljima i ide da se uda. Moji prijatelji i kolege Biljana Brašnjo i Željo Šapurić iz dnevnog lista Dan išli su u jedno nikšićko naselje, i tada su mi stvarno potekle suze, ono bez nekih emocija, ali stvano me je to pogodilo, otišli su u jedno naselje da posjete jednu majku i jedno dijete tri godine i jedno dijete godinu i nemaju za mlijeko bez jednom nedeljno. Izvinjavam se ako mi malo drhti glas. Imate neodgovornog oca koji proda kuću i ostavi troje djece dok majka pazi njegovu djecu i svoju naravno i komšijsku, proda kuću i ode. Imamo roditelja koji gađa sjekikom svoju ženu sa četvoro djece i za to okrivljuje nekoga drugog, treba da se razvede, a nema sredstava da plati toj djeci izdržavanje. To su preteške stvari. Ovo nije politika i nadam se da je crnogorski parlament danas usvajanjem ovog zakona donio konačno jednu bogougodnu stvar, da se zaštite djeca Crne Gore. Poslije toga i majke, ali djeca, djeca su nedužna, djeca su nevina, djeca su budućnost, šta je Crna Gora ako nema djece. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆA BRANKA BOŠNJAK (19.07.22 14:12:13)

Zahvaljujem se kolegi Milatoviću na ovom emotivnom govoru. Volim kad ovako muškarci pričaju o ovim temama.

Koleginica Jovanka Laličić, a da se pripremi koleginica Zdenka Popović. Izvolite.

JOVANKA LALIČIĆ (19.07.22 14:12:33)

Hvala, potpredsjednice.

Uvažene kolege i koleginice, uvaženi građani,

Danas je pred nama donošenje Zakona o privremenom izdržavanju djece koji je na dnevnom redu zaslugom Ženskog kluba.

Podsjetiću da su porodični odnosi u Crnoj Gori definisani Ustavom Crne Gore, Porodičnim zakonom, da je Ustavom definisano da su roditelji dužni da izdržavaju svoju djecu, da se brinu o njima, vaspitavaju i školuju, a ista takva obaveza izdržavanja propisana je i Porodičnim zakonom. Na žalost, život je mnogo drugačiji od ustavne i zakonske norme, pa neplaćanje izdržavanja, odnosno alimentacije postaje sve više težak društveni problem, ozbiljna životna tema i oblik ekonomskog nasilja nad ženama i djecom, što je uostalom prepoznala ovdje pominjana Istanbulska konvencija koju je potpisala Crna Gora.

Stoga, svaku vlast koja vodi i kreira ozbiljnu socijalnu politiku ovaj problem mora da zabrine, da je natjera da nakon sagledavanja njegovih posledica na najranjiviji dio populacije iznađe način kako da ovaj problem riješi i snažnije preuzme brigu o djeci i majkama.

Podaci govore da u Crnoj Gori svaki četvrti brak završi razvodom. Razvod je zasigurno jedan od najstresnijih događaja u životu bračnih drugova, posebno djece, ali ne treba zaboraviti da i poslije razvoda očevi su i dalje očevi svoje djece, a majke su majke svoje djece. Međutim, u Crnoj Gori samohrani roditelj u 80% slučajeva su žene, a 70% očeva, odnosno jedna trećina nalazi načina da ne plaća alimentaciju koju je utvrdio sud. Tu se iznalaze raznorazni načini da očevi izbjegnu tu obavezu. Prilikom određivanja alimentacije prikazuju se podaci o imovnom stanju mnogo lošije od stvarnog kako bi prikriili svoju imovinu i time izbjegli ovu obavezu.

Pored činjenice što smo danas više puta čuli da je neplaćanje alimentacije krivično djelo za koje je propisana kazna zatvora do dvije godine, veliki broj očeva radije prihvata zatvor, uslovnu osudu ili rad u javnom interesu umjesto mjesečne naknade. S druge strane, majke koje vrše roditeljsko pravo okupirane su brigom kako da svom djetetu priušte iole normalne uslove za život, obično su neuke stranke, nemaju dovoljno sredstava za advokata izvršitelja. Stoga, država mora naći adekvatan mehanizam kroz uvođenje ovog pravnog instituta koji postoji u

zakonodavstvu zemalja Evropske unije, ali u određenoj formi i u nama susjednim zemljama.

Jedna od krupnijih novina koje se uvode u naš pravni sistem i uvođenje, čuli smo, dugo očekivanog alimentacionog fonda iz kojeg bi se isplaćivalo izdržavanje djece koje je sud odredio pravosnažnom izvršnom odlukom ako roditelj dužnik izdržavanje izbjegava da izvrši. Riječ je o predlogu da se pomogne djeci čiji roditelji ne žive zajedno, da lakše i brže ostvare svoje pravo na izdržavanje u slučaju kada roditelj dužnik izbjegava izvršavanje ove obaveze.

Dakle, prijedlozi brojnih udruženja samohranih roditelja i NVO koje se bave zaštitom osnovnih ljudskih prava i advokata s brojnim iskustvima po pitanju naplate ovih potraživanja su se konačno našli u Predlogu zakona i on se danas nalazi pred poslanicima. Smisao uspostavljanja Fonda za privremeno izdržavanje je da država zapravo preuzima teret prinudne naplate od roditelja dužnika pri čemu bi dugovana sredstva djetetu trebalo biti isplaćena iz ovog fonda, a nakon toga bi država ta sredstva snagom državnog aparata refundirala od roditelja dužnika, odnosno iz njegove imovine ili primanja.

Zbog približavanja rešenja iz ovog zakona onima kojima su i namijenjena, dozvolite da potenciram vrlo kratko kako se ovo pravo ostvaruje. Pravo na privremeno izdržavanje može se ostvariti pod uslovom da postoji izvršna isprava, a to je sudska presuda ili sudsko poravnanje o plaćanju alimentacije. Dužnik izdržavanje, odnosno drugi roditelj nije isplatio alimentaciju neprekidno dva mjeseca u iznosu koji je utvrđen ili je isplatio djelimično, dakle u manjem iznosu od utvrđenog ili je, pak, to radio neredovno.

Postupak za ostvarivanje prava na privremeno izdržanje pokreće se zahtjevom pred organom starateljstva ili taj organ postupak pokreće po službenoj dužnosti. Zakonom je detaljno razrađen postupak koji sprovodi fond kao posebna organizaciona jedinica Ministarstva finansija na planu naplate sredstava od strane roditelja dužnika, a koja je prethodno fond redovno isplatio djetetu, odnosno djeci. Predviđeno je da se zakon počinje primjenjivati od 01. novembra tekuće godine. Vrijeme će isprobati kvalitet ponuđenih rešenja, ali iskreno se nadam da će i samo usvajanje zakona stimulatивно djelovati na dužnike izdržavanja da redovno uplaćuju alimentaciju svojoj djeci. Hvala na pažnji.

PREDSJEDAVALA BRANKA BOŠNJAK (19.07.22 14:18:11)

Zahvaljujem kolegici Laličić.

Zahvaljujem se dodatno što ste obrazložili neke institute iz zakona, što je vrlo važno jer smo, u suštini, svi predlagači, pa da pojasnimo radi javnosti.

Sada dajem riječ kolegini Zdenki Popović, a da se pripremi kolegunica Aleksandra Vuković.

ZDENKA POPOVIĆ (19.07.22 14:18:33)

Zahvaljujem.

Poštovana potpredsjednice, poštovane kolegice i kolege,

Pozvaću se, kao što je kolegunica Laličić, na Ustav i zakon na početku moje diskusije, pa ću reći da je Ustavom Crne Gore propisano da su roditelji obavezni da brinu o svojoj djeci, da ih vaspitavaju i školuju, a da Porodični zakon članovima 69 i 79 propisuje obavezu izdržavanja djece kao zakonsku obavezu pri čemu roditelj koji vrši roditeljsko pravo ima pravo i dužnost da izdržava dijete, da s djetetom održava lične odnose i da o pitanjima koja bitno utiču na život djeteta odlučuje zajednički sporazumno s roditeljem koji vrši roditeljsko pravo. Član 85 Porodičnog zakona definiše ograničavanje roditeljskog prava osim dužnosti da roditelj izdržava svoje dijete. Dakle, izdržavanje djece je ne samo zakonska obaveza već i moralna, a neuplaćivanje alimentacije je krivično djelo za koje je, pored ostalih, propisana i zatvorska kazna.

Zbog velikog broja nesavjesnih roditelja koji ne izdržavaju svoju djecu bilo je potrebno institucionalno stvoriti uslove kako bi se zaštitilo pravo djeteta da bude izdržavano i pomoglo samohranom roditelju da se bezbrižnije stara o svom djetetu. Zato sam neizmjereno ponosna što, zahvaljujući Ženskom klubu Skupštine Crne Gore, danas raspravljavamo o Zakonu o privremenom izdržavanju djece kojim je predviđeno osnivanje alimentacionog fonda iz koga će se isplaćivati novac samohranim roditeljima u slučaju da nesavjesni roditelj izbjegava svoju obavezu.

Činjenica da je Ženski klub konsenzusom predložio ovaj zakon govori o tome da nema i ne smije biti razlika kada su u pitanju porodični odnosi, posebno kada su u pitanju prava djece. Žalosno je što u većini slučajeva djeca postaju žrtve loših odnosa između bivših supružnika i što u većini slučajeva očevi izbjegavaju plaćanje alimentacije čiju visinu određuje sud u zavisnosti od visine primanja. Iako nekad alimentacija može da bude simbolična za roditelja koji prima minimalnu zaradu za današnje prilike je pa čak i ona veća alimentacija nedovoljna za nedeljne potrebe, a ne za mjesečne. Tako da se, na žalost, i ova minimalna alimentacija značajno i masovno izbjegava.

Podatak iz Izvještaja o radu Tužilačkog savjeta da je preko 1.000 lica prethodnih pet godina prijavljeno tužilaštvu zbog neplaćanja alimentacije je samo statistika jer mislim da je tih slučajeva, na žalost, mnogo više i da se problem neplaćanja alimentacije samo usložnjava. Poražavajuće je što razvodom braka po pravilu samo jedan roditelj preuzima brigu o djeci, a drugi zaboravlja na svoju roditeljsku obavezu i na taj način odustaje od svoje djece. Na kraju, završiću citatom - Djeca su najveći dar svojih roditelja. Kada su oni tužni i mi smo tužni, kada su oni bolesni i mi smo bolesni. Svaki dan svog života želimo ih usrećiti. Nijedna ovozemaljska ljubav se ne može mjeriti sa ljubavlju koju osjećamo prema svojoj djeci i nema jasnijeg prikaza duše jednog društva od načina na koji društvo tretira svoju djecu. Dakle, uradimo sve da vratimo dušu našem društvu.

Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆA BRANKA BOŠNJAK (19.07.22 14:22:57)

Zahvaljujem se kolegini Popović.

Sada dajem riječ kolegini Aleksandri Vuković, a da se pripremi koleginka Suada Zoronjić.

ALEKSANDRA VUKOVIĆ (19.07.22 14:23:09)

Zahvaljujem, uvažena potpredsjednice Bošnjak.

Lijepo je što smo na kraju govora čuli čuvene Madibine riječi ili javnosti poznatije kao riječi Nelsona Mandele i zbilja želim kazati da mi jesmo ono u što pretvaramo svoju djecu. Zbog toga, da bi se razriješila dilema, jer je ovo zakon za žene i o ženama ili je ovo zakon za djecu ili o deci, kazaću da je ovo zakon za djecu i o deci, ali s obzirom na to da u Crnoj Gori više od 80% samohranih roditelja jesu žene, ovo jeste zakon i za žene i o ženama jer, na žalost, nevladine organizacije su nam pokazale da više od 70% očeva nakon razvoda braka ne plaća alimentaciju. Rekla bih alal vam vjera, očevi. Onda shvatam zašto je u našoj narodnoj misli nastala ona čuvena izreka "otac kolac", zato što očigledno u našem iskustvu je otac onaj koji ne emituje ošućanja. Moje iskustvo nije takvo i vjerujem da iskustvo mnoge dece u Crnoj Gori nije takvo, ali nemojmo biti licemjerni, govorimo onako kako jeste, a jeste tako da je Ženski klub neformalno tijelo 27. saziva Skupštine Crne Gore i da je ovaj zakon rezultat rada Ženskog kluba 27. saziva Skupštine Crne Gore,

jer očigledno samo u tom političkom organu se mogao postići konsenzus o ovako jednom važnom pitanju iz čega proizilazi opet da kada bi žene u brojnim segmentima politike i društva vodile politiku i društvo bi se očigledno više i bolje saglašavalo o onome što čini progres jednog društva. Ne namećem ovo kao feministkinja kao važnu odrednicu djelovanja Ženskog kluba, ali stvarno želim da kažem da današnja rasprava ide u prilog tome da su sve žene članice Kluba dale svoj doprinos i koprešednice Branka Bošnjak i Vesna Pavićević, ali i sve druge članice u onoj mjeri u kojoj njihovo znanje doseže. Zato smo mi iz Kluba poslanika DPS-a pomenule doprinos naše poslanice Jovanke Laličić jer raspolaže pravnim znanjima kojima ja ne raspolažem.

Želim da istaknem važnu ulogu ovog kluba u donošenju ovog zakona jer je očigledno da će Skupština Crne Gore prvi put glasati 81 glasom za neko zakonsko rješenje. Alimentatio na latinskom jeziku znači hranjenje, ishrana. To znači da čime hranimo našu decu time će ta deca hraniti crnogorsko društvo. Iz toga proizilazi u stvari da ako ih hranimo ljubavlju, ako ih hranimo dobrom naracijom, ako rastu u okruženju u kojem se njeguju emancipovane ideje i građansko društvo ta deca će biti srećna, ako rastu u ljubavi i jednom konsenzusu pa čak i ako dođe do razvoda svojih roditelja. Ukoliko ih hranimo mržnjom, čegrstima, neprestanim svađama roditelja i posebno ovom neljudskom dovijavanju nakon razvoda kako izbjeći svoje zakonske obaveze, Ustavom i zakonom Crne Gore propisano izdržavanje svoje dece, onda ćemo imati i poremećeno društvo. Zbog toga je ovaj zakon, po mom mišljenju, a posebno alimentacioni fond koji proizilazi iz njega nešto što je osnov za ozdravljenje crnogorskog društva jer se nijedno dijete nakon toga što formiramo alimentacioni fond neće ošjećati poniženim i uvrijeđenim, jer ću ponoviti riječi velikog ruskog pisca Dostojevskog koje su sadržane u romanu Braća Karamazovi: "Teško tome ko uvrijedi dijete. Onaj koji je uvrijedio dijete, bio to njegov otac ili njegova majka, uvrijedio je cijelo čovječanstvo". To vam je ona atmosfera koja nastaje u opisu Nikole Tesle kada kaže da "kada ode sa ovog svijeta jedan nevin čovjek, a posebno dijete, umrlo je nešto veliko i značajno u tom čovječanstvu i to čovječanstvo prestaje da titra onom životnom energijom koja je neophodna za obnovu i progres svakog društva". Zbog toga moramo voditi računa o statistici, a statistika kazuje, prvo naš zakon kazuje da su maloljetna deca dok ne napune 18 godina, ali da su roditelji dužni da ih izdržavaju ukoliko su u redovnom školovanju do njihove 26 godine. Dakle, roditelji su obavezni da vode računa o svojoj deci. To je nešto što mi moramo govoriti svakog dana jer nema nijedne žene, a mislim ni muškarca u Crnoj Gori, a posebno nema nijednog poslanika ili poslanice

kome se neka žena nije obratila da joj muž nije uplatio alimentaciju i da je čak izabrao zatvor kao bolji izbor za sebe kako bi izbjegao plaćanje alimentacije. Često sam razgovarala sa jednom gospođom koja je frizerka i ona mi je govorila da je više puta pokušavala da svog muža bivšeg privoli da plati alimentaciju njihovoj jedinoj ćerki jer je to jedino dijete i njoj i njemu. Nije postojala nikakva šansa. Dakle, on je otišao više puta u zatvor, jer znate da krivični zakon propisuje da se ide u zatvor ukoliko se ne ispuni obaveza izdržavanja svoje dece, ali njemu je i ta velika sramota bila draža od toga da pokaže svojoj supruzi da on nema nikakvu odgovornost prema svome detetu. E, to je porazno za ovo društvo i to je ono što treba da nas zabrine i da nas jednako čini srećnim što ćemo danas ili sutra glasati za zakon će država preuzeti obavezu u okviru alimentacionog fonda da detetu nadoknadi ono što mu pripada jer država ima mnogo bolje mehanizme da naplati od oca ili majke ono što duguje svome detetu, jer će prije državi platiti nego toj majci ili ocu, naravno i očevi su samohrani roditelji.

Zbog toga mislim da danas treba da budemo svekoliko zadovoljni ovim što se dešava u crnogorskom parlamentu. Ovo stvarno nije pitanje politikantstva, ođe je u pitanju politika smisla jer očigledno danas politika u Crnoj Gori gubi onu svoju osnovnu potku, a to je politička kultura, a politika smisla koja ima glavni cilj, cilj da oni koji su seme ovog društva, a "đe je seme klicu zametnulo onđe neka i rodnom počine", u svaki čine nas ljudima odgovornim za njih i da će to seme, a to su naša deca bila ona naša biološka ili naša duhovna deca ili uopšte samo pripadnici ovog društva, činiti ono što će biti osnov ili plod budućnosti ove države. Zbog toga pohvaljujem rad Ženskog kluba čija sam članica, mislim da svi ovđe prisutni treba da stvarno kažu odajemo poštu tim ženama koje su tamo seđele, vrijedno radile i tražile način da se ovo zakonsko rješenje uskladi sa Ustavom i pravnim sistemom Crne Gore kako bismo imali praktično sprovođenje zakona i kako ne bismo donijeli zakon samo da bismo ga donijeli kako bismo kazali kako smo humani, kako smo eto poentirali partijski ili politički, a da sutra taj zakon nema svoju primjenu u stvarnom životu.

Ovaj zakon će, poštovane građanke i građani, imati svoju primjenu u stvarnom životu Crne Gore i čim ga sutra usvojimo računajte za mjesec dana biće formiran alimentacioni fond i mnogim ženama, ali i muškarcima koji u ovom smislu čine manjinu, biće olakšan život jer će njihova deca dobiti ono što im pravom pripada. Hvala.

Zahvaljujem se kolegini Vuković.

Sada dajem riječ kolegini Suadi Zoronjić, a da se pripremi poslednji prijavljeni diskutant po ovaj tački kolega Andrija Popović. Izvolite.

SUADA ZORONJIĆ (19.07.22 14:31:42)

Hvala vam, uvažena predsjedavajuća.

Uvažene kolege, poštovani građani Crne Gore,

Danas je na redu zakon o alimentacionom fondu, zakon o kojemu je već sve rečeno, naravno mnogo toga se ponavljalo i ja ću vjerovatno ponoviti neke riječi, ali je bitno da svi damo svoje mišljenje.

Građanski pokret URA je godinama unazad, tačnije 2015. godine inicirao priču o formiranju alimentacionog fonda čija bi uloga bila način plaćanja alimentacije od strane ... (prekid) i proces distribucije korisnicima alimentacije. Na žalost nije bilo sluha sve do danas i danas napokon zahvaljujući članicama Ženskog kluba, zahvaljujući svim ženama koje čine Ženski parlament ova inicijativa je definitivno došla na dnevni red i danas govorimo o ovoj inicijativi. Roditelj koji godinama duguje djetetu dugovaće državi prema ovom zakonu i država na ovaj način treba da nađe mehanizam kako bi se položaj samohranih roditelja doveo u neki zavidniji položaj i kako bi problem naplate izdržavanja samohrane djece prešao u ruke države.

Alimentacioni fond nudi rešenje da izdržavanje djece privremeno plaća država, a kasnije će se naplatiti od roditelja čije je to obaveza. Danas u Crnoj Gori imamo samo jednu trećinu roditelja koji plaćaju alimentaciju za svoju djecu koja su pripala drugom roditelju ili koje izdržava drugi roditelj, samohrani roditelj, a njih 80% čine žene, nemaju na žalost i nisu imale dosada nikakvu zaštitu od strane države. Zato je formiranje alimentacionog fonda odličan način koji će amortizovati problem i biti spas za samohrane roditelje. Minimalna alimentacija koju određuje sud ne može biti niža od 67 eura mjesečno, a ni veća od 50% od zarade roditelja. Na današnji dan imamo hiljade primjera gdje su majke same godinama izdržavale djecu, a gdje su očevi kao roditelji bili izuzeti od plaćanja iako je to njihova ... (prekid) i zakonska obaveza. Neplaćanje alimentacije za sopstveno dijete je zapravo i krivično djelo, jer svako dijete ima pravo na život i svako dijete ima pravo na jednake uslove kao ona djeca koja se nalaze u braku sa roditeljima ili u zajednici gdje ih podiže samohrani roditelj bilo da je u pitanju otac ili majka. Rekla

sam da je, na žalost, danas najviše ta uloga pripala ženama i kažem da 80% slučajeva su žene.

U više slučajeva pravda je bila nedostižna, kazne zatvorom su neizdržavane, za izdržavanje sopstvene djece izmanipulisane. Prebacivanje odgovornosti sa jedne osobe na drugu išlo je unedogled, mnogi neodgovorni očevi su čak i imovinu prebacivali na druge kako bi izbjegli obavezu plaćanja, pa čak i rad na crno im nije bio stran, a sve u cilju izbjegavanja obaveza prema sopstvenom djetetu koje je zapravo dužan da izdržava. Česti su i oni roditelji koji pred sudovima pribjegavaju lažnim i netačnim navodima o visini zarada i naravno sudskim procesom se ne može sprovesti nikakva sudska naplata. Sporovi pred sudovima odvijaju se sporo i presude stižu dosta kasno u odnosu na potrebe djeteta. Takođe mnogi roditelji su skloni manipulacijama na mnogo različitih načina kako bi upravo izbjegli onu obavezu, moralnu obavezu koju im je zakon propisao. Na žalost djeca su uvijek ta koja ispaštaju i koja su ispaštala i zato je pokrenuta ova inicijativa koja će naići na odobravanje i podršku svih poslanika u Skupštini i to je jedini razlog kako djeca ne bi trpjela u toku intenzivnog psihofizičkog razvoja, a onda naravno država će sopstvenim mehanizmima pronaći način da tu obavezu naplati od dužnika.

Ono što bih još istakla, osnivanje alimentacionog fonda bio bi značajan iskorak u institucionalnoj zaštiti prava djeteta imajući u vidu da je u Crnoj Gori ogroman broj nesavjesnih roditelja koji ne izvršavaju svoju zakonsku obavezu. U krajnjem slučaju roditelj koji ne izvršava obavezu u ovom slučaju ne bi dugovao djetetu, već bi dugovao državi, a država će naravno, kao što rekoh, određenim mehanizmima naplatiti svoje, fond bi nadzirao u ovom slučaju kontrolu redovnosti plaćanja alimentacije, stoga je i potreba da se ova inicijativa usvoji od strane svih nas. Toliko.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (19.07.22 14:37:38)

Zahvaljujem poslanici Suadi Zoranjić.

Sa ovim smo iscrpili listu prijavljenih za raspravu. Da li predstavnik predlagača želi dati završnu riječ? Hoće.

Potpredsjednica Bošnjak. Izvolite.

BRANKA BOŠNJAK (19.07.22 14:37:53)

Ja ću kratko, jer bili smo svi na istom fonu i radujem se kada vidim da u crnogorskom parlamentu oko ovih tema imamo punu saglasnost. Zahvaljujem se još jednom svima, posebno članicama Ženskog kluba na našem jedinstvu i istrajnosti i našoj angažovanosti po pitanju ovih zakona. Radi građana i građanki samo da kažem da je evidentno da će ovaj zakon najviše uticati na najranjiviju kategoriju društva, na djecu koja će brže, efikasnije, lakše i bez nepotrebnog stresa ostvariti svoja prava, a što će istovremeno i samohranom roditelju koji brine o djetetu u velikoj mjeri olakšati sveukupnu situaciju, posebno što znamo da nam je nadolazeća ekonomska kriza. Dakle, još jednom zahvaljujem svima koji su pomogli za donošenje ovog zakona, sigurna sam da će kroz unapređenje amandmansko koje smo napravili on biti primjenljiv, imamo i potvrdu nadležnih institucija, radujemo se svi da konačno smo došli do ovog teksta i da smo i mi jedna od zemalja, odnosno da Vlada preuzima ulogu da se ona naplati od neodgovornih roditelja koji na žalost preko djece se prepucavaju sa svojim bivšim partnerima što nije dobro, ali nažalost dešava se ne samo ovdje nego svuda. Iz tog razloga velika zahvalnost svima i radovaću se sutra kada budemo sa punim konsenzusom izglasali ovaj zakon. Zahvaljujem.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (19.07.22 14:39:34)

Zahvaljujem, potpredsjednice Bošnjak.

Konstatujem da je pretres završen, izjasnićemo se naknadno.

Prelazimo na **Predlog zakona o izmjenama Zakona o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti.**

Podsjećam da je Predlog zakona podnijela poslanica Branka Bošnjak. Izvjestioci Odbora su Jovanka Laličić Zakonodavnog odbora i Boris Mugoša Odbora za zdravstvo, rad i socijalno staranje.

Otvaram pretres.

Da li poslanica Bošnjak želi dati dopunsko obrazloženje?

Izvolite, koleginice.

BRANKA BOŠNJAK (19.07.22 14:40:04)

Želim.

Zahvaljujem, predsjednice.

Uvaženi građani i građanke, evo danas izgleda da ja ovdje držim banak i ovaj zakon konkretno čiji sam ja predlagač je Predlog zakona o

izmjenama i dopunama Zakona o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti.

Želim da kažem da sam ovaj zakon predala prije nego što je usvojen Evropa sad, prije nego što je taj program usvojen, i tada od prethodne Vlade dato je mišljenje da je trenutno stanje sa ovim zakonom da je negdje on nepravedan prema određenim kategorijama i da treba da se izvrše izmjene. Tada je rečeno da će se formirati neka radna grupa koja treba da radi na izmjenama ovog zakona. Međutim, to nije urađeno ni do dana današnjeg. Evo, danas smo dobili mišljenje i ove vlade koje je na sličnom fonu. Svi konstatuju da je ovaj zakon negdje nepravedan i da se negdje razlikuje od zakonskih rješenja u tom smislu koja postoje u okruženju, ali sam zamoljena takođe da do kraja godine učestvujem zajedno sa Vladom, ukoliko se ne izglasa zakon, na doradi i izmjenama ovog zakona, ali da nam je potrebna neka detaljnija analiza.

Ja sam danas odlučila da mi ipak povedemo raspravu ovdje da bi se čulo šta su problemi vezani za ovaj zakon, a ja ću sutra prije glasanja se odlučiti da li ću i najvjerovatnije ću uslišiti tu molbu, jer sam za to da zaista zajednički, ali i da konstatujemo da zakon nije dobar i da su mu neophodne izmjene. Ja sam svjesna da bi izmjene ovoga zakona finansijski uticale, a na žalost i ono što je naša velika manjkavost što mi nemamo evidenciju jasnu pa ja nisam bila u mogućnosti a evo vidim institucije sistema izgleda da nam ne daju tačnu finansijsku procjenu koliko bi novca trebalo za primjenu ovog zakona, ali nisam htjela da odustanem od rasprave današnje zbog toga što smatram da treba da svi zajednički kažemo šta mislimo i da usmjerimo institucije sistema da u tom smislu se ubuduće izmijeni ovaj zakon. Navešću to da u stvari svi mi koji smo zaposleni plaćamo isti iznos, odnosno da na teret zaposlenog ide iznos osiguranja od nezaposlenosti koji iznosi 0,5% i isti taj iznos plaća i poslodavac. Međutim, bez obzira kolika ja naša plata u slučaju da ne našom krivicom ostanemo bez posla, bez obzira da li je to neko ko ima platu 1.500 eura ili neko ko ima platu 450 eura, svi dobijamo istu naknadu od nezaposlenosti, a dok smo zaposleni različito izdvajamo što smatram da je nepravedno, jer ukoliko neki zaposleni izdvaja od svoje plate više naravno da to proporcionalno treba da se preslika i na naknadu koju ovaj prima po osnovu nezaposlenosti u slučaju da ostane bez posla ne svojom krivicom.

Druga stvar koju sam zapazila u ovom zakonu takođe da je nepravedna jeste i to da svi dobijaju taj isti iznos i taj iznos je u ovom slučaju vezan za onaj koji je obračunski koeficijent zarade i to je postotak od obračunskog koeficijenta zarade, a nema veze sa iznosom plate. Takođe, vrlo je diskutabilno i to koliko vremenski neka osoba ima pravo

na tu naknadu po osnovu nezaposlenosti. Smatram posebno u ovom vremenu kada smo kroz onu "Evropu sad" zanemarili ljude koji se nalaze na birou i nezaposlene, čini mi se da smo ih diskriminirali jer nismo o njima mislili kako treba, da oni zaslužuju više pažnje, a posebno one kategorije ranjive koje su u nekom zreom dobu, posebno kroz kovid krizu i tu je opet najveći broj žena koje su ostale bez posla, a da onda imaju kratak period kad dobijaju ovu naknadu od nezaposlenosti koja zaista je zanemarljiva i ne može da nadoknadi ono što bi trebalo da nadoknadi plata, odnosno da se živi od toga par mjeseci dok neko ne nađe posao, a znamo koliko je teško u ovome vremenu naći posao na našem tržištu rada. Iz tog razloga ja sam predložila koliko vremenski treba da traje primanje ove naknade i zavisno i od toga koliko imate staža iza sebe, a da iznos te naknade bude u skladu sa platom koju ste primali prije nego što ste ostali bez posla i zavisno od toga koliko ste ulagali po osnovu nezaposlenosti. Takođe, da ne bi to bili neki izuzetno visoki iznosi i da ne bi bili niski iznosi predviđen je minimalni iznos a takođe i maksimalan da ne bismo došli u situaciju da neko po osnovu nezaposlenosti ima izuzetno velike prihode.

U tom smislu ovo povećanje prosječne zarade, povećanje prvo minimalne zarade i prosječne zarade je ovaj moj predlog učinilo finansijski zahtjevnijim, jer sada imamo prosječnu zaradu visoku pa bi se moglo desiti da neko po osnovu nezaposlenosti ima i preko 500 eura što je možda za našu finansijsku situaciju previše. Ja sam bila spremna zajedno sa Vladom da mi nađemo taj neki realni iznos, ali s obzirom da je tek danas stiglo ovo mišljenje da oni u stvari su svjesni toga da treba da radimo izmjene, ja ću zaista biti fleksibilna...(prekid) htjela da ne odustajem od ovoga nego da čujemo sve vas i da negdje svi damo neke inpute pa ćemo na kraju zajednički doći do predloga konačnog zakona koji će odgovarati i nama, a koji će biti i prihvatljiv za Vladu i prihvatljiv za finansijsku situaciju u Crnoj Gori. Zahvaljujem.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (19.07.22 14:47:11)

Zahvaljujem potpredsjednici Bošnjak.

Da li izvjestioci Odbora žele riječ? Shvatam da ne. Želi.

Izvinjavam se, poslanik Boris Mugoša ispred Odbora za zdravstvo, rad i socijalno staranje.

Izvolite, kolega.

BORIS MUGOŠA (19.07.22 14:47:43)

Zahvaljujem, predsjednice.

Rijetko sam kad izvjestilac Odbora, pa da iskoristim tu priliku.

Šalu na stranu, mislim da je korektno izlaganje bilo poslanice Bošnjak i zbog toga sam se javio, jer smo i mi dominantno na odboru dali pozitivno svjetlo uz ovu konstataciju da konceptijski ide u dobrom smjeru zakon, ali mislimo da isto treba da se odrade dodatne konstultacije zbog finansijskih efekata i činjenica da je koleginica ovo predložila dok je minimalna zarada bila 250 eura, a sada kada je 450 eura mijenja se i potreba za određenim finansijskim sredstvom. U tom smislu mi je želja bila da kažem da je Odbor u konceptijskom smislu podržao ideju koleginice Bošnjak. Nije dobro da je mišljenje Vlade tek danas je zvanično došlo i treba da iskoristimo i ovu priliku da sugerišemo Vladi, razumijem formirana je nova Vlada, ali prosto postoje zakoni gdje se i po dva mjeseca već čeka mišljenje Vlade, a to nas donekle koči po pitanju procedure i raspravljanja tih zakona na odborima.

Završiću s tim, ovo je izuzetno važna tema jer se radi o licima koja su na birou rada, a podatak je da ih je na kraju juna negdje preko 4.000 više nego prethodne godine, ali je veoma važno da gledamo u odnosu na 2019. godinu jer je to reper, preko 11.000. Zaista jedan ogroman broj, mislim 46.000 ljudi je na Zavodu i to zaslužuje vrlo ozbiljno bavljenje ovom problematikom. Da rezimiram, konceptijski da podrška i hvala koleginici Bošnjak što je sa jednom dozom političkog razuma prihvatila sugestiju da se formira jedna radna grupa, da se sagleda do detalja ova problematika i da se izađe sa jednim cjelovitim rešenjem koje će na najbolji način zaštititi te ljude, a sa druge strane imaće korektan odnos prema budžetu kojeg pune svi građani Crne Gore. Zahvaljujem.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (19.07.22 14:49:41)

Zahvaljujem poslaniku Mugoši koji je bio izvjestilac Odbora.

Podsjetiću da u proceduralnom smislu Vlada nije obavezna da dostavi mišljenje, ali ću se složiti sa vama da bi i svakako mišljenje Vlade bilo i te kako poželjno kada bilo koji zakonski akt Skupština razmatra, posebno kada su to akti koje poslanici u bilo kojoj formi predlažu i da je neopravdano kašnjenje s obzirom da smo mi utvrdili dnevni red odavno za ovu sjednicu kada je ova tačka usvojena da bude dio dnevnog reda, tako da jeste sugestija i s moje strane da Vlada odgovornije pristupi mišljenjima na predloge akata koji su u proceduri.

Nastavljamo, prelazimo na uvodna izlaganja i riječ ima koleginica Suzana Pribilović ispred kluba Demokratske partije socijalista.

Izvolite, koleginice.

SUZANA PRIBILOVIĆ (19.07.22 14:50:41)

Hvala vam.

Uvažena predsjednice, uvažene koleginice i kolege, poštovane građanke i građani Crne Gore,

Upravo smo imali prilike da od strane koleginice Bošnjak kao predlagača čujemo koji su to bili njeni razlozi i motivi zbog kojih je predložila ove i ovakve izmjene zakona, a ključni je, kako se navodi, da se stvore pretpostavke za uspostavljanje principa pravičnosti. Ovdje se postavlja glavno pitanje da li se ovakvim novim zakonskim rješenjem uopšte postiže uspostavljanje principa pravičnosti. Da bismo dobili odgovor na to pitanje uvažavajući stav predlagača ovim pitanjem se trebalo pozabaviti na sveobuhvatniji način kako bi se stvorio najadekvatniji normativni osnov za utvrđivanje najrazmjernijeg trajanja novčane naknade kao i za uspostavljanje pravednijeg obračuna novčane naknade za nezaposlena lica. Da bi se u tome uspjelo neophodno je obrazovati stručnu radnu grupu koja će objektivno i stručno sagledati situaciju u ovoj oblasti i predložiti odgovarajuća zakonska rješenja u svrhu postizanja željenog cilja.

Takođe u predlogu novih zakonskih rješenja potrebno je da se izvrše konsultacije sa socijalnim partnerima i zainteresovanom javnošću kao i sa međunarodnom organizacijom rada imajući u vidu Konvenciju broj 102 o minimalnoj normi socijalnog obezbeđenja koji su utvrđeni standardi socijalne sigurnosti. Ne treba zanemariti ni činjenicu da ovaj predlog zakona ne prati analiza njegovog finansijskog uticaja na budžet. Ne zna se koliko sredstava je neophodno da bi se ovaj zakon mogao sprovesti. Tim prije predlagač i u obrazloženju zakona navodi da se finansijska sredstva za sprovođenje ovog zakona nalaze u budžetu za 2021. godinu što nije bio slučaj kako u toj godini tako ni u budžetu za tekuću godinu.

U konačnom ono što posebno zabrinjava je činjenica da je Evropska komisija u izvještaju o napretku za prethodnu godinu navela da je tada vladajuća većina često inicirala i donosila zakone kroz skraćeni postupak bez neophodne javne rasprave i bez prethodnog uzimanja u obzir uslova za pristupanje Evropskoj uniji, te da Skupština tek treba da pokaže u praksi svoju posvećenost reformskoj agendi prema Evropskoj uniji i da

poboljša koordinaciju sa Vladom kada je riječ o zakonodavnim inicijativama.

U konkretnom slučaju predlagač i dalje insistira na staroj negativnoj praksi tako da danas na dnevnom redu ponovo imamo još jedan zakon koji se predlaže u proceduri koja je suprotna zahtjevima i preporukama Evropske unije. Negdje mi je milo stvarno poslije zalaganja prilikom pripreme i učestvovanja u radu odbora da smo imali potvrdu i dokaz da predložiti jedan zakon iz političkih razloga predstavlja jednu stvar i koliki je trud potreban da bismo to zakonsko rješenje upodobili sa sistemom pravnim sistemom Crne Gore, a posebno Ustavom kako bi on mogao biti implementiran, a u prilogu ovoj tvrdnji ide i samo mišljenje ne samo prethodne Vlade nego i današnje koje smo dobili prije nekih sat vremena. Hvala.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (19.07.22 14:54:12)

Zahvaljujem poslanici Pribilović.

Ispred Kluba Demokrate - DEMOS uvodnu riječ ima kolegistica Tamara Vujović. Izvolite.

TAMARA VUJOVIĆ (19.07.22 14:54:24)

Uvažene kolege, uvaženi građani,

Pred nama je Zakon o izmjenama Zakona o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti koji je podnijela poslanica Branka Bošnjak. Kao što ste i sami rekli, vrijeme kada ste vi podnijeli ovaj predlog zakona bilo je 2020. godina, prije donošenja programa Evropa sad, pa čak i tada sa onim starim kvotama i starim procentima ste dobili negativno mišljenje Vlade marta mjeseca 2021. godine. Ukoliko se ne varam i tada je bilo predloženo ovo o čemu je govorila poslanica Pribilović, formiranje radne grupe i jedna nužnost izmjene i dopune ovog zakona. Kao što vidimo i 43. Vlada se opredijelila, da tako kažem, za isti odgovor i ostaje nam da vjerujemo da će vas pozvati kao i prethodna Vlada da budete član te radne grupe, da je zaista vrijeme da se ovaj zakon iz temelja mijenja i ako možemo i mi da doprinesemo iz Odbora za rad, zdravstvo i socijalno staranje sigurno ćemo vrlo rado učestvovati u tome.

Vaša namjera je bila i vi dugo godina istrajavate na tome i naši poslanici iz prethodnih saziva takođe su predlagali brojne amandmane na

ovaj zakon, a sve iz te najbolje namjere da se najugroženije kategorije stanovništva, ranjive grupe, osobe koje su ostale bez posla, čega je bilo zaista dosta u prethodnim decenijama, da im se obezbijedi dostojanstvo u periodu dok nisu zaposleni i da mogu od te novčane naknade da premoste taj težak period. Uvažavam i to što su se sada ovi procenti koji se odnose na postotak od minimalne, odnosno od prosječne zarade izmijenili, pa bi po vašem predlogu šest mjeseci osoba primala oko 400 i nešto eura što zaista mogu da kažem razumijem ovu bojazan za nemogućnost punjenja budžeta u tom iznosu, a opet sa druge strane ovdje stoji da ne može biti manja od 30% od minimalne što je veće od one stavke kada ste rekli ne može se primati manje od 50% od minimalne. U tom dijelu svakako neke korekcije usklađivanja apsolutno će biti u smislu upodobljavanja da bismo dobili bolje rješenje i da bi to rješenje imalo veću podršku u parlamentu. Takođe, mi ideju podržavamo i na klubu smo o tome razgovarali kada ste vi govorili o tome da se poveća ne samo visina iznosa koju primaju nezaposlena lica već i dužina trajanja za koji period se ova naknada prima. Svakako i naročito u dijelu kada ste smanjili ovo minimalno da se može primati ako je neko radio devet mjeseci do 12 mjeseci da i ta osoba može, zato što je to veoma česta kategorija radnika na određeno i sezonskih radnika koji upravo u periodu van sezone često ostaju nezaposleni. Takođe, nemamo ni primjedbe na ono od preko 35 godina staža jer to su u suštini teže ili praktično nezapošljiva lica, pa je sasvim odgovarajuće da oni primaju novčanu naknadu dok ne steknu uslove za penziju. U tom dijelu, dakle, osim ovog usklađivanja nemamo primjedbi.

Što se tiče same vaše potrebe i ovoga zakona rekla bih da je ovo još jedan zakon iz seta socijalnih zakona, odnosno iz socijalne sfere, i da su prethodne dvije godine kada ste vi predložili ovaj zakon obilježene korona krizom. Vi ste pravilno pretpostavili da će to dovesti do povećanja nezaposlenosti, ali ove poslednje dvije godine donosioci odluka i mi zajedno sa njima kao zakonodavci počeli smo, usudila bih se reći, primjenu jednog principa socijalne pravde i ovo je jedan u nizu zakona koji ide u tom smislu kao i ovaj koji smo prethodno usvojili na opšte zadovoljstvo, a to je ono kako se država u kriznim situacijama upravo ponaša i kako pomaže ranjivim grupama u koju svakako spadaju nezaposlena lica. U tom dijelu ću reći što se tiče penzionera koji se spominju kao ugrožena kategorija da je upravo klub kome pripadam inicirao izmjenu zakona i sa starom većinom donio izmjenu zakona o PIO gdje se podiže iznos minimalne zarade, pa smo mi kazali od 147 na 200. Međutim, sa ovim najnovijim usklađivanjem, a to će biti i 225 eura, nije ključno, ali jeste jedan značajan korak naprijed. Takođe, još jedan iz seta

ovih zakona socijalne pravde svakako bi bili i besplatni udžbenici i dječiji dodatak i apelujem na sve roditelje da uredno podnose dokumentaciju centrima za socijalni rad da bi od 1. septembra počeli da primaju naknade.

Što se tiče samog odnosa kakav je bio ranije mogu da kažem da materijalna zaštita nezaposlenih slobodno mogu reći da nikada nije bila na nižem nivou, a sigurno je u regionu i najgora. Mi smo nekada bili zemlja koja je imala dobra rješenja koja su čak i naši susjedi od nas kopirali. Navešću jedan primjer, to je obezbeđenje kadrova u turističkim mjestima kada se tiče oblasti ugostiteljstva i turizma. Dakle, jedno od ranijih rješenja koje je Hrvatska od nas kopirala je bilo da se određeni rad na devet mjeseci preinači u praktično rad na neodređeno na 12 mjeseci i time svaki naš ugostitelj, što se sad naročito se pokazuje u turističkoj sezoni, plaća svoga radnika čak i ona tri mjeseca sa nešto umanjenom platom. Međutim, taj radnik zna gdje će da radi sledeće godine, ide mu staž, idu mu osiguranja, ti kadrovi se zadržavaju kod određenog poslodavca. Ovo će biti jedan od primjera kojim ćemo gledati da upodobimo i da unaprijedimo ovaj zakon kada se bude radilo na izmjeni njegovog teksta.

Takođe, interesantno je da ovaj zakon više posvećuje pažnje pasivnim mjerama za ove politike zapošljavanja, znači naknadama. One su svakako neophodne, međutim, kada imamo ovoliki procenat nezaposlenosti valjda bi trebalo aktivne politike zapošljavanja da uzmu veći dio ovog normativnog okvira i da se usredsredimo na to da zapošljavamo 46.000 ljudi koji se nalaze na birou rada od čega 11.000 ispunjava uslove da prima ovu nadoknadu. Moram da kažem i to je još jedan komentar na ovaj zakon poslanice Bošnjak, dakle ovdje nadoknade koje su ljudi ostvarili po ranijim iznosima i po ranijim obimima tiču se ljudi koji primaju minimalnu penziju, tiču se osoba sa invaliditetom druge i treće kategorije, kao zaštita od nezaposlenosti. Dakle, oni su ostvarili svoja prava po nekom ranijem zakonu i još jedna od dilema je kako bi sada se to upodobilo sa ovim kategorijama koje tek treba da ostvare ovu naknadu.

Dakle jeste, u krizi kao što je ova, a inače sa ovim poskupljenjima naknade su male, ne obezbjeđuju dostojanstven život nezaposlenih i nadam se da će u tom smislu se pronaći najadekvatnija rješenja i ona koja će biti finansijski održiva, jer znamo da je Zavod za zapošljavanje jedna budžetska kategorija i moramo...(prekid) koliki bi to, pogotovo u ovom slučaju kada vi vežete iznos za ono što su ljudi ostvarivali prije nego što je nastupila nezaposlenost, dakle koliko bi to imalo svoj finansijski iskaz.

Što se tiče pasivnih i aktivnih politika zapošljavanja ne mogu a da ne kažem da je prošli režim koristio zapošljavanje kao najbanalniju političku platformu, pa je jedan od direktora Zavoda za zapošljavanje ostao upamćen po maksimi "jedan zaposleni - četiri glasa" što dovoljno govori kako su prije tumačili aktivne politike zapošljavanja na njihovom jeziku. Mi iz kluba podržavamo ideju, apsolutno, i u njenoj osnovnoj namjeri, a to je dostojanstven život nezaposlenih u našoj državi, ali nadamo se rješenju koje će biti zaista najsveobuhvatnije i da će dobiti najveću moguću podršku u parlamentu. Zahvaljujem.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (19.07.22 15:03:18)

Zahvaljujem poslanici Vujović.

Uvodno izlaganje ispred Kluba SDP - LP ima poslanik Adnan Striković. Izvolite, kolega.

ADNAN STRIKOVIĆ (19.07.22 15:03:30)

Hvala, uvažena predsjednice.

Nisam se nadao da ću ovako brzo doći na red. Čini mi se da tema koja bi trebalo da pobudi veliko interesovanje kada je Crna Gora u pitanju, tema nezaposlenosti, nije privukla posebnu pažnju kako su privukle neke druge stvari. Kažem, nažalost je tako.

Prije svega, da se zahvalim uvaženoj kolegici Bošnjak koja je i sama iskazala razumijevanje za određene stvari koje je vjerovatno i ona sama uvidjela nakon mišljenja Vlade koje je, iako nije obavezno, ipak danas stiglo, koje smo mogli da pročitamo. Neke falinke smo i sami uvidjeli i spremni smo naravno i mi kao politička partija da o nekim stvarima koje su dobre iz ovog zakona uvijek i dalje razgovaramo i kroz radnu grupu i tako dalje. Mislim da je dobro što je makar na ovaj način započeta tema kao što je briga o nezaposlenim licima u Crnoj Gori.

Međutim, da napravim jednu malu digresiju. Svjetska zdravstvena organizacija definiše zdravlje kao ne samo odsustvo bola ili obolijevanja, već kao potpuno fizičko, psihičko i socijalno blagostanje. Da li država u kojoj imate preko 50.000 nezaposlenih, da li država u kojoj imate stopu nezaposlenosti od 24% koja progresivno raste, recimo 2015. godine je bila 15,75, pa onda 2019. godine bila nešto preko 18%, a danas 2022.godine stopa nezaposlenosti je 23,75%, da li takva država u duhu definicije Svjetske zdravstvene organizacije se može smatrati zdravom

državom i da li se to društvo može smatrati zdravim? Ja ću kao doktor napraviti jedno upoređenje i reći da ako postoji oboljenje jednoga društva i jedne države, da je nezaposlenost jedno od najtežih oboljenja. Da uporedimo sa nekim državama ka kojima stremimo, a to su države Evropske unije. Tamo je prosječna stopa nezaposlenosti 2022. godine, recimo podatak iz februara - marta 6,4 do 6,5%. Da li mislite da će Evropska unija da primi državu sa 24% stopom nezaposlenosti u društvo država koje imaju ovakve procenete kao što smo rekli? Ko god prati malo politička dešavanja vidjeće da je u tim civilizovanim, modernim društvima da je državna politika standardizovana, da samo političke partije se takmiče ko će da sprovodi određenu državnu politiku, jedan od ključnih parametara kako će se ljudi odlučiti na izborima upravo to što je Vlada u prethodnom periodu uspjela da učini kada je u pitanju smanjenje stope nezaposlenosti, pa ćete ako to varira u par procenata, sigurno izgubiti naredne izbore.

Ne zbog toga što dolazim sa sjevera, ali ipak i kada je nezaposlenost u pitanju upada u oči velika regionalizacija Crne Gore. Paradoksalno, iz literature znamo da pričamo uvijek o bogatom sjeveru i siromašnom jugu, međutim u Crnoj Gori je obrnuto. Mnogo su veće stope nezaposlenosti, mnogo je veće siromaštvo u sjevernim opštinama nego što je to u centralnom i južnom dijelu naše države. Imate podatke recimo da u Bijelom Polju imate oko 4.000 nezaposlenih osoba, da je struktura tih nezaposlenih lica jako loša, s tim da je preko 60% možda ljudi koji su stariji od 50 godina, da je 25% ljudi koji su mlađi od 30 godina, znači nezapošljenost mladih kao dodatan problem. Zaista mislim da ljudi na sjeveru ne mogu čekati, recimo u Bijelom Polju, da se promijeni vlast, pa onda da kreiramo neke nove politike. Mi moramo da razmišljamo zbog čega nam se dešavaju ovakve stvari koje se dešavaju. Moje je lično mišljenje da je to što u ozbiljnim, jako bitnim stvarima u ovom društvu nemamo konsenzus. Nemamo, recimo, konsenzus kako treba da se razvija ova država, u kojem pravcu treba da ide i kako treba da se razvijaju određene opštine. Mi sad trenutno imamo u Bijelom Polju vlast koja je budućnost tog kraja bazirala na dva ključna infrastrukturna projekta, a to su projekat Đalovića pećine na Vražjim virovima i projekat skijališta i turističkog kompleksa na Bjelasici. Sada imate neke druge partije koje totalno drugačije vide razvoj Bijelog Polja i sutra ako se desi na izborima da te partije pobijede, čitav koncept razvoja Bijelog Polja se mijenja. To je katastrofalno. Tako se ne mogu razvijati opštine i ne možemo čekati da, recimo, zavisi ulaganje u jedan kraj od toga da li mi imamo određene ljude na vrhunskim pozicijama u državi, pa tako može da nam se desi da ako imamo ministra zdravlja iz naše opštine, da naša

bolnica dobije deset puta više novca nego slična ili bar jednako dobra bolnica u susjednoj opštini. Ne može da nam se desi da, recimo, ulaganja u Ulcinj počnu tek onda kada dođe premijer iz Ulcinja, što ja pozdravljam, to je trebalo da bude mnogo ranije, ali ipak Pljevlja, Bijelo Polje, Berane, Rožaje, Plav ne mogu da čekaju da dobiju premijera kako bi se krenulo sa ulaganjima u te opštine.

Želim da zaključim da mi moramo u pogledu pitanja nezaposlenosti imati jedinstvenu politiku bez obzira o kakvim se političkim subjektima radi, da projekti koje zacrtamo kao jako bitne i ključne za razvoj ove države, gradova u ovoj državi, moraju ostati prioritet svakoj vladi, a ne da se dešava, da kažem opet, da ključni projekti koji su bili u Bijelom Polju izborom 42. Vlade bukvalno budu stopirani na period od dvije godine. To se ne smije dešavati bez obzira o kakvim se projektima radi i u kojim državama i da suština svih ekonomskih politika i djelovanja u ovoj državi i na lokalnom i na državnom nivou mora da bude traženje mogućnosti i modaliteta da se smanji stopa nezaposlenosti. Hvala.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (19.07.22 15:09:26)

Zahvaljujem kolegi Strikoviću.

Sa ovim smo zaključili uvodna izlaganja, a poslanica Bošnjak će dati komentar kao predlagač.

Izvolite, poslanice Bošnjak.

BRANKA BOŠNJAK (19.07.22 15:09:41)

Želim samo da se osvrnem, u stvari da kažem da sam ja svjesna bila da ovo treba analizirati. Intencija je bila, kao što su i kolege rekle, da pokrenem ovu priču, jer zaista zakon u ovoj formi u kojoj postoji jeste nepravedan i treba svi zajedno da se potrudimo da nađemo najbolje rješenje. Ono što sam još htjela da kažem, izostavila sam u uvodnom izlaganju da ove cifre koje dobijaju nezaposleni kao naknadu sa biroa po osnovu nezaposlenosti većina njih ulazi u obračun visine penzije. To im značajno smanjuje penziju, jer se radi o vrlo malom iznosu i to je nešto takođe što je vrlo nepravedno. Iz tog razloga mislim da postoji hitnost, ja ne kažem, ali ovo do kraja godine da se zaista potrudimo da zajednički nađemo rješenje, jer ovo u ovoj formi nije nešto što ohrabruje i što je dobro. Ovdje su se potegle neke velike teme, ja bih zaista voljela da pričamo o nezaposlenosti kao pojavi kod nas i o tržištu rada, o tome kako

smo na žalost došli u situaciju da školujemo naše studente za tržište rada, jer ne možemo da smognemo snage da kažemo da je nekog kadra dovoljno pa da taj studijski program ne upisuje niko te godine zato što ih ima dovoljno na birou rada, nego dajemo sebi za pravo da dovodimo u zabludu ljude na taj način što ih školujemo da bi oni na kraju završili na tržištu rada jer ih ima previše iz te oblasti.

Saglasna sam o neravnomjernom razvoju Crne Gore, ali ma koliko to grubo zvučalo moram reći i sledeću stvar. Ja sam neko ko je rođen u Plužinama i ko je da kažem sa sjevera, ali sam doselila se u Podgoricu kad sam imala nepune dvije godine, što znači da je prošlo pola vijeka od tada, ali hoću da kažem da puna su nam usta razvoja sjevera, a pogledajte izvršnu vlast i ovu i prošlu i svaku, kad god su kadrovi u pitanju i kad se kadrira mi nastojimo da ljude sa sjevera dovedemo u Podgoricu da ovdje rade. Umjesto da ulažemo tamo da ti ljudi koji znaju, koji su kvalitetni, daju doprinos sjeveru i razvoju sjevera, mi te ljude vežemo opet za Podgoricu i sjever postaje siromašniji, smanjuje se broj stanovnika na sjeveru, a svi ovdje retorički se zalažemo za razvoj sjevera. To se ne radi na takav način. Mora da se napravi vrlo podobna strategija vezana za to i ako nam je zaista to cilj, a ja nekad pomislim da je to samo retorički a da stvarno nam to ispada da i nije cilj, voljela bih da tu temu negdje otvorimo i da se ispričamo iskreno i da sagledamo sve strane toga. Reći ću da zaista jeste ovaj saziv Skupštine dao značajan doprinos da Crna Gora postane ono što piše u Ustavu, makar da unaprijedimo, država socijalne pravde jer smo zaista do ovog saziva imali to samo formalno u Ustavu, a toliko je bilo nepravde socijalne, ima je i sad, ali krenuli smo zajednički nekim koracima da unapređujemo i da se trudimo da ipak opravdamo to što piše u Ustavu.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (19.07.22 15:13:43)

Zahvaljujem potpredsjednici Bošnjak.

Prelazimo po redosljedu prijavljenih za raspravu. Prva je poslanica Jovanka Laličić, a da se pripremi poslanik Albin Čeman.

Uvaženi kolega, nema vas u evidenciji ne znam kome ste se prijavili. Nikakav problem nije, možete naravno da dobijete riječ poslije kolegince, ali morate biti prijavljeni. Nema vas na spisku.

JOVANKA LALIČIĆ (19.07.22 15:14:19)

Poštovana predsjednice, uvažene kolege i kolegkinice,

Vrlo ću kratko na ovaj zakon dati svoj komentar. Mislim da je iz izlaganja kolegkinice Pribilović jasno koji je stav našeg kluba po pitanju ovog zakona. Dobro je i da je sam predlagač shvatio da je ovo tema koja zahtijeva možda neki malo kompleksniji i sistematičniji pristup i da ćemo to u narednom periodu zaista i ostvariti. Samo ću podsjetiti da je Zakon o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti donijet nedavne 2019. godine i da su njime utvrđena prava za vrijeme nezaposlenosti, između ostalog i novčana naknada o kojoj je riječ. Tim zakonom je bilo utvrđena dužina trajanja te novčane naknade zavisno od staža osiguranja i visine naknade koja je bila jednaka za sve bez obzira na visinu zarade koju je taj nezaposleni prethodno ostvario.

Danas imamo prilike da raspravljamo o Predlogu zakona o izmjenama i dopunama ovog zakona koji nudi jedan drugačiji način obračuna novčane naknade koja nije više ista i zavisi od iznosa zarade koju je lice primalo prije prestanka radnog odnosa, a ponuđeno je drugačije rješenje kada je u pitanju dužina primanja naknade zavisno od dužine staža osiguranja sa posebnim osvrtom na starija lica koja traže zaposlenje kao posebno osjetljive kategorije. Ovako gledano na prvi pogled čini se primamljivo rješenje, ali valja imati na umu da nije problem u kreiranju ovih i sličnih rješenja i da svi se mi zalažemo za poboljšanje statusa svih kategorija u našem društvu, ali je problem ako istim ne prethodi valjana ekonomska analiza koliko to košta, koji je to broj lica, iz kojih izvora u budžetu će se to finansirati. Valjda je to i bio razlog, odnosno jeste da i prethodna Vlada evo i ova Vlada sadašnja da, tako da kažem, negativno mišljenje na predlog zakona. Danas sam govorila na jednom sastanku sa evropskim predstavnicima da možda i nije dobro da prevladavaju u crnogorskom Parlamentu predlozi zakona koji predlažu poslanici jer njima ne prethodi cijeli onaj inkluzivni proces koji prethodi kada predlaže Vlada i javne rasprave i mišljenja usaglašenosti sa evropskim zakonodavstvom, ali dobro imamo pravo po Ustavu i zakonu i ništa nije sporno, ali svjedoci smo da je u prethodnom dvogodišnjem periodu ponuđeno mnogo populističkih mjera i da se Vlada i pojedini poslanici bolje reći klubovi utrkivali ko će predložiti prije koji zakon koji zvuči lijepo za uho, ali bez valjane utemeljenosti, prije svega, u budžetu.

Samo ću podsjetiti na famozni program Evropa sad koji nije imao u vidu ni kategoriju penzionera, ni lokalne samouprave u Crnoj Gori, odnosno njihovo finansiranje, a nisu imali u vidu svakako ni ovu kategoriju nezaposlenih koji je predmet današnjeg zakona. Čuli smo već koji je broj nezaposlenih u Crnoj Gori i zaista je problem koji treba da zaokupi pažnju svih političkih subjekata i čini mi se da bi bilo mnogo poželjnije i mnogo

uputnije kada bismo mjerama ekonomske politike ulaganjima u infrastrukturu privlačenjem stranih investicija, stvaranjem ukupnog povoljnog investicionog ambijenta uspjeli da smanjimo broj nezaposlenih, a svakako tema naknade nezaposlenih ostaje otvorena i sigurno da će doprinos kvalitetu tog zakonskog teksta u budućem periodu dati Klub poslanika Demokratske partije socijalista. Hvala.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (19.07.22 15:18:45)

Zahvaljujem poslanici Laličić.

Sada naknadno prijavljeni kolega Maksim Vučinić, vaše vrijeme, a da se pripremi kolega Bogdan Fatić.

MAKSIM VUČINIĆ (19.07.22 15:18:57)

Zahvaljujem, uvažena predsjednice.

Zakon o izmjenama Zakona o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti, odnosno ovu izmjenu zakona vidim kao korak ka jednom pravednom rješenju. Kao predsjednik Raničke partije upućen sam dosta na radničku klasu u Crnoj Gori kao i na bivše radnike i mogu vam reći da je dosta onih slučajeva koji sa 35 i više godina staža ne ostvaruju pravo na penziju, jednostavno prepušteni su sudbini na birou. Ova izmjena zakona je predviđala korekcije koje se odnose na vrijeme trajanja prava na naknadu imajući u vidu da lica koja su sa srednjim godinama, koji su takođe bez svoje volje i krivice ostali bez posla, mnogo teže se uključuju na tržište rada i dolaze do ponovnog zaposlenja. Vidim ove izmjene kao jedno pravično rješenje ako imamo osobu sa 35 godina staža osiguranja i do ponovnog zaposlenja, odnosno do ispunjavanja uslova u pogledu starosne granice ili staža osiguranja za ostvarivanje prava na starosnu penziju takođe su prepušteni sami sebi. To su obično ljudi koji su svoj vijek proveli u nekim od industrija koje su ugašene u Crnoj Gori i jednostavno ne postoji više potreba za njihovim radnim mjestima. Ovo je jedan dobar način da se riješi egzistencija tih ljudi.

Ovdje ću spomenuti poslednji zakon koji se ticao izmjene Zakona o PIO gdje smo za radnike iz teških industrija koji su svoj radni vijek proveli na teškim radnim mjestima, na teškim i po zdravlje opasnim radnim mjestima predvidjeli da ostvaruju pravo na penzionisanje nakon što steknu 30 godina staža osiguranja od čega najmanje 20 godina na

radnim mjestima gdje se rad računa sa uvećanim trajanjem. Tada su neki zli jezici vidjeli to zakonsko rješenje kao loše, kao zakonsko rješenje koje će takođe oštetiti budžet Crne Gore zato što tada nismo imali, a istina je da nismo imali procjenu fiskalnog uticaja, mada se neđe moglo naslutiti kako će to uticati. Nismo imali procjenu fiskalnog uticaja zbog komunikacije loše koja se tada odvijala sa resornim ministarstvima, jednostavno ministarstva nisu imala volje da ovaj zakon koji su kolege zajedno sa mnom iz mog kluba predložile, da nam pomognu u donošenju ovoga zakona. S obzirom na stratešku orjentisanost naše privrede na turizam, energetiku i poljoprivredu, ovdje ću izdvojiti upravo turizam i poljoprivredu gdje imamo izražen sezonski karakter tih radnih mjesta. Uvažena koleginica iz Demokrata je rekla da slična zakonska rješenja postoje u susjednim državama u kojima je isto razvijen turizam kao jedna od strateških grana gdje ljudi u ugostiteljskim objektima rade devet mjeseci, a primaju zaradu 12 mjeseci i u smislu da se vidi koje su to potrebe tržišta rada u Crnoj Gori, jer mi imamo jedan paradoks da na jugu zemlje imamo višak radnih mjesta i da uvozimo radnu snagu iz regiona, a na sjeveru imamo višak nezaposlenih. Kako te ljude sa sjevera nekako privoljeti da rade u Crnoj Gori na jugu? Ti ljudi mogu da rade u turizmu odnosno na tim sezonskim radnim mjestima do šest mjeseci najviše ili do sedam - osam mjeseci, a šta ostali dio godine? Hajde da vidimo da osnažimo ovaj zakon još nekim rješenjima da se tim ljudima koji provedu šest mjeseci u ugostiteljstvu omogući da se poveže radni staž tokom čitave godine kako bismo privoljeli ljude sa sjevera da rade te sezonske poslove u Crnoj Gori, a takođe da imaju pola godine da se posvete svom domaćinstvu na sjeveru. Osiguranje od nezaposlenosti svakako je obavezan vid socijalnog osiguranja i ovo rješenje vidim kao jedan ozbiljan i dobar korak da se uspostavi socijalna pravda i u ovom smislu u Crnoj Gori. Zahvaljujem.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (19.07.22 15:25:03)

Zahvaljujem poslaniku Vučiniću.

Riječ ima kolega Bogan Fatić, a da se pripremi kolega Momo Koprivica. Izvolite.

BOGDAN FATIĆ (19.07.22 15:25:12)

Zahvaljujem.

Poštovana predsjednice, uvaženi građanke i građani Crne Gore, poštovane kolegice i kolege poslanici,

Problem nezaposlenosti možemo posmatrati sa dva aspekta, kao primarni i individualni i kao društveni problem. Prisutan je u većoj ili manjoj mjeri kako u zemljama razvijene ekonomije, tako i u zemljama u razvoju. Ono što posebno zabrinjava jeste činjenica da je nezaposlenost problem s kojim se suočava sve veći broj građana u Crnoj Gori, a posebno tangira mlađu generaciju i teže zapošljivo stanovništvo.

S obzirom na to da se predlog zakona koji danas razmatramo primarno bavi pitanjem lica koja su otala bez posla, dozvolite mi da iznesem nekoliko podataka.

Broj nezaposlenih lica na Zavodu za zapošljavanje Crne Gore na kraju januara 2022.godine iznosio nešto preko 56.000, što je za 8.700 ili 18,4% više u odnosu na decembar 2020.godine. Takođe stopa nezaposlenosti je značajno uvećana, pa je u trenutku izglasavanja nepovjerenja 42.Vladi iznosila 24,20%, upoređenja radi u decembru 2020.godine stopa nezaposlenosti je iznosila 20%. Broj zaposlenih lica u Crnoj Gori u 2021.godini je čak niži za 7,2% u odnosu na pretkrizni nivo iz 2019.godine. Za dvije godine broj zaposlenih lica u Crnoj Gori je manji za oko 15.000. Realni sektor privrede Crne Gore se suočava sa sve većim problemima što je prouzrokovalo povećanje nelikvidnosti privrednih subjekata. Svi navedeni negativni pokazatelji najviše su uticali na opštine sa najmanjim indeksom razvijenosti, govorim o opštinama u sjevernom regionu gdje imamo i najveći procenat nezaposlenosti, a istovremeno i najmanji broj zaposlenih lica. Polazeći od prethodno navedenih podataka jasna je potreba za što hitnijim kreiranjem razvojnog okvira koji bi doveo do privrednog oporavka zemlje, stabilnog i predvidljivog poslovnog ambijenta i intenziviranja domaćih i stranih investicija, što bi u konačnom i neminovno dovelo i do generisanja novih radnih mjesta, a samim tim i do ubrzanog razvoja životnog standarda svih građana.

Predlog zakona koji danas razmatramo direktno se odnosi na oko 11.000 lica koja su ostala bez posla i koja primaju nadoknadu po ovom odnosu. Govorimo o licima različite životne dobi i sa različitom dužinom radnog staža od dvije do 35 godina. Predložene izmjene se odnose na čl. 52 i 57 važećeg Zakona, odnosno govorimo o izmjenama u pogledu dužine trajanja prava na nadoknadu i visine novčane naknade koju primaju lica koja su ostala bez posla.

Što se tiče samog zakona čuli smo od predlagača da će se napraviti radna grupa i da će se ovo zakonsko rješenje dodatno razmotriti. Samim tim neću se osvrutati na čl. 52 i 57, jer sam imao određenih primjedbi,

posebno na izmjene člana 57 koje se tiču minimalne naknade koju bi primala lica koja su ostala bez posla.

Na samom kraju i ovim ću zaključiti, ovo zakonsko rješenje je predloženo sa namjerom da izvrši pozitivan uticaj na ekonomski status lica koja su ostala bez posla i tu namjeru pozdravljam. Mislim da apsolutno niko i ne može biti protiv toga da se nađe adekvatan način da se poboljša status licima koja su ostala bez posla, ali s obzirom na to da je ovaj predlog zakona predat u skupštinsku proceduru u decembru 2020.godine, a da je u međuvremenu došlo do promjene određenih imputa, tu prevashodno mislim na promjenu u visini minimalne neto zarade, smatram da određene članove ovog predloga zakona treba dodatno razmotriti i dodatno izmijeniti. Takođe, moramo uzeti u obzir da nemamo analizu o fiskalnom uticaju ovog predloga zakona, a nismo imali do danas ni mišljenje aktuelne Vlade, dobili smo ga danas, koje se u principu poklapa sa mišljenjem prethodne 42. Vlade.

Takođe, ovim predlogom zakona nije precizirano da li bi ove izmjene imale uticaj na dosadašnje korisnike novčanih nadoknada. Ipak, evidentno je i tu smo svi saglasni da državne institucije u narednom periodu moraju da posvete veću pažnju rješavanju problema nezaposlenosti posvećujući se u većoj mjeri aktivnoj politici zapošljavanja, a sve manje takozvanim pasivnim mjerama. Zahvaljujem.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (19.07.22 15:29:47)

Zahvaljujem poslaniku Fatiću.

Riječ ima poslanik Koprivica. Izvolite, kolega.

MOMO KOPRIVICA (19.07.22 15:29:57)

Zahvaljujem.

Poštovana Skupštino, uvaženi građani i građanke Crne Gore,

Kada je riječ o ovom predlogu zakona, a čuli smo i obrazloženje poslanice koja je stala iza ovog zakonskog rješenja, moram prevashodno da kažem da podržavamo ideju koja je vodilja za kreiranje i predlaganja zakonskih rješenja. Smatramo da je i namjera obrazloženja da se ovim zakonskim rješenjima nastoji ispraviti nepravda i nastoje korigovati ona postojeća važeća rješenja u propisu koja imaju potencijal da proizvedu neke nepravične efekte. Takođe podržavamo i potrebu za određenim usklađivanjem na što je i sama koleginica Bošnjak, potpredsjednica

Skupštine i predlagač ovog zakona, ukazala. Mislim na unapređenja i pravno-tehnička i sadržinska.

Što se tiče nezaposlenosti ne može se nešto naročito novo reći imajući u vidu složenost tog problema. Ekonomsku i socijalnu i institucionalnu dimenziju su mnogi autori i javni djelatnici posebno obrazlagali i tumačili. Prevedashodno nezaposlenost dovodi do gubitka potencijalnog društvenog proizvoda zbog toga što se ne angažuju na proizvodan i produktivan način raspoloživi proizvodni faktori, a jedan od najvažnijih proizvodnih faktora jeste radna snaga. Takođe jedan od najtežih efekata nezaposlenosti su i socijalni problemi, problemi koji proističu iz otežanog funkcionisanja samih porodica koje se suočavaju sa egzistencijalnim izazovima u savremenom društvu, a takođe nezaposlenost produkuje ukoliko se ne rješava, ukoliko se ne smanjuje odgovarajućim javnim politikama, pad humanog kapitala. Ukoliko se određeni proizvodni faktori koji podrazumijevaju sticanje znanja kroz njihovo nastajanje ne upotrebljavaju i ne koriste u nekom dužem periodu, gube se i znanja, gube se i vještine i svakako da i nivo tih stručnih kvalifikacija tog proizvodnog faktora, u ovom slučaju radne snage, opadaju. To je naročito veliki problem, imate i mlade ljude, obrazovane koji više godina ne mogu da se zaposle u struci i svakako to produkuje i pad humanog kapitala i poništava sve one korisne efekte od izgradnje tog produkcionog, odnosno proizvodnog faktora kroz vrijeme i u obrazovnom sistemu i u nekim ranijim proizvodnim procesima dok su bili zaposleni, odnosno uposleni u produktivnim potrebama.

Svakako da je i Skupština Crne Gore mjesto gdje treba da se otvore teme, da se pokrenu, na kraju finalna riječ se ovdje daje, ali Skupština ukoliko želi da bude ne samo transparentna, uređena institucija nego ukoliko želi da bude produktivna institucija treba na prvo mjesto da stavi socioekonomski položaj građana, prava građana. Ovo je jedno od veoma važnih ekonomskih, odnosno socijalnih prava građana i mislim da je pravi put da što više vodimo računa o tome, ali i da otvaramo odgovarajuće javne rasprave i pokrećemo jedan talas društvenog dijaloga o ovim pitanjima, da na taj način stvorimo podsticaj za što više institucionalnih i privrednih aktera da se uključe u ovu priču. Podsjećanja radi, predsjednik Skupštine tadašnji, gospodin Aleksa Bečić, već u jesen 2020.godine pokrenuo je inicijativu za uvođenje dječijih dodataka. To su i međunarodne institucije ocijenile kao jedan veoma značajan pomak i zahvaljujući našem predlogu, predlogu partije koju predstavljam, i što smo stalno potencirali a svakako zahvaljujući inicijativi i glasovima pobjedničkih koalicija od 30.avgusta, došlo je do usvajanja seta zakona koji su centralizovali socioekonomski položaj građana i koji su doveli do

suštinskih promjena na tom planu. Već više od godinu dana, od maja prošle godine, oko 50 hiljada mališana doš šeste godine primaju dječiji dodatak, a dječiji dodatak je uvećan još u maju 2021.godine za svu onu djecu koja su ranije, one uže kategorije, imali pravo na dječiji dodatak. Mislimo na djecu čiji su roditelji korisnici socijalnih transfera, djecu bez roditeljskog staranja i slične kategorije i od 01. oktobra ove godine zahvaljujući našem predlogu zakona koji je usvojila pobjednička većina od 30.avgusta sva djeca do 18. godine će uživati pravo na dječiji dodatak i imati svakog mjeseca adekvatan novčani iznos propisan zakonom. Takođe, već druga godina zaredom zahvaljujući našem predlogu zakona koji je izglasala pobjednička većina od 30.avgusta distribuiraće se i besplatni udžbenici svim osnovcima u Crnoj Gori, u svakoj opštini, dakle svim osnovcima. To su veliki pomaci.

Takođe, zahvaljujući našim predlozima i glasovima pobjedničke većine od 30.avgusta povećane su staračke naknade, od 01.septembra će minimalne penzije biti 220 eura, dakle to su velika unapređenja, a već u maju 2021.godine, takođe zahvaljujući našem predlogu zakona, povećana je minimalna plata prvo na 250 eura, a krajem godine je povećana i na 450, a došlo je i do porasta prosječnih zarada. Želim da kažem da su primjeri ovih socioekonomskih zakona nešto što je neophodno Crnoj Gori, to je nešto što pravi razliku, što unapređuje životni standard, kvalitet života svih građana i čime se šalje poruka da su građani na prvom mjestu, da smo mi u funkciji rješavanja njihovih socioekonomskih problema onoliko koliko možemo i onoliko koliko je to do nas.

Nezaposlenost je složen problem. Podsjećanja radi da je i prije pojave pandemije korona virusa zaposlenost u Crnoj Gori bila na nizbrdici. U februaru 2020.godine je bilo pet hiljada manje zaposlenih lica u Crnoj Gori nego u februaru 2019.godine. Ovo su podaci iz perioda prije izbijanja pandemije korona virusa. Dakle, došlo je do pada zaposlenosti još prije pojave pandemije korona virusa. Tome su kumovale loše ekonomske politike iz svih decenija koje su u konačnici i zbiru dale taj razoran efekat kad je u pitanju domaća privreda. Želim takođe da sa jednog možda doktrinarnog aspekta dam podršku takođe ovoj ideji vodilji ovog zakona, a to je može se reći i kroz ove ekonomske krize kroz koje je prolazila globalna ekonomija potvrdila ekonomska praksa, a to je ona misao čuvenog nobelovca Pola Krugmana, da se podsticanjem potrošnje treba podizati proizvodnja. Ono što je vaša potrošnja to je moj prihod. Ako vi ne trošite, ni ja kao proizvođač ne mogu da plasiram, da prodam, da realizujem na tržištu. Dakle, država, pametnim politikama, potpunim,

preciznim, koherentnim zakonima kako bismo udovoljili principima pravnog sistema treba da ovaj postulat sprovede u djelo.

Imali smo svih nekih prethodnih godina drugačije koncepcije, neke ultraneoliberalne koncepcije koje su u praksi doživjele fijasko, udaljile su našu ekonomiju od optimalnih rezultata, dovele su i do velikog socijalnog raslojavanja, a na kraju su i kreatori tih politika doživjeli neslavan kraj. Zahvaljujem.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (19.07.22 15:39:16)

Zahvaljujem poslaniku Koprivici.

Sa ovim smo iscrpili listu prijavljenih za diskusiju.

Da li potpredsjednica Bošnjak želi završnu riječ? Izvolite.

BRANKA BOŠNJAK (19.07.22 15:39:28)

Meni je drago da efekat ovog predloga zakona jeste današnja rasprava gdje smo se manje-više svi složili da je postojeće rješenje nepravedno i da moramo ići u izmjene tog rješenja. Saglasna sam sa svim kolegama koji su rekli da treba da se proaktivno bavimo politikom zapošljavanja, to je jedini način, ali zaista moramo da vodimo računa i o socijalno najugroženijima u ovoj državi, a danas smo to kroz ovaj zakon koji predviđa osnivanje alimentacionog fonda pomenuli. Svakako su tu i ovi nezaposeni i svakako su tu i penzioneri o kojima smo sada pričali i oni koji primaju materijalno obezbjeđenje porodice jer su i oni zanemareni u ovoj krizi. Naravno da nije to na poslanicima i slažem se da bi Vlada trebalo da bude proaktivnija u tom smislu i da oni više nama predlažu te zakone pa da ih onda zajedno dorađujemo, ali izgleda da mi smo ti koji više uočavamo ove nepravde.

Reći ću za ovo materijalno obezbjeđenje porodice da je ono zaista sada tako minimalno da treba obavezno da se ide na te izmjene, a da ne kažem koliko je nekako nepravedan i način na koji se dolazi do toga, pa ako imate stan u kome živite pa vam je kao jedna soba viška, oni vam neće dati materijalno obezbjeđenje kao da možete tu sobu izdati. Da ne kažem da imamo niz samohranih roditelja sa troje djece koji zbog toga ne mogu da dobiju ni materijalno obezbjeđenje porodice. Ili ako se zaposlite sezonski jedan mjesec gubite pravo i tu su strašne nepravde. Hoću da kažem da je iz domena socijalne politike dosta stvari na kojima treba da radimo zajedno. Očekujem od Vlade da bude proaktivna. Dali smo signal

da je ovo nepravedno i da treba da se mijenja, spremni smo do kraja godine da radimo zajednički na izmjenama ovog zakona. Ono što svima treba da bude cilj je da podstičemo zapošljavanje, da nalazimo modele kako ćemo da zaposlimo ljude i da je to jedini način oporavka i razvoja Crne Gore, a ne da samo o ovoj rashodnoj strani budžeta mislimo, jer ako samo o njoj budemo mislili bojim se da ćemo na kraju bankrotirati. Svjesna sam da ove izmjene koje sam ja predložila nakon usvajanja "Evrope sad" imaju značajan finansijski efekat koji vjerovatno u ovom momentu nije u mogućnosti finansijski sistem Crne Gore da podrži. Ja nisam neko ko je neodgovoran i ko bi insistirao na ovome, a da dođe onda do urušavanja cijelog sistema. Prije glasanja ću povući ovaj zakon. To ću obavijestiti predsjednicu Skupštine i u pisanoj formi, ali mi je bila vrlo važna ova poruka da smo svi saglasni da treba ovo da se mijenja, a takođe mi je važna poruka koja je došla i od prethodne i od ove vlade da su i oni negdje svjesni toga i da traže da se formira ta radna grupa i ako je ovo doprinijelo da se to ubrza i da mi krenemo, ja sam zaista za sada zadovoljna i tim jer sam i svjesna da nije bilo moguće u ovom finansijskom momentu da se ovaj zakon usvoji i da on stupi na snagu. Iz tog razloga evo još jednom apel na nadležna ministarstva, prvenstveno Ministarstvo rada i socijalnog staranja, a takođe i Ministarstvo finansija, da zajednički nađemo način da izanaliziramo tržište rada i da vidimo šta sve možemo da doprinesemo.

Ono što sam rekla u prethodnom javljanju sada ću da naglasim, da vidimo kako ćemo mi da školujemo naše mlade kadrove, da oni počnu da rade, a ne da ih školujemo da bi na kraju mi ulagali u njih, a oni završili na Zavodu za zapošljavanje. Tamo na žalost imamo i doktora nauka i ogroman broj magistara, a svi pričamo da nemamo kadrova. Znači, moramo o tome voditi računa i o stručnom obrazovanju iz razloga što svi hoćemo da imamo fakultetsku diplomu, a gubimo ono stručno obrazovanje, gubimo zanate, a znamo da sve razvijene države to imaju. To je takođe veliki problem, jer nije cilj da svi imamo diplome. Cilj je da svi doprinesemo, svako iz svog ugla i svako iz svoje stručnosti, ovoj državi, a nama trebaju i zanati, trebaju nam i fakultetske diplome, a ne trebaju nam ni jedni ni drugi da budu na Zavodu za zapošljavanje, nego da budu aktivni činiooci ovoga društva i daju doprinos.

Zahvaljujem svima na učešću u ovoj raspravi i nadam se da je bilo korisno i da smatrate da je trebalo danas i ovo da čujemo.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (19.07.22 15:44:46)

Zahvaljujem potpredsjednici Bošnjak.

Konstatujem da je pretres završen, a potencijalno ćemo se izjasniti naknadno.

Prelazimo na tačku **Izbori, imenovanja i razrješenja.**

U okviru ove tačke danas ćemo obaviti pretres samo o Pedlogu imanovanja zamjenice Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore.

Koristim priliku da pozdravim uvaženog Zaštitnika ljudskih prava i sloboda gospodina Bjekovića, koji je danas ovdje sa nama.

Podsjećam da je Zaštitnik ljudskih prava i sloboda shodno članu 10 stav 1 Zakona o zaštitniku/zaštitnici ljudskih prava i sloboda Crne Gore i odluke o broju zamjenika/zamjenica Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore predložio da se za zamjenicu Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore imenuje Snežana Mijušković.

Otvaram pretres.

Da li Zaštitnik ljudskih prava i sloboda želi dati dopunsko obrazloženje?

Izvolite, gospodine Bjekoviću.

SINIŠA BJEKOVIĆ (19.07.22 15:45:39)

Vrlo kratko, uvažena predsjednice Đurović, potpredsjednice Bošnjak, drage kolegice i kolege poslanici,

Hvala što ste mi omogućili još jednom da iznesem predlog koji na neki način treba da potvrdi ili opovrgne tezu o jednom timskom radu koji je zapažen u Instituciji zaštitnika i naravno još jednom da vam se zahvalim bez ikakvog lažnog kurioziteta u ovakvim stvarima. Mi zaista u velikoj mjeri svoj razvoj dugujemo instituciji Skupštine Crne Gore i naravno njenim radnim tijelima koji su u velikoj mjeri pomogli u radu Institucije zaštitnika. Ovo je samo još jedna potvrda da u okviru tog timskog rada idemo za tim rješenjima koja su dokazana u praksi i ja kolegicu Mijušković upravo iz tih razloga i jesam predložio sa jedne strane i sa druge strane moram da vam kažem, što je možda malo prisutno u javnosti crnogorskoj, da osim prava djeteta taj sektor nosi i obaveze po pitanju socijalnog staranja i po pitanju mladih. Dakle, radi se o jednoj kompleksnoj materiji u okviru koje je kolegica Mijušković prisutna manje-više decenijama, tako da kažem, i gdje smo barem kada se tiče Insitucije zaštitnika nju vidjeli kao jednog od stubova nosilaca politike u toj oblasti.

Još jedna važna okolnost, osim tog personalnog dijela, jeste i činjenica da u posljednje vrijeme, a prepoznaće mnogi i u Skupštini Crne

Gore, koleginica Mijušković daje jedan novi pečat rada instituciji Zaštitnika jer bukvalno od kuće do kuće, od institucije do institucije, od grada do grada na neki način pokušava prenijeti taj uticaj Institucije zaštitnika i dobiti povratnu informaciju oko toga u kakvom su stanju generalno prava djeteta.

Zato ću vas još jednom podsjetiti na nekoliko projekata koji su bili od krucijalnog značaja. To je projekat obilaska domova za učenike i studente u Crnoj Gori. To je obilazak osnovnih škola, odnosno škola koje su bukvalno na čitavoj teritoriji Crne Gore, gdje su stizali pod njenim rukovodstvom do najudaljenijeg kraja i na neki način nam dali sliku o tome na koji način žive naša djeca u tim područjima.

Meni je jako drago i danas je bilo nekoliko emotivnih diskusija, pratio sam danas rad Skupštine, u kojima je ova teza potvrđena. Zaista mislim da je to pravi način i pristup rada Institucije zaštitnika generalno, da ne čekamo birokratski u svojim kancelarijama, koleginica Mijušković je u velikoj mjeri doprinijela da se brojna pitanja osvijetle ili rasvijetle.

Ja ću samo u nekoliko navrata, osim tih već poznatih biografskih podataka, dati osvrt na nekoliko projekata koji su bili od krucijalnog značaja, moram da kažem, za sistem prava djeteta u Crnoj Gori. Ići ću hronologijom od onih posljednjih ka onima koji su se desili nešto ranije.

Dakle, procjena uticaja virusa COVID-19 na mentalno zdravlje djece, podsjećam vas još jednom jer je ovdje upravo pomenuta jedna činjenica notorna više, da je taj proces koji je tekao u toku pandemije na neki način uticao ne samo na psihički ili psihološki status djeteta nego da je prouzrokovan jednim dijelom i tim socijalnim previranjima, ovdje je bilo dosta priče oko zaposlenosti, ono što smo uspjeli primijetiti, na što je posebno ukazivala koleginica Mijušković tiče se upravo ove oblasti. Takođe kada je ova oblast u pitanju, tih nejednako raspoređenih resursa kada su u pitanju djeca iz urbanih i ruralnih područja, što je poseban značaj čini mi se i doprinos kad smo govorili o mentalnom zdravlju djece tokom COVID-19.

Kada se tiče položaja djece u domovima učenika, vjerujte mi da je teško biti i raditi u instituciji kakva je ova naša a ne doći u kontakt sa takvim osobama, odnosno sa tom djecom. Imao sam jednu veliku čast i zadovoljstvo da posjetim dom učenika u Plužinama, to je bio jedan dio od tih, uslovno rečeno, aktivnosti koje je pokrenula koleginica Mijušković i vjerujte mi tek tada možete da shvatite dimenzije razaranja tkiva kada je u pitanju ruralno područje, manje sredine u Crnoj Gori, a pogotovo da vidite kako to utiče na djecu i to je jedan od velikih doprinosa koleginice Mijušković kada su generalno prava djece u pitanju.

Zatim to su brojni projekti koji se tiču pristupa pravdi djece, generalno uključujući pristup pravima djece. To je projekat "Klik za svoje pravo" za unapređenje pristupa Ombudsmana djeci, ne čekajući da ona dođu nama, pokušali smo na neki prilagođeni format da mi dođemo djeci. Čini mi se da je to veliki značaj koji je imao jedan projekat, a koji je koleginica Mijušković realizovala. Zatim "Dižem glas za moje pravo", brošura "Niko ne smije da te dira", koja na neki način je dobila svoju težinu kad su se otkrili ti slučajevi koji su dugo i daleko bili od očiju javnosti, seksualnog zlostavljanja djece i rekao bih jedan iskorak kada je u pitanju implementacija Lanzarot konvencije.

Takođe, kada ovo govorimo, govorimo i o nekim drugim projektima od značaja kao što su Djeca i bolesti zavisnosti, Mentalno zdravlje djece, negdje 2018. godine Protokol o postupanju organa, ustanova, organizacija sa djecom koja žive i rade na ulici.

Dakle, sve su ovo projekti koji su u velikoj mjeri, u najvećoj mjeri pokrenuti i realizovani upravo pod koordinacionom ulogom ključnom koleginice Mijušković.

Na kraju tu je i onaj prvi, rekao bih početak, to je promocija Trećeg opcionog protokola koji počeo 2017. godine, i ono što je možda kruna svih naših nastojanja to je Alternativni izvještaj Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore o drugom i trećem periodičnom izvještaju o primjeni Konvencije UN o pravima djece.

Ono što je nama bitno i što nam je evo još jednom da kažem negdje motiv bio i meni lično da predložim koleginicu Mijušković jeste da onako dobro sklopljena timska struktura Institucije ombudsmana nastavlja da radi. Ja se nadam da ste nedavno bili upoznati jer je između ostalog u okviru rada radnih tijela Skupštine bila posjeta dnevnim centrima u Crnoj Gori o čemu je koleginica Mijušković imala jedno zapaženo izlaganje na samoj skupštini.

Mislim da u ovom trenutku, osim ako ne bude potrebe dodatno da govorim, koleginica Mijušković svim svojim bićem, a posebno djelom zaslužuje ovakav predlog, naravno i moje povjerenje.

Hvala.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (19.07.22 15:51:45)

Zahvaljujem gospodinu Bjekoviću.

Prelazimo na raspravu.

Riječ ima potpredsjednica Bošnjak, nakon nje poslanik Koprivica.

PREDSJEDAVAJUĆA BRANKA BOŠNJAK (19.07.22 15:51:56)

Zahvaljujem, predsjednice.

Želim da dam podršku predlogu ombudsmana i da pohvalim rad kolegice Mijušković, sa kojom sam imala prilike da sarađujem i kada je bila u Sekretarijatu Glavnog grada na poslovima sličnim ovima koje danas obavlja, a takođe bila je i u Ministarstvu rada i socijalnog staranja. Ovo su teme i ovo je oblast kojom ona zaista odlično vlada i pohvaljujem njen vrlo proaktivan pristup.

Htjela sam da apelujem jer se danas čulo da ćemo mi kao Ženski klub, pomenula je kolegica Kenana Strujić, pokrenuti inicijativu vezano za djecu sa autizmom i probleme sa kojima se susreću prije svega njihovi roditelji, a veliki su problemi. Znam da će kolegica Mijuškoviću dati tu značajan doprinos. Moramo zajedno naći način da se u tom domenu poboljša stanje u Crnoj Gori jer zaista je nevjerovatan broj onih koji se obraćaju nama, pretpostavljam i vama, po tom pitanju a negdje je i ombudsman dao jedno mišljenje o tome kada je otvoren ovaj Centar za autizam. U tom smislu sam se samo htjela javiti, da podržim vaš predlog i da kažem da je to zaista pravo rješenje za to mjesto i imaće glas moj i našeg kluba. Zahvaljujem.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (19.07.22 15:53:31)

Zahvaljujem potpredsjednici Bošnjak.

Prije nego što dam riječ uvaženom kolegi Koprivici, da se izvinim gospodinu Bjekoviću za lapsus koji je nastao prvenstveno iz tog razloga što sam intenzivno razmišljala o uvažnoj gospođi Mijušković koja je i kandidatkinja za ovo mjesto, a koju zaista poznajem iz svog prethodnog rada i zaista cijenim njeno izuzetno zalaganje koje je bilo u domenu zaštite djeteta, posebno djece od nasilja i dijelu koji se odnosi na dnevne centre za djecu sa smetnjama i teškoćama u razvoju. Definitivno i podrška sa moje strane vezano za ovu kandidaturu. Još jednom se izvinjavam na lapsusu.

Uvaženi kolega Koprivica, vaše vrijeme.

MOMO KOPRIVICA (19.07.22 15:54:14)

Hvala vam puno.

Ako nije problem želio bih da prije nego što pređem na izlaganje zatražim zapravo jednu proceduralnu reakciju. Nisam želio da to prije tražim, a jeste pitanje koje smo i juče pokretali na Kolegijumu, odnosno tematska je sjednica bila Kolegijuma kod predsjednika Skupštine. Nisam htio ranije da tražim da ne bih ometao druge učesnike u raspravi. Želim samo da ovdje napomenem za jednu činjenicu, ne insistiram, ja sam samo želio da kao predsjednik Odbora za politički sistem, pravosuđe i upravu skrenem pažnju da je povučena prijava na javni poziv za izbor vrhovnog državnog tužioca, gospodina Dražena Burića i proizvedena je jedna atipična pravna situacija. Imamo slučaj i situaciju koja nije do kraja regulisana pravom, ni zakonom, ni Poslovníkom Skupštine Crne Gore. Znamo šta se dešava kada se u prvom krugu ne postigne 2/3 većina za predlog iza kojeg stoji Tužilački savjet, najranije mjesec dana nakon toga se aktivira deblokirajući mehanizam, dakle 3/5 većina. U ovom slučaju imamo jednu atipičnu situaciju da se povukao kandidat koji je i predložen od strane Tužilačkog savjeta. Ne želim ni da usporavam ni da ubrzavam. Mi smo uputili kao odbor, jednoglasno smo donijeli odluku, svi prisutni, informaciju ka Skupštini na dalje postupanje. Naravno, primjećujem da neko žuri, a neko usporava i to me navodi na određeni zaključak o sumnji da se dešavaju određene političke igre kojima se žele poništiti oni efekti koje, kad je u pitanju naše društvo i borba protiv korupcije i organizovanog kriminala, a to je prioritet u evropskim integracijama, daje izbor nezavisnog i istinski nepristrasnog Tužilačkog savjeta. Smatram da novi vrhovni državni tužilac mora da obezbijedi punu podršku Specijalnom državnom tužilaštvu koje radi veoma važan posao, konačno privodi pravdi sve one koji su počinili ozbiljnog kriminala u našoj zemlji. Svakako da želim reći ovdje da je u vrhu prioriteta Odbora za politički sistem, pravosuđe i upravu, to mogu da kažem i kao predsjednik, imajući u vidu djelovanje svih članova, ono što će dovesti do dobijanja mjerila za poglavlja 23 i 24.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (19.07.22 15:57:27)

Uvaženi kolega Koprivica, moram vas u ovom trenutku prekinuti zato što mi nije jasno ako koristite proceduralnu reakciju, što ste htjeli pa niste tražili proceduralnu reakciju, vi već tri minuta pričate, ili da se vratimo na temu. Ja mogu prihvatiti vaše dosadašnje izlaganje, ali ako biste bili ljubazni da ovo samo zaokružimo, ja mogu dati odgovor u ovom dijelu koji se na mene odnosi, ali ako možemo samo da definišemo. Ako ste tražili proceduralnu reakciju već smo vremenski izašli iz okvira procedure.

MOMO KOPRIVICA (19.07.22 15:58:04)

U redu je napomena, što se tiče vremena nema problema. Fokusiraću uz što manje uvoda, a to je da smatram da je danas na Skupštini Crne Gore trebalo konstatovati ovu činjenicu da je kandidat za vrhovnog državnog tužioca povukao prijavu, povukao kandidaturu i da se na taj način otvorio prostor za dalje postupanje i Skupštine i odbora i drugih nadležnih institucija koje su u ovom procesu akteri. Mislim i na Tužilački savjet. Smatram da je danas trebalo učiniti to i o tome smo govorili na jučerašnjem Kolegijumu. Ako se to ne učini, a Odbor je jednoglasno usvojio tu informaciju i preporuku, mislim da ulazimo u jednu fazu gdje će se baciti ozbiljna sjenka na dalji odnos Skupštine i državnotužilačke organizacije. Ovo vrijeme traži...

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (19.07.22 15:59:15)

Kolega Koprivica, samo moram da vam kažem, imam obavezu, da se vratimo na tačku dnevnog reda.

MOMO KOPRIVICA (19.07.22 15:59:23)

Ovo vrijeme traži jasan odnos Skupštine prema državnotužilačkoj organizaciji u smislu prije svega pune podrške i apsolutne sigurnosti i stabilnosti kako bi ta institucija radila svoj posao.

Ako vi želite da komentarišete, u redu ili da ja pređem ...

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (19.07.22 15:59:45)

Ja vam mogu dati odgovor vrlo kratko i daću vam svakako vrijeme posle toga za diskusiju, mada opet se vraćamo na to da ovih skoro pet minuta koje ste iskoristili je bilo mimo procedure, niti je proceduralna reakcija što ste krenuli da tražite a niste je formalno zatražili, vremenski je definitivno izašlo iz okvira procedure, a nije ni pod tačkom dnevnog reda kao tema. Svakako ću vam i odgovoriti što se tiče vaše sugestije koja se odnosi na dogovor sa jučerašnjeg Kolegijuma vezano za određivanje određenih postupaka na predlog Odbora za politički sistem, pravosuđe i

upravu koji je kao takav dogovoren juče sa jednim jedinim meni malo problemom da je suštinski sam pisani akt do mene došao neposredno prije početka ove današnje sjednice, tako da je trebalo to pripremiti u formi konstatacije ili već kako je predloženo od strane vas, odnosno vašeg odbora, pod jedan.

Pod dva, moram da kažem da su stručne službe koje rade na pripremi pravilnika, koje su u ovoj skupštini već dugi niz godina, imale određene nejasnoće u dijelu kako će nešto od toga formulisati, pa je tako i Kolegijum kroz grupu obaviješten da danas neće biti te konstatacije, već eventualno sutra, u svakom slučaju kada ona bude adekvatno pravno sročena, ne želeći ni na koji način da usporavam procese, ali svakako želeći sa te strane da bude sve apsolutno pravno ispravno. Samo toliko kao obavještenje. Članovi Kolegijuma su obavješteni o tome.

Da li ćete vi da nastavite raspravu sa mnom ili ćete raspravu po tački dnevnog reda?

MOMO KOPRIVICA (19.07.22 16:01:35)

Ja sam se sad javio da ne bi ranije u toku rasprave ometao tok izlaganja drugih kolega povodom sasvim drugačijih tema, ali sam želio da ukažem ipak da je bila neka praksa ukoliko se predsjednik odbora kao skupštinskog radnog tijela javi radi određenih pojašnjenja da je primjereno omogućiti tu proceduralnu intervenciju. Naravno, ja sam dobio riječ.

Što se tiče ovoga vremenskog prigovora kad je u pitanju ova informacija, vi možete i sada da konstatujete ovu činjenicu o kojoj sam govorio. Dakle, možete i sada da konstatujete da to ne treba neka posebna analiza, posebno izlaganje, to vam je jedna rečenica. Mislim da bi sad tom jednom rečenicom omogućili otklanjanje bilo kakvih konfuzija, jer očigledno, a ovo ne upućujem vama, evidentne su raznovrsne političke igre i zavrzlake kojima je cilj obnova političkog upliva u rad onih institucija koje treba da budu nezavisne i nepristrasne, a vidimo kada prodišu, kada se postave na neke zdrave temelje kako daju rezultate. O tome govorim, dakle da mi sa jasnim pristupom ovdje moramo da omogućimo izbjegavanje bilo kakvih političkih igara i pokušaja političkog upliva u rad nezavisnih institucija.

Sada bih prešao na izlaganje povodom ove tačke dnevnog reda.

Poštovane kolegice i kolege, uvažni građani Crne Gore, uvaženi gospodine Bjekoviću, kao što je već iz vašeg uvodnog izlaganja proizašlo, danas imamo ne toliko težak posao, predlog da se za

zamjenika ombudsmana izabere uvažena gospođa Snežana Mijušković vjerujem da je lako opravdati i lako prihvatiti. Radi se o kompetentnoj osobi sa imponirajućom profesionalnom biografijom i svakako da ćemo podržati njen izbor za zamjenika ombudsmana. Mislim da će i to doprinijeti funkcionalnosti i profesionalnosti ove veoma važne institucije.

Uvijek kad su pred nama izvještaji ombudsmana o stanju zaštite ljudskih prava, uvijek kad su u pitanju kadrovska imenovanja u ovoj veoma važnoj instituciji koja je definisana Ustavom, dakle ima ustavni rang za razliku od nekih zemalja gdje je to samo zakonska institucija, pokreću se brojna pitanja oko pravne prirode, oko stvarnih domaćaja u pogledu zaštite ljudskih prava i sloboda kada je u pitanju institucija ombudsmana. Prije svega je položaj ove institucije, kako sam rekao, definisan Ustavom i treba da bude jedan nepristrasan i nezavisan organ koji preduzima mjere zaštite ljudskih prava i sloboda, prije svega postupajući po pritužbama građana kada su im povrijeđena ljudska prava. Najviše, kako su i brojni pravni teoretičari govorili, ta institucija služi da ispita, da upozori, da objelodani, ponajviše da stvori jedan javni pritisak kako bi se izbjegla buduća kršenja ljudskih prava, da da pravac, put institucijama kako treba da postupaju i kako bi institucije čiji ste rad vi ispitali, analizirali preporuke, analizirali mišljenja, imali zapravo jedan besplatan orijentir za svoje funkcionisanje. Dakle, tu se vidi značaj posebno Institucije ombudsmana. U koliko se pojedinim organima uprave sugerije više puta da u sličnim situacijama krše ljudska prava, vrijeđaju prava građana, daju se preporuke, pa šta je važnije i šta je značajnije od implementacije tih preporuka? Naravno, značajan je i za građane ombudsman, on omogućava jedan lakši prilaz sudu uz manje formalnosti, uz manje procesnih pretpostavki, sudska zaštita obezbjeđuje najveći stepen zaštite ljudskih prava i sloboda, ali ombudsman svakako ne rješava sporove o pravu, on ne donosi meritorne, obavezujuće presude, ali otkriva zloupotrebe i štiti građanina od loše uprave bilo da ta loša uprava nepravilno postupi, kad diskriminiše, kad zloupotrebljava ovlašćenja, kad je nemarna u radu, a to dovodi do kršenja ljudskih prava i sloboda. Tako da ovo jeste jedan fleksibilniji mehanizam zaštite ljudskih prava i tu leži njegov veliki potencijal i njegove velike prednosti.

Svakako da je značajno da bude sačinjena ova institucija od ljudi koji imaju lični i profesionalni ugled i autoritet kako bi snagom sopstvene riječi oni nadomjestili ono što imaju neki drugi organi kada je u pitanju zaštita ljudskih prava, a to su funkcionalna ovlašćenja. Zato je izbor besprekornih profesionalaca čija riječ ima težinu, čija riječ opominje, upozorava i usmjerava, od velikog značaja za snagu ove institucije. Dakle, prevashodno značaj ove institucije leži u autoritetu, u karakteru, u

čvrstini, u vrlinama onih koji čine ovu instituciju, a ne toliko u formalnim ovlaštenjima i funkcionalnim pozicijama koje su predviđene. Opet kažem i ovim želim da završim, da mi danas imamo problem kada je u pitanju funkcionisanje brojnih ustavnih institucija, jedna od njih je i Ustavni sud. Mi danas čujemo sve češće predloge, pošto su pred skupštinskim radnim tijelima već konkursi za popunu Ustavnog suda, prvi, drugi, sada je treći u toku, čujemo kako treba prvo postupiti i izabrati po trećem konkursu, a prvi i drugi da propadnu. To je, uvaženi gospodine Bjekoviću, primjer nekog lošeg odnosa prema institucijama. Ako se drži Ustavni sud na ivici kvoruma da ima četiri člana, umjesto sedam koliko treba da ih ima, to je onda političko, a ne pravno rješenje i mi na taj način dovodimo u pitanje i ugled svoje ustanove i ugled ustanove kojoj treba da damo demokratski legitimitet. (Prekid)... dva javna poziva, mi imamo već 12 kandidata, kako se mogu povrijediti prava tih kandidata - potrebno je dati glas onima koji su u postupku parlamentarnog saslušanja pokazali najbolje kvalifikacije, najveći stepen stručnosti. Nije smisao ustavne norme da se ne glasa, da se fingira, propast javnog poziva, nego da se izaberu najbolji, pa tako treba i danas da izaberemo jednog odličnog kandidata kada je u pitanju institucija zaštitnika ljudskih prava i sloboda. Moram reći i ovim završavam, da meni nije ni sa političkog aspekta jasno, pogotovo ne sa institucionalnog aspekta, politički pristup koji znači da se ubrzava proces zamjene za onoga koji treba da ide sa funkcije, a usporava se ili se želi izbjeći proces zamjene onih koji su već otišli sa funkcije. Takav prilaz jeste urušavanje i destabilizacija ustavnopravnog sistema Crne Gore.

Da svedem ovu raspravu, smatram da Institucija ombudsmana mora dodatno da unaprijedi proaktivan odnos, da više u javnost izlazi sa informacijama koji organi uprave ne postupaju po preporukama ombudsmana. Ja ovdje imam ispred sebe preporuku ombudsmana na bazi jednog veoma preciznog, nepristrasnog izvještaja o kršenju prava mitropolita crnogorsko-primorskog gospodina Amfilohija kada je zadržan, nakon naloga tužioca da se pusti, preko tri sata. Ombudsman je tu odlično utvrdio ponižavajuće postupanje prema njemu i pored ostalog naložio da se u Centru bezbjednosti Podgorica sprovodi obuka policajaca kad je u pitanju kodeks policijske etike. Vjerovali ili ne ombudsman je sa pravom zatražio da policija sprovodi organizovanu obuku, maltene seminare da se upoznaju sa kodeksom policijske etike kako ne bi vrijeđali ljudska prava, ponižavajuće postupali prema osobi i to ličnostima koje su u dubokom starosnom dobu. Da li su te preporuke, korisne i dobre, ispravne, ostale samo mrtvo slovo na papiru, šta se radi sa tim? Ovdje smo u Skupštini imali opstrukciju Odbora za politički sistem, pravosuđe i upravu u martu da sasluša sve institucione aktere u tom slučaju i da

saznamo punu istinu ko stoji iza zloupotrebe policijskih ovlaštenja kojima se vrijeđa dostojanstvo i ličnost jednog čovjeka. Zahvaljujem.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (19.07.22 16:12:25)

Zahvaljujem kolegi Koprivici.

Da li zaštitnik ljudskih prava i sloboda želi dati završnu riječ?
Izvolite, gospodine Bjekoviću.

SINIŠA BJEKOVIĆ (19.07.22 16:12:36)

Zahvaljujem.

Vrlo kratko, počecu sa kraja.

Zahvaljujem, gospodine Koprivica, na svim ovim ocjenama o radu Institucije zaštitnika i da vam kažem, nismo ostali kao mrtvo slovo na papiru. Preporuka je rezultirala time da se već sada ne samo po pitanju primjene kodeksa policijske etike nego i po pitanju drugih prava i sloboda vrše obuke, počevši od specijalne jedinice pa do drugih jedinica. Dakle, to je već postala rekao bih neka ustaljena komunikacija i proces koji ne stoji, naprotiv.

Sa druge strane moram da vam kažem, kao i sve policije ovog svijeta i one su negdje najfokusiranije kad su u pitanju ljudska prava i slobode, vjerovatno da nije ni prvi ni poslednji slučaj blaženopočevšeg mitropolita koji će biti u fokusu našeg interesovanja. Ako baš moram da kažem, biće ovih dana barem još jedan koji je na sličan način orijentisan. Moram odmah da vam kažem, ne radi se više o ličnostima, nego se radi o pojavama, tako da bi se tu negdje fokusirao na taj dio priče. Sa druge strane ono što posebno želim da istaknem kao jedan kvalitet rada Institucije zaštitnika kojem je umnogome doprinijela koleginica Mijušković jeste upravo taj jedan povoljan momenat da imate osobu na koju možete računati u takvim procesima. Vi ste ovdje pravilno pomenuli da se radi o tipičnom profesionalcu od glave do pete, odnosno profesionalke od glave do pete. To je suština ove priče i suština mog predloga. Zbog toga sam insistirao na tome da koleginica Mijuškovića dobije još jedno povjerenje za još jedan mandat. U svakom slučaju naravno da i meni kao nosiocu funkcije ove jako važne institucije gode ovakve ocjene i ono što ću posebno naglasiti i sa posebnom dozom interesovanja, fokusiraćemo se na implementaciju naših preporuka jer ste vidjeli da je ... nedavno dao

jednu svoju ocjenu o tome da bi preporuke Institucije zaštitnika trebalo bolje poštovati.

Konačno ovim zaključujem, Institucija zaštitnika nama u velikoj mjeri zavisi od podrške koju dobijemo u ovakvim trenucima. Vjerujte, ovo ne ostaje nezapaženo, ovo je motiv ne samo meni nego i čitavom našem kolektivu da uradimo još više iako čini mi se poslednji izvještaj govori o tome koliko smo uspjeli uraditi. Naravno, u čitavom tom procesu kada govorimo o insitucijama nije lako, sada to govorim otvoreno, raditi u jednoj situaciji kada mnoge druge institucije upravo zbog ovih nedostataka koji su manje-više evidentni i jasni svima, ne funkcionišu. Dakle, tu negdje Institucije očekuje da će i Parlament uspjeti da odradi svoj dio posla, da će se naći dovoljna i politička snaga i volja da se izvrše ona imenovanja koja nedostaju i da se na taj način, pravo da vam kažem, smanji malo i opterećenje Institucije ombudsmana. Ovih dana bukvalno smo zatrpani upravo takvim zahtjevima da institucije koje ne mogu na neki način da pruže podršku ili ne odgovoraju zahtjevima, da jednostavno nema načina u toj komunikaciji sa Institucijom obudsmana odradimo ono što treba odraditi, a to jeste da dovedemo do situacije da građanin riješi sporno pitanje pred drugim državnim institucijama. U svakom sučaju još jednom zahvalnost za sve što ste uradili za nas, govorim generalno o parlamentu, jer to jeste velika snaga institucije. Hvala.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (19.07.22 16:15:45)

Zahvaljujem gospodinu Bjekoviću.

Konstatujem da je pretres završen, izjasnićemo se naknadno.

Ovim završavamo za danas predviđeni rad, nastavljamo sutra. Neposredno prije Posebne sjednice počecemo sa izjašnjavanjem po tačkama koje su ostale sa Pete sjednice Zahvaljujem.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (20.07.22 12:50:00)

Uvažene kolege poslanici, kolegkinice poslanice,

Prije nego što otvorimo Sedmu posebnu sjednicu posvećenu Premijerskom satu i poslaničkim pitanjima pozdravljam uvaženog premijera koji je svojim ministrima danas ovdje, a počinjemo sa nastavkom Pete sjednice Prvog redovnog (proljećnjeg) zasijedanja u 2022. godini.

Prije nego što pređemo na izjašnjavanje imamo dvije proceduralne obaveze:

1. Poslanica Branka Bošnjak je saglasno članu 147 Poslovnika Skupštine povukla iz procedure Predlog zakona o izmjenama Zakona o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti (3. tačka) uvažavajući mišljenje Vlade o ovom predlogu;

2. Predsjednik Odbora za politički sistem, pravosuđe i upravu obavijestio me je dopisom br. 00-63-3/22-66/3, 18. jula 2022. godine da na održanoj 47. sjednici nije realizovano konsultativno saslušanje kandidata za izbor vrhovnog državnog tužioca.

Na sastanku Kolegijuma, koji je takođe održan 18. jula, razgovarano je o ovoj temi, a prisustvovao je i sam predsjednik Odbora. U cilju informisanja i ostalih kolega poslanika pročitacu navedeni dopis.

Uvažena gospođa Đurović,

Obavještavamo Vas da Odbor za politički sistem, pravosuđe i upravu na danas održanoj 47. sjednici nije realizovao konsultativno saslušanje kandidata za izbor vrhovnog državnog tužioca Crne Gore predloženog od strane Tužilačkog savjeta, gospodina Dražena Burića, iz razloga što je kandidat Burić dostavio akt kojim nas je obavijestio o povlačenju prijave kandidature na javni poziv Tužilačkog savjeta za izbor vrhovnog državnog tužioca. U vezi s tim, obavještavam Vas da je Odbor mišljenja da je na taj način prvi krug za izbor vrhovnog državnog tužioca koji je trebao biti biran dvotrećinskom većinom u Skupštini Crne Gore, a nakon saslušanja na Odboru za politički sistem, pravosuđe i upravu propao što je potrebno konstatovani Skupštini Crne Gore.

Takođe, mišljenja smo da je dalje potrebno da Odbor sprovede konsultativno saslušanje kandidata sa liste kandidata koji ispunjavaju zakonom propisane uslove tzv. deblokirajući mehanizam kako bi se u Skupštini Crne Gore izvršio izbor za koji je potrebna tročetinska većina.

Shodno ovom, zamolila bih predsjednika Odbora da saopšti koji je to predlog Odbora sa 47. sjednice kako bi Skupština mogla da konstatuje.

Gospodine Koprivica, izvolite.

MOMO KOPRIVICA (20.07.22 12:53:00)

Zahvaljujem.

Poštovana Skupštino, uvaženi građani,

Iz ovog dopisa jasno proizilazi dalje postupanje Skupštine. To je moglo biti učinjeno i juče. Potrebna je samo jedna rečenica i oko toga nema velike filozofije, nema velikog logiciranja. Neophodno je da Skupština konstatuje činjenicu, a ta činjenica glasi - da je kandidat za vrhovnog državnog tužioca, gospodin Dražen Burić, povukao prijavu na javni poziv Tužilačkog savjeta za izbor vrhovnog državnog tužioca.

Dakle, neophodno je da bi se nastavila procedura, da bi se izbjeglo povređivanje prava ostalih kandidata, a u dopisu Tužilačkog savjeta kojim je predložen gospodin Burić su navedena još tri kandidata koji su se prijavili na javni poziv, da bismo imali jasno sprovedenu proceduru, čiste situacije i na taj način kredibilitet procesa sačuvan. To nam je bitno pošto je ovo vrijeme kada je neophodno postići i kvalifikovane većine koje su neophodne za evropske integracije jer su pravosudna imenovanja od ključnog značaja za evropske integracije i tu smo spremni da budemo dio rješenja, a ne problema kako bismo dali jedan ozbiljan zamah borbi protiv organizovanog kriminala i korupcije i kako bismo dali jedan snažan podsticaj evropskim reformama. Da izađemo u susret onome što su očekivanja i evropskih institucija od nas, ali da izađemo i u susret onome što su očekivanja naših građana, a to je da se da puna podrška i Specijalnom državnom tužilaštvu da radi svoj posao, a da bi ono radilo svoj posao mora imati punu podršku od vrha državno tužilačke organizacije. Na nama je da tu proceduru dovedemo do kraja da se izbjegnju bilo kakve prolitičke igre, bilo kakve pravne-političke kvazipravne zavrzlake, igre kojima se otežavaju evropske integracije i kojima bi se otvorio put za ponovni politički upliv u rad ovih institucija. Neophodna je samo jedna stvar, a to je da se konstatuje ova činjenica na Skupštini kako bi se otvorio prostor za dalje ubrzavanje procesa i dovođenje do kraja onoga što je neophodno i radi evropskih integracija i radi vladavine prava u Crnoj Gori. Zahvaljujem.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (20.07.22 12:55:45)

Hvala, predsjedniče Odbora, zahvaljujem na vrlo širokom obrazloženju ovoga što je suštinski dopis koji ste mi uputili.

Sada bih Vas zaista molila da u jednoj rečenici formulišete predlog Odbora kako bi mogla Skupština da konstatuje.

MOMO KOPRIVICA (20.07.22 12:56:10)

Uvažena kolegice Đurović,

Da li Vi razumijete jezik kojim ja govorim? Mislim da mi govorimo istim jezikom i da je dovoljno jasno ono što sam rekao. Neophodno je da Skupština konstatuje činjenicu povlačenja prijave kandidata Burića, povlačenje prijave u odnosu na javni poziv Tužilačkog savjeta za izbor vrhovnog državnog tužioca. Neophodna je jedna rečenica, nadam se da ta jedna rečenica nije problem, da to nije provalija preći. Na vama je odgovornost da pokažete da ne kočite neke procese jer Odbor ne može da zamijeni Skupštinu, ne može da se ponaša kao da Skupština ne postoji. Dakle, neophodno je da uradite ono što je sugerisano u ovom dopisu. Ne želim da se sad mi ovdje politički igramo pa da se nameće odboru krivica da je nešto

nejasno učinio, da je nešto nejasno sugerisao. Naš je predlog veoma jasan - konstatacija ove činjenice na sjednici Skupštine Crne Gore, konstatacija da je kandidat povukao prijavu. Nikome, valjda, nije u interesu da se koče ovi procesi. Zahvaljujem.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (20.07.22 12:57:32)

Poštovani poslaniče Koprivica,

Sami znate da bi Skupština nešto konstatovala i izjasnila treba da postoji predlog koji određeni nadležni odbor jasno i precizno formuliše prilikom razmatranja nekog akta i predlaže Skupštini.

Uvaženi kolega, iz dopisa koji ste mi dostavili, sa čijom sadržinom sam upoznala sve poslanike, Vi me obavještavate da je Odbor mišljenja iz tog razloga Vas, kao predsjedika tog radnog tijela molim da precizirate još jednom predlog da bi Skupština konstatovala to što se iz dopisa ne može zaključiti i da bi, kako je i sam Odbora mišljenja, Odbor nastavio sa radom sprovodeći konsultativno saslušanje tri kandidata sa liste koja ispunjava zakonom propisane uslove.

Znači, vraćamo se na početak s obzirom da ste imali sjednicu Odbora, da ste na samoj sjednici Odbora izvršili određeno glasanje, pretpostavljam da ste glasali o određenom predlogu, te Vas iz tog razloga molim da čujemo konkretan predlog Odbora.

MOMO KOPRIVICA (20.07.22 12:58:39)

Uvažena kolegice Đurović,

Kao prvo, ja sam predsjednik Odbora za politički sistem, pravosuđe i upravu i jedan od 13 članova. Kada se glasa moj glas vrijedi kao i glas ovih 13 članova. Ako Vi mislite da ja sad ovdje treba da donosim odluku umjesto 13 članova Odbora Vi očigledno mislite da sam ja autokrata, da ponižavam i omalovažavam druge članove Odbora, to mi ne pada na pamet da činim. Dakle, nijesam neko ko je autokrata, pa u džepu nosi odluku Odbora za politički sistem, pravosuđe i upravu, nijesam gazda na tom Odboru nego neko ko predsjedava tim Odborom i prvi je među jednakima, jedan od 13 članova.

Kao drugo, ako Vi nemate političke hrabrosti da konstatujete tu činjenicu i prizivate da možda ja dođem tu 10 sekundi da izgovorim tu rečenicu sa Vaše pozicije to nije moj problem nego Vaš problem. Dakle, skupite političku hrabrost konstatujte činjenicu koja je jasno navedena u dopisu Odbora za politički sistem, pravosuđe i upravu.

Citiram drugi pasus. „S tim u vezi obavještavam Vas da je Odbor mišljenja da je na taj način prvi krug za izbor vrhovnog državnog tužioca koji je trebao biti biran dvotrećinskom većinom u Skupštini Crne Gore, a nakon saslušanja na Odboru za politički sistem, pravosuđe i upravu propao, što je potrebno konstatovati u Skupštini Crne Gore“. Dakle, ovdje je jasno koje je mišljenje Odbora. Ovdje je jasno Odbor ukazao put ukoliko se želi jasno postupanje, a ne zavrzleme, izbjegavanje odgovornosti, bježanje od donošenja odluke. Ovdje je sve jasno. Nemam šta više da dodam. Samo insistiram da se postupa u skladu sa pravom u skladu sa onim što je jasna procedura, a Odbor je iznio sasvim jasno mišljenje, sasvim jasan predlog, i to jednoglasno.

Ova odluka je na sjednici Odbora za politički sistem, pravosuđe i upravu donijeta jednoglasno i potpuno je jasna. Ne mogu da preinačujem odluke Odbora opet Vam kažem nijesam gazda na tom Odboru, a mislim da smo zauzeli potpuno jasno stanovište. Možete veoma efektno da postupite u vidu jedne rečenice i da se prekinu bilo kakve sumnje, bilo kakve dileme da imamo jasnu proceduru i da nema ni tračka sumnje da se igraju političke igre kako bi se kočili procesi koji su od značaja za evropske integracije i za ostvarivanje vladavine prava u Crnoj Gori.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (20.07.22 13:01:40)

Zahvaljujem, poslaniče Koprivica.

Pošto sam i ja, kao predsjednica Skupštine, jedna od poslanika, odnosno poslanica u ovom domu i ne plediram da budem autokrata ni na koji način ne mogu ni ja Parlamentu upućivati određene akte iz domena koji nijesu u nadležnosti Skupštine.

Što se tiče Vašeg izlaganja Vi ste pomenuli da je Odbor donio odluku i da se izjašnjavao o odluci, a upućeno je mišljenje i mislim da bi bilo mnogo svrsishodnije da je odbor odluku o kojoj je glasao formulisao i dostavio Skupštini kako bi Skupština mogla izvršiti određenu konstataciju.

Prije nego što nastavim dalje u ovom dijelu shvatam da traži kolega Radunović proceduru. Izvolite, kolega Radunoviću.

SLAVEN RADUNOVIĆ (20.07.22 13:02:40)

Zaista mislim da smo bespotrebno ušli u ovaj problem jer je mislim rješenje lako, ali cijenim Vašu obazrivost, upoznat sa razlozima zbog kojih mislite da bi mogao neko da bude nezadovoljan zbog ovakve konstatacije i predlažem sljedeće - nema te stvari koje se ne može glasanjem riješiti. Predložio bih Vam da zapišete rečenicu koja će da bude ovakva. Konstatujem da me je Odbor za politički sistem itd. obavijestio da je kandidat Tužilačkog savjeta Dražen Burić povukao kandidaturu za državnog tužioca i da se time stiču uslovi za prelazak u sljedeću fazu odlučivanja po pitanju izbora po konkursu od prošle godine. Stavite na glasanje da li takvu konstataciju podržavaju poslanici u Skupštini i da to bude odgovornost svih nas. Evo znači to je moj predlog nadam se da se slažu kolege i da izađemo iz ovog problema.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (20.07.22 13:04:21)

Poslanik Koprivica, proceduralno.

MOMO KOPRIVICA (20.07.22 13:04:26)

Želio sam da ispravim Vaše određene navode. Dakle, Odbor je donio odluku da uputi ovo mišljenje. Nijesmo mi ovlašćeni bili da donosimo odluku nego smo odlučili da uputimo mišljenje i informaciju. Želim samo da se ispravno citira ono što sam kazao da se ne bi i moje riječi i odluka Odbora za politički sistem, pravosuđe i upravu dovodila u pitanje, to kao prvo.

Kao drugo, Skupština Crne Gore treba da konstatuje ovu činjenicu, a Vi u ime Skupštine Crne Gore to čitate. To je jasna stvar. Ne možete Vi da odlučite u ime Skupštine niti ja niti bilo koji čovjek ovdje u ime 81 poslanika. Skupština Crne Gore je potrebno da konstatuje, ali ne glasa se o konstatacijama. Dakle, nikad se nije glasalo o konstatacijama zato što su to deklarativni akti, a u ime Skupštine Crne Gore lice koje predsjedava Skupštinom Crne Gore, bilo predsjednik, bilo potpredsjednici kad rukovode sjednicom konstatuju. O konstatacijama se ne glasa. Ovo mišljenje je veoma jasno. Skupština Crne Gore je konstatuje da je kandidat povukao prijavu na javni poziv i da je time okončan prvi krug izbora za vrhovnog državnog tužioca. Ove činjenice i okolnosti očigledno govore da je bilo političkih uticaja u odnosu i na odluke koje se tiču ovog konkursa za izbor vrhovnog državnog tužioca, ali to nas dodatno više obavezuje da budemo jasni, precizni i da učinimo ono što je neophodno kako bi se stvari dovele do kraja. Kad Skupština konstatuje onda on više nije kandidat i to je činjenica.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (20.07.22 13:06:42)

Zahvaljujem poslaniku Koprivici.

Koleginice ipak ćemo napraviti pauzu od pet minuta radi dodatnih konsultacija.

/Pauza/

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (20.07.22 13:26:23)

Uvažene kolege i koleginice,

Nastavljamo sa radom.

U skladu sa konsultacijama koje su bile u toku pauze dogovoreno je da se određena konstatacija stavi Skupštini na izjašnjavaње.

Izvolite, poslanice Koprivica.

MOMO KOPRIVICA (20.07.22 13:26:46)

Kao prvo trebate da javnost obavijestite o činjenicama da nije održavan nikakav Kolegijum kod predsjednika Skupštine da bi se tu postigao dogovor. Rekli ste da je dogovoreno, a ko je dogovorio i šta je dogovorio, ne znam u čije ime govorite o dogovoru. U svakom slučaju nije opšti dogovor.

Vi možete da radite što hoćete. Evo ovdje sam i sam da štitim integritet Odbora. Odbor je učinio jasan predlog, jasno je prezentovao činjenice, iznio je jasno mišljenje i neophodno je bilo samo da Skupština Crne Gore na osnovu dopisa Odbora za politički sistem, pravosuđe i upravu konstatuje činjenicu da je kandidat za vrhovnog državnog tužioca, gospodin Dražen Burić, povukao prijavu na javni poziv za izbor vrhovnog državnog tužioca. Nikad se o konstatacijama nije glasalo. Treba preuzeti odgovornost i učiniti ono što nalaže Poslovnik i što nalažu osnovni principi pravnog sistema. Kad se o konstatacijama glasalo? Ne daj bože da neki poslanik umre šta treba mi konstatujemo ovdje i da glasamo o konstataciji je li umro. Pa, zamislite nema većine za tu konstataciju i onda je on živ, je li, u našim očima. Dakle, treba razlikovati čin konstatacija od odluka Skupštine Crne Gore, to su jasne stvari. Ili ne postoji odgovornost i hrabrost zapravo hrabrost da se preuzme odgovornost. U svakom slučaju, zbog nedostatka hrabrosti i zbog nedostatka jasnog pristupa očigledno se želi produžavati agonija.

Drugo, da se opstruira rad Odbora za politički sistem, pravosuđe i upravu, da se blokira, jer dok god Skupština ne konstatuje ovdje tu činjenicu on ne može da radi da nastavi svoj proces. E to je ta agonija koja se želi produžiti određenim političkim igrama i zavrzlamama.

Konačno, treće nimalo beznačajno jeste da se sve te političke igre i zavrzlamе svode na sprečavanje dobijanja završnih mjerila za poglavlja 23 i 24, a kome je to u političkom interesu neko buduće vrijeme će pokazati.

Dakle, Skupština treba da konstatuje činjenicu, opet kažem, Vi možete da radite što hoćete, mi smo tu da štitim integritet i ovog doma i Odbora čiji smo članovi.

PREDSJEDNICA DANIJELA ĐUROVIĆ (20.07.22 13:29:37)

Zahvaljujem, uvaženi poslanice Koprivica, i ja sam ovdje da štitim integritet i ovog doma i Ustava i sa te strane uvažavam stručna mišljenja pravnika, posebno pravnika stručne Službe Skupštine, a takođe i velikog broja drugih pravnika koji su imali sugestije i razmišljanja vezano za ovu proceduru. S obzirom da su bile konsultacije sa poslanicima i šefovima klubova, većim ili manjim, ne u Kolegijumu, u toku pauze, u svakom slučaju kolega iz Demokratske Crne Gore možda nije učestvovao u tim konsultacijama.

Zahvaljujem kolega, da Vam bude lakše sa te strane. U svakom slučaju nastavljamo dalje.

Konstatujem da me je Odbor za politički sistem, pravosuđe i upravu obavijestio da je kandidat Tužilačkog savjeta za vrhovnog državnog tužioca, Dražen Burić, povukao kandidaturu i da se time stiču uslovi za nastavak procedure drugog kruga za izbor VDT-a u skladu sa Ustavom te ovu konstataciju stavljam na izjašnjavanje Skupštini.

Izvolite kolege.

Zahvaljujem.

Konstatujem da je konstatacija usvojena sa 63 glasa u Skupštini.

Nastavljamo dalje.

Nastavljamo sa Predlogom zakona o privremenom izdržavanju djece, druga tačka, odlučuje se većinom glasova svih poslanika.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u načelu.

Na Predlog zakona je podnijeto 57 amandmana i to: Zakonodavnog odbora 41 amandman, koji su sastavni dio Predloga zakona i Odbor za zdravstvo, rad i socijalno staranje 16 amandmana koji su sastavni dio Predloga zakona.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u cjelini.

Izvolite glasajte.

Glasalo je 69 poslanika, sa 69 glasova za, pa objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zakona o privremenom izdržavanju djece.

Prelazimo na Izbori, imenovanja i razrješenja, to je šesta tačka.

Predlog za imenovanje zamjenice zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore, odlučuje se većinom glasova prisutnih poslanika.

Stavljam na glasanje Predlog zaštitnika ljudskih prava i sloboda da se za zamjenicu zaštitnika ljudskih prava i sloboda imenuje Snežana Mijušković.

Izvolite glasajte.

Glasalo je 63 poslanika, 57 glasova za, dva glasa protiv i četiri uzdržana glasa, pa objavljujem da je Skupština usvojila predlog i da ja za zamjenicu zaštitnika ljudskih prava i sloboda imenovana Snežana Mijušković.

Hvala kolege, napravićemo sad kratku pauzu, kako bismo prešli na Sedmu posebnu sjednicu, pauza u trajanju dva, tri minuta, samo iz tehničkih razloga.